

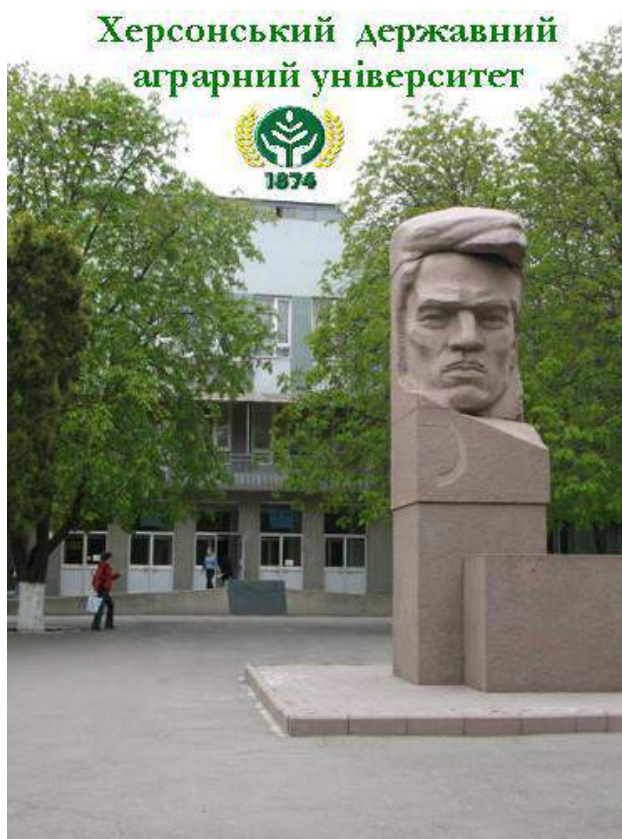
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Федерація аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України
Спілка економістів України
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
Полтавська державна аграрна академія
ПАТ «Райффайзен банк Аваль»

ЗБІРНИК ТЕЗ

**V ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ, МОЛОДИХ УЧЕНИХ ТА СТУДЕНТІВ**

***“Фінансова система України:
стан, проблеми, перспективи”***

ТОМ 1

10–11 червня 2015 року

Херсон - 2015

УДК: 336.11:(477)

Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції «Фінансова система України: стан, проблеми, перспективи» - 10–11 червня 2015 р. – Херсон. – Ред.-вид. Центр «Колос». – ХДАУ. – 2015. – 190с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Базалій В.В. – д.с.-г.н., професор, ректор ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»;

Савченко О.Г. - д.ф.-м.н., професор, декан економічного факультету ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»;

Танклевська Н.С. – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту та фінансів ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»;

Худолій Л.М. – д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів і кредиту Національного університету біоресурсів і природокористування України;

Морозов Р.В. – д.е.н., професор кафедри обліку і аудиту та фінансів ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»;

Плаксієнко В.Я. – д.е.н., професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку Полтавської державної аграрної академії;

Скрипник С.В. – к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту та фінансів ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»;

Минкіна Г.О. к.с.-г.н., доцент кафедри обліку і аудиту та фінансів ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»;

Пегіна Л.В. – к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту та фінансів ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНІВ України

Мармуль Л.О. – д.е.н., професор

Рогатіна Л.П. – д.е.н., доцент

Одеська національна академія харчових технологій

На сучасному етапі розвитку економіки України одним із пріоритетних напрямків сучасної державної політики є забезпечення фінансово-економічної безпеки. В умовах відкритості вітчизняної економіки та посилення залежності її розвитку від динаміки світової економіки і процесів глобалізації очевидно стає необхідність попередження як зовнішніх, так і внутрішніх загроз. В свою чергу, забезпечення інтересів країни базується на стійкому розвитку регіонів, коли реалізація цілей і завдань у сфері регіональної політики відображає формування можливостей системи цілеспрямованих дій на загрози регіонального рівня.

Фінансово-економічна безпека регіону – це здатність регіональної економіки функціонувати в режимі розширеного відтворення, тобто стійкого економічного зростання, максимально забезпечувати прийнятні умови життя та розвитку особистості для більшості населення [2, с. 122]. Фінансово-економічна безпека на регіональному рівні – це спроможність економіки протистояти дестабілізуючій дії внутрішніх і зовнішніх соціально-економічних чинників, а також не створювати загрози для інших елементів регіону та зовнішнього середовища.

На рівні муніципального утворення фінансово-економічна безпека передбачає підтримання стабільного розвитку провідних підприємств, що попереджає негативний вплив на умови життя місцевого населення. Фінансово-економічна безпека регіону – це діапазон рівнів фінансових, економічних і соціальних показників, у межах яких регіон протягом довготривалого періоду розвивається стійко.

Основними складовими фінансово-економічної безпеки на регіональному рівні є:

- виробнича, яка характеризується наявністю ресурсної бази, умовами, що забезпечують інтеграційні процеси, сформованістю системи відтворення з урахування спеціалізації регіону;
- фінансова, що характеризується стійкістю фінансової та регіональної бюджетної системи, здатністю забезпечити соціально-економічну стабільність і розвиток регіону.

Фінансово-економічна безпека регіону характеризується раціональним використанням ресурсного, виробничого та інноваційного потенціалу; захищеністю від дестабілізуючих чинників; міцністю зв'язків між елементами регіональної економіки; збалансованістю міжрегіональних та зовнішньоекономічних відносин [1, с. 36]. Регіон при цьому розглядається як умовно замкнена система і, водночас, як елемент макросистеми.

Фінансово-економічна безпека регіонів має забезпечуватися в рамках регіональної політики шляхом: зменшення територіальних диспропорцій;

удосконалення міжрегіональних та міжбюджетних відносин; узгодження підприємницьких, регіональних та державних інтересів в процесі розміщення виробництва та інвестицій; формування регіональних інноваційних систем, формування кластерів, розвитку транскордонного співробітництва регіонів. Характеристиками фінансово-економічної безпеки регіону слід вважати: стійкість до екзогенних та ендогенних загроз; відносну економічну самодостатність; здатність до використання конкурентних переваг.

Для визначення пріоритетів забезпечення фінансово-економічної безпеки регіонів важливо виявити інтереси і потреби даного регіону, а також загрози цим інтересам. При цьому слід враховувати не тільки власні інтереси а й інтереси партнерів, у тому числі закордонних. Загроза – це фактор, що заважає реалізації інтересів, дестабілізує ситуацію. Головна загроза фінансово-економічній безпеці – це технологічне відставання. Ця загроза є спочатку непомітною, оскільки можна позичати знання зовні, але потім виникає залежність від інновацій зовнішнього походження [3, с. 27]. Крім того загрозами фінансово-економічній безпеці регіонів України є: відсутність ефективної програми запобігання фінансовим кризам; критичний стан основних фондів у провідних галузях економіки; низька конкурентоспроможність продукції; структурні деформації різного типу; критична залежність економіки від зовнішніх ринків; нераціональна структура експорту; небезпечна експансія іноземного капіталу у стратегічних галузях; неефективність використання паливно-енергетичних ресурсів.

Фінансово-економічна безпека регіонів як система дій умовно поділяється на такі складові: енергетична безпека, фінансова, інвестиційна, інноваційна та соціальна. Кожна з цих охоплює основні економічні процеси і характеризує їх у конкретному сегменті економіки. Іншими складовими фінансово-економічної безпеки регіонів є: науково-технічна, соціально-демографічна, реструктуризація регіонального ринку праці, громадська, продовольча, екологічна. Фактори за яких досягається максимальна фінансово-економічна безпека: виявлення наявності проблемної ситуації в регіоні та формулювання конкретної проблеми; вибір проблемної ситуації; створення організаційного механізму управління цільовою програмою.

Оскільки економіка є основним видом діяльності суспільства, держави й особистості, то фінансово-економічна безпека – найбільш важлива складова національної безпеки України. На сьогодні національній економічній безпеці загрожує невирішеність наступних проблем:

- залежність внутрішнього ринку від зовнішньоекономічної кон'юнктури, недостатня ефективність роботи щодо його захисту від несумлінної конкуренції з боку українських монополістів та імпортерів, а також стосовно боротьби з контрабандою;

- недостатня ефективність використання матеріальних ресурсів, переважання в структурі промисловості галузей з невеликою часткою доданої вартості, низький технологічний рівень вітчизняної економіки;

- наявні валютні ризики, неефективне використання коштів Державного і місцевих бюджетів;

- недосконалість законодавства для прискорення розвитку національної економіки на інноваційних засадах, відносно високий рівень глобалізації економіки, відсутність достатніх стимулів для легалізації доходів населення та зменшення тіньової зайнятості.

Вирішення означених проблем потребує проведення відповідних дієвих заходів на рівні регіонів як основних елементів забезпечення фінансово-економічної безпеки країни. Фінансово-економічна безпека регіону – це здатність регіональної економіки функціонувати в режимі розширеного відтворення, тобто стійкого економічного зростання, максимально забезпечувати прийнятні умови життя та розвитку особистості для більшості населення [4, с. 241].

Отже, система фінансово-економічної безпеки регіону повинна бути орієнтована на забезпечення економічної незалежності, стабільності і стійкості, здатність до саморозвитку і прогресу. Її основними принципами мають стати комплексність і системність, гнучкість, порівнянність витрат щодо забезпечення безпеки та майбутніх збитків від загроз. Взаємодія регіональних органів управління та господарюючих суб'єктів у системі програмно-цільового управління фінансово-економічною безпекою повинна будуватися на основі застосування сукупності економічних регуляторів господарської діяльності, пов'язаних із економічними інтересами суб'єктів господарювання регіону.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Герасимчук З.В. Економічна безпека регіону: [монографія] / З.В. Герасимчук, Н.С. Вавдіюк. – Луцьк: Надстир'я, 2006. – 244 с.
2. Мартинюк В.П. Методологічні основи оцінки стану фінансової безпеки держави / В.П. Мартинюк // Фінанси України. – 2003. – № 2. – С. 122.
3. Плєскач В.Л. Методологічні засади державного регулювання фінансово-економічного розвитку / В.Л. Плєскач, А.В. Кулик // Фінанси України. – 2009. – № 10. – С. 27.
4. Рєвак І.О. Мєханїзм забезпечення фїнансової безпеки України: теоретичний аспект / І.О. Рєвак // Науковий вїсник Львївського державного унїверситету внутрїшніх справ. 2009. – № 2. – С. 241.

ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Рєзнїк Н.П. – д.є.н., профєсор
Кїївський мїжнародний унїверситет

В сучасних умовах ведення відкритої політики у більшості країн світу, великого розвитку набуло таке явище як міграція населення. Це явище репрезентує рівень соціального, політичного, психологічного стану в країні, а також значний вплив вона чинить на економіку. Її результатом може бути як і негативні так і позитивні наслідки. Той факт, що деякі країни-лідери світу були засновані колоніями з різних країн, а їх економіка залежить від використання дешевої робочої сили мігрантів, доводить значущість цього процесу.

Не менш важливу роль міграція відіграє і в Україні, особливо у сьогоднішні часи кризи. Через військово-політичний конфлікт з Росією, втратою Криму та певних територій на Сході збільшився наплив внутрішньої міграції зі сходу на захід. Як результат, виникли витрати на соціальне та військове забезпечення, що негативно вплинуло на економіку країни і разом з іншими, не менш значними факторами, започаткувало поступове створення несприятливого клімату для життя в країні. Це все спричиняє збільшення зовнішніх міграційних потоків, що може призвести до значних витрат в країні, через зменшення кваліфікованої робочої сили. Отже дослідження тенденцій розвитку сучасних міграційних процесів є досить актуальною темою.

Міграція населення – переміщення людей через кордони тих чи інших територій зі зміною місця проживання назавжди або на більш-менш тривалий час.

Міграція робочої сили – це переміщення працездатного населення з однієї країни в іншу з метою пошуку роботи, нових сфер використання своїх здібностей і кращих умов життя.

Люди, які вчиняють міграцію, називаються мігрантами. Розрізняються зовнішні міграції (міжконтинентальні, міждержавні переміщення) і внутрішні (переміщення всередині країни – між регіонами, містами, сільською місцевістю тощо).

Міграція може бути двох видів:

- еміграція – вимушена чи добровільна зміна місця проживання людей (емігрантів, переселенців), переселення зі своєї батьківщини, країни, де вони народилися і вирости в інші країни суспільства з економічних, політичних або релігійних причин;

- імміграція – в'їзд громадян інших держав у країну на довгострокове перебування або постійне проживання. Як правило, зумовлена економічними або політичними причинами, рідше релігійними чи родинними міркуваннями.

Реєміграція – повернення емігрантів на батьківщину на постійне місце проживання.

Різниця між чисельністю емігрантів та іммігрантів – міграційне сальдо, безпосередньо впливає на чисельність населення країни. Якщо показник міграційного сальдо позитивний, тоді переважає імміграція, якщо негативний – еміграція.

Основними типами міграційних процесів є:

- сезонна міграція туристів і сільськогосподарських робітників – часові міграційні процеси на деякий проміжок часу, як правило тимчасовий відхід селян на сільськогосподарські роботи в інші райони країни, а також на інші заробітки, головним чином до міст і до промислово-гірничих центрів;

- міграція з сільської місцевості в міста, що відбувається в країнах, що розвиваються в процесі індустріалізації (урбанізація);

- міграція з міст у сільську місцевість, поширенішу в розвинених країнах (руралізація);

- кочівництво і паломництво;

- тимчасова і довгострокова міграції;

➤ маятникова міграція – переміщення працездатного населення з одних населених пунктів в інші, пов'язане зі зміною місця проживання й праці. До міграції робочої сили відносяться як переміщення на постійне чи довготривале проживання, так і переїзди на відносно короткі терміни. Міграція робочої сили включає також сезонну міграцію, яка покликана необхідністю додаткового залучення робочої сили в деякі сфери господарства в період сезонних робіт. Особливий характер має маятникова міграція, тобто регулярні переміщення робочої сили з одного населеного пункту в інший на роботу і з роботи;

➤ прикордонна або транзитна.

Міграційні процеси мають наступні форми:

➤ суспільно організована (керована міграція) – міграція фізичних осіб здійснюється за допомогою та за участю державних органів і громадських організацій;

➤ неорганізована – силами й коштом самих мігрантів без матеріальної та організаційної підтримки з боку будь-яких установ і організацій;

➤ примусова – вимушена міграція.

Причинами виникнення міграційних процесів як внутрішніх, так і зовнішніх можуть бути:

➤ економічні фактори, що впливають на стан населення в країні, наприклад, витрати, пов'язанні з девальвацією національної валюти, ринковими цінами на товар, рівня заробітної плати, соціального забезпечення, рівнем цін за комунальні платежі, тощо;

➤ соціальне напруження у країні через безробіття, перенаселення, низький рівень життя, рівень охорони здоров'я та зайнятості в країні тощо;

➤ культурні (релігія, звичаї, історія, рівень освіти);

➤ військово-політичний стан в країні (війна, незадоволення діями влади, революції тощо);

➤ природний фактор – екологічні катастрофи, рівень забруднення довкілля в країні, катаклізмів тощо.

Міграція може спричиняє негативні і позитивні наслідки.

Серед позитивних наслідків є:

➤ для країн еміграції: підвищення кваліфікації робітників за кордоном, поліпшення їх матеріального становища, послаблення безробіття через звільнення робочих місць на національному ринку праці, зниження соціального напруження; грошові перекази емігрантів можуть нести за собою валютні надходження у країну;

➤ для країн імміграції – забезпечення конкуренції на національному ринку праці, спонукання до продуктивнішої діяльності, забезпечення робочої сили та покриття дефіциту рідкісних професій та кваліфікацій, праця іноземних працівників дає змогу знизити загальний рівень витрат на заробітну плату.

Серед негативних наслідків є:

➤ для країн еміграції – зменшення населення країнах, втрата висококваліфікованої робочої сили, збільшення витрат, пов'язаних з

вкладанням державою коштів на підготовку фахівців, відтік грошей зароблених в країні в країні імміграції;

➤ для країн імміграції є збільшення тиску на національному ринку праці, зростання соціальної напруженості у суспільстві, збільшення рівня злочинності, виникають культурні, правові та інші проблеми, тощо.

В Україні, за останні три роки через постійне погіршення соціального становища, економічних показників, отримання статусу гарячої точки, зменшився наплив зовнішньої міграції і збільшився відтік з країни кваліфікованої робочої сили. Також, згідно з дослідженням внутрішньої міграції, збільшилися витрати на забезпечення переселенців та біженців з тимчасово окупованої республіки Крим та східних областей, через військові дії. Збільшилися витрати на підготовку більшої кількості кваліфікованих робітників, на створення програм заохочення повернення емігрантів на батьківщину.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Пуригіна О.Г. Міжнародна міграція: Навч. посібник / О.Г. Пуригіна, С.Е. Сардак . – К. : Академія, 2007. – 311 с.
2. Ажнюк М.О. Основи економічної теорії : Навч. посібник / М.О. Ажнюк, О.С. Передрій. – К. : Знання, 2008. – 368 с.
3. Управління трудовим потенціалом [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.buklib.net>.

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ІНТЕГРАЦІЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ У СВІТОВИЙ ФІНАНСОВИЙ РИНОК

Транченко Л.В.- д.е.н., професор

Транченко О.М. – к.е.н., доцент

Уманського національного університету садівництва

Актуальним питанням сьогодення є інтеграція діяльності вітчизняних комерційних банків у світову фінансову систему, яка характеризується процесами глобалізації. Інтеграційні процеси у банківському секторі характеризуються впровадженням у діяльність банків програм інституціонального розвитку, систем модернізації і автоматизації, міжнародної банківської стандартизації, реалізація яких сприяє формуванню загальнонаціональної клірингової системи, отриманню права кредитування за рахунок кредитів Всесвітнього банку та інших міжнародних кредитних ліній. Зазначені інтеграційні процеси потребують відповідного механізму планування міжнародної діяльності банку.

Планування банківської діяльності, зокрема, міжнародної – це процес визначення цілей на майбутнє й розробка шляхів їх досягнення. Планування є основою для розвитку внутрішньої системи банку з урахуванням впливу зовнішніх факторів і є однією з функцій банківського менеджменту. Планування вимагає всебічного і інтегрованого оцінювання банківської

діяльності – сильних і слабких сторін, організаційної та фінансової структури, фінансових результатів, кадрової політики, контрольних функцій банку [3].

Інтеграція економіки України у світовий фінансовий ринок неможлива без розвитку банківської сфери, в першу чергу, за рахунок вливання іноземного капіталу. Протягом останніх років український банківський сектор розвивався досить динамічно та має домінуючий вплив на фінансове середовище. Незважаючи на кризові події 2008–2009 років та сповільнення економічних процесів, спостерігалися позитивні тенденції в розвитку українського банківського сектора. Поточний стан національної банківської системи дає змогу позитивно оцінити перспективи її подальшого розвитку та вплив банківського сектора на економіку нашої держави.

На сьогодні, станом на 1 січня 2013 р. в Україні діяли 53 банки з іноземним капіталом із 176 зареєстрованих, у тому числі 22 – зі 100% іноземного капіталу, а частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків становила 39,5% [1]. В Україні немає суттєвих законодавчих перешкод для входження іноземного капіталу на вітчизняний фінансовий ринок. Іноземний капітал займає значне місце в банківській системі України. Підвищення його ролі позитивно впливатиме на розвиток банківської системи загалом внаслідок посилення міжбанківської конкуренції. Українське законодавство дає можливість створювати в нашій незалежній державі комерційні банки з іноземним капіталом, але з обов'язковою вимогою до них, а саме – іноземні банки повинні діяти у правовому полі України, на території якої вони будуть мати економічний зиск. Допуск філій іноземних банків на національний фінансовий ринок у першу чергу повинен слугувати нашим національним інтересам.

Вищенаведені дані свідчать про те, що темпи опанування іноземними банками вітчизняних фінансових ринків доволі високі. У зв'язку із цим перед державними органами виникає низка завдань:

2. визначити обсяги іноземного капіталу, які потрібні Україні для забезпечення ефективного розвитку національної економіки, реалізації її інноваційної моделі за раціонального використання власних фінансових ресурсів;
3. визначити пропорції між потужностями іноземних і вітчизняних банків, що можуть вважатися раціональними в умовах України;
4. виробити напрями щодо забезпечення конкурентоспроможності банківської системи за присутності іноземних банків на вітчизняних фінансових ринках;
5. знизити ризики втрати позицій вітчизняними банками за наявності конкурентних переваг іноземних банків.

Також, слід визначити чинники, які приваблюють міжнародні фінансові установи до України: власний банківський сектор є не досить розвинутий; сусідство України з Євросоюзом та її євроінтеграційні процеси. Отже, стратегічними напрямами міжнародної діяльності вітчизняних банків, що потребують застосування відповідного механізму планування, є такі:

– на основі сприятливої кон'юнктури світового ринку нарощувати власні інвестиції за кордоном, кооперуючи зусилля з підприємствами, продукція яких користується попитом на відповідних зовнішніх ринках;

– якісно удосконалювати структуру, географію, форми, характер і види операцій закордонної мережі банку.

В цьому випадку, кількісним показником оцінки інтеграції банків у світову фінансову систему є чиста інвестиційна позиція, що визначається як різниця між іноземними активами і пасивами. Тому стратегічним завданням оптимізації каналів збуту банків України є встановлення рівноваги між трьома варіантами реалізації банківських продуктів і послуг: стандартизовані базові продукти і послуги без консультацій; продукти і послуги з активними консультаціями; вирішення фінансових проблем клієнтів з мікросегментуванням та інтенсивними консультаціями.

Диверсифікованість банківської діяльності за рахунок надання позабалансових послуг обумовлена підвищенням ролі консультаційних та інформаційних послуг. Значно збільшилися консультаційні послуги в галузі фінансового консультування, злиття і поглинання, пошуку стратегічного інвестора, міжнародного податкового планування, приватизації і банкрутства. Збільшення позабалансових послуг пов'язане з ростом кількості інформаційних послуг. В умовах сучасної світової фінансової системи інформаційні ресурси трансформуються в реальні економічні ресурси, інформаційні послуги перетворюються в об'єкт споживання і виробництва, у результаті чого банк виконує функції інформаційного і консультаційного центру для клієнтів.

В умовах глобалізації значно збільшилася частка нових банківських послуг з кредитування транснаціональних корпорацій. Так, великі банки з розгалуженою міжнародною мережею надають клієнтам право обирати країну, валюту і процентну ставку кредиту. Такий тип кредитування одержав назву мультивалютної кредитної лінії. Велику популярність здобувають мультиопційні кредитні лінії – поєднання звичайних кредитних ліній із правом позичальника обирати різні інструменти фінансового ринку, що дозволяє клієнтові обирати із широкого кола банківських продуктів і послуг найбільш дешеві джерела фінансування. Банківська система України як регулятор грошового обігу та центр мобілізації фінансових ресурсів та їх перерозподілу має значний вплив на національну економіку. Присутність банків з іноземним капіталом у банківській системі України відповідає інтересам розвитку фінансової системи, сприяє залученню іноземних інвестицій та розширенню ресурсної бази економіко-соціального розвитку.

Для ефективного виходу українських банків на світовий фінансовий ринок необхідно вжити комплекс заходів нормативно-правового, економічного та інституціонального характеру. До цих заходів можна віднести наступні:

6. гармонізація вітчизняного законодавства з міжнародними нормами права;

7. спрощення системи виходу українських банків на міжнародний ринок з боку національного законодавства та розширення спектра послуг, які можуть надаватися вітчизняними банками;

8. забезпечення доступу до світового фінансового ринку шляхом скасування (оптимізації) обмежень на фінансові операції;

9. здійснення комплексу заходів, спрямованих на виявлення фактів недобросовісної конкуренції на внутрішньому ринку;

10. проведення банками України за кордоном аналізу зовнішніх ринків для виявлення можливостей розширення присутності на них та запобігання введенню обмежувальних заходів з боку інших держав.

Вирішення основних питань про масштаби та конкретні форми розширення присутності іноземного капіталу на ринку банківських послуг має бути підпорядковане стратегічним цілям соціально-економічного розвитку нашої держави, підвищенню української конкурентоспроможності, економічної безпеки, а також зміцненню грошово-кредитної системи України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Офіційний сайт Національного Банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua

2. Основні показники діяльності банків в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/>

3. Коваленко В.В. Стратегічне управління фінансовою стійкістю банківської системи: методологія і практика / В. В. Коваленко // Монографія: Суми ДВНЗ «УАБС НБУ» – 2010. – 228 с.

4. Станіславик О. В. Інтеграція банківської системи України у світовий фінансовий ринок : проблеми та перспективи / О.В. Станіславик, О.С. Литвиненко // Економічний простір. —2011. — № 26. — С. 148–161.

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА

Аверчева Н.О.– к.е.н., доцент
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Останніми роками держава виділяє на підтримку аграрного сектору економіки, зокрема, галузі тваринництва, значні фінансові ресурси, однак вони не забезпечують належного розвитку галузі [1]. Слід зазначити, що метою державної політики є стимулювання не тільки обсягів виробництва продукції тваринництва, а й створення умов для пропорційного міжгалузевого розвитку. Особливої державної уваги заслуговує скотарство, оскільки воно є провідною і найважливішою галуззю продуктивного тваринництва. На противагу перевагам даної галузі, зокрема незамінності молока і яловичини у забезпеченні повноцінності раціону харчування населення, високій продуктивності худоби, ефективному використанню недорогих грубих і зелених кормів, скотарство має організаційно-економічні недоліки щодо обмежених можливостей відтворення поголів'я, тривалого періоду відгодівлі, повільного обороту коштів і трудомісткості виробництва. Тому актуальність нашого дослідження полягає у обґрунтуванні необхідності і особливостей державної підтримки тваринництва, динаміки і структури витрат державного бюджету на розвиток галузі.

Дієвість державної підтримки проявляється у приростах виробництва молока і м'яса, підвищенні рентабельності реалізації продукції. Так у

сільськогосподарських підприємствах у 2014 р. порівняно з 2013 р. обсяг вирощування худоби та птиці збільшено на 5,3 %, у т.ч. свиней – на 4,2 %, птиці всіх видів – на 7,3 %, але при цьому скорочено вирощування великої рогатої худоби на 5,3 %, що підтверджує наші попередні висновки. Середньодобові прирости великої рогатої худоби на вирощуванні, відгодівлі та нагулі збільшилися на 4,3%, свиней – на 2,1% - це свідчить про використання у процесі вирощування більш продуктивних порід. Загалом, зростання показників у тваринництві створило сприятливі передумови для збільшення обсягів виробництва м'ясо-молочної групи продуктів.

На нашу думку, першочергову роль у відродженні скотарства будуть відігравати сільськогосподарські підприємства. За замовленням Департаменту тваринництва Міністерства аграрної політики та продовольства Інститут аграрної економіки зробив аналіз показників прибутковості виробництва продукції скотарства – найбільший шанс бути рентабельною має ферма від 200 корів і більше з продуктивністю від 5 т молока на одну корову. З-поміж підприємств, які довели на практиці вірність цих розробок, ферми Торгового дому «Долинське», Дослідне господарство «Асканійське» Інституту зрошувального землеробства (Херсонська область).

У 2013 р. на розвиток галузі тваринництва одержано 2685,5 млн грн, з яких 222,6 тис. грн.. прямих бюджетних дотацій і 2462,9 млн грн.. – за рахунок податку на додану вартість. При цьому на велику рогату худобу припадає 9,7 % загальних виплат, на свинарство – 11,5 %, на птахівництво – 28,9 % і на молоко – 41,1 %.

Таблиця 1

Обсяги державної підтримки тваринництва
в сільськогосподарських підприємствах України, тис. грн.

Напрями державної підтримки	2011 р.	2012 р.	2013 р.	Структура 2013 р., %	2013 р. у % до 2011 р.
1. За рахунок бюджетних дотацій	91522,6	427143,8	222638,8	8,3	243,3
в т. ч. за велику рогату худобу	33885,9	71938,5	52889,5	2,0	156,1
за свиней	4448,1	114467,9	21597,2	0,8	485,6
за птицю всіх видів	4287,7	74,0	99,1	0,0	2,3
за молоко	1784,7	227651,1	92340,0	3,4	у 51,7 р. б.
за інше	47116,2	13012,3	55713,0	2,1	118,2
2. За рахунок податку на додану вартість – всього	810990,5	1889568,8	2462854,4	91,7	303,7
в т. ч. за велику рогату худобу	47221,6	136971,5	207775,3	7,7	440,0
за свиней	128891,2	175140,9	288439,3	10,7	223,8
за птицю всіх видів	442228,6	816151,5	777006,2	28,9	175,7
за молоко	120106,9	689682,2	1104568,4	41,1	у 9,2 р. б.
за інше	72542,2	71622,7	85065,2	3,2	117,3
Всього на підтримку галузі тваринництва	902513,1	2316712,6	2685493,2	100,0	297,6

На програму розвитку тваринництва в Законі про держбюджет на 2014 р. передбачено лише 888 млн грн. Підтримка тваринникам надається за рахунок коштів, які перераховують у спеціальний фонд держбюджету переробні підприємства згідно з пп. 6 п. 1 підрозділу 2 р. XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України (далі – ПКУ). Зазначена норма ПКУ передбачає, що у 2014 р. переробні підприємства при реалізації м'ясної та молочної продукції, виробленої із закуплених у сільгоспвиробників молока та м'яса живою вагою, суми ПДВ, які мали б перераховувати в бюджет, розподіляють так: 50% - до спецфонду держбюджету; інші 50% зараховують на спеціальний рахунок в органах Держказначейства. Із цього рахунку переробники витрачають кошти виключно для виплати компенсацій сільськогосподарським товаровиробникам за здані ними молоко та м'ясо живою вагою.

Міністерство аграрної політики і продовольства України наказом від 29 травня 2014 р. № 203 «Про затвердження розподілу видатків, передбачених Законом України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» за КПКВК 2801540 «Державна підтримка галузі тваринництва» затвердило розподіл видатків, передбачених Законом України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» за КПКВК 2801540 «Державна підтримка галузі тваринництва».

Сільськогосподарські підприємства як юридичні особи можуть розраховувати хіба що на часткове відшкодування:

- вартості закуплених племінних телиць, нетель та корів молочного, м'ясного і комбінованого напрямку продуктивності в розмірі 50% їх вартості, але не більше 700 грн за голову (п. 12 Порядку № 246);

- відсоткової ставки за кредитами, залученими на будівництво і реконструкцію тваринницьких та птахівничих ферм і комплексів, придбання технологічного обладнання та механізмів, закупівлю тварин і птиці (пп. 2 п. 2 Порядку № 246). Механізм отримання бюджетних коштів за цим напрямом прописано в постанові КМУ від 11.08.10 р. № 794;

- вартості будівництва та реконструкції тваринницьких ферм і комплексів та підприємств із виробництва комбікормів. Порядок отримання бюджетних коштів за цим напрямом здійснюється відповідно до постанови КМУ від 04.10.10 р. № 900 вартості придбаного обладнання та механізмів вітчизняного виробництва для тваринництва і птахівництва в розмірі 30% вартості такого обладнання.

За рахунок зазначених вище коштів виплачують бюджетну дотацію фізособам, членам виробничих або обслуговуючих сільськогосподарських кооперативів, а також фермерським господарствам за вирощені та продані на забій і переробку суб'єктам господарювання, які мають власні (орендовані) потужності для забою тварин, молодняк великої рогатої худоби та свиней (крім свиноматок і кнурів).

Із проведених досліджень можна зробити загальний висновок про те, що бюджетна дотація використовується у тваринництві на підвищення загальної економічної стійкості галузі і підприємств-виробників продукції, розвиток і будівництво виробничих потужностей, кормо виробництво. Одержані дотації забезпечуються вищою окупністю у великих підприємствах. Удосконалення

механізмів надання державної підтримки на рівні регіонів є незаперечною потребою сучасного розвитку. Пряма фінансова підтримка має сприяти нарощуванню та стабілізації виробництва продукції тваринництва, підвищенню показників її якості, продуктивності праці і ефективності виробництва.

Вважаємо за необхідне розробити програму розвитку тваринництва на промисловій основі, в якій за основною категорією виробників виступають сільськогосподарські підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про державну підтримку сільського господарства України: закон України від 24.06.2004 р. № 1877-IV [Електронний ресурс] // Верховна Рада України, сайт. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1877-15>. – 5.01.2014.

2. Собкевич О.В. Стан підтримки сільського господарства в Україні/ О.В. Собкевич, В.М. Русан, А.Д. Юрченко // Інноваційна економіка. – 2012. - №3 – с. 34.

3. Державна підтримка галузі тваринництва у 2013 році. [Електронний ресурс.] – Режим доступу: <http://agrodep.kh.gov.ua/novini/derzhavna-pidtrimka-galuzi-tvarinnitstva-v-2013-rotsi>.

МЕТОДИКА АНАЛІЗУ РИТМІЧНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Андреєва В.В., Шовкопляс М.О. – студентки 5 курсу
Полтавська державна аграрна академія
Науковий керівник – к.е.н., доцент Романченко Ю.О.

Сучасні умови господарювання вимагають від підприємств своєчасного відвантаження готової продукції покупцям згідно із запланованими обсягами, тобто дотримання ритмічності реалізації продукції. Оскільки, від цього залежить величина витрат на зберігання готової продукції, своєчасність отримання прибутку від реалізації та нормальні стосунки із покупцями, що для підприємства є не менш важливим. Зважаючи на це, ритмічність роботи підприємства у сфері реалізації готової продукції потребує детального вивчення та аналізу.

Передумовою для успішного функціонування підприємства та досягнення запланованих фінансових результатів є складання реальних планів реалізації готової продукції та чітке їх дотримання. Постійне та детальне проведення аналізу ритмічності реалізації готової продукції дозволить підприємству своєчасно зреагувати на зниження обсягів реалізованої готової продукції, виявити причини, які призвели до цього та удосконалити збутову політику підприємства.

Реалізацією готової продукції споживачам закінчується процес кругообігу оборотних коштів підприємства і створюється можливість поновити цикли виробництва, використовуючи виручку від реалізації продукції для придбання

нових виробничих запасів, для оплати праці робітників, розробки нових технологій виготовлення продукції тощо. Під реалізацією продукції розуміють господарську операцію, яка передбачає передачу права власності на продукцію іншому суб'єктові в обмін на еквівалентну суму грошей або боргових зобов'язань. Дотримання ритмічності реалізації готової продукції має важливе значення не тільки для підприємства, але й для держави в цілому. Оскільки своєчасне і повне відвантаження готової продукції покупцям та отримання запланованого прибутку від її реалізації забезпечує виплату заробітної плати та премій працівникам, сплату податків державі та дивідендів власникам. Перш, ніж перейти до розкриття методики аналізу ритмічності реалізації готової продукції необхідно з'ясувати економічну сутність даного поняття.

Ритмічність реалізації готової продукції має тісний зв'язок з ритмічністю її виробництва. За умов адміністративно-командної економіки, першочерговим завданням для підприємств було виконання планів з виробництва готової продукції, розробка планів реалізації готової продукції, а тим паче планів отримання прибутку від її реалізації була недоречною. У сучасних умовах господарювання пріоритетними стають плани реалізації готової продукції, які підприємство розробляє помісячно з урахуванням укладених на початку року договорів, а також замовлень, отриманих протягом року. А вже виходячи із планів реалізації готової продукції підприємство розробляє плани виробництва. І чим детальніше буде цей процес, тим менше втрат буде нести підприємство.

У сучасній літературі з економічного аналізу увага науковців більше приділена дослідженню сутності ритмічності виробництва готової продукції, поняття ритмічність реалізації готової продукції те ж згадується, але ні її визначення, ні системи показників її оцінки не наведено. Дане поняття вперше детально досліджено у працях молодого науковця Кашубіної Ю.Б., яка під ритмічністю реалізації готової продукції розуміє чітке виконання плану реалізації або його перевиконання у випадках, якщо на підприємстві є понаднормативні залишки нереалізованої продукції. Так, для характеристики ритмічності виробництва, а, отже і ритмічності реалізації готової продукції пропонується використовувати прямі і непрямі показники. До прямих показників відносять: коефіцієнт ритмічності; коефіцієнт варіації; коефіцієнт аритмічності; питому вагу виробництва продукції на кожен декаду до місячного випуску, за кожний місяць до квартального випуску, за кожний квартал до річного обсягу виробництва; питому вагу продукції, випущеної в першу декаду звітного місяця, в обсязі виробництва третьої декади попереднього місяця тощо. До непрямих показників ритмічності належать: наявність доплат за надурочні роботи, оплата простоїв з вини суб'єкта господарювання, втрати від браку, сплата штрафів за недопоставку та несвоєчасне відвантаження продукції. Так, недовиконання планів з реалізації готової продукції призводить до збитків підприємства, а перевиконання плану до зростання прибутків. Тому перевиконання планів з реалізації готової продукції ми не вважаємо порушенням ритмічності реалізації.

У сучасних умовах господарювання ритмічна робота підприємства є однією із важливих складових його ефективної діяльності. Саме завдяки

ритмічній роботі досягається запланований обсяг випуску та реалізації продукції, а отже і запланований рівень прибутку. У свою чергу, постійні збої у процесі реалізації продукції, зумовлюють накопичення її на складах, призводять до порушень договірних зобов'язань перед покупцями, що негативно впливає на кінцеві фінансові результати підприємства. Аналіз ритмічності реалізації продукції відіграє важливу роль при аналізі фінансово-господарської діяльності підприємства, адже дотримання планів реалізації та їх перевиконання впливає на розмір виручки від реалізації готової продукції, а отже і на чистий прибуток підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Коваленко Л. О. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / Л. О. Коваленко, Л. М. Ремньова – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2005. – 485 с.
2. Мошенський С. З. Економічний аналіз : підручник / С. З. Мошенський, О.В. Олійник – 2-ге вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП „Рута”, 2007. – 704 с.
3. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємств : навч. посіб. / Г. В. Савицька – 3-тє вид., . і доп. – К. : Знання, 2007. – 668с.
4. Турило А. М. Теоретично-методичні підходи щодо сутності та оцінки ритмічності діяльності підприємства / А. М. Турило, Ю. Б. Кашубіна // Вісник криворізького технічного університету. 2011. Вип. 27. – С. 311-315.

МЕТОДИКА ОЦІНКИ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Афанаскіна І.С. – студентка 5 курсу

Національний університет біоресурсів і природокористування України
Науковий керівник – к.е.н., доцент Долженко І.І.

У сучасних економічних умовах підприємство прагне одержати максимальний прибуток, який би дозволяв утримувати позиції на ринку збуту товарів і послуг, а також забезпечував динамічний розвиток його діяльності та покращення фінансового стану в умовах конкуренції.

Прибутковість підприємства є одним з найголовніших показників, що визначає фінансовий стан підприємства та мету підприємницької діяльності. Адже кожен керівник має свою власну обґрунтовану стратегію щодо забезпечення прибутковості свого підприємства, а тому це потребує від управлінців володіння теоретичними та практичними навичками щодо аналізу прибутковості підприємства та резервів її підвищення, знання джерел формування прибутку, вміння планувати на довгострокову перспективу.

Прибутковість підприємства в першу чергу характеризується діяльністю підприємства в цілому і його рентабельністю. Розрахунок прибутковості підприємства необхідний для аналізу та своєчасної зміни політики компанії щодо ведення діяльності [1, с.167].

Щоб зробити висновок про рівень ефективності роботи підприємства, отриманий прибуток необхідно порівняти зі здійсненими витратами.

По-перше, витрати можна розглядати як поточні витрати діяльності підприємства, тобто собівартість продукції (робіт, послуг). Тут можливі різні варіанти визначення поточних витрат і прибутку, що використовуються у розрахунках.

По-друге, витрати можна розглядати як авансовану вартість (авансований капітал) для забезпечення виробничої та фінансово-господарської діяльності підприємства. Тут також можливі різні варіанти визначення авансованої вартості й визначення прибутку, що береться для розрахунків.

Співвідношення прибутку з авансованою вартістю або поточними витратами характеризує таке поняття, як рентабельність. У найширшому, найзагальнішому розумінні рентабельність означає прибутковість або дохідність виробництва і реалізації всієї продукції (робіт, послуг) чи окремих її видів; дохідність підприємств, організацій, установ у цілому як суб'єктів господарської діяльності; прибутковість різних галузей економіки.

Рентабельність – це відносний показник ефективності роботи підприємства, який у загальній формі обчислюється як відношення прибутку до витрат (ресурсів). Рентабельність безпосередньо пов'язана з отриманням прибутку. Однак її не можна ототожнювати з абсолютною сумою отриманого прибутку. Рентабельність – це відносний показник, тобто рівень прибутковості, що вимірюється у відсотках. Різні варіанти рішень, що приймаються при визначенні прибутку, поточних витрат, авансованої вартості, для розрахунку рентабельності, зумовлюють наявність значної кількості показників рентабельності (рис. 1).

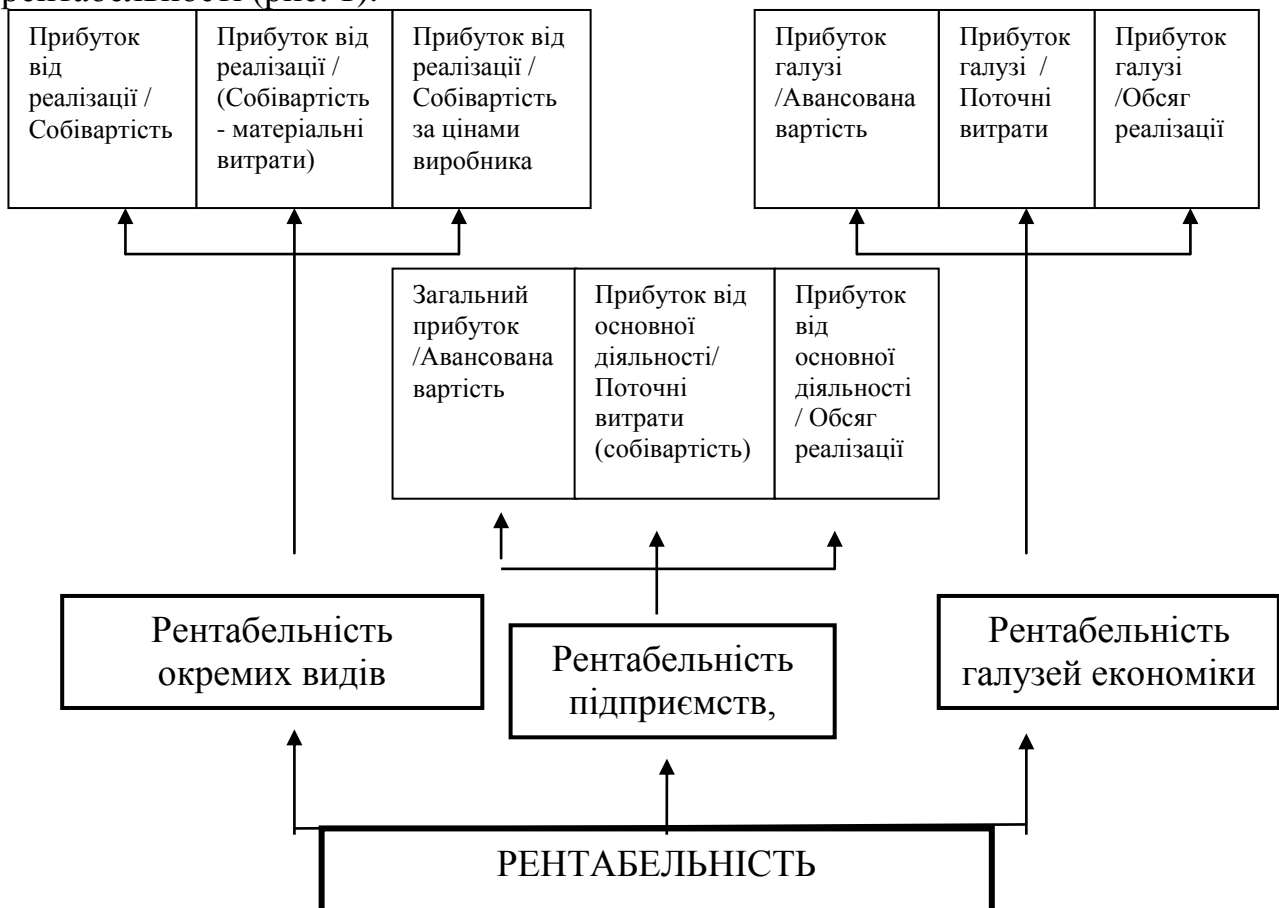

Рис. 1. Класифікація показників рентабельності [2, с.123]

Обчислення рентабельності окремих видів продукції (робіт, послуг) може ґрунтуватися на показниках прибутку від їх випуску або реалізації.

Для розрахунку рівня рентабельності підприємств прибуток зіставляється з авансованою вартістю, яку можна визначати в різних варіантах (весь капітал підприємства, власний капітал, позичковий капітал, основний капітал, оборотний капітал).

Для розрахунку рентабельності галузей економіки береться загальна сума прибутку, отримана підприємствами, об'єднаннями, іншими госпрозрахунковими формуваннями, що входять у відповідну галузь економіки [3, с.124].

Основним джерелом інформації щодо оцінки рентабельності роботи суб'єктів господарювання є форми 1 та 2 фінансової звітності підприємства. У формі 2 «Звіт про фінансові результати» міститься інформація щодо чистого прибутку підприємства та витрат (за видами діяльності та елементами), які були здійсненні для отримання доходу та відповідного прибутку. Форма 1 «Баланс» містить дані щодо ресурсів підприємства, які використовуються для отримання доходу та прибутку.

Основним узагальнюючим показником, що характеризує собівартість і рівень рентабельності продукції, є витрати на 1 гривню товарної продукції. Саме цей показник дозволяє простежити динаміку зміни собівартості за ряд років діяльності підприємства [4, с.300]:

$$V1_{грн} = \frac{B}{ТП},$$

де $V1_{грн}$ – витрати на 1 грн товарної продукції;

B – загальна сума витрат на виробництво товарної продукції;

$ТП$ – обсяг товарної продукції.

Отже, прибуток відображає кінцевий результат діяльності підприємства і в умовах роботи за принципами самофінансування є головним у аналізі. У прибутку акумулюються підсумки всіх сторін роботи підприємства: зростання виробництва продукції та її реалізації відповідно до договорів замовника, ефективність використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, наявних в його розпорядженні.

Прибуток за сучасних умов є не тільки показником ефективності роботи окремого підприємства, а й має важливе практичне значення. Він є джерелом формування фінансових ресурсів самих підприємств і використовується ними для забезпечення господарської діяльності. Також це одне з найбільших джерел фінансових ресурсів держави [5, с.438].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кононенко О. Аналіз фінансової звітності / О. Кононенко, О. Маханько. – 4-те., перероб. і доп. – Х.: Фактор, 2006. – 208 с.
2. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник . кол. і наук. . А. М. Поддєрьогін. 3-те вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2001. – 460 с.
3. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств. : навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2013 – 504с.

4. Баліцька В. Доходи та рентабельність діяльності підприємств України: макроекономічна оцінка / В. Баліцька // Формування ринкових відносин в Україні. – 2007. – № 9. – С. 62-63

5. Навч. посіб./Косова Т.Д., Сухарев П.М., Ващенко Л.О. та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 528 с.

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

Бартульова О.О. – студентка 2 курсу

Новокаховський гуманітарний інститут

Науковий керівник – к.е.н., доцент Шаріков В.П.

Фінансовий сектор є одним з найважливіших сфер національної економіки, де відбувається формування та розподіл фінансових ресурсів. В умовах розвитку ринкової вітчизняної економіки фінансовий сектор не лише виконує функції грошово-розрахункового забезпечення, а й мобілізує і трансформує вільні заощадження в інвестиційні ресурси для розширеного відтворення економіки, задовольняє потреби суб'єктів у фінансових послугах і тим самим забезпечує економічне зростання. Тому важливою є оцінка реального стану розвитку фінансового ринку в Україні, аналіз фінансової політики управління ним, а також окреслення тенденції його розвитку в найближчій перспективі.

Фінансовий сектор України з початку 2014 року формувалася під впливом низки факторів, серед яких недостатній рівень капіталізації фінансової системи, зупинене кредитування економіки, високий рівень доларизації, низький рівень довіри до фінансового сектору, низький рівень захисту прав кредиторів, низький рівень фінансової обізнаності суспільства.

Внутрішні та зовнішні шоки, а також ескалація конфлікту на сході країни негативно вплинули на розвиток економіки, знизили довіру та розбалансували фінансові ринки. Економічна активність скоротилася. Як наслідок знецінення національної грошової одиниці та зростання адміністративних цін інфляція споживчих цін у 2014 році прискорилася. Так, на кінець 2014 року інфляція досягла 25% річних. Такі тенденції призвели до погіршення якості кредитного портфеля, що спричинило необхідність створення значних резервів

Для забезпечення умов ефективного функціонування та розвитку фінансового ринку на основі розбудови повноцінного ринкового конкурентного середовища згідно із стандартами ЄС, урядом була прийнята Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року, яка передбачає 3 етапи.

I. Вирішення проблем минулого (виведення з ринку неплатоспроможних фінансових установ, підвищення рівня капіталізації, розкриття власників, очищення від проблемних активів).

II. Закладення фундаменту для стабільного розвитку фінансового ринку (захист кредиторів, споживачів та інвесторів, відновлення довіри, розвиток інфраструктури, пенсійна реформа).

III. Розвиток фінансового сектору (зростання довгострокових ресурсів, зростання активів, збільшення внутрішніх та зовнішніх інвесторів, розвиток ринку капіталу).

Це дасть можливість у подальшому, за рахунок залучення інвестиційних ресурсів, забезпечити сталий розвиток економіки та, зберігаючи внутрішню цілісність фінансового ринку України, інтегруватися у європейський фінансовий простір.

Досягнення мети Програми забезпечуватиметься шляхом реалізації низки взаємопов'язаних заходів, спрямованих на комплексне реформування фінансового ринку. При формуванні переліку заходів було взято за основу наступні базові принципи:

- необхідність досягнення макроекономічної стабілізації та проведення глибоких структурних реформ як основна передумова розвитку фінансових ринків;
- лібералізації фінансового ринку та євроінтеграції ;
- збалансованості економічних інтересів, через формування ринкового конкурентного середовища;
- незалежні та ефективні регулятори, нагляд на основі оцінки ризиків;
- підвищення прозорості та стандартів розкриття інформації як регуляторами, так і учасниками ринку;
- підвищення ефективності роботи з проблемними активами;
- відповідальності за виконання обов'язків учасників ринку та їх функцій;
- довіри між учасниками та регуляторами ринку;
- цілісності, через консолідацію ринків та їх інфраструктури;
- ефективний захист прав кредиторів, споживачів та інвесторів фінансового ринку.

Проведення реформи фінансового сектору повинно здійснюватися у трьох основних напрямках:

- забезпечення фінансової стабільності фінансового сектору,
- розбудова інституційної спроможності регуляторів,
- захист прав споживачів та інвесторів фінансового сектору.

Передумовами досягнення сталого розвитку фінансового сектору є забезпечення макроекономічної стабільності та вирішення проблем минулого.

– Деталізоване бачення майбутнього фінансового ринку України , згідно з Комплексною програмою до 2020 року описано у наступних моментах:

- монетарна політика сфокусована на підтримку цінової стабільності, що сприятиме зниженню номінальних та реальних відсоткових ставок по депозитах та кредитах в економіці;

– Національний банк повинен дотримуватися гнучкого курсу валют, що відображає відношення між попитом і пропозицією та допомагає коригувати сальдо торгівельного балансу, зберігати та збільшувати золотовалютні резерви;

– для забезпечення достатнього рівня капіталізації та прибутковості банківської системи Національний банк застосовує прогресивну систему оцінки капіталу банків та прогнозує розвиток і потреби в капіталі як у розрізі окремих банків, так і банківської системи взагалі;

– запровадження та розвиток обов'язкової та добровільної накопичувальної частини системи пенсійного забезпечення, накопичувального страхування, впровадження механізмів податкового стимулювання довгострокових інвестицій, і як результат відновлення кредитування економіки України;

– збільшення обсягу довгострокових інвестицій в економіку України за рахунок довгострокових резервів страховиків зі страхування життя, при цьому кількість страхових компаній протягом 2014-2019 років зменшити, забезпечивши більш консолідований страховий ринок;

– за рахунок трансформації регуляторів фінансового ринку впровадити ефективний консолідований нагляд за фінансовим сектором, що надасть можливість ефективно діагностувати, попереджати розподіл ризиків між окремими сегментами фінансового сектора;

– запровадження необхідної законодавчої бази для використання новітніх технологій в банківській сфері, розширені методи ідентифікації клієнтів, що дозволить перевести багато банківських операцій в електронну сферу та спростити виконання цих операцій. За рахунок реалізації програм підвищення рівня захисту прав споживачів, підвищення рівня фінансової грамотності населення підвищити рівень довіри до фінансової системи та ринку фінансових послуг.

Цим закладені фундаментальні основи щодо очищення фінансового сектору та створення передумов його подальшого прозорого розвитку.

Виходячи з реалій сьогодення, сучасний етап розвитку фінансового сектору та його складових є вкрай складним, динамічним та важкопрогнозованим. Однак саме такий період є найбільш сприятливим для впровадження інноваційних, а часом і радикальних мір щодо реформування фінансового сектору в цілому.

Необхідно створити такі умови у фінансовому секторі, які забезпечать інвестування приватного сектору з таких джерел як кредити надійних банків, добре розвинений фондовий ринок, венчурний капітал та інші фінансові інструменти, а для цього необхідно побудувати прозору державну фінансову політику в напрямку регулювання фінансового ринку із поданням чітких та зрозумілих інструментів та механізмів регулювання і забезпеченням відповідного рівня захисту прав інвесторів та акціонерів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://w1.c1.rada.gov.ua>.

2. Фінансовий сектор України – стан, тренди та напрями розвитку. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://reforms.in.ua/index.php?pageid=financial-sector-reform#news>.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Берегова В.В. – к.е.н., доцент
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Проблеми банківської системи України в умовах євроінтеграційних та глобалізаційних процесів на сучасному етапі її розвитку є предметом активних наукових досліджень. Вітчизняні банки проходять серйозну перевірку часом в умовах постійних економічних трансформацій та прискорення глобалізаційних процесів на фінансових ринках. Швидка зміна умов функціонування, стрімке збільшення присутності іноземного капіталу спонукають банківську систему до постійного пошуку шляхів забезпечення її стійкості та конкурентоспроможності.

На сьогодні для економіки характерні високі рівні доларизації, готівкових розрахунків та процентних ставок, що є наслідком насамперед непослідовної та неефективної державної економічної політики минулих років. Невідповідність економічної політики економічним реаліям протягом останніх років призвела до накопичення внутрішніх дисбалансів у всіх сферах економіки. Бюджетна підтримка неефективних галузей економіки, невиважена цінова політика щодо енергоносіїв для ДГ, утримання штучного фіксованого валютного курсу – усе це призвело до втрати конкурентоспроможності українських виробників, зростання дефіциту рахунку поточних операцій, суттєвого фіскального дефіциту та нарощування державного боргу.

У післякризові роки розвиток банківської системи уповільнився: середньорічні темпи зростання кредитів за період 2010 – 2013 років становили 6%, а депозитів – 19%, що знизило співвідношення кредитів до депозитів до 136 %. Фінансові показники банківського сектору в цей період були помірними, зокрема після трьох років збитковості банківська система стала прибутковою лише у 2012 році, але показник рентабельності капіталу залишався на дуже низькому рівні – 3% у 2012 році і 0,8% - у 2013 році.

У 2014 році перед банківською системою постали нові виклики. Значна девальвація гривні (майже у 2 рази) та спад в економіці (ВВП у III кварталі 2014 році знизився на 5.3 %) негативно вплинуло на якість кредитного портфеля (рівень NPL зріс до 17,6 % у листопаді 2014 року), що призвело до необхідності створювати значні резерви. За 11 місяців резерви за активними операціями банків зросли на 46 млрд. грн. – до 178 млрд. грн., що стало визначальним чинником повернення банківської системи до збитковості [за цей період збитки становили 22.4 млрд. грн., а рентабельність капіталу (-13.9 %)].

Ситуацію з NPL ускладнювала наявність низки обмежень насамперед у податковій сфері та в судочинстві.

Українські банки все ще мають коротку відкриту валютну позицію, що наражає їх на валютний ризик. Одночасно клієнти банків також перебувають під підвищеним валютним ризиком. Так у листопаді частка кредитів ДГ в іноземній валюті становила 47 % (іпотечних – 77 %), а кредитів НФК – 47 %. В умовах подальшої девальвації валютний ризик клієнтів, у яких немає джерел надходжень валютної виручки, трансформується в кредитний ризик для банків. Перед банками знову постала проблема нестачі ліквідності. За 11 місяців 2014 року відплив депозитів у національній валюті становив 60,2 млрд. грн. (14,3 %), а в іноземній – 10,8 млрд. дол. (35 %), причому у 2014 році ця тенденція була більш тривалою, ніж під час попередньої кризи.

У цей період іноземні банки почали залишати український ринок насамперед через нестабільність і непередбачуваність умов ведення бізнесу. Частка іноземного капіталу зменшилася з 42 % у 2011 році до 32 % на 01 грудня 2014 року.

Ринок банківських послуг залишається дуже фрагментарним і з низькою капіталізацією через нестабільні умови ведення бізнесу, незахищеність права власності та низький рівень корпоративного управління. На кінець III кварталу 2014 року найбільшим десяти банкам належало 59 % активів, що є незначним показником порівняно з іншими країнами регіону, де середнє значення цього показника становить 74 %. В Україні значна фрагментація призвела до наявності ринкової ніші з 146 банків, кожен з яких має частку активів не більше ніж 1 %, які разом займають 23 % ринку. Такі банки часто залежать від кількох крупних клієнтів, що мають одного власника з банком. Відповідно вони схильні видавати більш ризикові кредити підприємствам своєї групи і мають вищий ризик банкрутства.

Вирішення зазначених проблем визначає головну мету – проведення структурних змін у банківській системі України, яка полягає у створенні передумов для підвищення ролі вітчизняної банківської системи у сталому економічному зростанні України на підставі забезпечення стабільності цін, системної стійкості банківської системи, адекватних потребам економіки обсягів та глибини банківського посередництва, підвищення якості та зниження ризиків банківських послуг, високого рівня захисту прав споживачів і фінансових посередників.

Ураховуючи дворівневу структуру банківської системи України, очевидним є те, що високу ефективність структурних змін можна досягнути лише шляхом проведення комплексних реформ на двох її рівнях: у Національному банку України, зміцнивши тим самим його спроможність до створення відповідних монетарних умов для сталого економічного зростання та посилення регуляторного впливу на зміцнення стійкості банківської системи країни, зростання її кредитного та інвестиційного потенціалу; у банківській системі України – з метою забезпечення передумов ефективного розвитку банківського сектору на засадах високої довіри і дотримання інтересів держави, банків та споживачів фінансових послуг.

Проведення комплексних реформ повинно здійснюватися за трьома основними напрямками, що забезпечать цінову стабільність, фінансову стабільність та розбудову інституційної спроможності Національного банку України в наглядових і регуляторних функціях, для підвищення ефективності його діяльності як державної інституції.

По-перше, за напрямом забезпечення цінової стабільності реформи повинні бути спрямовані на: розбудову сучасного інструментарію та операційної системи монетарної політики відповідно до найкращого досвіду центральних банків; зниження інфляції, а також інфляційних очікувань економічних агентів; проведення незалежної монетарної політики, що спирається на середньостроковий прогноз інфляції; удосконалення процесу прийняття рішень з грошово-кредитної політики, у тому числі шляхом підвищення якості макроекономічного аналізу та прогнозування в Національному банку України; забезпечення прозорості та підзвітності діяльності Національного банку України згідно зі стандартами транспарентності центральних банків країн світу; розвиток безготівкових розрахунків та збільшення прозорості платіжних операцій банків; зниження валютних ризиків та мінімізацію наслідків змін валютного курсу для економіки країни; створення довгострокових ресурсів у національній валюті та розвиток фінансових ринків.

По-друге, за напрямом забезпечення фінансової стабільності реформування банківської системи повинно бути спрямоване на: підвищення рівня капіталізації банківської системи; збільшення захисту прав кредиторів та вирішення проблеми неякісних активів банків; зниження ризиків та підвищення довіри до банківської системи; підвищення стандартів діяльності та корпоративного управління банків на підставі кращого світового досвіду; захист прав споживачів фінансових послуг та підвищення фінансової грамотності населення.

По-третє, за напрямом розбудови інституційної спроможності Національного банку України дії потрібно спрямовувати на: проведення реформи системи регулювання фінансових ринків; підвищення ефективності виконання регуляторної та наглядової функції Національного банку України; удосконалення організаційної структури, спрощення внутрішніх процесів та оптимізації роботи Національного банку України на підставі запровадження прогресивних підходів до управління діяльністю центральних банків; підвищення прозорості фінансових операцій та протидії використанню банківської системи з метою відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму; удосконалення законодавчої і нормативно-правової бази банківської системи; стимулювання застосування новітніх технологій у банківській системі.

Глибоку кризу банківської діяльності не можна подолати суто банківськими заходами, крудитними, монетарними інструментами, бо її першопричини криються в економіці. Саме тому потрібно ставити питання про економіку і банки, а не суто банківську проблему.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про банки та банківську діяльність: Закон України // www.rada.gov.ua

2. Матеріали сайту Національного банку України // www.bank.gov.ua
3. Романишин В.О., Уманців Ю.М. Центральний банк і грошово-кредитна політика: Навчальний посібник.–К.:Атіка, 2013.– 480 с.

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Бойко М.С. – аспірант

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

Науковий керівник – к.е.н., доцент Скрипник С.В.

Необхідність підвищення ефективності збутових заходів у збутовій діяльності організації при зміні умов функціонування пояснює постійну зацікавленість вітчизняних підприємців до збуту як важливої складової маркетингової діяльності підприємства. Стабілізація функціонування сучасного підприємства та досягнення його економічної доцільності значною мірою досягається за рахунок формування ефективної системи збутової діяльності [1].

Нині питанням побудови і реалізації стратегії збуту на сільськогосподарських підприємствах приділяється недостатня увага. Це в свою чергу зумовлює потребу формування дієвого механізму вибору стратегії збутової діяльності

В умовах радикальних змін в економіці, пов'язаних зі становленням ринку, підвищується роль підприємства як суб'єкта ринкових відносин. У рамках цих відносин принципово змінюється їх економічна поведінка і зміст збутової діяльності. В даний час підприємства при формуванні своєї збутової політики менше розраховують на допомогу ззовні, а більше – на власний потенціал [2].

Для вдосконалення збутової діяльності підприємства необхідно спочатку продіагностувати її стан і виявити ефективність функціонування вже існуючої збутової системи на підприємстві. На основі виявлення сильних та слабких сторін збутової діяльності необхідно розробити стратегічні рішення. Щоб покращити збутову діяльність необхідно приймати стратегічні заходи, спрямовані на створення більш ефективної збутової політики.

Формування системи збутової діяльності передбачає визначення ефективності кожного елементу, оцінювання діяльності апарату збуту. Розгляд витрат обігу передбачає зіставлення фактичних збутових витрат стосовно кожного каналу збуту і виду витрат із запланованими показниками для того, щоб виявити необґрунтовані витрати, ліквідувати затрати, що виникають у процесі руху товарів і підвищити рентабельність існуючої системи збуту.

В подальшому необхідне безперервне вдосконалення: збутова діяльність повинна перевірятися на актуальність і придатність для використання. Причому аналізувати необхідно як якісні, так і кількісні результати роботи. Адже, саме від цього залежить майбутнє підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Добрянська Н.А. Формування ефективної системи управління збутом в сільськогосподарських підприємствах /Н.А. Добрянська//Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/>
2. Бойко О.В. Маркетингове стратегічне планування збутової діяльності підприємства/О.В. Бойко, Г.О. Криштапюк// Збірник наукових праць Луцький національний технічний університет. – Випуск 10 (38). – Луцьк, 2013. С. 19 – 26

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ІНВЕСТИВАННЯ

Боліла С.Ю.- к. с.-г. н., доцент

Вальтер А.О.- аспірант

ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

На сучасному етапі трансформаційних процесів в суспільстві і економіці в Україні дедалі важливішого значення набуває високий рівень національного науково-технічного потенціалу, прогресивність застосовуваних технологій, їхня ефективність. Вихід на перший план і зростання ролі науки, освіти, наукомістких, особливо високотехнологічних галузей промисловості, інформаційної індустрії, які являють собою сферу виробництва технологій, приводять до якісної зміни ролі й співвідношень у структурі приросту інноваційного процесу, від якого залежить і економічне зростання.

Проблемам інноваційного розвитку присвячені дослідження багатьох науковців [1, 2, 3]. Проте значна кількість питань удосконалення фінансового механізму активізації інноваційних процесів і досі залишаються не достатньо висвітленими і потребують теоретичного, методичного та практичного вирішення.

Зважаючи на це, метою нашої роботи є визначення основних шляхів розвитку інноваційного інвестування як одного з основних факторів підвищення конкурентоспроможності національної економіки в умовах входження країни у глобалізовані міжнародні відносини.

Аналіз сучасного стану науково-технічної та інноваційної сфери в Україні свідчить про те, що за рівнем інноваційної активності, станом виробництва високотехнологічної продукції, обсягами фінансування науки, розвитком інфраструктури інноваційного підприємництва Україні значно відстає від провідних країн світу. Тенденція технічного розвитку в Україні набула негативного характеру, поглиблюється регрес, а тому і поширюється технологічний розрив порівняно з прискореним розвитком промислово розвинутих країн та посиленням їхнього впливу на світовий ринок. Можливості подолання технологічної відсталості нашої країни та економічної кризи залежать від створення ефективної науково-технічної політики. В Україні науково-технічний розвиток має ґрунтуватись на структурній перебудові усієї науково-технічної сфери, підтримці нових інноваційних структур та організації

підготовки наукових кадрів. Процес вибору загальнодержавних пріоритетів має враховувати такі основні фактори: науково-технічне забезпечення пріоритетних для України галузей виробництва, розв'язання найгостріших проблем даного періоду, реальний потенціал окремих галузей науки і техніки.

Тому без розроблення і впровадження основних напрямів науково-технічної політики у промислове виробництво Україні не вдасться стабілізувати вітчизняну економіку. В країні назріла невідкладна необхідність прийняття державою економічної доктрини стабілізації економіки, основу якої має становити виважена науково-технічна політика розвитку національної економіки, що дасть змогу перейти від виробництва з переважним обсягом низьких технологічних укладів до створення і використання технологій більш високого рівня.

Стабілізація національної економіки – це одна з найважливіших проблем економічної політики України на сучасному етапі розвитку, її вирішення тісно пов'язане з підвищенням ефективності інвестування інноваційної сфери. Ми повинні враховувати, що більшість передових країн досягли високих рівнів розвитку внаслідок випереджального розвитку науки і інновацій порівняно з ростом промислового виробництва.

Стосовно ж шляхів розвитку української економіки, основне завдання полягає в тому, щоб інноваційне інвестування, всебічний розвиток НДДКР стали першочерговою задачею держави. Створення довготривалої державної науково-технічної програми забезпечить максимальне суміщення стадії інвестиційного та інноваційного розвитку і буде сприяти швидкому переходу України до інноваційної стадії.

Для підвищення ефективності інвестицій необхідно здійснити низку заходів щодо структурної переорієнтації інвестицій, встановити пріоритетне забезпечення капітальними вкладеннями прогресивних напрямів галузевого, територіального, господарчого та науково-технічного розвитку, удосконалити державне регулювання інвестиційною діяльністю. З метою активізації залучення іноземного капіталу в інноваційну сферу необхідно створити розгалужену мережу фінансових структур та елементів інституційної інфраструктури, забезпечити законність прав інвесторів з боку незалежних судових органів і диференційованого надання пільг; впровадити системи страхування та перестраховування інвестицій на рівні світових стандартів, а також спеціалізований бухгалтерський облік за світовим стандартом.

На порядку денному прийняття законів, що визначають правовий статус та регулюють діяльність спеціальних територій підтримки інновацій, венчурних фондів, а також венчурних підприємств як головних об'єктів спрямування інвестицій. Адже тільки організація фондів ризикового капіталу може відіграти вирішальну роль у формуванні інноваційного розвитку нашої держави. Як вважається, передусім доцільно прийняти закон про основні засади формування та регулювання ринку венчурного капіталу, в якому необхідно передбачити порядок відрахувань і консолідації коштів в інноваційні фонди, механізм повернення наданих інноваційних кредитів та їх страхування, формування і реалізацію заходів державної підтримки венчурних фондів,

регламентовані заходи з контролю за їх діяльністю. Необхідно на рівні закону визначити державні гарантії внесків венчурних фондів в інноваційні проекти, форми участі державного та приватного капіталу в спільних інноваційних проектах, що мають стратегічне значення.

На рівні закону має також бути визначено механізм стимулювання діяльності комерційних банків, спрямованих на кредитування інноваційних проектів. Варто розробити та запровадити в практику закони про стимулювання участі комерційних банків в інвестуванні інноваційної діяльності, про страхування ризику інвестицій в інноваційні проекти тощо.

В Україні поки що не вдалося створити ефективно діючої інфраструктури підтримки інновацій. Без такої інфраструктури побудувати інноваційну модель розвитку національної економіки неможливо. Створення та всебічна підтримка діяльності названої структури має стати одним із пріоритетів державної політики в інноваційній сфері. Особливу увагу держава має приділяти створенню інфраструктури ризикового фінансування, а також підтримки малого та середнього підприємництва, що спеціалізується в інноваційній сфері. Має також бути побудована розгалужена мережа центрів, яка б здійснювала моніторинг інвестиційно-інноваційної діяльності, проводила заходи, спрямовані на виявлення та підтримку діяльності підприємців-новаторів, у тому числі шляхом рекламування їх успіхів та досягнень як в Україні, так і за її межами.

За допомогою держави має бути також створена мережа організацій, які б відстежували результати вітчизняних та зарубіжних новітніх досліджень у різних галузях науки та техніки, вивчали кон'юнктуру національного та світових ринків, своєчасно інформували вітчизняних бізнесменів про виявлені тенденції та зміни тощо. Вимагає подальшого вдосконалення також і діюча в державі структура поширення інноваційних ідей та знань.

Одним з головних завдань, що стоять перед державою у цьому зв'язку, є створення необхідної нормативно-правової бази. Зокрема на рівні закону мають бути визначені механізми стимулювання діяльності комерційних банків, спрямованих на кредитування інноваційних проектів; страхування ризику інвестицій в інноваційні проекти, а також правовий статус венчурних фондів та венчурних підприємств як головних об'єктів спрямування інвестицій.

В Україні досі не створено механізмів ефективного формування джерел інвестування, що пов'язано з цілою низкою економічних проблем. Заради активізації фінансового забезпечення необхідно стабілізувати економічну діяльність суб'єктів інноваційного процесу через ефективне використання інвестиційних можливостей; привести систему ціноутворення у відповідність з об'єктивними законами ринку; збільшити частку пріоритетних галузей у структурі капіталовкладень; здійснювати регулярну індексацію балансової вартості основних фондів; розробити систему фінансування провідних галузей і територій за рахунок держави; встановити жорсткий контроль за фінансовими структурами, що спеціалізуються на залученні коштів населення; розробити ефективний механізм призупинення відтоку вітчизняного капіталу. Таким

чином, покращення інвестиційного клімату буде сприяти розвитку інноваційного процесу і економіки взагалі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бидик А.Г. Основні методичні аспекти інноваційних інвестицій / А.Г. Бидик // Економіка АПК. – 2007. - №4. – с. 68 – 71.
2. Марчук Л.П. Особливості інвестиційно – інноваційної діяльності в АПК / Л.П. Марчук // Економіка АПК. – 2007. - №7.- С.96-100.
3. Ринейська Л. Методологічні аспекти інноваційного та інвестиційного менеджменту / Л. Ринейська // Регіональні аспекти. – 2000. - № 2-3. – С. 27-28.

СПОСОБИ ВПРОВАДЖЕННЯ КЛАСТЕРНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Бурова О. Б. – здобувач

Національний університет біоресурсів і природокористування України
Науковий керівник – д.е.н., професор, академік НАН Терещенко В.К.

Вивчення особливостей надання послуг сільського зеленого туризму (СЗТ) в Україні дозволило виявити головні проблеми, що гальмують розвиток нового виду туризму, і згрупувати їх у три блоки:

- інституційний;
- фінансовий;
- організаційний [2, с. 84].

До інституційного блоку проблем розвитку сільського зеленого туризму можна віднести відсутність законодавчої бази, необхідної для чіткого регулювання діяльності, єдиних інститутів, які б займалися аналізуванням і прогнозуванням розвитку сільського зеленого туризму.

Організаційний блок проблем включає низьку інформаційну грамотність щодо можливостей розвитку нового виду туризму між потенційними суб'єктами СЗТ, слабкі комунікації, відсутність чіткого поділу і категоризації садиб (агроосель), недостатню поінформованість населення як споживача нових туристичних послуг.

Практична відсутність фінансової підтримки з боку держави, високі ставки за кредитами, відсутність пільг чи спрощеного оподаткування для суб'єктів СЗТ віднесено до фінансового блоку проблем розвитку СЗТ [4].

Усі вищеперераховані проблеми гальмують розвиток сільського зеленого туризму в Україні. Щоб вирішити ці проблеми на перспективних територіях, для розвитку нового бізнесу необхідна мережа туристичних кластерних утворень. Кластер – це система галузей, що взаємодіють між собою, підтримуючи один одного в процесі удосконалення продукції, впровадження інновацій та глобальної конкуренції шляхом розвитку кооперації між фірмами. При цьому кластери можуть бути глобальними, які формуються з представників однієї галузі, та багатогалузевими [1, с. 107].

Для туристичного бізнесу створення таких кластерів є досить важливою передумовою для підвищення якості туристичних послуг та конкурентоспроможності самих туристичних операторів. Окреме господарство самостійно не здатне сформувавши та реалізувати привабливий агрорекреаційний продукт. Для створення туристичного продукту сільського зеленого туризму необхідні зусилля багатьох людей і представників багатьох галузей, об'єднаних спільною метою. Основна перевага створення кластера суб'єктів господарювання сільського зеленого туризму полягає в тому, що із розрізнених підприємців – власників садиб, місцевих майстрів, представників сфери послуг, громадськості та місцевого самоврядування – утворюються об'єднання, які шляхом координування спільних зусиль створюють та реалізують туристичний продукт сільського туризму, що в кінцевому підсумку веде до всебічного розвитку села за рахунок ефективного використання ресурсів [3].

Отже, кластерна модель розвитку сільського туризму в нашій країні створюватиме мультиплікатор продажу (додатковий обсяг продажів у результаті збільшення туристичних витрат), мультиплікатор зайнятості (створюються додаткові робочі місця або забезпечується роботою сільське населення), мультиплікатор доходів (додаткові доходи, що створюються в результаті зростання витрат туристів), мультиплікатор виробництва (коефіцієнт непрямого впливу туризму на сферу виробництва продукції).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Липчук В. В. Агротуризм: організаційно-економічні засади розвитку / В. В. Липчук, Н. В. Липчук. – Львів : СПОЛОМ, 2008. – 160 с.
2. Литвин І. В. Проблеми та перспективи розвитку сільського зеленого туризму в регіоні / І. В. Литвин, М. О. Нек // Регіональна економіка, 2013. – № 2. – С. 81–88.
3. Моделирование социально -экономической системы региона / Под. В. И. Гурмана, Е. В. Рюминой. – М. : Наука. 2001. – 175 с.
4. Співка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні. – Режим доступу: <http://www.geentour.com.ua>.

УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Вермієнко Т.Г. – к.е.н., доцент
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»т

В сучасних умовах розвитку економіки України все більшої уваги суб'єктами господарювання приділяється забезпеченню та підтриманню якомога більшого рівня прибутковості аграрних підприємств. Це потрібно для подальшого їх розвитку, відтиснення конкурентів і завоювання більшої частки ринку, а також для визначення реальних можливостей підприємства.

Найважливішим показником, що характеризує прибутковість аграрних підприємств, є прибуток, який відіграє важливу роль, а саме: є головною цілю господарської діяльності, утворює базу економічного розвитку держави,

виступає критерієм ефективності конкретної виробничої діяльності, основним внутрішнім джерелом формування фінансових ресурсів підприємства, головним джерелом збільшення ринкової вартості підприємства та задоволення соціальних потреб суспільства, вважається основним механізмом захисту підприємства від загрози банкрутства [1].

Прибуток відображає кінцевий фінансовий результат і, будучи найбільш важливим показником, який оцінює виробничо-господарську діяльність підприємства, а в самому загальному вигляді являє собою перевищення доходів над витратами.

Організаційно-економічний механізм управління прибутком підприємства представляє собою сукупність відповідних принципів, методів, управлінських і організаційно-економічних заходів та іншого інструментарію, спрямованого на формування прибутку визначеної величини. Він включає в себе його призначення, мету, задачі, принципи створення, часовий інтервал дії, структуру, задачі й результат діяльності кожного блоку механізму [2].

В контексті дослідження значення прибутку слід виділити проблеми грамотного та ефективного управління ним в сучасних умовах, які є наступними: в достатній мірі не здійснюється фінансові вкладення в розвиток виробництва, не вистачає обігових коштів, високі ставки та нестабільність законодавства й державного регулювання загальнодержавних податків, постійне підвищення собівартості промислової продукції, низький рівень управління та менеджменту, низька ефективність використання основних виробничих засобів, високий рівень матеріаломісткості й трудомісткості продукції, неефективна цінова політика, неефективна структура капіталу, надмірне залучення позикових коштів.

Залежно від величини можливих фінансових втрат і недоотримання прибутку підприємством можна виділити чотири основні зони фінансового ризику:

- 1) зона: ризик зовсім незначний, фінансових втрат практично немає, гарантується фінансовий результат в обсязі розрахункової суми прибутку;
- 2) зона допустимого ризику: ризик середній, можливі фінансові втрати в обсязі розрахункової суми прибутку;
- 3) зона критичного ризику: ризик високий, можливі фінансові втрати в обсязі розрахункової суми валового доходу;
- 4) зона катастрофічного ризику: ризик дуже високий, можливі фінансові втрати в обсязі суми власного капіталу підприємства [3].

З метою нейтралізації фінансових ризиків діяльності підприємства, здобуття належного рівня фінансової автономії та розвитку його економічного потенціалу пропонуються наступні напрямки покращення управління прибутку, зокрема: раціонально вибирати напрямки вкладання коштів, здійснювати розподіл прибутку відповідно до стратегії розвитку підприємства, підвищувати інвестиційну привабливість, шукати альтернативні джерела поповнення фінансових ресурсів підприємства, планувати розмір прибутку на перспективу, підвищувати якість продукції, застосовувати найсучасніші механізовані та автоматизовані засоби для аналізу прибутку і рентабельності, забезпечувати

розвиток матеріально-технічної бази внаслідок капіталізованої частини прибутку, проводити чіткий контроль за виконанням поставлених завдань у плані використання та розподілу прибутку.

Отже, основною задачею для будь-якого аграрного підприємства постає адаптація до нових, досить складних і жорстких умов господарювання. Існує реальна потреба в опрацюванні інноваційних підходів до оцінки прибутковості з урахуванням стратегій розвитку підприємства, типу управління та системи позиціонування на ринку; розробці і впровадженні ефективного механізму управління прибутковістю підприємства, цілеспрямованого не стільки на зростання поточних прибутків, скільки на формування і використання потенціалу прибутковості, що є визначальним для створення передумов сталого розвитку у довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Савчук В.П. Управление прибылью и бюджетирование / В.П. Савчук. – М.БИНОМ, 2005. – 432.
2. Зінченко О.А. Управління якістю фінансового результату підприємства /О.А. Зінченко// Актуальні проблеми економіки. – 2010. – №1. – С.109-115.
3. Присяжнюк Н. Управління прибутком підприємства в сучасних умовах господарювання / Н. Присяжнюк // Матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Інноваційні засади сталого розвитку національного господарства». –м. Хмельницький, 2012. – С. 137-139.

ВІТЧИЗНЯНІ МЕТОДИ ОБЛІКУ ВИТРАТ І КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ: ВІДМІННОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ

Волкова К.В. – магістр
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Вітчизняна теорія й практика обліку витрат і калькулювання собівартості продукції ґрунтується на єдності завдань та цілей, які стоять перед обліком витрат і калькулюванням. Це означає, що вони зобов'язані забезпечити своєчасне, повне й достовірне відображення фактичних витрат, пов'язаних з виробництвом продукції, а також контроль за використанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів у процесі виробництва. Єдність в організації обліку витрат і калькулювання проявляється також в їх залежності від особливостей технології та характеру виробництва, різноманітності продукції і масовості її випуску.

Під методом обліку витрат і калькулювання у вітчизняній практиці прийнято розуміти сукупність прийомів і способів збору, нагромадження й систематизації інформації з метою обчислення собівартості продукції і контролю витрат. Більшість вітчизняних авторів розрізняють такі методи: попроцесний (простий), попередільний, позамовний та нормативний.

Недоліком такої класифікації є її побудова на двох різних принципах:

способі контролю за витратами (поточний контроль за діючими нормами чи контроль за підсумками роботи за місяць) і способі групування витрат по об'єктах обліку (замовленнях, переділах або процесах).

Зважаючи на те, що виявлення відхилень від норм та облік цих відхилень не є відмітною рисою лише нормативного методу, багато вітчизняних авторів цілком слушно пропонують покласти в основу класифікації методів єдину ознаку — спосіб групування витрат на виробництво по окремих об'єктах обліку (замовленнях, переділах, процесах, окремих видах продукції, групах однорідних видів продукції тощо).

Однак до останнього часу бажаної єдності щодо класифікації вітчизняних методів обліку витрат та калькулювання собівартості продукції не спостерігається.

Хоч існують певні відмінності у сутності та сферах застосування, кожний з цих методів повинен забезпечити виконання наступних завдань:

- визначення витрат за їх видами у розрізі елементів витрат і статей калькуляції;
- групування витрат виробництва за місцем їх виникнення і по видах продукції;
- обчислення собівартості одиниці продукції (робіт, послуг);
- контроль за витратами в процесі виробництва;
- визначення й оцінка результатів діяльності виробничих підрозділів та підприємства.

Попроцесний метод калькулювання собівартості продукції застосовується на підприємствах, для яких характерні масове виробництво одного або декількох однорідних видів продукції, короткий період технологічного процесу і відсутність у більшості випадків незавершеного виробництва. Його сутність полягає в тому, що всі витрати виробництва відповідного періоду відносяться на весь випуск продукції цього періоду. В зв'язку з цим собівартість одиниці продукції обчислюється шляхом ділення всіх витрат виробництва за період у цілому і по кожній статті витрат окремо на кількість готової продукції за даний період. Якщо добувається або виробляється продукція одного виду і відсутні залишки незавершеного виробництва, загальна сума витрат за місяць і становить собівартість випуску. Однак у більшості випадків залежно від умов виробництва виникає необхідність розподілу витрат між випуском та незавершеним виробництвом або між видами продукції. Розподіл витрат виробництва між декількома видами продукції застосовується в галузях, де випускається одночасно кілька видів продукції, а незавершене виробництво відсутнє зовсім або настільки незначне, що не береться до уваги.

Попередільний метод застосовується у виробництвах, які характеризуються послідовною переробкою промислової або сільськогосподарської сировини для отримання готового продукту на основі хімікофізичних, біологічних або термічних процесів. Особливістю таких виробництв є наявність технологічних стадій, що одержали назву переділів.

Сутність попередільного методу полягає в тому, що облік витрат ведеться по переділах, навіть якщо в одному переділі отримують продукцію різних

видів. У зв'язку з тим, що напівфабрикати, отримані в одному переділі, служать вихідним матеріалом у наступному переділі, виникає необхідність в їх вартісній оцінці для включення у собівартість продукції наступного переділу.

Якщо у підприємства немає необхідності визначати собівартість напівфабрикатів, застосовують безнапівфабрикатний варіант попередільного методу, за якого собівартість кінцевого продукту визначається як сума витрат усіх переділів з урахуванням залишків незавершеного виробництва по кожному з них. Контроль за наявністю і рухом напівфабрикатів у виробництві при цьому варіанті здійснюється шляхом оперативного обліку їх руху в натуральному виразі.

Сутність позамовного методу полягає в тому, що прямі витрати обліковуються за окремими виробничими замовленнями, які видаються на задалегідь визначену кількість виробів одного виду. Решта витрат (непрямі) обліковуються по місцях виникнення і включаються у собівартість окремих замовлень відповідно до бази розподілу. До повного виконання замовлення всі витрати, що відносяться до нього, вважаються незавершеним виробництвом.

Таким чином, обов'язковою умовою застосування позамовного методу є система виробничих замовлень, які відкриваються відповідними службами підприємства. Після закінчення виготовлення виробу чи виконання роботи замовлення закривається, ніякого відпуску матеріалів та нарахування зарплати по ньому не відбувається. При позамовному методі визначається не середня, а індивідуальна собівартість одиниці продукції (замовлення або роботи). В дрібносерійному виробництві після закриття замовлення фактична собівартість одиниці продукції обчислюється шляхом ділення суми витрат виробництва на кількість виготовленої за цим замовленням продукції, тобто визначається середня собівартість одиниці продукції. У крупносерійних виробництвах застосування позамовного методу базується на використанні постійних, частіше річних замовлень.

Нормативний метод обліку витрат і калькулювання собівартості продукції не відкидає обліку витрат на виробництво у розрізі цехів, переділів, замовлень або окремих видів продукції. Оперативне виявлення відхилень фактично здійснених витрат від встановлених норм забезпечує своєчасне реагування й обґрунтоване управління раціональним використанням ресурсів. Нормативний метод передбачає дотримання певної послідовності і принципів його застосування, зокрема:

- розробка і складання нормативних калькуляцій на початок звітної періоду по кожному виду продукції, по замовленнях або стадіях обробки;
- організація поточного обліку за нормами та відхиленням від них;
- облік зміни норм і оперативний контроль;
- складання звітних калькуляцій .

Переваги нормативного методу проявляються і в питаннях розподілу витрат між випущеною продукцією і незавершеним виробництвом на кінець місяця (останнє може бути визначено розрахунково, без проведення інвентаризації залишків), і в оцінці браку, і в обчисленні фактичної собівартості випуску.

Наведена характеристика вітчизняних методів обліку витрат і калькулювання собівартості продукції дозволяє зробити висновок про певну тотожність перших трьох методів (попроцесного, попередільний і позамовного) зарубіжним аналогам попроцесного і позамовного калькулювання, а нормативного методу — методу стандарт-костинг.

ФІНАНСОВІ МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ВИНОГРАДАРСТВА В Україні

Галат Л.М. – к.е.н., доцент
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Виноградарство є однією з найважливіших галузей аграрного сектору економіки України і зокрема областей Південного регіону. У найвроджайніші 1980-90 роки тут вироблялося майже 30% від обсягу виробництва винограду в та 4 % - європейських країн, що дозволяло забезпечувати високий рівень споживання винограду та продуктів його переробки, значні грошові надходження, стабільне працевлаштування сільського населення.

Найбільші площі виноградників були в Україні в 1960 році і складали 397 тис. га. С тих пір виноградники скорочувалися щорічно і до 2010 році їх залишилося 67,6 тис. га, тобто за останні 50 років площі виноградників скоротилися більше ніж у п'ять разів, і у поточний період швидкість виведення їх з експлуатації перевищує швидкість їх висадження на нових площах. Так, з 1990 по 2010 року щорічно викорчувалося і списувалося по 5-10 тис. га, а нові посадки з'являлися тільки по 2-4 тис. га [5, с. 38].

Виробництво столового винограду складає 1,2 кг за науково обґрунтованої норми споживання – 8 кг/люд/рік, тобто наявний потенціал споживчого попиту, а значить, є перспективи для розвитку галузі.

Сучасний стан виноградарства характеризується скороченням загальних площ насаджень виноградників, що плодоносять. Площі виноградних насаджень Україні у 2013 р. скоротилися майже на 32,5% порівняно з 2000 р. Із 2000 року в підприємствах із товарним виробництвом винограду розкорчовано виноградників більше (43,5 тис. га), ніж посаджено (26,9 тис. га) [3, с. 39].

На сучасному етапі галузь поступово відновлюється. Насамперед, це відбувається завдяки значним надходженням інвестицій приватного капіталу та державної підтримки галузі. Створюються великі оптові та оптово-роздрібні ринки, що дають виноградарям ширші можливості для реалізації продукції як на території України, так і за її межами. У результаті площі під виноградом поступово зростають, але цей рівень ще недостатній і потребує подальшого динамічного розвитку.

Непоследовність у наданні державної фінансової підтримки на виконання заходів, обмеженість засобів та напрямків використання бюджетних коштів тощо, що призводить до розпорошення коштів програми, не дає змоги одержати вагомий ефект від вкладених бюджетних коштів. Стан державної

підтримки виноградарства на сучасному етапі формується під впливом як традиційних програм підтримки виробництва продукції, так і вимог Світової організації торгівлі.

Згідно Закону України «Про збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства» у спеціальний фонд відраховувалися кошти до 2012 року у розмірі 1%, а з 06.08.2011 р. – 1,5%. Об'єктом оподаткування є виручка (товарооборот) в оптово-роздрібній торговельній мережі та мережі громадського харчування, алкогольних напоїв і пива. З 1.01.2013 р. зазначений закон втратив чинність на 2013 р. згідно зі статтею 7 Закону України «Про Державний бюджет України на 2013 рік». Кошти, що відраховувалися зі збору до спеціального фонду, спрямовуються до загального фонду [4].

Так, до 2013 року кошти від збору акумулювалися на спеціальному рахунку Державної казначейської служби України, відкритого для обслуговування спеціального фонду Державного бюджету України за державною програмою. Більше 10 років система державної підтримки виноградарства, садівництва та хмелярства функціонувала без збоїв, кошти від збору накопичувалися на рахунках Державної казначейської служби України, а Міністерство аграрної політики та продовольства України, як розпорядник цих коштів, щороку їх розподіляло між виробниками такої продукції й, отже, підтримувало виробників вітчизняної продукції.

Протягом 2000-2011 р.р. фінансування з державного бюджету на посадку садів становило 34,9 -163,6 млн. осіб. Це фінансування щорічно збільшувалося і за 10 років зросло майже у 5 разів. У 2012 році державним бюджетом за напрямком «Державна підтримка розвитку хмелярства, закладання молодих садів, виноградників та ягідників і нагляд за ними» передбачалися кошти на формування спеціального фонду у розмірі 1,075 млрд осіб. [5, с. 29].

Про важливість функціонування 1,5% збору на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства свідчать такі показники. За період його функціонування з 1999 року виноградарями та садівниками в Україні було закладено 44,6 тис. га виноградників та 45,8 тис. га плодово-ягідних насаджень.

Кошти 1,5 % збору використовуються, крім підготовки ґрунту, придбання і садіння саджанців, організації зрошення та догляду до початку товарного плодоношення за молодими багаторічними насадженнями, ще й для компенсації втрат, пов'язаних з будівництвом фруктосховищ з РГС ємністю до 500 т. Завдяки цьому механізму державної підтримки за чотири роки було збудовано 22 сучасних фруктосховища, загальною ємністю 50,9 тис. т, що дало частково обмежити імпорт виноградної продукції в Україну [1, с. 41].

Джерелом отримання фінансових ресурсів для виноградарських підприємств можуть бути і кредити. З 2000 року діє державна підтримка у вигляді відшкодування відсотків за банківський кредит у розмірі подвійної ставки НБУ. В той же час в поточних умовах кризи в Україні цей інструмент через дорожнечу кредитів недоступний. Крім того, отримання компенсації за відсотками по кредитах можливе лише через участь у конкурсі, де комісія приймає рішення щодо доцільності субсидій.

У вирішенні питання кредитування садівничої галузі показовим може бути досвід Голландії, де фінансовими установами надаються переваги у виділенні пільгових кредитів фермерам через фермерські об'єднання, асоціації. Банки надають кредити за наявності так званих оптимальних планів, що передбачають ефективне виробництво та реалізацію продукції, тобто за діяння всього ланцюжка логістики. Причому кредити надаються на тривалий термін (за іпотечними кредитами) – 40-50 роки в, а на обладнання і техніку – зазвичай не більше п'яти. Доречно додати і досвід Польщі, яка завдяки впровадженню механізмів пільгового кредитування (фермерам надаються кредити на створення насаджень за річної ставки 5-7% з поверненням їх через 5-7 років) за останнє десятиліття посіла одне з провідних місць у Європі за обсягами виробництва плодів і ягід.

Безумовно, у перспективі основним джерелом інвестицій у промисловому садівництві та виноградарстві мають бути внутрішньогосподарські нагромадження внаслідок високоефективного ведення галузі. Наприклад, у приватних господарствах США, які належать до високоефективних, питома вага власних джерел і загальних капіталовкладень і поточних витратах становить 70%, з яких 30% - нерозподілений прибуток і 40% амортизаційні відрахування. Зовнішні або ж залучені джерела становлять 30%, з них емісія цінних паперів – 10% і лише 20% - кредити.

Фінансування заходів щодо відновлення виноградників та плодоягідних насаджень треба передбачити за рахунок планових і додаткових інвестицій із коштів державного бюджету, а також власних засобів підприємств і позабюджетних фондів, довгострокових кредитів банку. Адже перевлаштування вітчизняного виноградарства на новій технологічній основі без державної підтримки та пільгового кредитування неможливе.

Тому, як банківські кредити, так і бюджетні асигнування мають бути спрямовані на створення конкурентоспроможних підприємств, концентрацію виробничих ресурсів, а не на розпорошення інвестицій між неефективними виробниками.

Оптимальним шляхом вирішення проблем галузі буде поєднання поступового зниження імпорту виноградної та плодоягідної продукції, яку можна успішно виробляти в Україні, з одночасним розвитком вітчизняного виноградарства на основі впровадження інноваційно-інтенсивних технологій виробництва винограду, які забезпечують високу прибутковість галузі (до 70-90 тис. ц/га) за рахунок зростання врожайності насаджень та підвищення якості продукції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бревнов О.О., Агеева І.М. Сирьевіе проблеми виноделія/ О.О., Бревнов І.М. Агеева// Економіка АПК. – 2012.- №8. – 38-42.
2. Галузева програма розвитку виноградарства та виноробства Україні на період до 2025 року: Наказ Міністарства аграрної політики Україні та УААН від 21.07.2008 р. № 444/74.
3. Кириллова О.В. Розвиток галузі виноградарства в Україні / О.В. Кириллова//Економіка АПК. -2015. - №5. – 39 – 43.

4. Про збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства: Закон України від 09.04.1999 р. №587-XIV [Електронний ресурс]/ Кабінет Міністрів України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>.

5. Сало І.А. Фінансове забезпечення галузі садівництва /І.А.Сало// Економіка АПК. – 2013.- №8. – 28-32.

ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Гаран О.С.- студентка 3 курсу
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Науковий керівник – к.е.н., доцент Коваль С.В.

Загальновідомо, що стан розвитку фінансової системи будь-якої держави є передумовою не лише її соціально-економічного розвитку в цілому, але і економічного розвитку її регіонів зокрема. У період становлення України як країни з розвинутою ринковою економікою, проблема збалансування існуючої фінансової системи є першочерговою, оскільки від її вирішення залежить темпи розширення сектору малих і середніх підприємств, а отже в кінцевому результаті – і темпи економічного розвитку країни.

Фінансова система – це сукупність окремих її ланок, що мають особливості в створенні та використанні фондів фінансових ресурсів, які зосереджені в розпорядженні держави, не фінансового сектора економіки, певних фінансових інститутів, домогосподарств для фінансового забезпечення економічних і соціальних потреб суспільства в цілому, окремих його верств населення, господарських структур, окремих громадян.

Якщо характеризувати фінансову систему з позицій економіки, то вона буде значно ширшою і включатиме державні фінанси (бюджет держави, фонди цільового призначення, державний кредит, фінанси державних підприємств), фінанси суб'єктів господарювання, міжнародні фінанси (валютний ринок, фінанси міжнародних організацій, міжнародні фінансові інституції) та фінансовий ринок. (ринок грошей, ринок капіталів, кредитний ринок та ринок цінних паперів).

Державні фінанси, відіграючи винятково важливу роль в економіці, не можуть розглядатися як єдиний або найголовніший інструмент економічної політики. Сам стан державних фінансів та формування доходної і видаткової частин бюджету залежать від багатьох чинників, хоч недооцінювати його вплив на економіку країни також не слід.

Серед основних проблем, з якими стикається держава на шляху до ринкового типу фінансової системи накопичилося багато проблем, а саме: розвиток тіньової економіки, що приховує справжній фінансовий стан багатьох підприємств, сюди слід віднести незахищеність прав інвесторів на ринку фінансових послуг, повільні темпи ринкових перетворень реального сектору. Крім того, для України характерна невизначеність моделі розвитку фінансової

системи, недостатній рівень капіталізації інститутів фінансової системи, низька якість і конкурентоспроможність фінансових послуг, відсутність консолідованого нагляду за фінансовими установами, відсутність системного підходу до реструктуризації фінансової системи, нечітка визначеність з конкретним напрямом реформ, відсутня стратегія і тактика, відсутність ефективності функціонування фінансової системи.

Фінансова система України за останні 10 років зазнала істотних змін, але багато з них не дістали відповідного відображення у законодавстві. Україні потребує чіткої правової та адміністративної основи управління податково-бюджетною сферою. Це означає, що всі функції та механізми такого управління (бюджетною та позабюджетною діяльністю) повинні у повному обсязі регламентуватися законами та відповідними нормативними актами. Зрозуміло, що державні кошти слід виділяти та витратити лише за наявності відповідних на це правових повноважень.

Першочерговим завданням розвитку фінансової системи в Україні є нарощення фінансового потенціалу банківської системи, створення групи потужних банків, зменшення податкового тиску, упорядкування фінансових потоків, початок структурно-інституційних перетворення банківської системи, ефективна реорганізація підприємств. На це повинні бути спрямовані всі зусилля органів законодавчої та виконавчої влади.

В підсумку, можна сказати, що фінансова система України досить розвинута, але існує чимало проблем, які потребують вирішення в короткостроковому періоді і найближчим часом необхідно провести бюджетну реформу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Прусова Л.Г. Экономика в вопросах и ответах. – К.: АОЗТ «Експрес-об'ява», 1998.
2. Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник. – К.: Центр навч. літ., 2004. – 608 с.
3. Василик О.Д. Теорія фінансів: Підручник. – К.: НІОС, 2009. – 416 с.
4. Основи економічної теорії: глобалізаційних аспектів: Підручник / За ред. Г.Н. Климка, В.П. Нестеренка. – К.: Вища школа, 1994.

СКЛАДОВІ ЕЛЕМЕНТИ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ В УКРАЇНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Герасименко Н.В., аспірант

Європейський університет, м. Київ

Науковий керівник - д.е.н., професор Мельник В.М.

Адміністрування податків на законодавчому рівні розглядається як «рішення та процедури», а у вітчизняній науковій літературі розглядається у декількох аспектах, як «наука», «процес», «система», «норми і правила», «діяльність», «правовідносини». Це вказує на те, що наукова полеміка до

даного поняття не завершена і є досить суперечливим. На нашу думку, під поняттям «адміністрування податків» слід розуміти управлінські відносини держави і платників податків у сфері організації процесу оподаткування з метою задоволення потреб суспільства у збиранні податків і зборів згідно чинного законодавства країни.

Проте дискусійним є положення щодо соціального сприйняття правил оподаткування згідно законодавства. Так, податкового навантаження на суб'єктів господарювання в Україні залишається одним із найвищим у світі. Це, в свою чергу, зумовлює низький рейтинг України за ефективністю системи оподаткування – 174 місце серед 175 держав [5]. Можливими причинами даного становища є досить велика кількість податків, зборів та обов'язкових платежів, які припадають на суб'єкти господарювання; значна кількість законів, які їх регулюють, а також: безсистемність та непередбачуваність змін податкового законодавства та недосконала система адміністрування податків.

Оскільки діяльність платників податків спрямована на мінімізацію податкових платежів, а податкове адміністрування – на максимальну мобілізацію доходів для потреб держави, то виникає конфлікт інтересів. Метою адміністрування податків є досягнення балансу суспільних та особистих інтересів. Як і кожна система управління, адміністрування податків, складається з суб'єкту (керуючої системи) та об'єкту (керованої системи), рис. 1. Визначення кола суб'єктів та об'єктів адміністрування податків є однією з важливих проблем методологічних засад податкового адміністрування, оскільки від цього залежить розуміння специфіки взаємодії учасників відповідних відносин, а отже, і предмет дослідження динаміки ефективності податкового адміністрування. Суб'єкти податкових правовідносин мають правосуб'єктність, що передбачена нормами податкового права і характеризується можливістю бути учасником правовідносин, пов'язаних зі встановленням, зміною, скасуванням податкових платежів, і мати суб'єктивні права та обов'язки. З точки зору права, діяльність держави як власника податкових надходжень опосередковується правовідносинами, в яких беруть участь різні установи й органи, тобто суб'єкти, уповноважені державою здійснювати певні дії у сфері управління оподаткуванням [3]. Об'єктом адміністрування податків є податкові надходження у вигляді податків, зборів, інших обов'язкових платежів до бюджетів усіх рівнів.

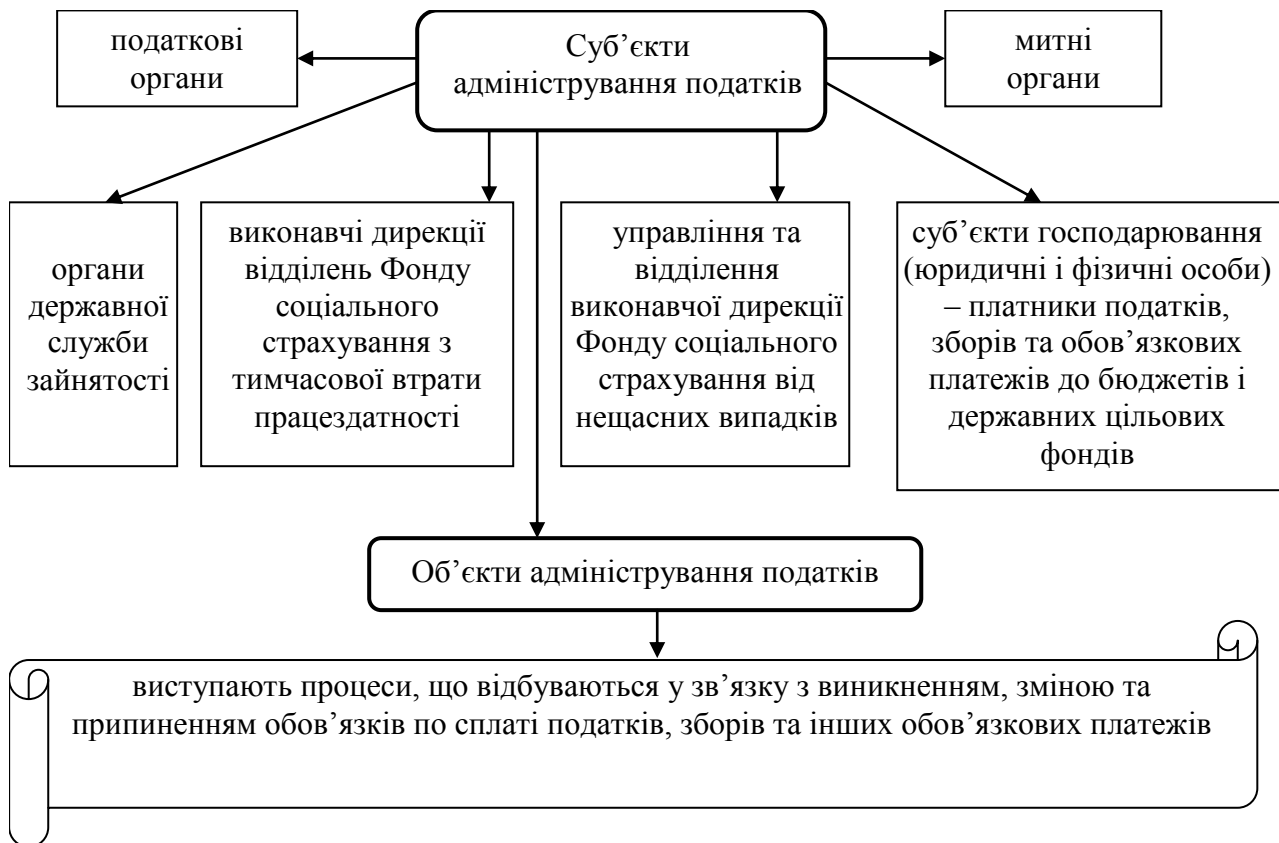

Рис. 1. Суб'єкти та об'єкти адміністрування податків*

* Джерело: узагальнено автором на підставі [4]

На сучасному етапі система податкового адміністрування (тобто система принципів, теоретичних основ і правил, що визначають норми поведінки учасників у процесі реалізації податкових відносин) досліджувалася як система «компромісів» інтересів держави й платників податків, а податковий кодекс – як система «компромісних» правил [1, с. 13].

Світова практика свідчить, що найбільш дієвим показником, який характеризує ефективність адміністрування податків, є відношення адміністративних витрат на 100 грошових одиниць мобілізованих податків. У США вже тривалий час для збору 100 доларів податків потрібно не більше 1 долара адміністративних витрат, в Данії 1 крона витрат на адміністрування податків генерує 113 крона податкових надходжень, в Угорщині 1 форинт – 77 форинтів надходжень, в Мексиці 1 песо – 33 песо, в Україні 1 гривня адміністративних витрат дає близько 22 гривень податкових надходжень. Отже, ефективність роботи податкової служби України не є високою [2].

Розглядаючи зміст адміністрування податків необхідно дослідити його структуру, тобто виділити його складові елементи (табл. 1.). Кожний вид податків має свої специфічні риси та функціональне призначення і посідає окреме місце в податковій системі. Роль того чи іншого податку характеризується його приналежністю до певної групи у відповідності з існуючою методикою адміністрування податків.

Складові елементи адміністрування податків*

Елементи	Призначення
Облік платників податків	одна з основних функцій органів державної податкової служби. Він створює передумови для здійснення контролю за правильністю обчислення, повнотою та своєчасністю перерахування податків і зборів до бюджетів різних рівнів
Облік податкових надходжень	передбачає процедуру визначення податкового зобов'язання і розрахунки з бюджетом
Податкова консультація	безоплатна послуга, яка надається контролюючим органом з питань практичного застосування окремих норм податкового законодавства
Податковий борг	не внесена у встановлені строки сума узгодженого податкового зобов'язання, а також вся не сплачена у передбачені законом строки сума податкового зобов'язання, що повинна бути визначена згідно чинних норм закону (незалежно від факту її узгодження)
Податковий контроль	здійснюється для забезпечення своєчасного надходження запланованих сум до бюджету і державних цільових фондів, визначення правильності нарахування та сплати податків і обов'язкових платежів

*Джерело: узагальнено автором на підставі [2, с. 7].

Таким чином, в сучасних умовах розвитку ринкової економіки адміністрування податків досить актуальне, широко використовується у практиці оподаткування, проте питання дефініції адміністрування податків у науковій літературі відсутнє. Також серед вітчизняних науковців немає єдиних, усталених поглядів на цю проблематику, а запропоновані визначення часто засвідчують суттєву різницю, а іноді й невизначеність змісту цього поняття. Отже, визначене коло питань потребують детальних глибоких досліджень у цьому напрямі. При цьому, слід залучати й історичний досвід, який може послужити багатим матеріалом для науково-абстрактного конструювання методики організації системи адміністрування податків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вільна енциклопедія «Вікіпедія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ru.wikipedia.org/wiki>.
2. Корнієнко С.А. Основи сучасного адміністрування податків / С.А. Корнієнко, Т.Н. Корнієнко – Вісник ДДФА: Економічні науки. – Науково-теоретичний журнал. – 2010. – № 1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vddf/2010_1/Zmist.htm
3. Костицький В.В., Новицький А.М. Податкове право (Податкова система України): Навч. посібник. – К.: НАУ-друк (Вид-во Нац. авіац. ун-ту), 2009. – 400 с.

4. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

5. Указ Президента України «Про концепцію вдосконалення державного регулювання господарської діяльності» від 03.09.2007 р. № 816.

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ВИТРАТ ВИХОДУ ПРОДУКЦІЇ

Герасименко О.П. - студентка

Полтавська державна аграрна академія

Науковий керівник – к.е.н., доцент Романченко Ю.О.

Рослинництво є важливим сектором економіки держави та джерелом прибутків суб'єктів підприємницької діяльності. Збільшення обсягів виробництва продукції рослинництва та покращення її якості є актуальним питанням, особливо за умов, коли світовою тенденцією є зростання вартості продукції сільськогосподарства та її нестача. В зв'язку з цим питання обліку в галузі рослинництва є досить вагомими, оскільки лише облік є єдиним джерелом інформації, необхідної для управління та контролю за економічними показниками виробництва продукції рослинництва.

Проблеми підвищення економічної ефективності вирощування і переробки технічних культур комплексні та багатовекторні. Успішне вирішення їх потребує певного часу, залучення значних інвестицій, удосконалення обліку і можливе за умови поліпшення економічної ситуації в країні.

Облік витрат нині в різних сільськогосподарських підприємствах здійснюється неоднаково, незважаючи на цілий ряд інструктивних та інших положень, бо такі витрати можна відносити, як на виробництво, так і на реалізацію.

Сук Л. К. вважає, що при організації обліку витрат і виходу продукції рослинництва і зокрема технічних культур, необхідно враховувати вимоги організації виробництва, зокрема, господарського і внутрігосподарського розрахунку, а також діючі сили звітності. На його думку, витрати даної галузі повинні облічуватись по культурах об'єктах витрат. Кількість об'єктів залежить від спеціалізації господарства та розміру посіву окремих сільськогосподарських культур [3].

Литвин Ю. Я. вважає, що найбільш прогресивним методом обліку витрат на виробництво і обчислення собівартості продукції, є нормативний метод. Він заснований на основних нормативах і відхиленнях від них. Відхилення від цих норм вираховують таким чином, щоб можна було виявити причини, місце виникнення, винних осіб, а також вплив цих відхилень на собівартість продукції [2].

Дуже важливе значення має удосконалення обліку витрат і виходу продукції сільськогосподарських культур.

Витрати сільськогосподарських підприємств у бухгалтерському обліку ділять на витрати під урожай майбутніх років. Крім того, витрати в рослинництві здійснюються в окремих виробництвах на обробітку окремих культур, що також повинно чітко фіксуватись у бухгалтерському обліку.

На вибір об'єкту обліку витрат впливає спеціалізація господарства, організаційні форми виробництва, призначення облікової інформації в управлінні виробництвом, а також особливості виробничого і технологічного процесів і його кінцеві результати.

Дещо інший погляд висловлює Білий І. М. На його думку, облік витрат на виробництво і калькуляцію собівартості продукції це два взаємопов'язані етапи облікового процесу. Цей взаємозв'язок обумовлено необхідністю вибору об'єктів обліку витрат на виробництво в залежності від об'єктів калькуляційних одиниць продукції, спільністю принципів групування витрат при їх плануванні, обліку і обчисленні собівартості продукції [1].

Стоян В.І. підкреслив, що для виявлення тенденцій зміни витрат недостатньо проаналізувати загально річні показники. На його думку процес дослідження, має будуватися на щомісячних даних про витрати. Це дає змогу виявити тенденцію динаміки цього показника протягом року [3].

В цілому по обліку витрат на виробництво продукції сільськогосподарських культур приходиться вести до двох десятків бухгалтерських реєстрів синтетичного і аналітичного обліку витрат на виробництво так як положенням (стандартами) бухгалтерського обліку не визначено в яких реєстрах буде вестись їх облік. Тому впровадження автоматизації обліку на даній ділянці дуже ефективно.

На думку ряду вчених, до причин зниження стійкості виробництва технічних культур, слід віднести зниження урожайності, не комплексне матеріально-технічне забезпечення галузі, недосконалість економічного механізму та системи землеробства.

Недосконалість економічних відносин, істотне скорочення бюджетного фінансування негативно позначилось на організації виробництва технічних культур.

Основними шляхами збільшення вирощування продукції сільськогосподарських культур в цілому є підвищення якості насіння, рівня технічного, технологічного та ресурсного забезпечення виробництва, удосконалення економічних взаємовідносин між виробниками сировини та підприємствами, що займаються їх переробкою.

Таким чином, ми вважаємо, що думки всіх авторів заслуговують уваги, тому що проблема обліку витрат на виробництво технічних культур досить складна і вимагає багатостороннього підходу до її вирішення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Білей І. М. Калькуляція собівартості продукції в сільськогосподарських підприємствах. – Мінськ: Вища школа, 1990. – 325 с.
2. Литвин Ю.Я. Про облік витрат на виробництво і калькуляція собівартості продукції // Світ бухгалтерського обліку. – 1998. – № 3. –

С. 9-12.

3. Сук П.Я. Обґрунтування статей обліку витрат в сільськогосподарських підприємствах // Економіка АПК. – 1999. – № 10. – С. 73-75.

ПРІОРИТЕТИ ПОЛІТИКИ ІМПОРТОЗАМІЩЕННЯ НА ПРОДОВОЛЬЧОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Губа М.І. – к.е.н., доцент
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Сільське господарство є однією з найважливіших галузей економіки України, що становить майже 13% ВВП і 32% від загального обсягу експорту. Вона посідає перше місце серед інших галузей економіки у товарній структурі експорту, генерує значні валютні доходи (\$ 17 млрд.), а також сприяє поліпшенню зовнішньоторговельного балансу (\$ 10,6 млрд.).

Основою для підвищення інвестиційної привабливості сільськогосподарського сектора України є реформи і дерегуляція, які відкривають існуючий величезний потенціал для зростання. Крім того, нові інвестиційні можливості в сільськогосподарській інфраструктурі та логістиці посилюватимуть потенціал України у вирішенні світових проблем, пов'язаних зі зростанням населення, та дозволять Україні стати ключовим елементом світової продовольчої безпеки.

За роки ринкових реформ в АПК відбувся ряд змін як позитивного, так і негативного характеру. Завдяки лібералізації цін і вільному формуванню споживчих ринків, в тому числі за рахунок інтервенцій товарів іноземного походження, різко зросла доступність продуктів харчування, розширився асортимент та підвищилась якість продовольчих товарів [1]. Дефіциту продовольства сьогодні в Україні не існує, але насичення споживчого ринку харчовими продуктами відбувається в тому числі за рахунок їх імпорту або за рахунок переробки значної кількості імпортованої сировини. Проблема набула актуальності у тваринництві (м'ясне та молочне скотарство, свинарство, вівчарство, птахівництво, рибне господарство), виробництві фруктів, ягід, винограду, вирощуванні традиційних видів овочів у відкритому ґрунті, баштанних і кормових культур, насіннєвий матеріал сільськогосподарських культур.

Основними причинами зростання обсягів імпорту стали: високий ступінь зношеності основних виробничих фондів, необхідність модернізації та технічного переоснащення виробництва; низький рівень забезпеченості складськими потужностями та холодильним обладнанням; висока собівартість вітчизняної продукції порівняно з імпортними аналогами; недостатньо висока якість та обмеженість асортименту сезонної продукції. В умовах інтернаціоналізації агробізнесу, інтервенції харчових продуктів іноземного походження на національні ринки ускладнюють проблему безпечного харчування, оскільки це викликає потребу у збільшенні обсягів моніторингу

стану харчових продуктів, що відрізняються за своїми властивостями від традиційних продуктів харчування. Зазначена ситуація також негативно впливає на формування стан платіжного балансу та інші аспекти економіки і потребує прийняття виважених підходів щодо формування та реалізації зовнішньої і внутрішньої політики держави [2]. Крім того, виникає загроза продовольчої безпеки, яка при існуючій структурі сільського господарства та високій залежності від імпорту деяких груп продуктів харчування може стати реальністю, тому що продовольча небезпека може бути використана як інструмент політичного впливу (тиску) на державу з боку інших зацікавлених країн або транснаціональних корпорацій.

Довгостроковий ефект для розвитку продовольчого ринку можна досягнути шляхом зростання імпортозаміщуючого виробництва тих товарів, аналоги яких випускають чи можуть випускати в країні. [3]. Політика імпортозаміщення не може розглядатись як універсальний засіб для довготривалого та стійкого економічного зростання. Її дієвість істотно залежить від широкого комплексу умов розвитку, що реалізується шляхом:

визначення пріоритетних напрямів та державної підтримки розвитку відповідних видів конкурентоздатного виробництва, що забезпечуватимуть потреби внутрішнього ринку у високоякісних продовольчих товарах, аналогічних імпортованим в Україну (овочі, фрукти, ягоди, виноград, риба);

розвитку імпортозамінних виробництв із подальшою їх орієнтацією на експорт за умови повного забезпечення потреби внутрішнього ринку в цих товарах;

структурних перетворень сільськогосподарських підприємств, технологічних процесів виробництва товарів, з метою зниження імпортової залежності по окремим групам продовольчих товарів;

створення локальних логістичних потужностей для зберігання, передпродажної підготовки та переробки сільськогосподарської продукції;

підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції на внутрішньому та зовнішньому ринку за рахунок упровадження новітніх технологій і використання прогресивного устаткування; поєднання прямого та непрямого імпортозаміщення, упровадження сучасних матеріало- та енергозберігаючих технологій, що підвищуватиме ефективність використання імпортованих ресурсів;

залучення інвестиційних ресурсів для розвитку перспективних напрямів імпортозаміщення; орієнтації на розширення використання місцевих ресурсів та інших конкурентних переваг Україні;

першочергової реалізації проектів, спрямованих на імпортозаміщення, у регіонах, які мають незадіяні виробничі потужності й відповідні трудові ресурси, що дозволить вирішити інші завдання соціально-економічної політики – скорочення безробіття, створення нових робочих місць, збільшення доходів населення;

вдосконалення систем здійснення постійного контролю за якістю харчових продуктів та захисту прав споживачів;

формування цілісної системи управління (регулювання) розвитком АПК та споживчого ринку, використання системи сучасних інструментів та стимулів впровадження політики імпортозаміщення.

Світовий досвід впровадження та реалізації стратегії імпортозаміщення виявив низку недоліків, які притаманні реалізації протекціоністських заходів, такі як: зростання цін на аналоги імпортової продукції, що починали випускати всередині країни з метою заміщення імпортової, причому нерідко — із погіршенням їхньої якості; обмеження конкуренції на внутрішньому ринку та утворення олігополії та монополії, що призводило до втрат економічної ефективності; надмірна обтяженість державного бюджету витратами на підтримку безперспективних з точки зору міжнародної конкурентоспроможності галузей; погіршення політичних відносин з найближчими сусідами та основними торговельними партнерами, а також міжнародними організаціями [1, 3].

Враховуючи вищезазначені зосередження, формування та реалізація програми імпортозаміщення на продовольчому ринку потребують невідкладної уваги з боку держави, спрямованої на забезпечення попиту на продовольчі товари на внутрішньому продовольчому ринку, а також збалансованості економічних інтересів сільськогосподарських товаровиробників, споживачів, представників торгівлі, держави. Оскільки внутрішній попит є одним з базових ресурсів економічного розвитку, завданням імпортової продовольчої політики держави має стати оптимізація розподілу цього попиту між конкурентоздатною продукцією національних товаровиробників та імпортованими товарами. Таким чином, важливим аргументом державної політики є імпортозаміщення — зменшення обсягів імпорту товарів, аналоги яких випускають чи можуть випускати в країні, а імпортна продовольча політика повинна бути спрямована на удосконалення структури імпорту шляхом збільшення частки товарів, організація виробництва яких на території країни є неможливою чи неефективною. Реалізація програми імпортозаміщення в сфері агропромислового сектору необхідно розв'язувати з подальшим розвитком експортоорієнтованого виробництва, оскільки процес заміщення імпорту повинен бути спрямований не лише на наповнення вітчизняними товарами внутрішнього продовольчого ринку, але й на реалізацію експортного потенціалу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Жаліло Я.А. Проблеми формування сучасних засад політики імпортозаміщення в Україні / Я.А. Жаліло, В.М. Гацько // Стратегічна панорама. – 2006. - №1. – С. 102-111.

2. Мазаракі А.А., Мельник Т.М. Імпорт та перспективи імпортозаміщення в Україні / А.А.Мазаракі, Т.М.Мельник // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – 2012. №.6. – С.5-16.

3. Пазізіна С. М. Концептуальні засади політики імпортозаміщення / С. М. Пазізіна // Збірник наукових праць молодих вчених Тернопільського національного економічного університету «Наука молода». – 2011. – № 15–16. – С. 122–125.

НЕГРОШОВЕ ФІНАНСУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Гулей А.І. – д.е.н., доцент

Голова Правління ПАТ «Українська міжбанківська валютна біржа»

Дмитренко Т.Л. - аспірант відділу фінансових ринків

Академії управління фінансами Міністерства фінансів України Голова

Правління ГО «Агентство з розвитку вексельного ринку

Український аграрний сектор з потенціалом виробництва, що значно перевищує потреби внутрішнього ринку, є ланкою, що з одного боку може стати локомотивом розвитку національної економіки та її ефективної інтеграції в світовий економічний простір, а з іншого – зростання доходів, задіяного в аграрній економіці сільського населення, що складає понад третину всього населення країни, дати мультиплікативний ефект у розвитку інших галузей національної економіки [1].

З іншого боку, конкурентні позиції вітчизняної сільськогосподарської продукції на зовнішніх ринках не є стабільними внаслідок незавершеності процесів адаптації до європейських вимог щодо якості та безпечності харчових продуктів, значних коливань цін на світовому ринку, нестійкості торговельних відносин з країнами-імпортерами.

Низькі темпи техніко-технологічного оновлення виробництва, зростає рівень зношеності техніки, переважає використання застарілих технологій, збільшується вартість невідновних природних ресурсів у структурі собівартості виробництва вітчизняної сільськогосподарської продукції (частка пального в собівартості сільськогосподарської продукції зменшилася від 19 відсотків у 2005 р. до 13,4 відсотка у 2013 р., в тому числі у рослинництві – від 27,8 відсотка до 18 відсотків, тваринництві – від 6,5 відсотка до 3,6 відсотка), зростає залежність виробництва від природно-кліматичних умов, обмежений доступ до фінансових ресурсів.

Сезонність сільськогосподарського виробництва обумовлює необхідність залучення запозичених коштів у значних обсягах (понад 100 млрд. грн. в рік), у структурі кредитного портфелю банків 75 відсотків припадає на коротко- та середньострокові кредити та взагалі відсутні довгострокове кредитування з терміном користування 10-15 років [2].

Головними проблемами, які сьогодні мусять розв'язувати українські підприємства, є подолання дефіциту коштів та оборотного капіталу. Це зумовлено тим, що фінансові потреби набагато перевищують можливості фінансового ринку. За офіційними даними, у 2013 році частка дебіторської заборгованості у структурі оборотних активів становила понад 50%, близько 80% простроченої дебіторської заборгованості в усіх галузях припадало на покупців, поточна кредиторська заборгованість підприємств Україні зросла на 10,5%, дебіторська – на 9,9% [3]. 2013 рік понад 40,2% українських підприємств завершили зі збитками, кожен два із п'яти підприємств балансували між

функціонуванням та банкрутством, їх загальний збиток склав 107,43 млрд.грн. [4].

За таких умов ключовим завданням для підприємств є пошук ефективних механізмів залучення фінансування для успішного здійснення поточної діяльності й подальшого росту. Відтак нагальними стають дослідження питань, пов'язаних із використанням різних фінансових інструментів, що дають змогу суб'єктам господарювання притягнути фінансові ресурси. Особливої актуальності набуває вивчення можливостей застосування інструментів ринку боргових зобов'язань для стабільного розвитку українських підприємств. Попит на боргові інструменти як джерела фінансування неухильно зростає. За деякими оцінками економістів, з-поміж 350 основних фінансових інструментів, прийнятих у міжнародній практиці, майже половину (157) складають боргові інструменти. Фінансування на борговій основі – це, насамперед, кредитне фінансування на основі позик, позичок, банківських кредитів, кредитів постачальників, випусків неконвертованих облігацій, векселів, єврооблігацій тощо.

Українська бізнес-спільнота вже рік намагається знайти альтернативу дорогому і недоступному фінансуванню. За 2014-й гривневий кредитний портфель юридичних осіб скоротився на 7,7%, валютний – на 21%. У січні поточного року негативна динаміка збереглася. Портфель у гривні втратив ще 0,6%, а у валюті – 2,1%. Обслуговувати гривневі кредити під 25-30% річних компанії не в змозі. В банківському секторі України в 2015 році запропонували альтернативу дорогому кредитному фінансуванню – безресурсне фінансування: векселі, гарантії, торгові кредити, акредитиви. Одним з їх переваг є низька вартість такого фінансування – 4-6% річних. Ці інструменти є в лінійці майже усіх крупних банків, але їх популярність невелика. На частку безресурсного фінансування припадає близько 10% нових кредитів [5].

Необхідно зазначити, що у перед дефолтному стані країни-члени ЄС виходили на ринок зовнішніх запозичень не з облігаціями, а з векселями. Вексель як інструмент в умовах кризисної економіки збільшує обсяги обігових коштів, зменшує обсяги дебіторської заборгованості (яка в Україні останні 5 років поспіль перевищує обсяги ВВП майже на третину), успішно долає специфіку сезонності аграрного бізнесу та зменшує вартість позикових ресурсів, а комерційне кредитування з використанням векселів може частково замінити коротко- та середньострокове банківське кредитування, що надзвичайно актуально сьогодні для України.

Водночас, в Україні залишаються не вирішеними важливі питання обігу векселів як в законодавчому полі, так і процесах його впровадження в практичну діяльність. Попри те, що з 1 січня 2013 року набули чинності положення Закону України від 04.07.2013 № 406-VII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення адміністрування податків та зборів» (ці положення передбачають введення фінансового векселя для оформлення заборгованості), питання щодо використання векселя як інструменту ринку боргових зобов'язань залишаються досі невирішеними.

Відсутній також комплексний підхід до формалізованих законних технологій стягнення боргів і залучення фінансових ресурсів.

Запровадження фінансових банківських векселів забезпечить банкам залучення довгого та стабільного ресурсу, додаткового високоліквідного фінансового інструменту із вільним ринком обігу також позитивно вплине на економіку країни через зниження фінансових ризиків та кредитних ставок. В рамках Програми розвитку фондового ринку України на 2015-2017 роки та відпрацювання механізмів щодо покращення системи розрахунків суб'єктів господарської діяльності та збереження довіри до банків ГО «Агентство з розвитку вексельного ринку» працює над одним із актуальніших напрямків – фінансові векселі, у тому числі введення в обіг фінансових банківських векселів[6].

Інтерес до банківського фінансового векселя має проявитися у всіх сферах фінансового та комерційного ринку, оскільки кожний учасник ринку отримає сенс та ефект від роботи з банківськими векселями. Серед основних операторів, що будуть залучені до операцій з банківськими векселями – суб'єкти господарської діяльності, зокрема підприємства, банки (корпоративний бізнес та казначейство), торговці цінними паперами, компанії з управління активами, страхові компанії та інші.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Стратегія розвитку аграрного сектору економіки України на період до 2020 року [Електронний ресурс] / Міністерство аграрної політики та продовольства

Україні. – 2013. – Режим доступу : <http://minagro.gov.ua/node/7644>

2. Концепція Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року [Електронний ресурс] / Аграрний сектор України. – 2015. – Режим доступу : http://agroua.net/news/news_49799.html

3. Статистичний бюлетень за 2013 рік [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України. – 2013. – Режим доступу : http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2012/mp/dopovidx/arh_sb_2013.html

4. Катасонов В. Международные резервы Украины и надвигающийся дефолт /В. Катасонов [Электронный ресурс]. – 2013. – Режим доступа : <http://www.komitet.net.ua/article/113315/>

5. Руденко В. Борг без грошей. [Електронний ресурс] / Інтернет – ресурс «Фінмайдан» – 2015. – Режим доступу : http://finmaidan.com/ua/analytics/dolg-bez-deneg_2.html

6. Проект «Фінансові банківські векселі» [Електронний ресурс] / Агентство з розвитку вексельного ринку – 2015. – Режим доступу : http://www.abmd.expert.ua/vprovadzhennya_bankivskih_vekseliv.html

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Гулик І.В.- студент 3 курсу
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Економіка сьогодення розвивається в умовах глобальної нестабільності. Незважаючи на це, існують певні закономірності, притаманні процесу економічного розвитку країн світового простору. Тенденції зростання світової економіки досліджуються науковцями. Зокрема, О. Білорус, Д. Лук'яненко, І. Валлерстайн, Є. Тоффлер вивчали наслідки глобалізаційних процесів та взаємозв'язок між світовою фінансовою кризою та розвитком економіки [2, с. 76]; досвід державного управління економікою в Англії, Німеччині, Франції та США розглядався в наукових добутках О.М. Чечель [3, с. 158]; стратегії економічного розвитку України аналізували О. Соловійова, С. Ткаленко, Р. Мадяр та інші [2, с. 76; 1, с. 46].

Значущою тенденцією розвитку світової економіки є об'єднання країн у глобальні регіональні блоки. Так С. Ткаленко та Р. Мадяр звертають увагу на збільшення економічної «прірви» між країнами світу, що виникає внаслідок посилення процесів глобалізації [2, с. 77]. Активізуються такі фінансові операції як кредитування та запозичення в рамках реалізації проектів міжнародного бізнесу. Наслідком цього стало розширення світової мережі фінансових корпорацій та підвищення рівня світового співробітництва між країнами, продукція яких стає домінуючою на міжнародному ринку [2, с. 79].

Важливо звернути увагу на те, що накопичення капіталу великими національними корпораціями є помітною тенденцією в світовій економіці [2, с. 77]. Так в американській економічній системі функціонують глобальні транснаціональні корпорації, «які відіграють визначальну роль в економіці країни». Стратегічні плани, які формуються такими компаніями, певною мірою координують діяльність різних суб'єктів економічної сфери в межах держави [3, с. 160]. Фінансова глобалізація впливає на прийняття значущих рішень в межах окремих держав щодо підвищення інвестиційної конкурентоспроможності [2, с. 77].

Світова фінансова криза негативно вплинула на економіку країн G7 та E7. У зв'язку з цим виникла необхідність створення довгострокових прогнозів розвитку для країн G7. Компанія PwC (PricewaterhouseCoopers) здійснила такий прогноз. Результати дослідження викладені в документі «Світ у 2050 році». Тут представлено перспективу економічного розвитку 17-ти країн світу (держав «Великої сімки» (G7), а саме: Франції, Німеччини, Великобританії, Японії, Італії, США і Канади; Іспанії, Південної Кореї та Австралії; E7: Росії, Китаю, Бразилії, Туреччини, Індії, Мексики, Індонезії). За результатами здійсненого прогнозу Китай, Індія та 79 Секція 1. Інноваційний розвиток економіки: проблеми та перспективи США мають стати найбільш розвинутими в сфері економіки серед інших країн світового простору, в той час як В'єтнам, Нігерія та Індонезія значною мірою підвищать рівень економічного розвитку. Туреччина ж може стати економічно конкурентоспроможною серед європейських країн. Варто зазначити, що країни E7 в найближчі десятиріччя розвиватимуться швидше країн G7 («Великої сімки») [2, с. 77].

Всесвітній економічний форум (World Economic Forum) у звіті за 2013-2014 роки зазначає, що конкурентними перевагами України є «освіта та ємність ринку». Мадяр Р. вважає, що «високоосвічене населення, значна ємність ринку є гарною основою для подальшого економічного зростання» [1, с. 52]. Розвиток високотехнологічних галузей промисловості, що вдосконалюється завдяки науковим розробкам професійних освічених спеціалістів, є важливою тенденцією розвитку світової економіки в умовах глобальної нестабільності [2, с. 79]. В Україні успішний розвиток економіки уможливується, в тому числі, за рахунок науково-технологічних розробок [1, с. 54]. Розглядаючи сучасні тенденції розвитку світової економіки, зазначимо, що японська економічна система ґрунтується на результатах успішної діяльності різних галузей виробництва. Кращі в світі високотехнологічні досягнення повною мірою використовуються для вдосконалення промислових галузей в країні [3, с. 160-161].

Збільшення транснаціоналізації економік деяких країн світового простору є вагомою сучасною тенденцією розвитку держав світу. Транснаціональні компанії спрямовують інвестиційні потоки до країн-реципієнтів. В Україні спостерігається дефіцит фінансових ресурсів, що перешкоджає створенню та зміцненню українських транснаціональних компаній. В умовах глобальної нестабільності виникає необхідність залучення іноземних інвестицій в Україну [2, с. 78-79].

Таким чином, тенденції розвитку світової економіки в реаліях сьогодення сприяють формуванню нової інфраструктури ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Мадяр Р. О. Обґрунтування стратегії економічного розвитку України в умовах поглиблення інтеграційних та глобалізаційних тенденцій / Р. О. Мадяр // «Інвестиції: практика та досвід». – № 6. – 2014. – С. 49-55.
2. Мадяр Р. О. Прогнози та сучасні трансформації світової економіки в умовах глобальної нестабільності / Р. О. Мадяр // «Інвестиції: практика та досвід». – № 3. – 2014. – С. 76-79.
3. Чечель О. М. Досвід державного правління економікою в окремих країнах світу / О. М. Чечель // «Інвестиції: практика та досвід». – № 4. – 2014. – С. 158-162

РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ТА АНАЛІЗУ

Єгорова О.В. – к.е.н., доцент

Полтавська державна аграрна академія

Обов'язковою умовою будь-якого виробництва є забезпеченість його відповідними ресурсами. Ресурси, тобто фактори, що використовуються для виробництва економічних благ, взаємодіють один з одним. Під ресурсним потенціалом розуміють кількість і якість ресурсів, на які може розраховувати

підприємство.

Існує чимало видів класифікації ресурсів. З економічної точки зору ресурси виробництва поділяють на три групи: основні засоби (знаряддя праці), оборотні засоби (предмети праці) та саму працю (трудові ресурси). Часто окремо виділяють також природні (земельна площа), інтелектуальні, інформаційні, фінансові, валютні та інші види ресурсів.

У сучасній економічній науці виділяють чотири ресурси виробництва: праця, земля, капітал, підприємництво. Економічне тлумачення цих понять дещо відрізняється від загальноприйнятого їх розуміння, тому слід дати їм визначення як факторам виробництва. Праця – це сукупність фізичних і духовних здібностей людей, які вони застосовують при виробництві тих чи інших благ. Поняття земля як фактор виробництва охоплює не лише земельні ділянки як сільськогосподарські угіддя чи ділянки під будівництво, а усі природні ресурси, які застосовуються у виробничому процесі: родовища корисних копалин, водоймища, ліси, природну сировину тощо. Капітал, або інвестиційні ресурси – всі засоби виробництва, вироблені людиною. Підприємницька діяльність – специфічний економічний ресурс, який бере на себе ініціативу поєднання всіх інших ресурсів у єдиний виробничий процес, виступає каталізатором і рушійною силою виробництва [1].

Для виробництва сільськогосподарської продукції використовуються такі знаряддя праці як земля, яка є основним засобом виробництва, засоби механізації, виробничі приміщення і споруди, робоча худоба та інші засоби. До предметів праці належать посівний матеріал, добрива, корми тощо.

Але знаряддя і предмети праці можуть бути залучені до виробництва лише за допомогою робочої сили. Робоча сила є важливим ресурсом виробництва, який визначає організаційно-технічний рівень виробництва, ступінь використання техніки і технології, предметів праці. Під трудовим потенціалом розуміють запас праці – її кількість та якість, на яку може розраховувати підприємство. Для визначення трудового потенціалу вивчають демографічну ситуацію в регіоні та причини, що її сформували (природний приріст, рухомість, стан здоров'я населення, соціальна інфраструктура, наявність робочих місць, умови праці на виробництві, рівень якості життя та соціального захисту працівників тощо) [2].

Виробничий потенціал аграрного підприємства включає основні засоби, незавершені капітальні інвестиції, виробничі запаси, довгострокові та поточні біологічні активи, незавершене виробництво тощо.

Ресурси невиробничої діяльності аграрного підприємства можна класифікувати на людський та структурний капітал. Людський капітал – сукупність знань, умінь та здатності працівників виконувати поставлені завдання. Існують різні методи оцінки управлінського персоналу, наприклад, за його чисельністю та навантаженням, витратами на утримання або оплатою праці працівників, за результатами атестації, яка повинна базуватися на оцінці компетенції співробітників (освіта, навички та здібності, професійний досвід); за ступенем виконання персоналом нормованих виробничих завдань; виробітком на одного працюючого тощо. Структурний капітал включає технічне і

програмне забезпечення інформаційних систем (комп'ютерну техніку та програмне забезпечення), бази даних, організаційну структуру, патенти, спеціалізовану наукову, нормативну літературу, періодичні видання, приміщення, меблі, технічні засоби для проведення окремих процедур тощо.

У процесі аналізу фактичний рівень показників ефективності використання ресурсів порівнюють з базисним, вивчають їхню динаміку і причини зміни, а також вплив на обсяг виробництва продукції [3].

Проте, ресурси в аграрній сфері мають свої особливості, які слід враховувати під час аналізу та управління ними. По-перше, на відміну від галузей промисловості, в сільському господарстві ресурси безпосередньо не створюють продукцію, а лише сприяють виробництву продукції в результаті дії природних процесів. По-друге, використання ресурсів в сільському господарстві значною мірою залежить від зовнішніх умов, зокрема погодно-кліматичних. По-третє, використанню ресурсів в сільському господарстві властива сезонність, особливо в рослинництві.

Аналіз показників використання ресурсів орієнтований головним чином на підвищення продуктивності, що сприяє зниженню собівартості продукції, зростанню прибутку і рентабельності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вікіпедія: вільна глобалізацій [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://ru.wikipedia.org/wiki>.

2. Транченко Л. В. Трудові ресурси як головна продуктивна сила і трудовий потенціал на селі // Л. В. Транченко // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Серія: Економічні науки. – 2012. - № 1(4). Том 1. – С. 290-293.

3. Царенко О. М. Економічний аналіз діяльності підприємств агропромислового комплексу : [навч. посібник] / О. М. Царенко ; 2-ге вид., перероб. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2006. – 240 с.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ РИНКОВИХ УМОВАХ

Задирко М.В. – студентка 5 курсу
Новокаховський гуманітарний інститут
Науковий керівник – к.е.н., доцент Шаріков В.П.

Фінансова система, як невід'ємна складова економіки та продукт історичного розвитку суспільства, зазнає постійних перевтілень та удосконалень. Система України за останні роки також зазнала істотних змін, але багато з них не дістали відповідного відображення у законодавстві. Країна потребує чіткої правової та адміністративної основи управління податково-бюджетною сферою.

В наш час актуальним питанням є дослідження структури фінансової системи. Перед фінансовою наукою постають багато проблем, а саме: відсутність системного підходу до реструктуризації фінансової системи, надто повільний темп реформ, нечітка визначеність з конкретним напрямом реформ, відсутня стратегія і тактика, відсутність ефективності функціонування фінансової системи [1, с.13].

Проблематику формування та функціонування фінансової системи у своїх працях досліджували такі відомі в Україні науковці як О.Д. Василик, О.В. Герасименко, Б.А. Карпінський, М.І. Крупка, І. О. Лютий, Л.Л. Лабезник, В.В. Опарін, О.Р. Романенко, В.М. Федосов, П.І. Юхименко та багато інших.

Фінансова система – сукупність різноманітних видів фондів фінансових ресурсів, які є у розпорядженні держави [2, с.16]. Вона складається із внутрішньої будови та організаційної структури. Внутрішня будова складається із сфер та ланок, і представлена такими складовими: державні фінанси, фінанси суб'єктів господарювання, міжнародні фінанси та фінансовий ринок (забезпечуюча сфера). До складу організаційної структури входять органи управління в сфері бюджету, контрольно-регулюючі, фінансові інститути та цільові фонди.

Фінансова система повинна бути гнучка, динамічна, саморегульована. Держава повинна знайти оптимальний підхід до реструктуризації, керувати розвитком і забезпечувати стабільність всієї системи.

Нині ситуація ускладнюється різким зростанням цін на товари і послуги, видачею заборгованості населенню, що стало причиною чергової інфляції. Високе зростання цін – феномен, що властивий багатьом країнам у період економічних і політичних ускладнень. Негативним явищем є відсутність чіткої політики вищих органів влади, складна політична ситуація, зміна керуючих та посадових осіб. Тому сьогодні одним із найболючіших питань є пошук шляхів збалансування фінансової системи.

На розвиток фінансової системи впливає також чимало факторів, які потрібно вирішувати, щоб не допустити застою і кризових явищ. По-перше, налагодити функціонування грошової, кредитної, банківської систем. По-друге, всі сфери фінансів і їх ланок, діяльність органів та інститутів, які функціонують в сфері фінансів необхідно вдосконалити. Стратегія і тактика реформування фінансів має полягати у поступовій реструктуризації, яка передбачатиме подальшу трансформацію [3, с.10].

На розвиток фінансової системи впливає безліч факторів, які потрібно враховувати з метою недопущення застою і кризових явищ. У цьому зв'язку необхідно налагоджувати та вдосконалювати механізми реалізації фіскальної, грошової і кредитної політик з метою забезпечення належного функціонування вітчизняної фінансово-кредитної системи. Водночас стратегія і тактика реформування фінансової системи повинна полягати у поступовій реструктуризації, яка передбачатиме подальшу трансформацію фінансів.

На особливу увагу заслуговує питання створення потужної групи банків, зменшення податкового тиску та впорядкування фінансових потоків. Цим питанням повинні займатися відповідні органи законодавчої та виконавчої

влади: раціональне функціонування всієї фінансової системи можливе лише за рахунок належного функціонування кожної складової окремо та у разі їх поєднання.

Через фінансову систему відбувається перерозподіл фондів грошових коштів, що обслуговують економічні відносини в країні, починаючи від створення валового внутрішнього продукту і закінчуючи економічними відносинами підприємств і населення. Варто зазначити, що фінансова система України потребує кардинальних змін, оскільки особливості її функціонування не відповідають загальноприйнятим цивілізованим нормам і стандартам.

За рахунок неефективної роботи фінансової системи в сучасних умовах відбувається неповне акумулювання фінансових ресурсів та нераціональний їх перерозподіл між різними сферами. В результаті цього гальмуються надходження інвестицій в країну, адже саме вони необхідні для сталого економічного розвитку та стабільного функціонування держави.

Першочерговими завданнями розвитку фінансової системи в Україні є:

11. створення групи потужних банків;
12. зменшення податкового тиску;
13. упорядкування фінансових потоків;
14. структурно-інституційні перетворення банківської системи, ефективна реорганізація підприємств.

Саме на це повинні бути спрямовані всі зусилля органів законодавчої та виконавчої влади.

Розвинена фінансова система є важливою умовою вирішення існуючих економічних проблем, серед яких особливо актуальною є необхідність оновлення надзвичайно застарілих основних фондів і фактично створення заново всієї дорожньо-транспортної, житлово-комунальної та іншої інфраструктури життєзабезпечення.

Найбільшій ефективності фінансова система держави досягає тоді, коли відлагоджена та законодавчо закріплена діяльність кожної її ланки.

Розвинута фінансова система може виконати масштабні завдання:

- сприяти ефективному використанню ресурсів в економіці;
- фінансовий сектор повинен сприяти реалізації соціальних функцій держави;
- фінансова система повинна стати базою для експансії українського малого бізнесу на зовнішні ринки і служити засобом для проведення державної політики щодо зміцнення фінансового суверенітету.

В Україні сьогодні основні групи фінансових ресурсів, які могли б забезпечити зростання фінансової системи, розвинуті недостатньо і не можуть забезпечувати потреби інвестування економіки. Важливим механізмом зміцнення фінансової системи є капіталізація активів.

Підбиваючи підсумок, можна сказати, що на розвиток фінансової системи впливає чимало факторів і існує чимало проблем, які потребують вирішення в короткостроковому періоді, щоб не допустити застою та подальших кризових явищ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

3. Львовчкін С. Трансформація та розвиток фінансової системи України / С. Львовчкін, В. Опарін, В. Федосов // Ринок цінних паперів України. – 2009. – №1-2. – С. 13-14.

4. Юрій Е.О. Фінанси [навч. посібник] / Е.О. Юрій. – Чернівці: БДФА, 2006, 138с.

5. Луніна О. Проблеми і перспективи розвитку системи державних фінансів в Україні / О. Луніна // Фінанси України. – 2010. - №2. – С. 3-12.

РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ ГОСПОДАРЮЮЧОГО СУБ'ЄКТА ЯК СКЛАДОВА ЙОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Задорожній А. О. – студент 5 курсу

Херсонський державний університет

Науковий керівник – к.е.н., доцент Ковальов В.В.

В умовах сучасного економічного середовища все більшої актуальності набуває проблема стабільності функціонування господарюючих суб'єктів, а також подальші перспективи їх економічного розвитку. Основним показником, який найбільш повно відображає стан та можливості для економічного зростання суб'єкта господарської діяльності є показник рентабельності. У цьому показнику синтезуються всі чинники виробництва та реалізації продукції, обіговість господарських засобів і позареалізаційні фінансові результати.

Отже, рентабельність (від нім. Rentabel – дохідний) – це відносний показник інтенсивності виробництва, що характеризує рівень прибутковості (окупності) відповідних складових процесу виробництва чи сукупних витрат підприємства. Рентабельність безпосередньо пов'язана з отриманням прибутку. Однак її не слід ототожнювати з абсолютною сумою отриманого прибутку.

Джерелом інформації для аналізу рентабельності підприємства є всі форми фінансової звітності.

Для оцінки ефективності рівня роботи підприємства отриманий результат (валовий дохід, прибуток), зіставляється з витратами або ресурсами які були використані. Тому показники рентабельності більш повно, чим прибуток відображають остаточні результати господарської діяльності підприємства.

Величина показників рентабельності показує співвідношення ефекту з наявними або використаними ресурсами. Збільшення рентабельності підприємства пов'язане із збільшенням рентабельності продукції.

Показники рентабельності характеризують ефективність роботи підприємства в цілому, тобто прибутковість різних напрямків діяльності (виробничої, підприємницької, інвестиційної), та окупність витрат. Їх величина показує співвідношення ефекту з наявними або використаними ресурсами. На підставі аналізу рентабельності підприємства проводиться інвестиційна політика, а на підставі аналізу рентабельності продукції –

політика ціноутворення. Тому їх використовують для оцінки фінансового стану підприємства, а також як інструменту в планування можливих шляхів його подальшого економічного зростання.

На сьогоднішній день існують ще певні неточності у визначенні показників рентабельності підприємства. Зокрема, науковцями ще точно не досліджено, за яким показником прибутку розраховувати коефіцієнти рентабельності: за чистим прибутком, за валовим прибутком чи за прибутком від операційної діяльності. З цієї ж причини існує і велика кількість різних класифікацій показників рентабельності. Однією з найзагальніших є поділ показників на 3 групи в залежності від того, з чим порівнюється показник прибутку.

Отже, до першої групи відносять витратні показники рентабельності, вони характеризують доходність понесених витрат (виробничих, комерційних, інвестиційних тощо) у процесі діяльності. Для їх розрахунку використовуються показники чистого прибутку, загального прибутку, а також прибутку від реалізації продукції, які співвідносяться із загальною сумою витрат на виробництво. До цієї групи показників відносять: рентабельність продукції, рентабельність операційної діяльності, рентабельність звичайної діяльності та інші.

Другу групу складають ресурсні показники рентабельності – вони розраховуються, якщо необхідно визначити доходність ресурсів або капіталу підприємства (власного, залученого, основного, оборотного тощо). Вони визначаються як відношення прибутку (валового, загального або чистого) до вартості активів (капіталу) або їх складових. До цієї групи відносять наступні показники: рентабельність підприємства, рентабельність власного капіталу, рентабельність залученого капіталу, рентабельність необоротних активів та інші.

У третю групу показників входять доходні показники рентабельності – розраховуються як відношення прибутку від реалізації продукції (робіт, послуг) (чистого прибутку) до чистого доходу підприємства. До них відносять: валову рентабельність продажу продукції, чисту рентабельність продажу продукції, рентабельність доходу від операційної діяльності та інші.

Різноманітність показників рентабельності визначає альтернативність пошуку шляхів їх підвищення. Вони є важливими характеристиками факторної середовища формування та збільшення рівня прибутку підприємства. Резерви збільшення рівня рентабельності – це комплексне поняття, що включає в себе можливості збільшення прибутковості підприємства та можливості зниження затрат на основі удосконалення використання ресурсного потенціалу.

Основними напрямками збільшення рентабельності господарюючого суб'єкта є:

- вдосконалення технології виробництва;
- оновлення устаткування та обладнання;
- підвищення ефективності використання матеріалів та енергії;
- покращення якості та зниження собівартості виробів;

- вдосконалення організаційної структури управління підприємством;
- прискорення оборотності капіталу;
- поліпшення методів організації роботи;
- вдосконалення виробничо-господарської інфраструктури.

Проте слід зазначити, що лише вмiле використання всієї системи перелiчених чинників може забезпечити достатні темпи підвищення рентабельності виробництва.

Отже, при оптимальному виборі показників рентабельності, підприємство має можливість позитивно впливати не тільки на величину витрат, залишок запасів, але й на величину прибутку. Це свiдчить про те, що підприємство при вдалому виборі системи показників рентабельності та своєчасному використанні резервів покращення цих показників, може забезпечити собі стабільне економічне зростання протягом тривалого періоду.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Булонська В.І. Рентабельність підприємства та чинники, які впливають на його розвиток [Електронний ресурс] / В.І. Булонська, Ю.Б. Турчиняк. – К.: Вища школа, 2003.– Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltu/16_7/272_Blonska_16_7.pdf

2. Бабушкіна І.О. Рентабельність як економічна категорія: функції та основні характеристики / І.О. Бабушкіна // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу:http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/1117/6/Babushkina_I_Synkevych_N_.pdf

3. Гаркуша С. А. Аналіз показників рентабельності підприємства як складова оцінки фінансового стану / Гаркуша С. А // Економічні науки – 2010 – № 7 – С. 25-35.

4. Головченко Т. М. Рентабельність як складова частина фінансової стійкості підприємств / Т. М. Головченко, Г. О. Земська // Вестник ХНТУ – 2009 – № 3 – С. 36-44.

5. Дудко А.І. Рентабельність як показник ефективності функціонування підприємства / А.І. Дудко // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/17_AND_2010/Economics/69280.doc.htm

ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РОЗКРИТТЯ ЗЛОЧИННОСТІ У СФЕРІ СТРАХУВАННЯ

Захарченко О.О. – студент 3 курсу

ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Науковий керівник – к.е.н., доцент Шепель І.В.

На сьогодні організована злочинність активізувалася у багатьох сферах, серед яких необхідно виділити шахрайство з фінансовими ресурсами, “відмивання” (легалізацію) доходів, отриманих злочинним шляхом, шахрайство у сфері страхування тощо. Ці правопорушення мають високий ступінь

суспільної небезпеки, а їх вчинення викликає резонанс у суспільстві. Організована злочинність стала одним із вкрай негативних дестабілізуючих факторів громадського життя, вона протистоїть конституційному і суспільному ладу та несе реальну загрозу національній безпеці України.[1]

В Україні основні проблеми боротьби з організованою злочинністю у сфері страхування вивчали : О.І. Алгазин, С.Н. Балін, А.Г. Бойко, М.І. Дідівський, В.І. Литвиненко та інші. Питання про злочинність у сфері страхування є досить актуальним. Будучи затребуваним суспільством як основний важіль допомоги при настанні несприятливих подій, що підривають економіку країн, підприємницьких структур і родин, страхування саме спрямованістю своєї діяльності дає можливість застосовувати проти нього різні форми правопорушень – від простого обману до витончених комбінацій. Злочини на користь страхувальників і страхованих осіб здійснюються самими страхувальниками або в змові з найнятими робітниками страхових компаній. Метою їх шахрайської діяльності є незаконне отримання страхувальниками страхового відшкодування або забезпечення. Найбільше число зловживань страхувальників виявляється у сфері добровільного страхування. В період становлення страхового ринку в Україні найбільшого поширення набуло шахрайство при страхуванні відповідальності, ризики неповернення кредиту. Останнім часом переважає шахрайство у сфері особистого і майнового страхування.[2]

Одним із видів страхових правопорушень, які вчинюються організованими групами та злочинними організаціями є хабарництво та відмивання “брудних” коштів, що отримані шляхом незаконного переказу безготівкових коштів у готівку. Таке правопорушення вчинюється злочинною групою, до складу якої входять посадові особи страхової компанії і комерційних структур – страхувальників.

Ще одним розповсюдженим правопорушенням цієї сфери є легалізація доходів, отриманих злочинним шляхом. Досить поширеним способом легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, є укладення фіктивної угоди страхування з використанням страхової компанії. Надзвичайно прикрим є те, що на сьогодні правопорушники діють не лише поодиночки, а створюють організовані групи і злочинні організації для задоволення власних інтересів та потреб.[3]

Криміналізація сфери страхування є значною суспільною небезпекою, оскільки ускладнює або блокує виконання його основних завдань, пов'язаних з формуванням страхових фондів, підвищенням економічної стабільності, обмеженням економічних ризиків, стимулюванням підприємницької ініціативи, збільшенням кредитоспроможності тощо. Дослідження цих тенденцій підтверджують значні збитки, що заподіяні злочинністю в цій сфері. В 10 % випадків страхове відшкодування або завищене, або виплата здійснена незаконно. У цілому ж, якщо це перевести на клієнтів, які одержали відшкодування від страхової компанії, 2-3 % від їх загальної кількості одержали відшкодування оманливим шляхом за рахунок коштів інших страхувальників.

Найбільш схильним до шахрайства є сектор страхування засобів особистого автотранспорту (найбільш криміналізований сектор страхового ринку). За ним слідує страхування від пожежі, крадіжки, страхування життя, здоров'я, транспортне і морське страхування.[4]

Отже, серед злочинів, здійснюваних страховими агентами, типовими є повне або часткове привласнення страхових внесків страхувальників. Керівники ж підрозділів страхових організацій у змові зі співробітниками бухгалтерії здійснюють в основному розкрадання страхових внесків страхувальників, не реєструючи страхові договори.

Таким чином, боротьба з організованими групами і злочинними організаціями, вимагає насамперед не лише чіткого знання норм чинного законодавства, а й неухильного його дотримання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бойков А.Г. Попередження та викриття зловживань в установах, що здійснюють діяльність у сфері страхування та в інших організаціях, пов'язаних з відшкодуванням шкоди при настанні страхового випадку/А.Г. Бойков // Актуальні проблеми економіки.- 2008.- № 1.- С. 22-25.
2. Сущенко В.Д. Окремі прояви організованої злочинності на ринку страхових послуг/ В. Д. Сущенко // Фінанси України.- 2008.- № 2.- С. 17-19
3. Горбач Л. М. Страхова справа: Навчальний посібник. — 2-ге вид., виправл. — К.: Кондор, 2003. — 252 с. // Шахрайство в страхуванні - С. 45-46
4. Плиса В. И. Основні страхові поняття і терміни: Довідник. — Львів: Видавничий центр ЛДУ іо. Івана Франка, 1999. — С.64 .

ОЦІНКА ПОТЕНЦІАЛУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЯК ОСНОВНОГО АСПЕКТУ РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Іван В.П. – лаборант, МК ХДМА

Науковий керівник – д.е.н., професор, Танклевська Н.С.

Виняткова значимість сільськогосподарської продукції і продовольства у життєдіяльності людини зумовлює пріоритетність розвитку аграрного сектору та сільських територій в Україні. Разом з тим ситуація в цьому секторі економіки залишається досить складною і глобалізацій його ролі державі. Аграрний сектор, а особливо сільське господарство, впродовж багатьох років розвивається в умовах недофінансування й нееквівалентності відносин з іншими галузями.

Як показує практика, багато аграрних глобалізаці, не готові до активного ведення конкурентної боротьби, виявлення і завоювання конкурентних переваг. Головними причинами ситуації, що створилась, є глобалізаці у підприємств ефективних управлінських і організаційно-економічних механізмів реагування на зміни зовнішнього і внутрішнього середовища. Відстуня єдність в розумінні категорії «конкурентоспроможність», «потенціал», а отже і поняття «потенціал

конкурентоспроможності»; багато глобалізацій методів оцінки потенціалу конкурентоспроможності не відбивають таких засадничих вимог як системність, динамічний характер.

Підвищення потенціалу конкурентоспроможності аграрних підприємств означає і підвищення вітчизняної економіки.

Саме тому одним із головних питань є подальша розробка глобалізацій рішень щодо оцінки та формування напрямів розвитку потенціалу конкурентоспроможності підприємства, спрямованих на створення та використання його переваг. [5]

Метою дослідження є розвиток теоретико-методологічних основ і розробка комплексу методів оцінки і управління потенціалом конкурентоспроможністю аграрних підприємств.

У науковій літературі в роботах провідних зарубіжних і вітчизняних вчених-економістів досить повно розглянуті проблеми формування організаційно-економічного механізму стратегічного управління, зокрема управління потенціалом аграрних підприємств і конкурентоспроможністю. [1]

Головними аспектами у формування конкурентоспроможності аграрних підприємств є: ступінь забезпечення підприємства ресурсами та ефективність їх використання; інвестиційна привабливість підприємства; інноваційна активність; наявність ринку збуту продукції та відстань до них; організаційну структуру та структуру управління; рівень спеціалізації та концентрації виробництва; стратегія розвитку. [2,4]

Методологія управління потенціалом конкурентоспроможності повинна спиратися на системну парадигму і телеологічний підхід аналізу підприємств. Це означає, що при оцінці і управлінні глобалізації конкурентоспроможності підприємству необхідно визначати як багатовимірну систему, що ідентифікується одночасно в декілька просторах.

Робота по становленню та розвитку потенціалу конкурентоспроможності підприємства повинна йти у напрямі безперервного вдосконалення системи управління виробництвом. Управління потенціалом конкурентоспроможності аграрного підприємства є процесом, в якому діяльність, напрямлена на досягнення мети, розглядається не як одноразова, а як серія безперервних дій – функцій управління, об'єднаних процесами комунікацій і прийняття рішень.

Підприємства для формування і розвитку свого конкурентозданого потенціалу повинні вносити зміни до своєї господарської діяльності.

Концепція управління змінами охоплює всі заплановані, організовані і контрольовані зміни в області стратегії, виробничих процесів, структури і культури підприємства. [3]

Отже, управління потенціалом конкурентоспроможності аграрного підприємства необхідно розуміти як процес формування внутрішніх і використання зовнішніх інститутів, спрямованих на формування конкретних переваг в сьогоденні і в майбутньому за рахунок ефективного використання ресурсів і привабливішого ринкового позиціонування для споживачів, постачальників і інвесторів, за умови збереження фінансової стійкості і позитивної динаміки вартості бізнесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Воронкова А.Э. Стратегическое управление конкурентоспособным потенциалом предприятия: диагностика и организация / А.Э. Воронкова – Л.: ВНУ им. Даля, 2000. – 315 с.
2. Іванюта В.Ф. Теоретико-методологічні підходи формування конкурентоспроможності // Агро інком. – 2008. - №1-2. – С.97-101.
3. Тридід О.М. Організаційно-економічний механізм розвитку підприємства: моногр. / О.М. Тридід. – Х.: ХДЕУ, 2008. – 364 с.
4. Федонін О.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка / О.С. Федонін, І.М. Репіна, О.І. Олексюк. – К.: КНЕУ, 2003. – 316 с.
5. Хомяков В.І. Управління потенціалом підприємства / В.І. хомяков, І.В. Бакум. – К.: Кондор, 2007. – 400 с.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАЛУЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ АГРАРНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Кальченко М.М. – аспірант
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Успішне функціонування аграрних підприємств безпосередньо пов'язане із забезпеченістю фінансовими ресурсами, їх мобільністю та маневреністю. Динамічність зовнішнього середовища, необхідність задоволення внутрішніх потреб, направлених на реалізацію завдань та досягнення цілей діяльності сільськогосподарських підприємств вимагають адекватного й налагодженого механізму залучення фінансових ресурсів і дотримання відповідних базових принципів.

Проблему забезпеченості фінансових ресурсів та визначення їх ролі в діяльності суб'єктів господарювання досліджували відомі науковці, зокрема В.В. Венгер, В.М. Вовк, О.Є. Гудзь, А.В. Дегтяренко, О.І. Зуєва, І.В. Зятковський, Д.І. Коваленко, О.Ю. Литовченко, Н.М. Любенко, А.О. Музиченко, О.М. Павлова, М.І. Петик, Ю.В. Петленко, О.М. Петрук, В.Я. Плаксієнко, Р. Сушко, В.М. Семененко, В.М. Федосов, О.С. Філімоненков, Д.Ф. Харьковський, Л.М. Худолій, С.І. Юрій.

Потрібно зазначити, що спектр проблемних питань щодо визначення ефективних й оптимальних напрямів і принципів залучення фінансових ресурсів аграрними підприємствами досліджений не повністю, у зв'язку з чим потрібна систематизація знань та поглиблений аналіз. Теоретична й практична значимість вказаних проблем обумовила вибір теми, її актуальність та цільове спрямування дослідження.

Систематизація знань стосовно напрямів залучення фінансових ресурсів аграрними підприємствами та встановлення необхідних базових принципів, що забезпечують дієвість зазначеного процесу.

Нестача фінансових ресурсів спричиняє виникнення, формування та зростання заборгованостей перед партнерами, інвесторами, працівниками,

фінансовими інституціями, що негативно впливає на імідж, функціонування та можливості розширення подальшого економічного горизонту сільськогосподарських підприємств, оскільки при цьому скорочуються обсяги та ускладнюються умови їх фінансування, - зазначає О.І. Зуєва [1, с. 3]. Значення фінансових ресурсів переоцінити неможливо, проте потрібно акцентувати увагу на тому, що в науковій літературі немає чітко окресленого визначення даного поняття.

Більшість вчених надають перевагу такому визначенню, в якому досліджуване поняття сприймається як грошові кошти, фонди. Нами запропоноване власне визначення фінансових ресурсів – це важлива економічна категорія, яка характеризує сукупність грошових доходів (надходжень), а також активів, якими розпоряджається суб'єкт господарювання (включаючи власний, позичений і залучений капітал), впливає на фінансову стабільність та визначає загальну ефективність його діяльності.

Обираючи джерела фінансування, форми, напрями використання фінансових ресурсів, потрібно акцентувати увагу на наступних принципах:

1. Жорстка централізація фінансових ресурсів, яка забезпечує швидку маневреність фінансових ресурсів, їх концентрацію на основних напрямках виробничо – фінансової діяльності.

2. Фінансове планування, що визначає на перспективу всі надходження засобів і основні напрямки їх витрат.

3. Формування великих фінансових резервів, які забезпечать стійку роботу суб'єкта господарювання в умовах можливих коливань ринкової кон'юнктури.

4. Безумовне виконання фінансових зобов'язань перед партнерами [2].

Основними способами (інструментами) залучення фінансових ресурсів у діяльність аграрних підприємств являються: первинне розміщення акцій (ІРО); випуск облігацій; залучення стратегічних інвесторів; банківські позики; угоди зі злиття та поглинання (М&А).

Найбільш простими і зрозумілими способами залучення і використання фінансових ресурсів для аграрних підприємств є випуск облігацій та банківське кредитування. Крім кредитів і випуску облігацій, підприємства можуть залучати для виробничих потреб засоби інших юридичних осіб у вигляді позик, сплачуючи за це певний відсоток.

У 2007-2008 роках в Україні спостерігався справжній бум на ринку М&А (укладення угод зі злиття і поглинання), проте він призупинився в 2009 році, коли фактично не було укладено жодної М&А-транзакції. Аналітик Р. Сушко зазначає, що у сфері М&А найбільш перспективним та привабливим сектором вважається сільське господарство [3].

Не менш ефективним, на нашу думку, інструментом залучення фінансових ресурсів для діяльності аграрних підприємств є співпраця зі стратегічними інвесторами. Проблеми залучення стратегічних інвесторів для підвищення ефективності діяльності аграрних підприємств, на наш погляд, найкращим чином розкрив вчений В.Я. Плаксієнко. Дослідник визначив ряд

проблем, що перешкоджають широкомасштабному залученню інвестицій в економіку аграрних підприємств:

- нестабільність законодавчої бази;
- непрогнозованість інвестиційної діяльності як однієї із складових бізнесу;
- низький рівень правового та судового захисту прав інвесторів;
- негативний інвестиційний імідж; низький рівень капіталізації прибутків підприємств;
- відсутність підготовленого менеджменту для роботи у сфері інвестиційної діяльності; відсутність механізмів страхування інвестиційних ризиків; відсутність координаційного державного центру з питань сприяння залученню іноземних інвестицій [4, с. 205].

Таким чином, недосконалість нормативно – правової бази, не зовсім сприятливий інвестиційний клімат та власне специфіка аграрного виробництва зумовлюють труднощі при виборі інструментів фінансування.

Отже, процес залучення і використання фінансових ресурсів аграрними підприємствами є достатньо тривалим, вимагає першочергово виваженого рішення щодо конкретності обраної стратегії, цілей та спектру завдань для їх досягнення. Базові принципи, якими потрібно керуватися на шляху до ефективного використання фінансових ресурсів: жорстка централізація фінансових ресурсів; фінансове планування; формування великих фінансових резервів; безумовне виконання фінансових зобов'язань. Основними способами залучення фінансових ресурсів у діяльність аграрних підприємств являються: первинне розміщення акцій (ІРО); випуск облігацій; залучення стратегічних інвесторів; банківські позики; угоди зі злиття та поглинання (М&А). Виокремити серед зазначених способів найкращий і найоптимальніший неможливо, оскільки аграрне виробництво є досить ризиковим напрямом виробництва, що безпосередньо залежить від природно-кліматичних умов, зумовлюючи таким чином сезонність виробничого процесу, можливість виникнення непередбачуваних втрат і недоотримання очікуваного прибутку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. . Зуєва О.І. Фінансові ресурси: формування та ефективно використання в сільськогосподарських підприємствах: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук: спец. 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (економіка сільського господарства і АПК) / О.І. Зуєва. – Київ, 2009. – 18 с.

2. Роль фінансів у підприємстві. Принципи організації, формування та використання фінансових ресурсів: [Текст] // Аграрний сектор України; [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://agroua.net/economics>

3. Сушко Р. Залучення фінансових ресурсів / Р. Сушко // Видавничий дім «Україні Бізнес». – 2011; [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrbizn.com/>

4. Плаксієнко В.Я. Формування інвестиційного клімату в підприємствах аграрного сектору України / В.Я. Плаксієнко // Вісник Полтавської державної

РОЛЬ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В ДІЯЛЬНОСТІ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ

Карпенко Н.Г. – к.е.н., доцент
Полтавська державна аграрна академія

Бюджетні установи як суб'єкти господарювання, що виконують чимало соціальних функцій, за своєю внутрішньою структурою являють собою складний господарський механізм. Реалізація покладених на них завдань можлива за умов постійних зв'язків між ланцюжками чи структурними підрозділами та налагодженої системи управління. Важливу роль у зазначеному механізмі відіграє обліковий процес.

Останнім часом актуальне питання організації облікового процесу в бюджетних установах висвітлюється у вітчизняній економічній літературі та законодавчо-нормативних документах, що розробляються Міністерством фінансів України. Особливу увагу формуванню облікової політики підприємств та установ приділяють Свірко С.В., Швець В.Г., Гаврилук В.М., Лузан В.Я., Жук Н.Л., Жук В.М. та інші.

Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку в бюджетних установах та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів, реєстрів і звітності покладається за Законом на керівника установи.

Внутрішнє регулювання облікового процесу здійснюється в межах нормативної бази системи зовнішнього регулювання і, як зазначено у статті 8 Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», цілковито перебуває у веденні бюджетної установи чи організації [1]. Означений рівень керівництва бухгалтерським обліком бюджетної установи чи організації реалізує свої права і завдання у формі вироблення облікової політики.

Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку в бюджетних установах та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів, реєстрів і звітності покладається за Законом на керівника установи.

Під обліковою політикою розуміють сукупність принципів, методів і процедур, що їх використовує установа для складання та подання фінансової звітності. Правильність такого висновку підтверджує і дослівне тлумачення поняття «облікова політика», що означає послідовну систему завдань і цілей бухгалтерського обліку та засобів їх досягнення. Отже, маємо умовний поділ облікової політики на дві частини – методологічну та організаційну.

Облікову політику можна розглядати, з одного боку, як сукупність прийомів і методів, за допомогою яких здійснюється керівництво бухгалтерським обліком в Україні в особі уповноважених на те законодавчих та

виконавчих органів влади, з іншого – як сукупність конкретних методів і способів організації та форм бухгалтерського обліку, прийнятих установою. на підставі загальних правил і особливостей господарської діяльності.

Формуючи облікову політику, необхідно керуватися основними принципами бухгалтерського обліку та фінансової звітності: обачності, повного висвітлення, автономності, послідовності, безперервності, нарахування та відповідності доходів і витрат, превалювання сутності над формою, історичної (фактичної) собівартості, єдиного грошового вимірника та періодичності [3]. Принцип послідовності безпосередньо стосується облікової політики установи. Обрана облікова політика застосовується установою із року в рік. У будь-якому разі вона має залишатися незмінною принаймні протягом календарного року (з 1 січня по 31 грудня).

У формуванні облікової політики визначальна роль належить керівнику і головному бухгалтеру. Від їх компетенції та взаємостосунків залежить успішне здійснення (проведення) облікової політики установи. Головний бухгалтер або особа, на яку покладено ведення бухгалтерського обліку установи, має певні обов'язки, зокрема забезпечує дотримання в установі встановлених єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку, складання і подання в установлені терміни фінансової, бюджетної, податкової і статистичної звітності; організовує контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій; бере участь в оформленні матеріалів, пов'язаних з нестачею та відшкодуванням втрат від нестачі, крадіжки і псування активів установи; забезпечує перевірку стану бухгалтерського обліку у філіях, представництвах, відділеннях та інших відокремлених підрозділах розпорядникам коштів [2].

У свою чергу керівник установи зобов'язаний створити необхідні умови для правильного ведення бухгалтерського обліку, забезпечити неухильне виконання всіма підрозділами, службами та працівниками, причетними до бухгалтерського обліку, правомірних вимог бухгалтера щодо дотримання порядку оформлення та подання до обліку первинних документів.

Розроблений наказ про облікову політику має складатися з розділів, що передбачають організацію та здійснення обліку і внутрішнього контролю за всіма напрямками діяльності.

Розробка та прийняття облікової політики кожною установою сприяє поліпшенню бухгалтерського обліку і звітності, що в кінцевому підсумку забезпечить ефективність прийнятих рішень і діяльності установи.

Таким чином, облікова політика бюджетної установи має бути спрямована на інформаційно-аналітичне забезпечення системи управління бюджетними коштами, забезпечення системи стратегічного бюджетного планування, досягнення ефективності всієї діяльності установи – як фінансової, так і господарської. Крім того, визначені положення облікової політики бюджетної установи забезпечать потреби щодо здійснення внутрішнього контролю установи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в

Україні» № 996-XIV від 16 лип. 1999 р. № 996-XIV // www.zakon.rada.gov.ua.

2. Методичні рекомендації щодо складання розпорядчого документа про облікову політику в бюджетних установах, які затверджені наказом від 28 січня 2009 р. N 56 // www.minagro.kiev.ua

3. Облікова політика підприємства: [навч. посіб.] / За . Лузана Ю.Я., Гаврилюка В.М. – 2-е вид., доп. і перероб. – К.: Видавництво ТОВ «Юр-Агро-Веста», 2009. – 328 с.

ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ КОРПОРАТИВНИХ АГРАРНИХ УТВОРЕНЬ

Карташова О.Г. – к.е.н., доцент
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

В умовах економічної кризи та сучасному етапі трансформації економічних відносин досить актуальним стає таке поняття як «стійкість» для підприємств. А в особливих сучасних умовах функціонування державної економіки аграрні підприємства та корпорації стають фундаментом розвитку та джерелом поповнення державного бюджету, запорукою успіху економічних перетворень і макроекономічного розвитку. Сстійкість аграрного підприємства – це здатність господарюючого суб'єкта зберігати працездатний стан щодо досягнення запланованих позитивних результатів за наявності факторів впливу середовища різних рівнів. При дослідженні складових стійкості аграрних підприємств значну увагу приділяють саме фінансовій стійкості.

Зважаючи на те, що останнім часом значного розвитку знайшли корпоративні аграрні утворення, питання фінансової стабільності цих підприємств лежить в площині розвитку всього аграрного сектору економіки. Специфікою сучасних перетворень є кризові явища в економіці, які впливають негативно на рівень капіталізації корпорацій, зменшений ступінь залежності від кредиторів та інвесторів, співвідношення власних і залучених коштів формують основу життєздатності підприємства.

На фінансову стійкість аграрної корпорації впливає ряд факторів, різних як за характером, так і за ступенем впливу. Так, до факторів, які впливають на фінансову стійкість корпорації як суб'єкта господарювання можна віднести: склад і структура витрат, стратегія компанії щодо витрат; інфляція, час, тривалість звітного періоду; маркетингова політика і менеджмент компанії; кон'юнктура ринку.

Стабільність функціонування корпоративних аграрних підприємств значною мірою залежить від рівня та якості управління ризиками, основним серед яких є кредитний ризик. Разом з цим в сучасних умовах чутливість фінансової системи аграрної корпорації до інших ризиків – ліквідності, зміни процентної ставки банків, валютного курсу – є досить високою, що навіть за досконалої практики їх управління становить суттєву загрози для надійності функціонування підприємств [1].

Для оцінки фінансової стійкості корпоративного підприємства використовується безліч показників. Найчастіше, в застосовують три основні групи коефіцієнтів: показники, що характеризують стан обігових та кредитних коштів, по-казники, що характеризують стан основного капіталу, показники структури акціонерного капіталу.

У зв'язку із тим, що загальні методи часто не дають точної оцінки реального стану справ на підприємстві, об'єктивно існує потреба пошуку нових шляхів визначення стану його фінансової стійкості та платоспроможності. Ця обставина відзначається багатьма до-слідниками при аналізі фінансового стану корпоративного підприємства й фінансової стійкості як головної його характеристики.

Одним з альтернативних підходів до оцінки фінансової стійкості підприємства є аналіз грошового потоку. Інформація про грошові потоки може бути використана для оцінки підприємства виконувати всі зобов'язання в порядку настання строків їх погашення; для визначення потреби в додатковому залученні грошових коштів; структури інвестицій та їх ефективності, оцінки здатності підприємства отримати позитивні грошові потоки в майбутньому/

В першу чергу для підприємства важливо знайти оптимальне співвідношення коефіцієнта фінансової автономії і коефіцієнта маневреності власного капіталу, іншими словами, співвідношення власного і позикового капіталу. Питання позикового капіталу потребує за сучасних умов особливої уваги. Залишки за кредитами, наданими сільськогосподарським корпораціям на кінець початок 2015 року становили 55.0 млрд. грн., що на 0.5%, або 0.3 млрд. грн., менше, ніж у попередньому році. Зменшення кредитів відбулося як за рахунок кредитів, наданих у національній валюті (на 0.2% – до 35.3 млрд. грн.), так і за рахунок кредитів, наданих в іноземній валюті (на 1.0% – до 19.7 млрд. грн.). Кредити, надані сільськогосподарським корпораціям зростали в річному обчисленні швидшими темпами, ніж кредити нефінансовим корпораціям у цілому. В січні 2015 року порівняно з попереднім місяцем їх темп приросту прискорився до 34.4%. У розрізі строків погашення в річному обчисленні найвищий темп приросту (61.7%) спостерігався за кредитами зі строком погашення від 1 року до 5 років. Порівняно з попереднім місяцем річна зміна довгострокових кредитів зменшилася до 20.2%. Спостерігалось стрімке зростання в річному обчисленні короткострокових кредитів - до 16.8%.

У розрізі валют у річному обчисленні тривало зростання кредитів як у національній, так і в іноземній валюті. Темп приросту кредитів в іноземній валюті для аграрних корпорацій прискорився до 73.1% порівняно з 66.3% у грудні попереднього року. Обсяг нових кредитів, наданих сільськогосподарським корпораціям зменшився порівняно з попереднім місяцем на 35.9% – до 4.9 млрд грн. У розрізі валют найбільше зменшився обсяг нових кредитів в іноземній валюті (на 38.1%). Нових кредитних договорів у національній валюті було укладено на 35.5% менше, ніж у грудні 2014 року. Показник середнього значення нових кредитів становив у січні поточного року 6.4 млрд. грн. Прострочена заборгованість за

кредитами, наданими сільськогосподарським корпораціям на кінець січня становила 7.4 млрд. грн., з яких 3.8 млрд. грн. – за кредитами в іноземній валюті, 3.6 млрд. грн. – за кредитами у національній валюті. За місяць залишки простроченої заборгованості за кредитами збільшилися на 23.0%, у тому числі в національній валюті – на 33.0%, в іноземній валюті – на 14.8%. Частка кредитів сільськогосподарським корпораціям у загальному обсязі простроченої заборгованості за кредитами нефінансовим корпораціям зростає за місяць на 0.8 п. п. – до 7.1%. У регіональному розрізі, як і раніше, найбільше кредитних договорів укладалося банками Київської області та м. Києва. Проте порівняно з груднем 2014 року їх частка в загальному обсязі кредитів, наданих банками України, зменшилася на 5.5 п. п. – до 36.8%. Зважаючи на суттєву питому вагу кредитів, наданих банками зазначеного регіону, саме їх процентна політика мала вирішальний вплив на формування середнього рівня процентної ставки по Україні за кредитами, наданими сільськогосподарським корпораціям.

Найдорожчими в січні були кредити у національній валюті, надані банками Херсонської області (23.2% річних). Проте їх питома вага становила 2.0% у загальному обсязі зазначених кредитів [3].

Лише за умови аналізу позикових коштів, другорядної уваги набувають коефіцієнти ліквідності, оскільки вони характеризують загальний стан пасиву і активу. Коефіцієнта маневреності власного капіталу показує, яка частина власного оборотного капіталу перебуває в обороті, тобто у тій формі, яка дає змогу вільно маневрувати цими коштами, а яка капіталізована [2].

Варто враховувати, що за ступенем небезпеки, головне місце належить ризику зниження фінансової стійкості, тобто порушення фінансової рівноваги. Основною причиною його виникнення є незбалансованість структури капіталу, тобто невідповідність потреби в оборотному капіталі та наявних власних джерел фінансування, що є причиною незбалансованості вхідних та вихідних грошових потоків підприємства. Ризик неплатоспроможності, або ризик незбалансованої ліквідності, генерується зниженням рівня ліквідності оборотних активів, а також розбалансованістю вхідних та вихідних грошових потоків.

Отже, для забезпечення стійкості розвитку підприємства необхідно забезпечити стійке економічне зростання, яке являє собою здатність господарюючого суб'єкта нарощувати обсяги виробництва й реалізації продукції за умови підвищення ефективності використання наявних ресурсів і зменшення ступеня впливу зовнішніх факторів на умови й параметри діяльності з дотриманням принципів ефективності діяльності. Своєю чергою, стійке економічне зростання також повинно визначатися певним набором чинників і умов, за яких ці чинники сприятимуть досягненню цілей підприємства в напрямі стійкого економічного розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Давиденко Н.М. Фінансова стійкість корпоративного підприємства аграрної сфери [Текст] / Н.М. Давиденко // Вісник КНТЕУ. – 2009.-№2. – с.50-58.

2. Загородна О., Серединська В. Діагностика фінансового стану і стійкості функціонування підприємств [Текст] / О. Загородна, В. Серединська // Вісник ТНЕУ. – 2010.-№3. –с.20-24.

3. Офіційне Інтернет – представництво Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Коваль Д.О. – студент 3 курсу
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Науковий керівник – д.е.н., професор Танклевська Н.С.

В сучасних умовах розвитку економіки країни досить актуальним є питання реформування системи пенсійного забезпечення громадян. Пенсійне забезпечення в Україні є основною складовою системи соціального захисту населення і охоплює непрацездатних громадян похилого віку, інвалідів, осіб, які втратили годувальника, виплати яким проводяться у формі пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, компенсаційних виплат, додаткових пенсій та державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам.

Управління фінансами пенсійного забезпечення, функції з призначення (перерахунку) та виплати пенсій здійснює Пенсійний фонд України, який являється центральним органом виконавчої влади.

Економічна сутність пенсійної системи полягає в матеріальному забезпечення в старості, вона виступає продуктом економічних відносин і цілком відповідає їх рівню. Це підтверджується вивченням світового досвіду. Проблема для всіх країн одна: “старіння” населення, коли збільшується кількість пенсіонерів, а кількість працюючих зменшується, а звідси й виникає проблема звідки брати кошти на виплату пенсії, яка б могла задовольнити потреби літньої людини.

Сьогодні системи пенсійного забезпечення, що діють у більшості країн світу більше 40 років, досягли своєї зрілості. Це означає, що більшість працюючих охоплені пенсійними планами і мають право на одержання певних гарантій у повному розмірі, населення старіє, частка осіб, які сплачують внески в рамках пенсійного забезпечення, зменшується, відносна чисельність людей старшого віку значно збільшилась, у порівнянні з минулими роками.

Нами було проведено дослідження розмірів середньомісячної пенсії у різних країнах світу. Україні-1561, Росія – 5047, США – 27366 гривень.

Українці, які перебувають на заслуженому відпочинку, мають великий стаж, але свого часу отримували невелику зарплату, нині й пенсію отримують невелику. І це не додає оптимізму на день завтрашній, з огляду на те, як стрімко дорожчає фактично все: комунальні послуги, продукти харчування, проїзд у

транспорті тощо. Саме тому уряд ставить за мету провести комплекс реформ, де один із пріоритетів — реформа системи пенсійного забезпечення.

15.30 квітня 2015 року у Верховній Раді було зареєстровано пакет змін до законодавства України щодо запровадження накопичувальної системи державного пенсійного страхування та єдиних принципів нарахування пенсій.

Запровадження накопичувальної систему планують з 1 січня 2017 року. Вона передбачатиме два вікових рівні залучених до неї людей. Обов'язковому страхуванню підлягатимуть особи до 35 років — щоб у них було достатньо часу для накопичення пенсійних активів як відчутної доплати до солідарної пенсії. Також у накопичувальній системі на добровільних засадах за власним бажанням зможуть взяти участь особи віком від 36 до 55 років. Адже, на переконання міністра, вони зрозуміють, що це їм вигідно. Передбачається, що у 2017 році ставка внеску становитиме 2% і кожного наступного року вона збільшуватиметься на 1% до досягнення 7% 2022-го. У подальшому цей відсоток залишатиметься незмінним. Ці гроші людина відраховуватиме не як додаток до нинішніх внесків, зокрема до єдиного соціального, який сплачують працівники і підприємці. Загальна ставка цього внеску не збільшуватиметься. Відбуватиметься перерозподіл коштів у межах того внеску, який сплачують нині.

Так, у перший рік запровадження накопичувальної системи, у 2017-му, до неї планують залучити майже 6 мільйонів українців. У грошовому еквіваленті цей ресурс становитиме 5 мільярдів гривень. Ці кошти не підуть «на проїдання» — їх інвестуватимуть в економіку країни, створивши колосальний внутрішній ресурс. Це надасть поштовх розвитку національного фондового ринку. Це будуть так звані довгі гроші, перше вилучення яких відбудеться лише орієнтовно через 25 років. Так вітчизняна економіка отримає додатковий шанс для розвитку і зростання.

Та зрозуміло, що запровадження цієї системи можливе лише на підйомі економіки й заробітних плат. І, за розрахунками фахівців, 1 січня 2017 року буде найбільш сприятливим часом для її запровадження та старту недержавного пенсійного страхування. А також це буде потужним сигналом для інвесторів, що наша країна перспективна для вкладання коштів.

В Україні є достатні можливості для функціонування системи недержавного пенсійного забезпечення, але наразі найбільш стримуваним чинником для її розвитку є низька заробітна плата більшості населення України та його недовіра до страхових компаній зі страхування життя, недержавних пенсійних фондів і комерційних банків, що відкривають пенсійні рахунки. Подолати ці проблеми можливо за рахунок створення в країні значного прошарку середнього класу засобом сприяння розвитку малого та середнього підприємництва та зростання довіри до фінансових установ — учасників системи недержавного пенсійного забезпечення, що потребує вдосконалення вітчизняного законодавства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Смоляк В. Розвиток системи довіри населення до недержавного пенсійного забезпечення / В. Смоляк, О. Сергієнко // Управління розвитком: [зб. наук. ло.] — 2010. — № 3. — С. 113–114.

2. Пенсійна реформа в Україні: дослідження суспільної думки 2010 // Матеріали проекту розвитку ринку капіталів USAID, Київ, 22.07.2010.

3. Офіційна сторінка Всеукраїнського перепису населення. — Режим доступу : <http://www.ukrcensus.gov.ua>.

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Ковалько С.С. – студентка 5 курсу
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Науковий керівник – к.е.н., доцент Вермієнко Т.Г.

Фінансова система є фундаментальною підвалиною цивілізації, вона є найважливішою ознакою незалежності держави. Тому вивчення витоків становлення і розвитку національних фінансів є особливо актуальним у період трансформаційних процесів в економіці та суспільстві ефективного знаряддя здійснення державної політики, спрямованої на забезпечення життєдіяльності суспільства, і насамперед процесів розподілу й перерозподілу валового внутрішнього продукту між різними верствами населення, окремими господарськими структурами й територіями; усунення вад ринкових механізмів щодо розміщення ресурсів і забезпечення суспільними благами; заохочення бізнесу, ділової та інвестиційної активності, мотивації до праці, регулювання економіки; підтримання рівня зайнятості; стабілізації економічного стану в державі.

Система фінансів в Україні тільки з 90-х ло. почала формуватися як національна. До того часу вона була складовою частиною централізованої фінансової системи колишньої радянської держави і залежала від його фінансової політики.

Незалежній Україні доводиться створювати якісно нову фінансову систему, яка б була позбавлена всіх негативних меж попередньої, яка б стимулювала високоефективну працю, ліквідувала будь-яку форму експлуатації людини, яка стала б знаряддям перебудови демократичного соціально справедливого суспільства, підйому життєвого рівня народу. Саме тому створення ефективної фінансової системи потребує нових наукових досліджень, глибокого аналізу причин і наслідків створення та використання фондів фінансових ресурсів, тобто є надзвичайно актуальним [2].

За останні роки в Україні з'явилося безліч праць науковців-фінансистів, присвячених “фінансовій системі”, завдяки чому коло наших знань про неї істотно розширено. Значний вклад у розвиток фундаментальних теоретичних та методологічних основ сучасної фінансової науки, внесли такі вчені як В.Л. Андрущенко, І.В. Бураковський, Д.В. Полозенко, О.Д. Василик, А. І.

Даниленко, О. П. Кириленко, А. В. Череп, В. М. Федосов, О. Луніна та багато інших, які наслідували давню традицію викладання фінансової думки, започатковану М. М. Алексеєнком, М. Х. Бунге, І. І. Янжулом та іншими.

Сутність фінансової системи полягає у тому, що вона є тією базовою основою, яка забезпечує діяльність та функціонування економіки країни як в цілому, так і в окремих її проявах. Ефективна фінансова система є тією рушійною силою, яка рухає життя не тільки країни, але і кожного її жителя. Вона підтримує баланс, який забезпечує динамічний розвиток усіх сфер та ланок господарства країни, а також підтримує виконання соціального захисту на необхідному рівні через діяльність певних інститутів.

Перед Україною, як сучасною демократичною, соціальною та правовою державою, постає проблема розбудови власної фінансової системи. Сформована на сьогодні фінансової системи Україні може розглядатися як підґрунтя для розробки та впровадження більш ефективної фінансової системи, яка буде надійною основою економіки та забезпечить життя населення на належному рівні. А функції фінансової системи нашої держави ще раз підтверджують важливість запровадження ефективної фінансової системи, яка зможе керувати та забезпечувати нормальну діяльність усіх органів та інститутів, а також забезпечить здійснення необхідних фінансових процесів та операцій [1].

Варто зазначити, що Україні іде своїм шляхом розвитку фінансової системи та економіки. Зважаючи на це, є як плюси, так і мінуси у її розвитку. Позитивним є зростання обсягу ВВП на душу населення (за ПКС). У 2013 році даний показник в Україні становив 7 373.99\$, що в свою чергу розміщує нашу державу на 103-тій позиції серед 186 країн світу за якими було проведено дослідження, а також зниження індексу споживчих цін, який за даними Державної служби статистики, в Україні склав 100,2%, за січень–листопад п.р. – 100,0% за 2013р. Негативним є те, що запроваджена власна грошова одиниця спочатку була міцною, однак з часом почала втрачати свої позиції по відношенню до інших валют [4]. Для прикладу: у 1996 році за 100 дол. США давали 182,95 грн, а у 2013 році – 855 грн, відповідне зростання у 2014 – 905 грн, а 27.02.2015 сягнув історичного максимуму, 28.02 – аномальна різниця купівлі-продажу 0.9 грн/\$.

Також, показники діяльності різних сфер та ланок, дозволяють зробити наступні висновки. Обсяг Державного бюджету у 2013 році склав у сумі 351.164.635,3 тис. гривень, та вже у зростав і у 2014 році його доходи становили. у сумі 395.304.327,7 тис. гривень, а видатки – 345.459.299,5 тис. гривень. Також зріс Державний борг, як зовнішній так і внутрішній, що є негативно. Ринок цінних паперів також характеризується тенденцією до зменшення обсягу цінних паперів, однак у його складі у 2013 році найбільшу частку займали акції та інвестиційні пайові сертифікати пайових фондів. Кредитний ринок характеризувався зростанням кількості депозитів та кредитів, а процентна політика банків була спрямована на подолання наслідків кризи 2008 року[5].

Якщо говорити про ефективність фінансової системи, то варто говорити про результати діяльності її сфер та ланок у розрахунку на одну особу. Так, ВВП на душу населення у 2013 році даний показник в Україні становив 7 373.99\$, що в свою чергу розміщує нашу державу на 103-тій позиції серед 186 країн світу

Сьогодні однією з найактуальніших проблем України є проблеми оздоровлення і стабілізації фінансової системи України.

Метою стабілізації фінансової системи є:

1. Створити певні передумови структурної перебудови економіки.
2. Відновлення інвестиційного іміджу країни.
3. Відновлення фінансового ринку України та його інститутів.

Особливо гострою залишається ситуація з реальним збалансуванням Державного бюджету України. Інші дефіцити бюджету встановлено на максимально можливій позиції, її потрібно знижувати.

Для цього потрібні радикальні заходи щодо розширення бази оподаткування шляхом виведення значної частки економіки з «тіні». Водночас слід шукати шляхи більш економного та раціонального використання бюджетних асигнувань. Головне полягає в тому, щоб звести витрати до такого рівня, який здатна витримати держава. Не має і не може бути альтернативи дальшому зниженню інфляції.

Якщо Україні хоче досягти реального економічного зростання і стабілізувати життєвий рівень, маємо ставити перед собою завдання за будь-яких умов забезпечити дальше зниження темпів інфляції. У зв'язку з цим чи не найскладнішим завданням даного періоду розвитку держави є органічне поєднання фінансової та грошової стабілізації. Йдеться про утвердження фінансової стабілізації в широкому розумінні, що передбачає, насамперед, зміцнення підприємств та організацій, домашніх господарств з одночасним зниженням інфляції, зменшенням дефіциту бюджету, подоланням платіжної кризи, дефіциту платіжного балансу, поліпшенням розрахунків за внутрішніми та зовнішніми боргами.

Окрім вище сказаного, можна покращити фінансову систему через використання зарубіжного досвіду. Однак, варто зазначити, що нашій країні в питаннях організації фінансової системи краще звертатися до досвіду європейських держав, адже, незважаючи на досягнення східних країн, наша країна має зовсім інший менталітет і досвід країн Європи буде легше застосувати у нас. Прикладів є багато, звісно, це не означає, що потрібно абсолютно все наслідувати, але окремі моменти можуть стати корисними для нашої держави та відкоригувати діяльність нашої фінансової системи.

Підводячи підсумок, варто сказати, що в умовах світових глобалізаційних процесів наша країна постійно співпрацює та взаємодіє з іншими країнами та результативність залежить від того, наскільки міцною є позиція нашої держави, наскільки стійкою є вона у фінансовому плані [3]. Фінансова система – це перший крок, який забезпечить нам цю стійкість та надійність. Саме тому її удосконалення, впровадження чогось нового є дуже важливим для країни, адже від того, наскільки чітко все організовано залежатиме і кінцевий

результат, який перш за все полягає у визнанні Україні як надійного партнера у співпраці та зайняття нею належного місця на світовій арені.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Полозенко Д.В. Фінансова система України і бюджетний процес: сутність та шляхи їх удосконалення // Фінанси України. – 2006. – №11. – С. 18-25.
2. Стукало Н.В. Глобалізація та розвиток фінансової системи України // Фінанси України. – 2005. – №5. – С. 29-35
3. Череп А.В. Особливості розвитку сучасної фінансової системи в ринкових умовах // Економіка та держава. – 2006. – №6. – С.28-30.

ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Ковальова А.О. – аспірант
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Науковий керівник – д.е.н., професор Морозов Р.В.

На сільськогосподарських підприємствах забезпеченість фінансовими ресурсами є визначним фактором здійснення процесу виробництва, ведення господарської діяльності, здійснення своєчасних розрахунків за зобов'язаннями та отримання прибутку. Фінансове забезпечення полягає у виділенні певної суми фінансових ресурсів на розв'язання окремих завдань фінансової політики господарюючого суб'єкта [1, с.20].

В аграрному секторі незалежно від устрою країни завжди були і залишаються завдання: вибір стратегії розвитку і виробництво продукції, формування галузевою та виробничої структури, їх матеріально-технічного потенціалу; визначити для якого споживача здійснюватиметься пріоритетне виробництво; встановити, як за постійно обмежених ресурсів одержати максимум доходу, досягти високої окупності.

Фінансові ресурси представляють собою частину всієї сукупності засобів підприємства, то джерела їх формування виражають частину фінансових засобів, які використовуються на утворення цих фінансових ресурсів. При створенні підприємства до формування майна суб'єкта господарювання відносять: грошові та матеріальні внески засновників; доходи від реалізації продукції (робіт, послуг); доходи від цінних паперів; капітальні вкладення і дотації з бюджетів; надходження від продажу (здачі в оренду) майнових об'єктів (комплексів), що належать їм, придбання майна інших суб'єктів; кредити банків та інших кредиторів; безоплатні та благодійні внески, пожертвування організацій і громадян [3, с.65].

Основними елементами фінансового забезпечення сільськогосподарських підприємств є такі: самофінансування (відшкодування витрат на основну діяльність та її розвиток за рахунок власних джерел); кредитування (надання коштів за принципами поворотності, платності, строковості і забезпеченості); бюджетне фінансування (надання коштів з бюджету на безповоротних засадах);

оренда (передача майна у користування на певний строк і за певну плату); інвестування (вкладання коштів в ті або інші об'єкти з метою отримання прибутку або соціального ефекту).

Для постійного фінансового забезпечення та вдалого ведення господарської діяльності формування ресурсів підприємства пов'язане з трьома основними етапами:

По-перше, це процес початкового формування фінансових ресурсів (створення власних фінансових ресурсів). Сформовані на цьому етапі фінансові ресурси визначають потребу в так званому стартовому капіталі, рівні його ліквідності, швидкості обороту тощо.

По-друге, етап поповнення власного оборотного капіталу для підтримки безперервного процесу виробництва. Цей етап формування фінансових ресурсів можна розглядати як постійний процес функціонування підприємства.

По-третє, це розширення асортименту виготовленої продукції та зменшення ризиків, формування нових структурних одиниць тощо, за умови високої і зростаючої ринкової вартості підприємства.

По-четверте, розвиток можливостей здійснення інвестиційної діяльності підприємством.

Фінансова діяльність підприємства може бути організована такими методами:

- комерційний розрахунок (націлений на пошук достатніх і дешевих фінансових ресурсів, раціональне їх розміщення, мінімізацію витрат і максимізацію доходів та прибутку);
- неприбуткова діяльність (здійснюється як а рахунок спонсорських та надходжень від засновників);
- кошторисне фінансування (забезпечення витрат з бюджету і з централізованих фондів корпоративних об'єднань) [4, с.389-390].

Рівень фінансового забезпечення характеризується необхідним обсягом фінансових ресурсів, які можна оцінити за допомогою наступних показників: ліквідність підприємства; платоспроможність підприємства; показники прибутковості (коефіцієнт прибутковості власного капіталу та коефіцієнт прибутковості активів); показники ефективності використання активів характеризують оборотність фіксованих активів: фондівіддача, оборотність всіх активів, оборотність матеріальних ресурсів [4, с.396-400].

Для усіх етапів функціонування підприємства діє єдине правило: формуванню фінансових ресурсів має надаватися цілеспрямований характер з метою задоволення потреби в окремих видах та оптимізації їх складу, структури і джерел фінансування для забезпечення умов ефективної діяльності сільськогосподарського підприємства. У сільському господарстві фінанси мають особливі специфічні ознаки, які притаманні тільки їм:

- сезонність виробництва – кошти для ведення діяльності потрібні в значній мірі під час посівної кампанії, а прибуток отримують лише з реалізації товару;
- порівняно довга тривалість обороту капіталу в галузі, що спричинено подовженим циклом виробництва;
- відсутність застави для забезпечення довгострокових кредитів.

- значна частина виробленої продукції залишається в підприємстві для власних потреб, що зменшує величину можливого прибутку.

Серед основних проблем фінансування діяльності сільськогосподарських підприємств можна виділити: зменшення обсягів державної підтримки сільського господарства, що не забезпечує нормальне функціонування аграрного виробництва; недоступність кредитних ресурсів через високі відсоткові ставки та відсутність заставного майна для ведення не лише розширеного, а й простого відтворення; відсутність надійних гарантій повернення інвестицій та кредитів через збитковість підприємств; не врахування сезонності робіт (немає стабільного фінансування у конкретно визначені періоди року), що фактично підсилює диспаритет цін.

Отже, сільське господарство є ризиковим для ведення успішної діяльності, і тому найбільше потребує фінансової підтримки. Розвиток виробництва та стабільність фінансового забезпечення на аграрних потребує пільгового кредитування товаровиробників та створення умов для залучення коштів комерційних банків, удосконалення механізму здешевлення відсоткових ставок з користування кредитами, державної підтримки підприємств агропромислового комплексу через дотації, вдосконалення системи страхування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Фінанси підприємств: Навчальний посібник / За д.е.н. Г.Г. Кірейцева. – Київ: ЦУД, 2002. – 268 с.
2. Амбросов В.Я. Ринок і стратегія розвитку сільськогосподарських підприємств. // Економіка АПК., 2013, №10.
3. Господарський кодекс України. – К.: Правова Єдність, 2011. – 65 с.
4. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник / І.М. Бойчик. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: Атіка, 2007. – с.389-400.

ЕЛЕМЕНТИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Ковтун В.А. – к. с.-г. н, доцент
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Забезпечення фінансово-економічної безпеки є одним з основних принципів нормального функціонування аграрних підприємства, реалізація якого передбачає використання комплексного науково-практичного системного підходу. Головний мета — це виявлення та усунення зовнішніх і внутрішніх загроз. Кожне аграрне підприємство має розробляти власну комплексну систему забезпечення фінансово-економічної безпеки.

Діяльність по забезпеченню безпеки на аграрному підприємстві спрямована на конкретні об'єкти і провадиться за допомогою особливих засобів і методів відповідно до визначених принципів. Вона тісно пов'язана з діяльністю всіх функціональних ланок аграрного підприємства і має

здійснюватися комплексно. Фахівці аграрних підприємств повинні відстежувати економічну ситуацію і вчасно реагувати на небезпечні, ризикові ситуації та загрози [1].

Продовольче питання було і буде залишатися пріоритетним в економічній програмі України. Це буде сприяти не тільки зниженню соціальної нестабільності в суспільстві, але і допоможе рішенню ряду важливих питань національної безпеки і соціально-економічного розвитку. Забезпечення продовольчої безпеки і зростання виробництва продовольства приведе до зміцнення продовольчої незалежності України, а їхня гарантованість – основа авторитету держави на міжнародній арені.

Продовольча безпека – це забезпечення відповідними ресурсами, потенціалом і гарантіями; здатність держави незалежно від зовнішніх і внутрішніх умов задовольнити потреби населення країни в продуктах харчування в обсягах, якості й асортименті, необхідних і достатніх для фізичного і соціального розвитку особистості, забезпечення здоров'я і розширеного відтворення народонаселення [2].

Фінансово-економічна безпека аграрних підприємств є комплексним явищем, містить ряд елементів, зокрема об'єкт та суб'єкт. Об'єктом безпеки аграрних підприємств є: кадровий персонал; майновий, інтелектуальний та фінансовий капітали; види аграрної діяльності. Вона повинна забезпечуватися за такими напрямками; економічна, науково-технічна, інформаційна, кадрова, фізична, соціальна.

Серед функціональних складових належного рівня фінансово-економічної безпеки фінансова складова вважається провідною та вирішальною, оскільки за ринкових умов господарювання фінанси є двигуном будь-якої економічної системи.

У процесі забезпечення фінансової безпеки спочатку оцінюються загрози економічній безпеці підприємства, що мають правовий характер і включають:

- внутрішні негативні дії (неефективне фінансове планування та управління активами; малоефективна ринкова стратегія; помилкова кадрова і цінова політика);
- зовнішні негативні дії (спекулятивні операції на ринку цінних паперів; цінова та інші форми конкуренції);
- форс-мажорні (стихійне лихо, страйки, збройні конфлікти) та наближені до форс-мажорних обставини.

У процесі оцінки поточного рівня забезпечення фінансової складової безпеки аграрних підприємств підлягають аналізу:

- фінансова звітність і результати роботи аграрного підприємства — платоспроможність, фінансова незалежність;
- конкурентний стан підприємства на ринку — частка ринку, якою володіє суб'єкт господарювання; рівень застосовуваних технологій та менеджменту;
- ринок цінних паперів підприємства [2].

Фінансова система — невід'ємна частина всієї економічної системи держави. Вона: забезпечує обіг доходів і видатків; сприяє інвестиціям; сприяє

раціональному використанню виробничих потужностей; забезпечує зайнятість і доходи населення.

Вона включає весь комплекс фінансових взаємозв'язків і потоків фінансових інструментів (грошей, валюти, цінних паперів — акцій, облігацій, векселів, опціонів, ф'ючерсів тощо). Фінансова система складається з фінансових інститутів, що здійснюють і регулюють фінансову діяльність: Міністерства фінансів, Національного банку, Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг, комерційних банків, інвестиційних, страхових компаній тощо.

Слабкою ділянкою аграрних перетворень в Україні залишається реформування кредитної сфери. Фінансова нестабільність аграрного сектора є гальмом його відновлення, що істотно впливає на забезпечення економічної безпеки АПК. При вирішенні проблеми забезпечення населення продуктами харчування саме реформування системи кредитування є одним із факторів виходу сектора з фінансової кризи. Незважаючи на те, що український уряд, проводить ряд заходів для часткового вирішення цієї непрості проблеми, розв'язати її в повному обсязі поки не вдається.

Основним способом для її вирішення залишається надання державних інвестиційних кредитів. Інструментами здійснення державних інвестицій стають державні цільові програми і система конкурсів. У цьому питанні величезна роль належить механізму розподілу державних інвестиційних ресурсів, наданих як на безповоротній основі, так і на возвратній основі.

З урахуванням інтересів національної економічної безпеки і соціально-політичної стабільності в суспільстві продовольчий і аграрний комплекси в Україні варто вважати стратегічно важливими галузями економіки. Як першорядні ініціативи в цьому напрямку варто розглядати створення в агропродовольчій сфері економіки умов для господарювання і підприємницької стабільності, при яких були б створені всі необхідні передумови по забезпеченню державної підтримки аграрного і продовольчого секторів економіки. При цьому зусилля держави варто направляти на фінансування й освоєння інвестиційних кредитів.

Фінансово- економічна безпека АПК України – це в кінцевому рахунку забезпеченість ресурсами для виробництва, продовольча насиченість і збалансоване харчування населення. Розгляд проблеми фінансово-економічної безпеки АПК України в контексті загальної економічної безпеки є актуальною темою сьогодні, тому що в ній концентруються вузлові напрямки аграрної політики й економічної реформи в нових умовах формування ринкових відносин.

У процесі реформування АПК відображаються реальні тенденції розвитку сільськогосподарського виробництва, стан ринку і положення на ньому споживачів, визначаються ступінь інтеграції і залежності від світового ринку продовольства, використовується механізм державної стратегії з обліком внутрішніх і зовнішніх факторів з метою створення найважливішої системи життєзабезпечення – продовольчої безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрійчук В.Г. Економіка підприємства агропромислового комплексу/ В.Г.Андрійчук. – К.; КНЕУ, 2013. -779 с.
2. Береза І. В. Економічна безпека АПК та зовнішньоекономічна діяльність. Автореф. дис. канд. ек. наук. – К., І. Е. НАНУ, 2000. – 20 с.
3. Тимошенко О.О. Кризові дисбаланси та детермінанти розвитку системи фінансової безпеки аграрної сфери / О.О.Тимошенко // Облік і фінанси АПК. -2009. - №4 – С. 35-38.

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО СТРАХОВОГО РИНКУ КРАЇНИ

Копитіна І. В.- к.е.н., доцент

Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

Барабаш Л.В.- к.е.н.

Уманський національний університет садівництва

Нині вітчизняна галузь страхування лише частково виконує свою соціально-економічну роль і не є значимим елементом розвитку фінансового сектора. Страховий ринок перебуває у стадії депресії та застою і не демонструє зростання ключових фінансових показників. Питома вага забезпеченості страховим захистом майна приватного сектора становить усього 2%, медичного страхування – 2% населення, страхування життя – 7%, добровільним страхуванням від нещасних випадків – 87%, страхування туристів – 8%, і страхуванням каско автомобілів – 8% [1]. Проблеми страхового ринку багато в чому є наслідком економічної кризи держави, і як результат нерозвиненості окремих її секторів, а саме розвитку страхування. Серед актуальних проблем фінансового регулювання страхового ринку України, які потребують розв'язання, можна виділити наступні:

1. Недосконалість державного регулювання, нагляду за страховою діяльністю та незахищеність від шахрайських дій.
2. Недостатність фінансових інструментів, довгострокових державних і похідних цінних паперів для інвестування коштів; низький рівень інвестицій у реальну економіку, у державні цінні папери та банки.
3. Відсутність регламентованої методології комплексної оцінки конкурентоспроможності страхового ринку і визначення оптимального рівня конкуренції.
4. Недосконала система податкового регулювання діяльності страхових компаній.
5. Високий рівень інфляції.
6. Недосконалість методики проведення фінансової аудиторської перевірки страховиків [2].

Незважаючи на різноманітність систем державного регулювання діяльності страхових організацій, у всіх розвинених державах світу механізм

державного нагляду формується відповідно до особливостей національного страхового ринку, форми державного устрою та соціально-економічного розвитку держави.

Один із головних стримуючих факторів розвитку страхового ринку є рівень довіри населення до страховиків. В Україні у 2005-2010 рр. страховим компаніям довіряло лише 10% респондентів. Протягом 2011-2013 рр. рівень довіри до страховиків складав лише 6 %, 7 % та 11 %, а рівень недовіри у 2013 р. становив 67% [3]. Такий катастрофічно низький рівень довіри й надзвичайно високий рівень недовіри населення до страхових компаній свідчить про наявність значних проблем у страховому бізнесі. До причин недовіри населення до страхування в цілому слід віднести:

- низький рівень страхової культури населення;
- відсутність гарантій отримання страхової виплати при настанні страхового випадку;
- висока юридична захищеність страховиків, на відміну від страхувальників;
- шахрайські дії зі сторони страхових компаній.

Вплив на рівень довіри населення до страхових компаній має низький рівень страхової культури населення України через: нерозуміння – навіщо сплачувати внески страховим організаціям низький рівень страхової культури населення, які не зайві для сімейного бюджету; інколи мають місце побоювання, що маючи договір страхування, можна «притягнути до себе небезпеку»; також існує думка, що наявність договору страхування притаманна лише забезпеченим верствам населення. Крім того, низький рівень страхової культури населення проявляється через байдужість до системи страхування. Існує думка про те, що немає сенсу платити за те, що може ніколи не статися. Менталітет українців докорінно відрізняється від європейського, де кожен має кілька різних страхових полісів. Населення України, в основному, залучене до тих страхових послуг, які є обов'язковими. Таким чином, поширеність у населення знань і навичок, необхідних для користування страховими послугами незначна. Потенційні страхувальники особливо, які мешкають в невеликих містах та сільській місцевості необізнані про страхові компанії та їх послуги, не усвідомлюють їх соціальної необхідності, корисності і саме головне – доступності [4].

Аналіз сучасного стану та тенденцій розвитку страхового ринку вимагає здійснення комплексу заходів, які суттєвим чином змінять підходи до реалізації інвестиційної діяльності страховими компаніями, а саме:

1. Стимулювання процесів мобілізації ресурсів домогосподарств та суб'єктів господарювання у страховий фонд.
2. Формування сприятливого інвестиційного клімату в країні.
3. Удосконалення нормативної та законодавчої бази регулювання інвестиційної діяльності.
4. Підвищення рівня фінансової грамотності населення та відповідного рівня страхової культури.

5. Адаптація вітчизняного страхового законодавства до вимог міжнародних нормативно-правових актів, а також розробка заходів щодо налагодження зв'язків з європейськими та міжнародними організаціями в галузі страхування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ліга страхових організацій України; [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://uainsur.com>.
2. Ширінян Л. В. Фінансове регулювання страхового ринку України: проблеми теорії та практики: [монографія] / Л. В. Ширіян. — К. : Вид-во «Центр учбової літератури», 2014. — 458 с.
3. Центр соціальних експертиз Інституту соціології НАН України; [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.csep.org.ua>.
4. Кривошлик Т. Д. Сучасний стан страхування майна громадян в Україні / Т. Д. Кривошлик // Страхова справа – 2012. – №2 (46) – С. 26 – 29.

ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Корчагіна В.Г. – к.е.н.

Новокаховський гуманітарний інститут

Функціонування підприємства в кінцевому підсумку визначають результати діяльності, які формуються за даними бухгалтерського обліку і відображені в фінансовій звітності. Тому обліково-аналітична система на підприємстві є важливим організаційним етапом роботи господарюючого суб'єкта. Для прийняття ефективних управлінських рішень необхідна достовірна інформація про результати діяльності, сформована з урахуванням специфіки господарювання підприємства. Насамперед це стосується об'єктивної інформації щодо доходів та витрат як визначальних складових фінансових результатів.

Існуючі недоліки в організації обліково-аналітичної системи багатьох аграрних підприємств зумовлені порушенням принципу своєчасності – має місце запізнення отриманих звітних даних. Наявність розривів у часі між моментом одержання обліково-аналітичної інформації та моментом її використання для прийняття рішень ускладнює проблему забезпечення ефективності діяльності підприємств за рахунок фактору управління [1, с. 73].

Не менш важливим залишається питання забезпечення аналітичної служби правдивою інформацією – при аналізі результатів діяльності фахівцями використовується інформація уже зведеного характеру, тому дотримання основних вимог відображення в обліку первинної інформації є дуже важливим етапом організації облікового процесу на підприємстві.

Прибуток формується поступово протягом фінансово-господарського року. Він є основним чинником, який впливає на можливість забезпечення

фінансування багатьох програм підприємства, пов'язаних із розширенням потужностей, поліпшенням якості продукції, зміцненням конкурентної позиції, виходом на нові ринки.

Організація бухгалтерського обліку фінансових результатів, насамперед, розпочинається з окреслення правил і способів облікової політики. Саме облікова політика забезпечує ефективну діяльність підприємства. Вона, як основний інструмент, виконує регулюючу функцію шляхом вибору механізмів, необхідних для того, щоб ефективно діяла система обліку, приведення її в дію, правове та інше регулювання відповідно до конкретних умов.

Облікова політика повинна мати управлінську спрямованість, тоді вона більшою мірою зможе позитивно впливати на господарські процеси, що відбуваються на підприємстві. Саме інтереси внутрішніх користувачів облікової інформації підприємств є пріоритетними і на задоволення їх потреб повинна бути направлена облікова політика.

Інформація для прийняття рішень отримується переважно із фінансової звітності. Дані про витрати і результати господарської діяльності мають розглядатися в розрізі необхідних для управління об'єктів з метою оптимізації фінансових результатів діяльності підприємства. Від своєчасного надання об'єктивних даних менеджерам залежить якість управлінського рішення, що, в свою чергу, є інструментом впливу на об'єкт управління та окремі його підсистеми, важливою ланкою формування відносин управління в організації, а також становить основу реалізації кожної з функцій менеджменту. Важливі елементи управлінського обліку – операції управління витратами, доходами і результатами діяльності. Управління фінансовими результатами здійснюється через використання фінансових індикаторів, отриманих в системі бухгалтерського обліку [2].

В ході аналізу фінансових результатів увага приділяється виявленню резервів зростання прибутку і, відповідно, зменшення збитку. Результати аналітичних розрахунків складають інформаційну базу для розробки товарної політики підприємства, пошуку резервів зниження собівартості продукції та підвищення ринкових цін.

Обліково-аналітична інформація формується на засадах функціонального підходу в системі обліково-аналітичного забезпечення, яка є основною складовою системи інформаційного забезпечення управління сільськогосподарським підприємством. Ця система як синтез різних видів обліку та аналізу створюється з метою забезпечення інформацією процесу прийняття управлінських рішень та контролю за їх реалізацією, що є передумовою оптимізації управлінських рішень і позитивно впливає на величину фінансових результатів.

Показники результатів діяльності формуються за даними фінансового та управлінського обліку, які об'єднуються в обліково-аналітичній системі підприємства.

Обліково-аналітична інформація формується в обліково-аналітичній системі, яка об'єднує роботу бухгалтерії та економічної служб підприємства. Така система повинна забезпечувати користувачів всією необхідною

інформацією, що міститься в облікових регістрах та внутрігосподарській звітності, і тим самим створювати умови управлінському персоналу для комплексного оцінювання діяльності підприємства та прийняття обґрунтованих рішень.

Система обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством повинна інтегрувати три підсистеми: облікового забезпечення, аналітичного забезпечення та контролю. Формуючи систему обліково-аналітичного забезпечення управління сільськогосподарським підприємством взагалі та фінансовими результатами зокрема, необхідно враховувати, що будь-яке підприємство не є відособленим, а утворює особливу єдність із зовнішнім середовищем, яке істотно впливає на результати діяльності підприємства і на якість прийняття управлінських рішень. Адаптація системи та окремих її елементів до змін зовнішнього середовища є однією з умов забезпечення стабільності розвитку господарюючих суб'єктів [3, с. 114].

Отже, обліково-аналітичне забезпечення управлінської діяльності є важливим інструментом оцінки економічної ефективності аграрного виробництва.

Для прийняття відповідних управлінських рішень та оптимізації виробничих факторів, у тому числі раціонального використання потенціалу підприємств керівники повинні базуватися на оперативній та можливій для використання обліковій інформації. Чітко налагоджений бухгалтерський облік своєчасно забезпечить потреби управління необхідною та вірогідною інформацією для виконання всебічного аналізу господарської діяльності та обґрунтування відповідних управлінських рішень. Будучи частиною управління, обліково-аналітичне забезпечення дає важливу інформацію, яка дозволяє контролювати поточну діяльність підприємства, планувати його стратегію і тактику оптимально використовувати ресурси, вимірювати і оцінювати результати діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ратушна О.П. Обліково-аналітичне забезпечення аналізу фінансових результатів / О.П. Ратушна // Облік і фінанси АПК. – 2012. – № 1. – С. 72–76.
2. Коблянська Г.Ю. Ефективне використання даних обліку в управлінні / Г.Ю. Коблянська, О.Ю. Пружина // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sworld.com.ua/konfer25/726.htm>.
3. Камінська Т.Г. Первинна облікова документація та її інформативні властивості / Т.Г. Камінська // Економіка АПК. – 2008. – № 12. – С. 112-117.

РОЗВИТОК ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

Косиця А. Ю. – студентка 3 курсу

Полтавська державна аграрна академія

Науковий керівник – к.е.н., доцент Романченко Ю.О.

Проблема ефективності і прозорості державного управління в умовах глобалізаційних процесів, розбудови в Україні громадянського суспільства є надзвичайно актуальною.

На сьогодні державні фінанси України опосередковують майже 70 % від усіх фінансових ресурсів і містять різні фінансові інституції, за допомогою яких держава здійснює свою фінансову діяльність. Державні фінанси охоплюють державний бюджет, централізовані та децентралізовані фонди цільового призначення, фінанси підприємств і організацій державної власності, державний кредит, державне страхування.

Усі ланки державних фінансів мають власну сферу функціонування, однак вони тісно пов'язані між собою. Основу державних фінансів становлять фінанси підприємств державної власності. Тут створюється понад 55% від валового внутрішнього продукту, який є головним об'єктом фінансових відносин. За умов розвитку ринкової економіки частка державного сектора зменшуватиметься, однак ще тривалий час цьому сектору належатиме визначальна роль у процесах розподілу й перерозподілу, що здійснюються за допомогою фінансів.

Правову основу державних фінансів становлять Конституція України, Закони України «Про бюджетну систему України», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про систему оподаткування в Україні» та інші законодавчі акти з питань оподаткування, витрачання бюджетних коштів [1].

Якщо зробити зараз порівняння з минулими роками, то чітко проглядається тенденція до значного зменшення величини ресурсів, які надходять у розпорядження державної влади й інших державних фінансових інститутів. Відсутність порівнянних статистичних даних, які б дали змогу відобразити тенденцію державних фінансових ресурсів упродовж років в абсолютних величинах, змушує використовувати відносні показники. Є дані підтверджують, що за минулі 6 років проглядається тенденція щодо зменшення питомої ваги державних фінансів у розподілі й перерозподілі валового внутрішнього продукту [4].

Бюджет і надалі є основним інструментом державного регулювання економічного й соціального розвитку. Так, держава мобілізує фінансові ресурси для своїх потреб у формі податків, зборів і платежів. Витрачає ці ресурси шляхом надання асигнувань на різні заходи загальнодержавного призначення, тобто оборону, забезпечення громадського порядку, утримання органів влади й управління, збереження довкілля, надання громадянам безплатних послуг у формі освіти, медичної допомоги, одержанні професії, а також грошових виплат громадянам у формі допомоги. Для потреб соціальної сфери створюється пенсійний фонд, фонд соціального страхування, фонд сприяння

зайнятості населення і низка інших.

Держава через законодавство регулює порядок створення й використання всіх указаних фондів і тим самим створює фінансовий механізм управління в державі. Напрямки розвитку цього механізму визначаються фінансовою політикою держави.

Так, трансформація вітчизняної системи контролю державних фінансів в напрямку запровадження державного аудиту дозволить забезпечити прозорість, відкритість і підзвітність органів держави суспільству.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Горбатюк В. І. Державні фінанси як об'єкт управління / В. І. Горбатюк // Економіка та держава. – 2012. - № 6. – С. 111 – 114.

2. Звіти про результати діяльності держфінінспекції та її територіальних органів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dkrs.gov.ua>

3. Концепція розвитку державного внутрішнього фінансового контролю на період до 2015 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 жовт. 2008 р. № 1347-р // Офіційний вісник України. – 2008. – № 82. – ст. 2767.

4. Слободяник Ю. Б. Трансформація та розвиток системи контролю державних фінансів / Ю. Б. Слободяник // Актуальні проблеми фінансової системи України : збірник тез доповідей та виступів VII Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів і студентів 23 квіт. 2010 р. Т. II : Черкаси ЧДТУ. – С. 122-125.

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Кравчук А.О. – асистент
ДВНЗ «Одеський ДАУ»

Туризм по праву вважається одним з найбільших високоприбуткових і найбільш динамічно розвинутих видів діяльності. Він є активним джерелом надходжень іноземної валюти і робить вплив на платіжний баланс країни. Крім впливу на економіку країни, міжнародний туризм впливає на її соціальне, культурне та екологічне середовище. Тому не випадково, що інтерес до цієї діяльності зростає з кожним роком, залучаючи до неї практично всі країни світу, в тому числі і Україну.

У світі більше 15 країн живуть виключно за рахунок туризму, в яких приїжджі туристи забезпечують основний дохід країни і, тим самим, створюють передумови розвитку суміжних галузей економіки – будівництва (об'єкти розміщення, харчування, розваги), торгівлі (сувенірами, продуктами), медичних страхових, банківських послуг і т.д. [3, с. 12].

Для багатьох країн світу міжнародний туризм є суттєвим джерелом надходження від експорту та зростання національної економіки. Так частка доходів від туризму в загальній сумі доходів від експорту товарів і послуг в

Іспанії, Австрії та Греції досягає в середньому 25-30%, на Кіпрі та в Панамі – понад 50%, в Гаїті – перевищує 70%. За оцінками експертів вважається, що крім витрат на проїзд до країни і назад іноземний турист витрачає на харчування 40% своїх витрат, на проживання – 30%, на проїзд усередині країни 8%, інші витрати - 22% [5].

Мультиплікативний ефект від реалізації програм сільського зеленого туризму має на меті залучення в цей вид різних суб'єктів бізнесу (рекламні агентства, підприємства торгівлі, суспільного харчування, суб'єкти аграрного бізнесу, розважальні заклади, транспортні фірми), що забезпечує приток грошей у місцеві, регіональні і державні бюджети [1, с. 71].

Фінансове забезпечення діяльності у сфері сільського зеленого туризму може здійснюватися за рахунок грантів, коштів міжнародних програм та проектів, благодійних внесків фізичних та юридичних осіб, інших джерел фінансування [4]

Потужним джерелом фінансового забезпечення підприємницької діяльності суб'єктів господарювання у сфері сільського зеленого туризму є інвестиції, зокрема, капітальні вкладення. Як свідчать матеріали проведених досліджень, починаючи з 2013р. спостерігається негативна тенденція різкого скорочення обсягів коштів, які надходили у дану сферу у вигляді капітальних інвестицій (табл. 1).

Таблиця 1

Індекс капітальних інвестицій за видами економічної діяльності в Україні
(у відсотках до відповідного періоду попереднього року)

Показник	Роки					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Діяльність готелів та ресторанів	96,1	72,1	118,2	104,3	118,8	85,8
Діяльність готелів	92,1	84,8	127,4	95,0	140,6	82,7
Діяльність транспорту і зв'язку	82,4	66,7	104,8	102,5	113,4	56,8
Діяльність у сфері сільського зеленого туризму	106,7	82,5	132,9	78,1	67,7	65,4

Джерело: Розраховано автором за даними [2]

Зростання ролі і значення туристичної галузі для економіки країни зумовлює необхідність державної фінансової підтримки розвитку даної сфери. Проте, обмежені можливості Державного бюджету Україні змушують туроператорів шукати альтернативні джерела фінансового забезпечення своєї діяльності. Так, за підсумками 2013р. обсяг державного фінансування туристичної галузі в країні склав 1826,7 тис. грн., що є явно недостатнім для активізації розвитку туристичного бізнесу та підвищення рівня його конкурентоспроможності в порівнянні з середньоєвропейськими показниками. (табл. 2).

Отже, враховуючи важливість та специфічність функціонування і розвитку туристичної галузі на теренах сільських територій, вирішення фінансових питань має базуватися на системному підході та враховувати такі аспекти:

- раціональне і ефективне використання туристичних ресурсів на умовах сталого розвитку з метою формування національного туристичного продукту;
- впровадження системного підходу до регулювання соціально-економічних і фінансових взаємовідносин у сфері сільського зеленого туризму, оскільки туризм охоплює різні галузі господарства (за дослідженнями вчених – близько 30), тому має бути прийнята концепція розвитку туризму із чітким нормативно-правовим та соціально-економічним механізмом;
- функціонування туристичної галузі неможливе без наявності сучасної інфраструктури, тому основний напрям фінансування передбачає залучення коштів якраз у розвиток туристичної та соціальної інфраструктури села;
- сприяння розвитку внутрішнього та соціального туризму. Певна частка надходжень від туристичної галузі має направлятися на підтримку внутрішнього туризму і, перш за все соціального, а також на відновлення туристичних ресурсів, відродження духовності нації та відродження сільських територій.

Таблиця 2

Структура і динаміка фінансування за основними статтями, пов'язаними з туризмом, за рахунок коштів Державного бюджету України за 2009-2013 рр.

Основні статті	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.
Фінансова підтримка розвитку туризму в Україні					
Сума, тис. грн.	18554,2	20297,2	2029,7	12029,7	1826,7
Питома вага в загальній сумі, %	76,5	67,3	17,5	52,9	63,9
Прикладні розробки в сфері туризму					
Сума, тис.грн	6249,9	9840,3	9553,6	10694,1	1031,1
Питома вага в загальній сумі, %	23,5	32,7	82,5	47,1	36,1
Державні науково-технічні програми і наукові частини цільових програм в сфері розвитку сільського зеленого туризму					
Сума, тис. грн.	-	-	-	-	-
Питома вага в загальній сумі, %	-	-	-	-	-
Фінансова підтримка створення умов безпеки туристів і побудова туристичної інфраструктури міжнародних транспортних коридорів і магістралей в Україні					
Сума, тис. грн.	3000,0	4800,0	480,0	480,0	432,0
Питома вага в загальній сумі, %	11,3	15,9	4,1	2,1	15,1
Всього:	26547,1	30137,5	11583,3	22723,8	2857,8
Темп приросту, %	577,0	13,5	-61,6	96,2	-87,4

Джерело: Розраховано автором за даними [2]

Враховуючи, що фінансове забезпечення туристичної галузі має низку особливостей і специфічних рис, пов'язаних перш за все з механізмом її

функціонування, вирішення зазначених проблем потребує комплексного підходу.

В Україні обсяги бюджетного фінансування сільського зеленого туризму України протягом останніх років не відповідають реальним потребам, а що стосується інших джерел, то надходження з них не носять системного характеру. Тому актуальності набувають питання державного регулювання: 1) щодо створення сприятливих умов для залучення та ефективного використання позабюджетних джерел розвитку туризму в сільській місцевості; 2) підвищення ефективності особливо бюджетного фінансування шляхом посилення контролю, відбору оптимальних інвесторів, зниження рівня корупції і т.д.; 3) стимулювання розвитку малого підприємництва в цілому та у туристичній і суміжних галузях, зокрема; 4) покращення фінансового планування розвитку туристичних дестинацій і сільських регіонів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Крюкова І.О. Стратегічні імперативи розвитку зеленого туризму в Південному регіоні України / І.О. Крюкова // Економічний форум. – 2015. - № 1. – С. 69-75.

2. Матеріали Державного агентства України з туризму та курортів. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua/ua/>.

3. Осадча Т.С. Організація обліку і контролю діяльності в системі сільського (зеленого) туризму (на прикладі суб'єктів господарювання Південного регіону України та АР Крим): автореф. на здобуття наук. ступеня екон. наук: спец. 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз і аудит (за видами економічної діяльності) / Т.С. Осадча. – К., 2007. – 21с.

4. Про сільський зелений туризм: Проект Закону України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pustyshek.net/trips-and-rest/zakony/352-zakon-ukrayini-pro-slskiy-zeleniy-turizm-proekt.html>

5. Шкодкіна Ю.М. Фінансові аспекти розвитку зеленого туризму як передумови сталого розвитку України / Ю.М. Шкодкіна, Ю.В. Дмитренко <http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/26526/1/Shkodkina.pdf>.

ХАРАКТЕРИСТИКА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ЗГІДНО ВИМОГ П(С)БО ТА МСФЗ

Круковська О.В. – к.е.н., асистент
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

В розрізі сьогоденного реформування бухгалтерського обліку, та наближення норм вітчизняного законодавства до міжнародних норм, особливе місце займає використання міжнародних стандартів бухгалтерського обліку в процесі формуванні звітності українських підприємств. Слід зазначити, що між національними та міжнародними нормами складання звітності малими та середніми підприємствами існують суттєві відмінності.

В Українському законодавстві малі та середні підприємства для складання та подання звітності керуються нормами Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва».

Основним документом, який регулює складання звітності суб'єктами малого та середнього бізнесу за міжнародними нормами є Міжнародний стандарт фінансової звітності для малих та середніх підприємств (далі МСФЗ для МСП), виданий Фондом міжнародних стандартів фінансової звітності.

Згідно з Законом України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні», суб'єкти господарювання залежно від кількості працюючих та доходів від будь-якої діяльності за рік можуть належати до суб'єктів малого підприємництва, у тому числі до суб'єктів мікропідприємництва, середнього або великого підприємництва.

Суб'єктами мікропідприємництва є: фізичні особи, зареєстровані в установленому законом порядку як фізичні особи – підприємці, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 10 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 2 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України; юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 10 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 2 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України.

Суб'єктами малого підприємництва є фізичні особи, зареєстровані в установленому законом порядку як фізичні особи – підприємці, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України; юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України.

Суб'єктами великого підприємництва є юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) перевищує 250 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності перевищує суму, еквівалентну 50 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України.

Інші суб'єкти господарювання належать до суб'єктів середнього підприємництва.

Порівняльна класифікація суб'єктів підприємництва наведена у таблиці 1.

Як інші суб'єкти господарювання, СМП зобов'язані складати й подавати відповідним державним органам контролю фінансову звітність. Згідно з нормами П(С)БО 25 для суб'єктів малого підприємства встановлюється скорочена фінансова звітність у складі балансу і звіту про фінансові результати.

Класифікація суб'єктів малого, середнього та великого підприємництва

Період	Мале підприємництво	Середнє підприємництво	Велике підприємництво
До 22.03.2012 року	☐ середньооблікова чисельність працюючих за звітний (фінансовий) рік не перевищує 50 осіб; ☐ обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за цей період не перевищує 70 млн. грн.	усі інші, які не відносяться до малих чи великих підприємств	☐ середньооблікова чисельність працюючих за звітний (фінансовий) рік перевищує 250 осіб; ☐ обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за цей період перевищує 100 млн. грн.
З 2013 року	☐ середня кількість працюючих за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб; ☐ річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 млн. євро, визначену за середньорічним курсом НБУ	усі інші, які не відносяться до малих чи великих підприємств	☐ середня кількість працюючих за звітний період (календарний рік) перевищує 250 осіб; ☐ річний дохід від будь-якої діяльності перевищує суму, еквівалентну 50 млн. євро, визначену за середньорічним курсом НБУ

У своїй діяльності українські СМП, крім П(С)БО 25, повинні дотримуватись норм НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та інших положень, що напряду пов'язані з його діяльністю.

Слід зазначити, що основні положення вітчизняного бухгалтерського обліку були створені на концепціях МСФЗ. Наприклад, у МСФЗ 1 розкривається призначення фінансової звітності; зазначається, що фінансова звітність є структурованим відображенням фінансового стану та фінансових результатів діяльності суб'єкта господарювання. Метою фінансової звітності є надання інформації про фінансовий стан, фінансові результати діяльності та грошові потоки суб'єкта господарювання, яка є корисною для широкого кола користувачів при прийнятті ними економічних рішень. Фінансова звітність також демонструє результати того, як управлінський персонал суб'єктів господарювання розпоряджається ввіреними йому ресурсами. Для досягнення цієї мети фінансова звітність надає таку інформацію про суб'єкт господарювання:

- а) активи;
- б) зобов'язання;
- в) власний капітал;
- г) дохід та витрати, у тому числі прибутки та збитки;
- г) внески та виплати власникам, які діють згідно з їхніми повноваженнями власників;
- д) грошові потоки.

Ця інформація, разом з іншою інформацією у примітках, допомагає користувачам фінансової звітності спрогнозувати майбутні грошові потоки суб'єкта господарювання і, зокрема, їхній час та вірогідність.

Загальний комплект фінансової звітності включає:

- а) звіт про фінансовий стан на кінець періоду;
- б) звіт про сукупні доходи за період;
- в) звіт про зміни у власному капіталі за період;
- г) звіт про рух грошових коштів за період;
- г) примітки, що містять стислий виклад суттєвих облікових політик та інші пояснення;

д) звіт про фінансовий стан на початок найбільш давнього порівняльного періоду, коли суб'єкт господарювання застосовує облікову політику ретроспективно або здійснює ретроспективний перерахунок статей своєї фінансової звітності, або коли він поділений на статті своєї фінансової звітності.

Суб'єкт господарювання може використовувати інші назви для звітів, ніж ті, що використовуються у цьому Стандарті .

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>. Законодавство України.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів N 627 (з1242-13) від 27.06.2013/ [Електронний ресурс] / Верховна Рада України.– Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>. Законодавство України.

3. Міжнародний стандарт фінансової звітності для малих та середніх підприємств (МСФЗ для МСП) [Електронний ресурс] /GAAP in UA. – Режим доступу: <http://www.ifrs.org/IFRS-for-SMEs/Documents/IFRS-for-SMEs-UKR.pdf>.

4. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Наказ Мінфіну України від 07.02.2013 р. №73. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> – Законодавство України.

5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1) [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу:http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_013/page. Законодавство України.

СУЧАСНА АРХІТЕКТУРА ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРОПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Крюкова І.О. – д.е.н., доцент
ДВНЗ «Одеський ДАУ»

Сучасна фінансова архітектура агропромислових формувань уявляє собою складну багаторівневу систему, яка характеризується зворотнім зв'язком між

виходом та входом системи, включає об'єкти і суб'єкти поточкових процесів, зовнішні і внутрішні фактори агропромислового виробництва, консолідується до рівня окремого підприємств з метою забезпечення фінансових інтересів його власників. Процес формування фінансових потоків, як каркас фінансової архітектури підприємств АВП, в значній ступені опосередковується джерелами їх формування та їх раціональним співвідношенням. Сам процес починається на етапі визначення потреби у стартовому капіталі, який характеризується структурою джерел фінансування, швидкістю обертання, рівнем ліквідності. Для ефективного функціонування підприємства та створення можливостей нарощування його ринкової вартості процес формування фінансових потоків має носити цілеспрямований та впорядкований характер [1, с.22]. Вагоме місце в такому процесі відводиться аналітичній оцінці джерел фінансового забезпечення потоків, оптимізації їх складу, структури і обсягів, напрямів авансування власних коштів.

Аналіз фінансового забезпечення підприємств АВП показує стійку тенденцію збільшення обсягу власного капіталу підприємств. Поряд із загальною тенденцією зростання вартості оборотних і необоротних активів спостерігається скорочення обсягів фінансування активів за рахунок власного капіталу: якщо в 2001р. коефіцієнт покриття становив 31,4%, то в 2013р. – 14,5%, що свідчить про використання агропромисловими підприємствами альтернативних позикових джерел [3].

Питання використання альтернативних власних і позикових джерел фінансування господарської діяльності досить гостро постають у сучасній теорії і практиці фінансового менеджменту. Принциповим моментом при виборі варіантів і характеру співвідношення джерел фінансування активів у відповідності з концепцією формування фінансової архітектури інноваційного розвитку підприємств АВП виступає величина ринкової вартості підприємства. Класична економічна теорія Модільяні-Міллера доводить, що ринкова вартість підприємства та розмір його доходу не залежить від структури його капіталу (співвідношення власних і залучених джерел) [2, с. 315]. Проте, в сучасних умовах функціонування суб'єкти галузі стикаються з низькою проблемних аспектів, які доводять економічну доцільність існування альтернативних джерел фінансування активів, зокрема, позикових, представлених банківськими кредитами, фінансовими інструментами, комерційними кредитами тощо. Зменшується частка власного капіталу у фінансуванні необоротних і оборотних активів.

Дослідження показали, що за період 2007-2013 відбулись деякі зміни в характері і структурі розміщення фінансових потоків в активах агропромислових підприємств. Зменшується частка потоків, які спрямовані на формування необоротних активів і спостерігається чітка тенденція їх акумуляції в оборотних активах підприємств. Якщо в 2007р. співвідношення фінансових потоків, розміщених в необоротних і оборотних активах було 43,3%:56,1%, то в 2013р. це співвідношення становило 35,7% : 63,02%. Найбільша частина фінансових потоків агропромислових формувань функціонує в дебіторській заборгованості (всього близько 42,2%), збільшується

частина фінансових потоків, що трансформується в запаси товарно-матеріальних цінностей (17,2%). Асиметричністю та низьким рівнем ліквідності характеризується загальна структура фінансових потоків – їх найбільш ліквідна частка становить лише 3,43% (грошові кошти і їх еквіваленти та поточні фінансові інвестиції). Традиційно низькою питомою вагою визначається частка фінансових потоків, що спрямована на формування нематеріальних активів – 0,11%, що значно стримує потенційні можливості нарощування ринкової вартості підприємств як об'єкта інвестування та купівлі-продажу на ринку. В цілому, механізм розподілу і розміщення фінансових потоків в активах підприємств АПВ має слабку тенденцію до удосконалення, проте, темпи змін є досить повільними для активізації економічного потенціалу та зростання рівня капіталізації підприємства.

Такий розподіл фінансових потоків спричиняє асиметрію процесу фінансування активів та їх розміщення за матеріально-речовими характеристиками виробничих засобів. Зокрема, це стосується дисбалансу розміщення та співвідношення фінансових потоків у формі нематеріальних, матеріальних та фінансових активів. Дослідження аналітичних аспектів забезпечення ефективності розміщення фінансових потоків в активах агропромислових підприємств показують, що підприємства в сучасній фінансовій стратегії розвитку зміщують акценти на управління засобами в сфері обігу. Така політика призводить до порушень синхронності формування і розміщення фінансових потоків, розбалансування структури активів та джерел їх фінансування. Сучасні реалії високого ступня зношеності основного капіталу, сезонності виробництва і неповної завантаженості виробничих потужностей агропромислових підприємств позбавляють їх можливостей нарощування обсягів виробництва, економічного росту та нарощування ринкової вартості у майбутньому в першу чергу через механізм вимивання матеріальних ресурсів.

Обмеження джерел формування фінансових потоків агропромислових підприємств власними джерелами значно звужує операційний потенціал та знижує показники рентабельності всіх видів діяльності, зокрема, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства. Збільшення частки зовнішніх джерел формування фінансових потоків в структурі фінансової архітектури збільшує рівень покриття зобов'язань підприємств за рахунок вхідних фінансових потоків та формує потенціал нарощування обсягів виробництва продукції. При цьому, залучення до складу фінансової архітектури зовнішніх джерел інвестування фінансових потоків сприяє підвищенню рівня фінансової рентабельності при зростанні рівня фінансового ризику.

Така динаміка показників свідчить про вивільнення фінансових потоків зі сфери виробництва в сферу обігу, домінування короткострокових позикових джерел над довгостроковими джерелами формування фінансових потоків, що призводить до негативних наслідків, серед яких можна відзначити:

1) домінування короткострокових позикових джерел інвестування фінансових активів над довгостроковими призводить до забезпечення поточних

операційних потреб і звужує можливості спрямування потоків до заходів зі стратегічного нарощування виробничого потенціалу;

2) зменшення потенціалу нарощування необоротних активів, необхідних для розширення промислової переробки сільськогосподарської сировини, модернізації матеріально-технічної бази та переходу на інноваційну модель розвитку;

3) негативна динаміка скорочення позикових джерел фінансування внутрішніх фінансових потоків підприємств АПВ обмежує темпи зростання фінансової рентабельності діяльності за рахунок ефекту фінансового левериджу;

4) спостерігається тенденція скорочення потенціалу внутрішніх джерел та нарощування потенціалу зовнішніх джерел формування фінансових активів, що призводить до зниження рівня довгострокової фінансової незалежності агропромислових підприємств в оглядовому періоді;

5) доцільність переміщення частини фінансових потоків і спрямування їх в менш ліквідні активи, які приймають безпосередню участь у виробничому процесі та достатність на сучасному етапі питомої ваги фінансових потоків, що були авансовані в обслуговуючу сферу обігу.

Проведені дослідження свідчать про необхідність подальшого удосконалення фінансової архітектури агропромислових підприємств, зокрема, в аспектах раціональної структури розміщення фінансових потоків, синхронізації їх руху на напрямку, оптимізації співвідношення джерел їх формування, забезпечення ефективного використання фінансових потоків за всіма тактичними і стратегічними завданнями фінансового управління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гришова І.Ю. Финансовое обеспечение перерабатывающих предприятий в контексте формирования финансовых потоков / И.Ю. Гришова// Азимут научных исследований: экономика и управление. – Россия. - 2012.- № 1. – С.22-26.

2. Гудзь О.Є. Фінансові ресурси сільськогосподарських підприємств: [монографія] / О.Є. Гудзь. – К. : ННЦ ІАЕ, 2007. – 578с.

3. Статистичний щорічник України за 2013 р. / Державна Служба Статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/druk/katalog/kat_u/publ7_u.htm.

ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Кунда Н.А. – студентка 3 курсу
Новокаховський гуманітарний інститут
Науковий керівник – к.е.н., доцент Корчагіна В.Г.

На сучасному етапі розвитку підприємств фінансовий результат діяльності – це найважливіший показник, що цікавить всіх користувачів

облікової інформації господарюючого суб'єкта. З розвитком ринкових відносин висуваються нові вимоги до підвищення якості з боку не тільки зовнішніх, але і внутрішніх користувачів до процесу формування облікової інформації про фінансові результати діяльності, підвищення прозорості та аналітичності відповідної фінансової звітності.

Інформація про фінансові результати для аграрних підприємств завжди дуже важлива як в процесі управління діяльністю, так і під час оцінки ефективності функціонування, планування перспектив розвитку та можливостей розширення бізнесу. Сучасна модель обліку фінансових результатів потребує створення прозорих механізмів процесу формування фінансових результатів і відомостей про них, що забезпечують баланс інтересів всіх категорій зацікавлених користувачів, кількість яких є досить значна в умовах ринкової економіки. При цьому на перше місце постає проблема формування якісної інформаційної бази про фінансові результати [1, с.357].

Інформаційна система обліку фінансових результатів є необхідною та важливою частиною функціонування підприємства, адже його господарська діяльність характеризується його фінансовим результатом. Тому дуже важливим для підприємства є досягнення позитивного фінансового результату, який є основою фінансово-економічного розвитку, стабільності та збереження фінансової незалежності підприємства.

Фінансовий результат – це якісний показник діяльності підприємства, який визначається як різниця між доходами та витратами і призводить до зростання (прибуток) або зменшення (збиток) власного капіталу.

Отже, фінансовий результат визначається шляхом порівняння доходів та витрат підприємства. Отриманий результат характеризує якість діяльності підприємства, форма вираження якого може бути прибуток або збиток. Від розміру отриманого прибутку залежать формування власного капіталу, виконання зобов'язань перед бюджетом, фінансування інвестицій, а також платоспроможність підприємства.

Завдання бухгалтерського обліку фінансових результатів полягає у визначенні кількісних і якісних параметрів фінансового результату.

Потенційних інвесторів та інших фінансово – зацікавлених зовнішніх користувачів облікової інформації перед проведенням будь-яких фінансових операцій, цікавить фінансовий результат діяльності підприємства.

Нерозподілений прибуток є складовою частиною власного капіталу, тобто це прибуток, який залишається у розпорядженні підприємства після виплати доходів власникам та формування резервного капіталу.

Розподіляючи прибуток, фермерське господарство повинно дотримуватись чинного законодавства, яким визначено, що ФГ має право створювати резервний (страховий) капітал у розмірі, що передбаченому його установчими документами, але не менше 25 % від розміру статутного капіталу (по аналогії з господарськими товариствами). Розмір щорічних відрахувань до резервного капіталу визначається установчими документами ФГ у розмірі не менше ніж 5 % прибутку після сплати податку на прибуток. Кошти резервного капіталу перебувають у загальному обороті основних і обігових коштів

підприємств і лише за збиткової діяльності підприємства кошти резервного капіталу бухгалтерською проводкою спрямовуються на їх покриття. Резервний капітал, як правило, не є високоліквідним активом для розрахунків із кредиторами у разі виникнення у підприємства неплатежів чи загрози банкрутства.

Головні принципи і напрями розподілу чистого прибутку закріплені його статутом. Фактично розподіл здійснюється відповідно до поточної та стратегічної політики, що визначається статутом ФГ. Завданням фінансового менеджменту у ФГ є пошук оптимальних шляхів розподілу прибутку. Як правило, одна частина прибутку використовується на виплату дивідендів, а друга – на розширення та оновлення виробництва, фінансові інвестиції придбання нерухомості, створення та поповнення резервних фондів підприємства, соціальні програми, та преміювання працівників товариства тощо.

Облік нерозподілених прибутків та непокритих збитків, а також суми прибутку поточного та минулих років, що використаний у звітному році, ведеться на рахунку «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)». По кредиту рахунка відображається збільшення прибутку від усіх видів діяльності, по дебету – сума непокритого збитку та використання прибутку, Рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» має такі субрахунки:

441 «Прибуток нерозподілений» – ураховується наявність та рух нерозподіленого прибутку звітного року. Сума прибутку може бути спрямована на поповнення статутного, резервного капіталу, покриття збитків чи виплату дивідендів.

442 «Непокриті збитки» – ураховується рух непокритих збитків минулого року. Їх списання здійснюють за рішенням уповноваженого органу за рахунок відповідних джерел: нерозподіленого прибутку, резервного чи додаткового капіталу, а в окремих випадках – статутного капіталу.

443 «Прибуток, використаний у звітному році» – ураховуються відрахування в резервний та інший капітал, необхідний для здійснення діяльності підприємства, нарахування дивідендів, виплати по облігаціях та інше використання прибутку в поточному періоді.

Узагальнюючим обліковим регістром, в якому відображається облік формування та змін у власному капіталі, при застосуванні спрощеної форми бухгалтерського обліку є Відомість 5-М.

Одним із елементів, який непомітно впливає на фінансові результати є вибір порогу суттєвості. Ознаками суттєвості облікової інформації є її кількісні та якісні характеристики, важливі для користувачів такої інформації.

Суттєвою вважається та інформація, відсутність якої може вплинути на прийняття рішень сторонніми користувачами звітності. Від того, яке значення цього порогу буде обрано, залежить фінансовий результат, адже придбані активи, які не перевищують суттєве значення, зразу ж будуть списані на витрати підприємства і, як наслідок, зменшується прибутковість підприємства [2, с. 80].

Отже, інформація сама по собі є значною цінністю, незалежно від фактів, які вона фіксує. Ця цінність зумовлена можливостями, котрі вона надає для прийняття рішень.

Ефективність роботи підприємства виражається у фінансових результатах його діяльності. Економічний підсумок діяльності підприємства, виражений у вартісній формі та являє собою фінансові результати. З метою визначення фінансового результату в системі бухгалтерського обліку відбувається послідовне зіставлення доходів і витрат, вираження якого може бути прибуток або збиток. Від отриманого результату залежать належне формування власного капіталу, виконання зобов'язань та платоспроможність підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. . Тесленко Т.І. Облік фінансових результатів: проблеми та шляхи вдосконалення / Т.І. Тесленко, Н.В. Конькова // Бізнесінформ. — 2013. — № 4. — С. 356–360.

2. Дубініна М.В. Напрями формування якісної інформаційної бази щодо фінансових результатів аграрних підприємств / М.В. Дубініна, Л.М. Вишенська // Фінансовий простір. – 2014. - № 3 (15). С. 79-81.

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ України

Курган Л.О. – студентка 5 курсу

ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Науковий керівник – к.е.н., доцент Вермієнко Т.Г.

Банківська система почала своє існування, становлення та формування задовго до проголошення незалежності сучасної Української держави. Початок її роботи можна ототожнити із введенням в обіг грошей. Отже, необхідною передумовою їх обігу було функціонування інститутів, що могли забезпечити зберігання та безперешкодний рух, підтримку функції платіжного засобу на певній місцевості, що було реалізовано окремими особами – лихварями. Їх діяльність розвивалась на теренах України ще за часів Київської Русі, територією якої проходив знаменитий торговельний шлях «із варягів у греки», що значною мірою стимулювало розвиток торгівлі, обіг грошей і становлення, в сучасному розумінні, банківських операцій. Внаслідок цього на різних етапах розвитку суспільства поступово почала розвиватись і самовдосконалюватись банківська система, яка в модернізованому вигляді дійшла до наших днів. Процес її становлення у ринковій економіці мав вагомий значення і, у зв'язку із розширенням вимог сучасного ринку, модернізував банківську систему до рівня, який забезпечує через неї вимоги суспільства, оскільки за наявного попиту формується пропозиція для його задоволення.

За часів СРСР банківська система була сформована із всесоюзних банків, а у кожній із республік знаходились їх філії. Управляли системою централізовано за принципами планової економіки. Після проголошення в 1991 році незалежності в Україні настав період модернізації та формування

банківської системи на нових засадах. Формальним створенням банківської системи Україні прийнято вважати момент заснування Національного банку України на базі Українського республіканського банку Державного банку СРСР, який припинив своє існування після розпаду СРСР.

Умовно можна виділити кілька часових етапів створення та розвитку національної банківської системи:

1988—1990 рр. — створення прототипу системи українських комерційних банків у складі банківської системи СРСР;

1991 р. — I півріччя 1992 р. — перереєстрація українських комерційних банків та початок формування банківської системи України як незалежної держави;

II півріччя 1992 р. — 1993 р. — розвиток банківської системи України на етапі становлення економічного і політичного суверенітету;

1994—1996 рр. — розвиток банківської системи на першому етапі реалізації курсу економічних реформ монетарними методами;

1997—1998 рр. — розвиток банківської системи в умовах поглиблення фінансово-економічної кризи, поступового переходу до поєднання монетарних методів управління економікою із заходами щодо її структурного реформування.

1999 р. — до сьогодні — розвиток банківської системи в умовах реструктуризації економіки, падіння доходності банківських операцій, укрупнення та консолідації капіталу банків.

До особливостей розвитку банківської системи України на сучасному етапі, що негативно впливають на її діяльність, можна також віднести високу вартість фінансового посередництва, недостатній для країн із ринковою економікою розвиток фінансової інфраструктури, відсутність стимулів для заощадження коштів і розміщення кредитів, невирішеність питань діяльності небанківських фінансових посередників і об'єднань, інституційного розвитку банківської системи.

Незважаючи на те, що кількісні параметри свідчать про динамічний розвиток вітчизняної банківської системи, банки в перспективі змушені будуть приділяти більшу увагу своєму якісному розвитку — підвищенню ефективності діяльності, рівня фінансової стійкості та конкурентоспроможності на внутрішньому і міжнародних ринках, а також підвищенню своєї ролі у фінансуванні реального сектору економіки.

Підвищення ефективності банківської діяльності вимагає нині реструктуризації банківського сектору. Для забезпечення швидкого розвитку та зростання банківського сектору необхідна загальна консолідація існуючих банків. Більш ефективні банки, визнані такими за результатами їх діяльності, повинні мати можливість розширювати свою ринкову частку порівняно з менш ефективними. Тільки за таких умов можна зменшити середню маржу та посилити проникнення банків в економіку.

За 2014 рік кількість банків, які мають банківські ліцензії Національного банку України, скоротилася з 180 до 1634 банків. Протягом року було визнано неплатоспроможним 33 банки, по 17 з яких були прийняті рішення про

ліквідацію. Крім того, у 2 банків були відкликані та анульовані банківські ліцензії у зв'язку з анексією Криму. Кількість банків з іноземним капіталом зросла з 49 до 51 банку (31% від загальної кількості банків, що мають ліцензію), з них 19 банків (12%) – зі 100% іноземним капіталом. Частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків на 01.01.2015 становила 32.5% (на 01.01.2014 – 34.0%, на 01.01.2013 – 39.5%). Загальні активи банків за 2014 рік зросли на 112 млрд. грн., або на 8% до 1.5 трлн. грн., а без врахування валютних коливань (за курсом \$ – 7,993 грн.) – скоротилися на 223 млрд. грн. (на 16%). у т.ч.: у національній валюті – на 55 млрд. грн. (на 6%); в іноземній валюті – на 168 млрд. грн. (у долар. еквіваленті – на 21 млрд. дол. США) (на 33%).

Основну частину активних операцій банків складають кредитні операції – 66% (1.0 трлн. грн.). За 2014 рік їх обсяг зріс на 95 млрд. грн., або на 10%, а без врахування валютних коливань – скоротився на 139 млрд. грн. (на 15%).

За підсумками роботи банківської системи України у 2014 році фінансовий результат був від'ємним – збитки сягнули майже 53 млрд. грн. При цьому, основні банківські операції в цілому по системі залишалися прибутковими.

Регулятивний капітал банків за 2014 рік зменшився на 16 млрд. грн., або на 8% – до 189 млрд. грн., статутний капітал – на 5 млрд. грн., або на 3% – до 180 млрд. грн.. Скорочення обумовлено насамперед переведенням 17 банків у стан ліквідації та збитками, отриманими внаслідок формування резервів.

Для зміцнення банківської системи Національний банк України виводить з ринку проблемні неплатоспроможні банки, а також банки, що займалися відмиванням коштів. За 2014 рік з ринку було виведено 33 банки та передано до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, з них 7 – за порушення банківського законодавства у сфері незаконного відмивання коштів. Призначено кураторів у 51 банк. НБУ провів стрес-тестування 35 найбільших банків. Результати очікувані. Докапіталізації потребують 18 установ на загальну суму 66 млрд. грн.

Головною метою стратегічного розвитку банківської системи України є створення надійної, ефективної і прибуткової банківської системи, яка б максимально задовольняла вимоги та потреби клієнтів, інвесторів і була б стійкою до криз.

Щодо розвитку українських банків слід підкреслити доцільність ліквідації моно-банківських структур, розширення кредитних ринків і проведення політики диверсифікації фінансово-кредитної діяльності. Особлива увага повинна приділятися реструктуризації багатьох банківських установ з метою злиття слабких банків, з одного боку, та підтримки ефективних і стійких банків у виході на міжнародний рівень, з іншого. Важливу роль має відіграти розширення ліцензування, що враховувало б статутні капітали кредитних інститутів та їх матеріально-технічний стан в цілому. Доцільною також є можливість самостійного визначення банками форм та ступеня участі в господарській діяльності. Нарешті, необхідно виділити одне з найважливіших

завдань — підтримання стійкості та надійності банківської діяльності при одночасному забезпеченні необхідного рівня дохідності банківських операцій.

Отже, функціонування банківського сектору в економіці висуває нові вимоги щодо оцінки банківської діяльності з позицій урахування її впливу на економічний розвиток, виявлення позитивних та негативних тенденцій у розвитку банківської системи та окреслення невідкладних заходів щодо вдосконалення вихідних умов її функціонування. Це зумовлює необхідність постійного моніторингу діяльності банків з урахуванням реальної соціально-економічної ситуації в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=14741673>
(НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК України «Банківська система 2015: виклики та перспективи»)
2. <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/18785/1/12-47-51.pdf> (М.В. Римар, А.Р. Тушницький Львівський державний інститут новітніх технологій та управління ло. В.Чорновола «БАНКІВСЬКА СИСТЕМА України: ПРОЦЕС СТАНОВЛЕННЯ І ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ»)
3. http://pidruchniki.com/14201126/bankivska_sprava/stanovlennya_rozvitok_bankivskoyi_sistemi_ukrayini (С.Д. Вовчак Підручник « Кредит і банківська справа»)

ФІНАНСУВАННЯ ЖИТЛА ЧЕРЕЗ МЕХАНІЗМ ЖБК – ОДИН ІЗ НАПРЯМІВ РЕФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ

Литвин О.Ю. - к.е.н., доцент

Полтавська державна аграрна академія

Обґрунтовуючи оптимальність, своєчасність та необхідність запровадження системи житлово-будівельних кооперативів, слід визначити фактори, що сприяють їх започаткуванню в Україні:

Велика потреба значної кількості українців у новому, якісному житлі. За статистикою 10% або 1,7 млн. домогосподарств мають на одну особу житлової площі менше 7,5 кв. метра, а 42%, або 7,1 млн. – менше 13,65 кв. м., тобто нижче норми, передбаченою ло. 47 чинного Житлового кодексу.

Перехід Україні до ринкових відносин і приватноправових засад задоволення житлових потреб громадян. Скорочення обсягів державного фінансування житлового будівництва. Наприклад, з 6,8 млн. л. метрів нового житла, збудованого в Україні за 2013 р. доля державного фінансування – 0,4% [1, с. 10].

Провал (повне, або значне згортання через відсутність фінансування) різних моделей будівництва, так званого, «соціального» (недорогого, малометражного) житла, що функціонували раніше. На жаль, можна тільки згадати про молодіжне житлове будівництво (пільгове кредитування молодих сімей, що купували житло). Також раніше діяла система «70 на 30», коли 70%

вартості квартири сплачував власник, а 30% – держава. Проте у квітні 2014 р. Держфонд сприяння молодіжному житловому будівництву припинив реалізацію програми «Доступне житло 70/30» [2]. У Києві успішно реалізовувалася система «50 на 50». Однак, якщо у минулі роки виділяли до 42 млн. грн. на рік, то на 2014 р. – лише 10 млн., а потрібно 500 [1, с. 10]. Було заморожено також і погашення відсотків за іпотечними кредитами (власник квартири оплачував лише 3% за іпотечним кредитом, решту відсотків сплачувала комерційному банку держава).

Успішний світовий та європейський досвід житлової кооперації.

Позитивний досвід функціонування житлово-будівельних кооперативів за радянських часів. В Українській РСР житлово-будівельні кооперативи створювалися у відповідності до Житлового кодексу, Примірного статуту житлово-будівельного кооперативу, Постанови Ради Міністрів УРСР і Укрпрофради «Про затвердження Правил обліку громадян, які бажають вступити до житлово-будівельного кооперативу», Цивільного кодексу УРСР, інших нормативно-правових документів. ЖБК організовувалися з метою забезпечення житлом членів кооперативу та їх сімей шляхом будівництва багатоквартирних житлових будинків, та з метою експлуатації і подальшого управління цими будинками [3, с. 433]. Як один із різновидів кооперативів існували молодіжні житлово-будівельні кооперативи, членами яких мали право бути особи до 30 років, та дачно-будівельні.

Державна політика була спрямована на заохочення залучення коштів фізичних осіб у житлово-будівельну кооперацію. Розмір кредитування був збільшений до 70 %, а в окремих випадках – до 80 %. При цьому, кредити кооперативам могли надаватися на 25 р. під 0,5% річних [4]. Було розширено і перелік джерел фінансування кооперативного житлового будівництва. Керівникам підприємств, установ, організацій надавалося право спрямовувати кошти фондів економічного стимулювання на надання незворотної матеріальної допомоги та часткове погашення банківського кредиту, виданого на кооперативне житлове будівництво [5, с. 91]. Це стало ще одним методом стимулювання кооперативного житлового будівництва.

ЖБК мали достатньо широкі права: отримувати у безстрокове користування земельні ділянки для будівництва житлового будинку; брати банківські кредити на будівництво; проводити покращений ремонт і встановлювати краще обладнання (за рахунок власних коштів кооперативу по додаткових кошторисах); укладати угоди, пов'язані з будівництвом, експлуатацією і ремонтом житлового будинку, його страхуванням і утриманням прибудинкової території; здавати в оренду тимчасово незадіяні нежитлові приміщення; організовувати культурно-побутове обслуговування своїх членів.

Таким чином, ЖБК не тільки вирішували економічні проблеми громадян – у першу чергу забезпечення житлом, але й розв'язували фінансові питання (пов'язані з кредитуванням), побутові (ремонти, утримання прибудинкової території), соціальні (страхування) та культурні.

Активна допомога держави, пільги та преференції, що надавалися житлово-будівельним кооперативам, давали свої позитивні результати. У

восьми тисячах житлових будинків, збудованих житлово-будівельними кооперативами за радянських часів, загальною площею 28,08 млн. л. м., проживало, приблизно, 1,65 млн. осіб [6, с. 7].

Європейський вектор розвитку Україні, прийняті на себе нашою країною зобов'язання, вимагають європейських підходів до забезпечення українських громадян житлом, дотримання європейських стандартів у зведенні та його облаштуванні. У Європі, наприклад, по числу кімнат на одну особу визначається показник забезпечення житлом. У Франції, Іспанії він становить 1,8 кімнати на особу, у Швеції, Данії – по 2 кімнати, а у Німеччині та Великій Британії – 2,2 і 2,3 кімнати відповідно [1, с. 10]. Середня забезпеченість населення житловою площею в Німеччині складає 35 кв. м, у Швеції – 40, у США – 70 кв. м. на особу [7, с. 37].

Наявність значних коштів у частини населення і потреба їх інвестувати в умовах складної економічної ситуації, в країні є достатньо велика чисельність потенційних інвесторів, що мають заощадження і готові їх вкладати в житлову нерухомість на первинному ринку.

Зацікавленість держави. Чітко розуміючи загрози подальшого зменшення рівня ВВП, спаду виробництва, відтоку капіталів за кордон, зменшення інвестицій, подальшої девальвації і зростання інфляції Президент, Кабінет Міністрів, Верховна Рада, змушені відшукувати варіанти реформ, що дозволять стимулювати розвиток української економіки. Одним із засобів стимулювання економіки є розвиток будівництва. Хрестоматійний приклад: під час виходу із кризи 1929-1933 рр. в Сполучених Штатах Америки Конгрес виділив 3,3 млрд. грн. для проведення громадських робіт. На початку 1934 р. на будівництві (автострад, мостів, будинків) було задіяно 5 млн. осіб. Розвиток будівництва стимулює розвиток інших галузей (виробництво будівельних матеріалів: цегли, метала, цементу, пластикових вікон, кабелів тощо, збільшення транспортних послуг). Зростають масштаби виробництва, товарооборот, збільшуються податкові платежі до бюджету. І якщо на відміну від США періоду «великої депресії» в Україні немає фінансових можливостей вкласти значні державні кошти у розвиток будівельної галузі, то можна (і потрібно) створити умови для розвитку житлово-будівельної кооперації і таким чином залучити значні внутрішні приватні інвестиції.

«Змінюється» покупець житла. Він стає більш вимогливим, його запити зростають. Дослідники відзначають, що зараз, навіть при купівлі недорогої квартири, її майбутній власник бажає бачити поруч парк або ліс, зручну транспортну розв'язку, соціальну інфраструктуру (дитячі садочки, школи, лікарні, магазини). Зростають вимоги і до якості самого житла: 2-3 камерні склопакети, утеплення фасадів, лічильники тепла і терморегулятори на батареях – все це вже сприймають як належне і необхідне [8].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1.Новосвітняя Е. Иван Салий: «Надо восстановить в столице квартирную очередь. Государство имеет моральные обязательства перед людьми, ожидающими жилье по 15-20 и более лет» / Екатерина Новосвітняя // Факты. – 2014. – 16 мая – С. 10.

- 2.Дубенська О. Нерухомість у рік потрясінь [Електронний ресурс] – Режим доступу http://economics.lb.ua/state/2014/12/27/290433_neruhomist_rik_potryasin.html
- 3.Юридична енциклопедія: в 6 т. / [гол. редкол. Ю. С. Шемшученко]. – К.: Українська енциклопедія, 1998. – Т. 2. 744 с.
- 4.О жилищно–строительной кооперации: постановление Совета Министров СРСР от 19.08.1982 г. № 765 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0765400-82>
- 5.Правдіченко А. Генезис законодавства про залучення коштів фізичних осіб у житлове будівництво / А. Правдіченко // Правничий часопис Донецького університету. – 2008. – № 2. – С. 87–92.
- 6.Макашев Л. Шляхи реформування кооперативного житлового сектора / Л. Макашев // Закон і бізнес. – 1997. – № 8 – С. 7.
- 7.Тарасюк В. М. Жилищно-строительные кооперативы как оптимальная модель обеспечения населения доступным / В..М..Тарасюк // Недвижимость и инвестиции. Правовое регулирование. – 2009. – № 2 (39). – С. 36–39.
- 8.Что будет с ценами на недвижимость в 2015 году? [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://news.address.ua/chto-budet-s-tsenami-na-nedvizhimost-v-2015-godu-10381/>

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ АУДИТУ ОПЛАТИ ПРАЦІ В АГРОФОРМУВАННЯХ

Малюченко І. О. – студентка

Полтавська державна аграрна академія

Науковий керівник – к.е.н., доцент Романченко Ю.О.

Аудит розрахунків з оплати праці в агропідприємствах відіграє важливу роль у системі як внутрішнього, так і зовнішнього контролю. Це пов'язано з тим, що облік праці і заробітної плати в сільському господарстві сезонний, трудомісткий, потребує уваги і сконцентрованості, оскільки пов'язаний з обробленням великої кількості первинної інформації, має багато однотипних операцій, здійснення яких потребує багато часу.

Основне завдання аудиту оплати праці — перевірка дотримання нормативно-правових актів при нарахуванні заробітної праці та утриманнях з неї, правильності ведення бухгалтерського обліку з оплати праці.

Під час аудиту використовуються різні методи й методичні прийоми: перерахунок, перегляд, оцінка фактичної наявності, зіставлення, оцінка. Перевіряються розрахункові та платіжні відомості, особові рахунки співробітників, а також первинні документи (табелі, наряди тощо), на основі яких здійснюються нарахування заробітної плати. Потрібно звернути увагу на правильність заповнення цих документів, відповідність їх заповнення чинному законодавству та нормативним документам. Після тестування аудитор

розробляє програму перевірки, згідно з якою здійснюється детальне вивчення операцій.

Звертається увага на правильність оформлення та нарахування різних виплат робітникам. До них відносять виплати стимулюючого характеру (премії, винагороди за підсумками роботи за рік), виплати преміального характеру (надбавки та доплати за роботу в нічний час, понадурочні роботи), виплати за невідпрацьований час (оплата чергових і додаткових відпусток, тимчасової непрацездатності тощо), оплата простоїв, браку. Аудитор повинен враховувати, що нарахування премій має бути затверджено наказом керівника та обумовлене в колективному договорі, контракті [1].

Приділяється увага перевірці виплат за договорами підряду та іншими договорами цивільно-правового характеру. Досліджуючи правильність розрахунку середнього заробітку, слід враховувати, що в його суму включаються всі види оплат, крім оплати за роботу, яка виконувалась у понаднормовий час, у святкові дні, працівниками, які працюють за сумісництвом, за час, який фактично не було відпрацьовано, премії, які не входять до фонду оплати праці, та інші виплати, які мають тимчасовий характер [2, с. 44].

Аудитор вивчає також своєчасність та повноту утримань з на- рахованої заробітної плати. Як уже зазначалося, основна увага приділяється прибутковому податку з фізичних осіб. Під час перевірки здійснюється арифметичний контроль сум утриманого податку. Підтверджується законність застосування пільг, які передбачені чинним законодавством; встановлюються випадки неутримань або часткових утримань прибуткового податку з сум матеріальної допомоги, подарунків та компенсаційних виплат.

Утримання за виконавчими листами повинні здійснюватися тільки у разі їх наявності або особистої заяви працівника. Утримання за товари, які продані в кредит, і за позиками, здійснюються на основі доручення-зобов'язання або договорів. Далі встановлюється правильність вказаної в облікових реєстрах кореспонденції рахунків та суми нарахованої заробітної плати, а також та утримань з неї в обліковому періоді. Досліджується відповідність аналітичного обліку із заробітної плати синтетичному обліку за рахунком «Розрахунки з оплати праці».

Особливо прискіпливо вивчають нарахування заробітної плати тимчасовим (сезонним) працівникам. Необхідно з'ясувати причину цих витрат й уточнити, чи не було випадків нарахування заробітної плати на основі підроблених документів або через підставних осіб.

Внутрішній аудит в агроформуванні повинен функціонувати незалежно. Його організація потрібна, перш за все, не для виявлення порушень та покарання винуватців, а для визначення слабких місць в організаціях та надання рекомендацій щодо підвищення ефективності систем та процесів. Організація аудиту оплати праці виявляє слабкі місця саме в роботі бухгалтерії та інших матеріально відповідальних осіб. Для оптимізації витрат часу при внутрішньому аудиті оплати праці складається план проведення аудиторської перевірки. Якщо будуть виявлені порушення, потрібно скласти рекомендації

щодо їх ви- правлень. Для удосконалення аудиту оплати праці необхідно використовувати спеціальні комп'ютерні програми, котрі до того ж заощадають витрати часу аудитора

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Баранов О. Удосконалення системи аудиту оплати праці: проблеми та шляхи вирішення / О. Баранов, С. Міклуха // Довідник економіста. — 2009. — № 10. — С. 50 — 55.
2. Бондар М.І. Аудит в АПК: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2003. — 44 с.
3. Рудницький В.С. Методологія і організація аудиту. — Тернопіль: Економічна думка, 1998. — 345 с.
4. Чистов Д.В, Долгалев С.М. Комп'ютерні програми для автомати- зації аудиторської діяльності. — Електронний ресурс, 2011. — Режим доступу до сайту: http://www.fa-kit.ru/main_dsp.php?top_id=376.

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ України

Мірошніченко А.В. – студент 3курс

ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Науковий керівник – к.с.-г.н., доцент Минкіна Г.О.

На сьогодні державні фінанси України опосередковують майже 70% від усіх фінансових ресурсів і містять різні фінансові інституції, за допомогою яких держава здійснює свою фінансову діяльність. Державні фінанси охоплюють державний бюджет, централізовані та децентралізовані фонди цільового призначення, фінанси підприємств і організацій державної власності, державний кредит, державне страхування.

На сьогодні державні фінанси України опосередковують майже 70% від усіх фінансових ресурсів і містять різні фінансові інституції, за допомогою яких держава здійснює свою фінансову діяльність. Державні фінанси охоплюють державний бюджет, централізовані та децентралізовані фонди цільового призначення, фінанси підприємств і організацій державної власності, державний кредит, державне страхування.

Усі ланки державних фінансів мають власну сферу функціонування, однак вони тісно пов'язані між собою. Основу державних фінансів становлять фінанси підприємств державної власності. Тут створюється понад 55% від валового внутрішнього продукту, який є головним об'єктом фінансових відносин. За умов розвитку ринкової економіки частка державного сектора зменшуватиметься, однак ще тривалий час цьому сектору належатиме визначальна роль у процесах розподілу й перерозподілу, що здійснюються за допомогою фінансів.

Правову основу державних фінансів становлять Конституція України, Закони України «Про бюджетну систему України», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про систему оподаткування в Україні» та інші законодавчі акти з питань оподаткування, витрачання бюджетних коштів.

У розпорядженні держави в 1998 році було сконцентровано 59,8 млрд. грн. фінансових ресурсів, що становить 57,5% від валового внутрішнього продукту. Треба враховувати, що безпосередньо в розпорядженні держави, тобто у зведеному бюджеті й державних централізованих фондах, було зосереджено 26,8% від ВВП. Решта фінансових ресурсів перебувала в розпорядженні підприємницьких структур.

Упродовж 1992—1997 років змінилася роль бюджету в перерозподілі валового внутрішнього продукту. Так, якщо в 1992 р. через доходи, зведеного бюджету (без урахування централізованих фондів) перерозподілялося 21,9% ВВП, у 1994 р. ця частка зросла до 33,6%, а починаючи з 1995 року стала зменшуватися і становила в цьому році 28,4%.

Значною є роль централізованих фондів цільового призначення в системі державних фінансів. У 1992 р. через вказані фонди перерозподілялося 14,1% ВВП, у 1994 р. — 10,2%, у 1997 р. — 12,0%. У зв'язку зі змінами в порядку створення і використання Фонду щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи і соціального захисту населення в наступні роки перерозподіл ВВП через такі фонди дещо зменшився.

Бюджет і надалі є основним інструментом державного регулювання економічного й соціального розвитку. Так, держава мобілізує фінансові ресурси для своїх потреб у формі податків, зборів і платежів. Витрачає ці ресурси шляхом надання асигнувань на різні заходи загальнодержавного призначення, тобто оборону, забезпечення громадського порядку, утримання органів влади й управління, збереження довкілля, надання громадянам безплатних послуг у формі освіти, медичної допомоги, одержанні професії, а також грошових виплат громадянам у формі допомоги.

Держава через законодавство регулює порядок створення й використання всіх указаних фондів і тим самим створює фінансовий механізм управління в державі. Напрямки розвитку цього механізму визначаються фінансовою політикою держави.

Упродовж 2014р. економіка Україні функціонувала в україн несприятливих умовах. Російська агресія завдала Україні безпрецедентних гуманітарних і соціальних втрат і спричинила серйозні деструктивні процеси, в т.ч. руйнацію інфраструктури на території бойових дій, дезорганізацію усталених виробничих зв'язків і критично важливих поставок ресурсів, часткову втрату зовнішніх ринків та експортного потенціалу. Водночас, абсолютно необхідне для країни кардинальне реформування внутрішніх економічних механізмів залишилося невиразним, а окремі зміни запроваджувалися дуже повільно. Якщо в I півріччі 2014р. промисловість знизилася на 4,7%, то за результатами року падіння склало 10,7%. У сфері будівництва падіння прискорилося з 9% до 22,7%, вантажо-обороту – з нульового показника до 10,8%. Лише позитивна динаміка аграрного сектору (річне зростання – 2,8%) утримала загальні показники економіки України від повного обвалу.

Загальна сума доходів зведеного бюджету Україні за січень 2015 року становила 28724,3 млн. грн., що на 3834,4 млн. грн., або

на 11,8 відсотка менше ніж за аналогічний період минулого року. Зменшення доходів зведеного бюджету порівняно із аналогічним періодом минулого року обумовлене тим, що у січні 2014 року було отримано кошти, що перераховуються Національним банком України відповідно до Закону України «Про Національний банк України» у сумі 4037,9 млн. грн., в той час як у поточному році надходжень від Національного банку України не було.

Можна зробити висновок, що багато проблем суспільного розвитку України не вирішувалися належним чином, тому що не було поєднання відповідної теорії, стадій розвитку, врахування особливостей України, зокрема ментальних проявів. У сучасних реаліях Україні необхідно визначити, що основою економічного зростання, генеруючим чинником, координуючим важелем має бути бюджетний потенціал, і вся історія економічних теорій, концепцій переконливо підтверджує, що в трансформаційних періодах розвитку суспільства у держави є вагомий національний ресурс — бюджетний потенціал.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бюджетн кодекс України / Міністерство фінансів України. – К., 2009. – 91 с.
2. Закон України «Про Державний бюджет України на 2005 рік» //Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 7-8.
3. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О. Державні фінанси: Навч. посібник. – 2-ге вид., переробл. і допов. / За редакцією. В.Д. Базилевича. – К.: Атіка, 2007.– 368с.
4. Василик О.Д., Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник. – К.: Центр навч. літ., 2004. – 608 с.
5. Василик О.Д. Теорія фінансів: Підручник. – К.: НІОС, 2009. – 416 с.

ЕТИМОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПОНЯТТЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Мірошниченко В.О. – аспірант

ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Науковий керівник – д.е.н., професор Танклевська Н.С.

В умовах розвитку ринкових відносин та глобалізації підприємствам необхідно вирішувати безліч завдань та швидко реагувати на події в силу прийняття та дії економічних реформ, які обрала курс Україні. Це в першу чергу стосується питань виробництва продукції та збільшення їх обсягів, раціональне використання всіх видів ресурсів підприємства, забезпечення виробничих потужностей та інших важливих питань. Як наслідок, набувають актуальності проблеми дослідження етимології, сутності та призначення фінансового потенціалу підприємства з метою ефективного використання ресурсів підприємства. Тому фінансовий потенціал підприємства та особливості його формування потребують комплексного дослідження.

Економічну категорію «потенціал» у широкому вжитку почали використовувати у кінці 70-х на – початку 80-х років ХХ століття. У наукових

працях наводиться широкий спектр його характеристик: економічний, науково-технічний, виробничий, трудовий, інвестиційний. Останнім часом дедалі частіше трапляються такі поняття, як підприємницький потенціал, інтелектуальний, економічний, фінансовий, інноваційний, креативний, організаційно-управлінський, еколого-економічний тощо [3].

Термін «потенціал» походить від латинського слова «potentia», що означає «потужність, сила». У Великому економічному словнику пропонується розуміти дане поняття як наявні можливості, ресурси, запаси, засоби, що можуть бути використані для досягнення, здійснення будь-чого [7, С. 260].

В Енциклопедії бізнесмена, економіста, менеджера потенціал розглядається як наявні можливості, ресурси, запаси, засоби, що можуть бути використані для досягнення, здійснення чогось. При цьому у вищезгаданій енциклопедії надається характеристика окремим видам потенціалу: виробничому, економічному та трудовому [2, С. 467].

В Економічному словнику [4, С. 279] визначення «потенціал» розглядається як: засоби, запаси, джерела, які є в наявності і можуть бути мобілізовані, приведені в дію, використані для досягнення певної мети, здійснення плану, вирішення будь-якого завдання; здібності окремої людини, суспільства, держави до певної діяльності.

У сучасній ринковій економіці поняття «потенціал» набуло дещо абстрактного змісту, зокрема, багато вчених схиляються до думки, що потенціал – це те, що є у наявності плюс те, що може бути залучене і використане у майбутньому для виробництва максимального обсягу продукції чи надання послуг. Нами були досліджені інші праці вчених економістів щодо сутності поняття «потенціал». Еволюція етимології поняття «потенціал» наведено на рис. 1.

В Економічній енциклопедії зазначається, що потенціал – це наявні в економічного суб'єкта ресурси, їхня оптимальна структура та вміння раціонально використати їх для досягнення поставленої мети [1, С. 13-15].

Поняття «фінанси» і «потенціал» формують категорію «фінансовий потенціал». Потенціал, різні його аспекти та складові, методики визначення, оцінки досліджуються провідними науковими установами, розглядаються у великій кількості праць. Економічній природі й сутності фінансового потенціалу Україні в ринковій економіці на сьогодні не приділено належної уваги в науковій літературі, концептуальні підходи до засад його формування та функціонування, роль й місце в економіці й фінансах досліджені мало [6; 7]. Отже, аналіз свідчить, що категорія «економічний потенціал» та «фінансовий потенціал» сучасною економічною наукою трактується неоднозначно.

Стосовно підприємства, «економічний потенціал» розглядається як одна із важливіших динамічних характеристик діяльності підприємства, яка одночасно відображає стан підприємства щодо вимог зовнішнього й внутрішнього середовища та використовується для оцінки його роботи.

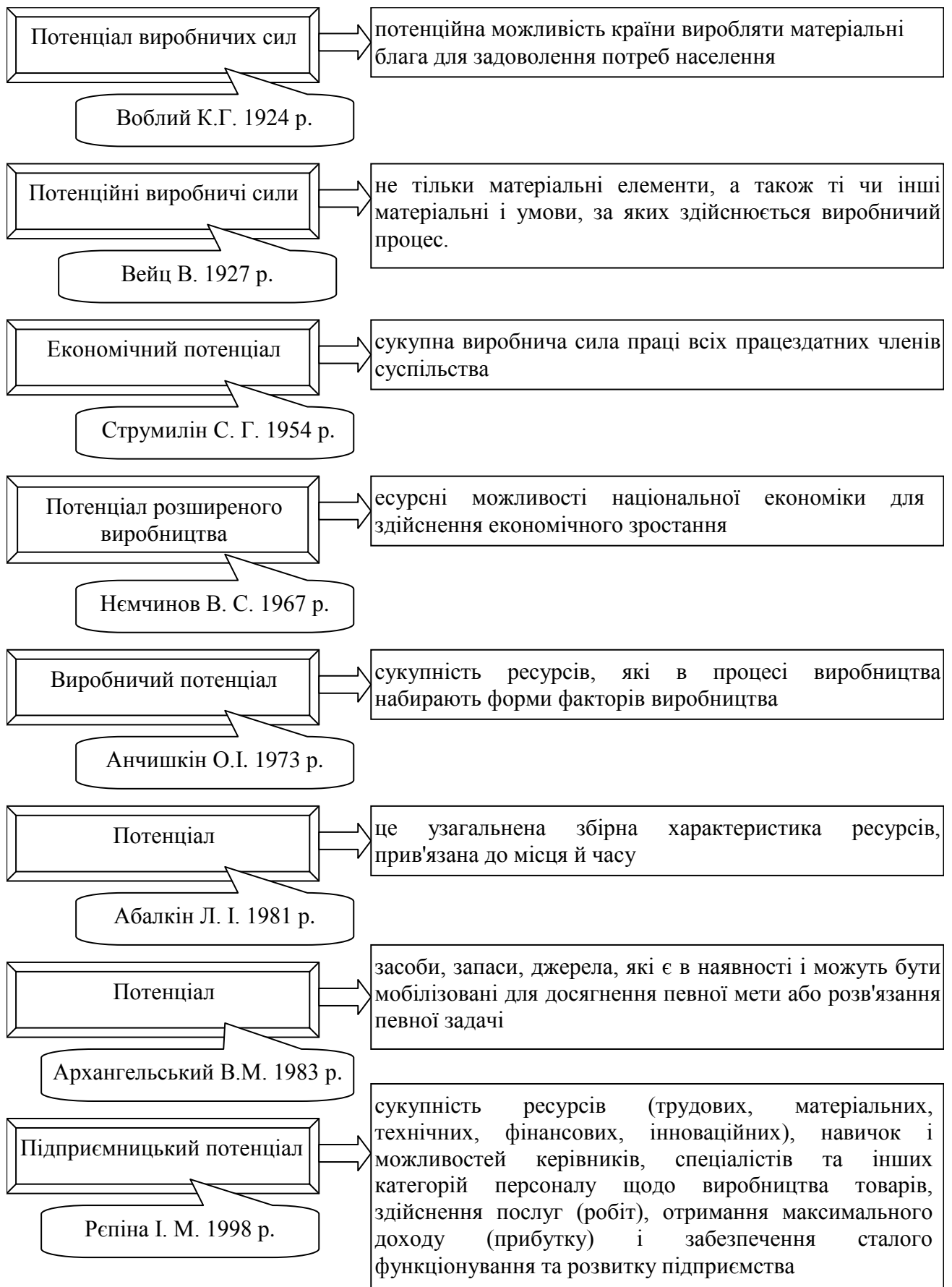

Рис. 1. Еволюція етимології поняття «потенціалу»*

6. Складено автором за даними [44]

Інакше кажучи, підприємства використовують свій економічний потенціал як інструмент адаптаційного процесу, завдяки чому воно трансформується відповідно до мінливого зовнішнього (й/або внутрішнього) середовища.

Фінансовий потенціал слід розглядати як складову економічного потенціалу підприємства. Ми погоджуємося з думкою О.Соколової, яка зазначає: «фінансовий потенціал асоціюється з наявністю фінансових можливостей підприємства для інвестування коштів в поточну діяльність, перспективний розвиток та нарощування його виробничого потенціалу» [5].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Економічна енциклопедія. У 3 т. Т. 3 / С. В. Мочерний [та ін.] – К.: Академія, 2002. – 952 с.
2. Енциклопедія бізнесмена, економіста, менеджера / За ред. Р. Дяківа. – К.: Міжнародна економічна фундація, Книгодрук, 2000. – 704 с.
3. Котирєва С.О. Сутність та особливості управління економічним потенціалом підприємства / С.О. Котирєва, С.Т. Дуба // Науковий вісник НЛТУ України. – 2007. – Вип. 17.1. – С. 234–239.
4. Райзберг Б. А. Современный экономический / Б. А. Райзберг, Л. Ш., Е. Б. Стародубцева. – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: ИНФРА-М, 2006. – 495 с.
5. Соколов А.В. Потенциал промышленного предприятия: оценка и управление // Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата экономических наук. – Кемерово: Кемеровский государственный университет, 2007. – 23 с.
6. Чуницька І. І. Фінансові ресурси як базис формування фінансового потенціалу // Економіка та держава. – 2007. – № 5. – С. 29 – 31.
7. Шумська С. С. Фінансовий потенціал України: методологія визначення та оцінки / С. С. Шумська // Фінанси України. – 2007. – № 5. – С. 55–64.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ України

Минкіна Г.О. – к.с.-г.н., доцент
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

На сучасному етапі розвитку світової економіки спостерігається зростання темпів інноваційних змін, переглядаються стандарти та пріоритети, які здавались непохитними ще 30 і навіть 20 років тому. Те, що вважалося визначальним у розвитку економіки будь-якої країни, як-от: високорозвинена важка промисловість, власні енергоресурси, інвестиції — сьогодні не здатні повною мірою забезпечити економічне зростання держави. Головною проблемою на сьогодні є повна відсутність державної підтримки в сфері науки.

Під інноваційною політикою слід розуміти комплекс принципів та взаємопідтримуючих економічних, правових, організаційних і соціальних методів планування, стимулювання, регулювання та контролю процесів

інноваційної діяльності в науково-технічній та виробничій сферах. Основним завдання державних органів є визначення мети інноваційної політики, основних принципів її здійснення, а також механізму реалізації відповідних заходів.

Метою інноваційної політики провідних країн світу є сприяння розвитку науки й техніки, підвищення інноваційної активності, що забезпечує конкурентоспроможність національної продукції на світовому ринку, обороноздатність країни, покращує екологічну ситуацію, а також сприяє розвитку венчурного довгострокового бізнесу. Виходячи з цієї мети, держава визначає пріоритетні напрями розвитку інноваційної діяльності та обирає основні шляхи підтримки підприємств, які працюють над виконанням державних інноваційних програм. [4, 576 с].

Інноваційна діяльність є складним процесом трансформації ідей та знань в об'єкт економічних відносин.

Інноваційна діяльність – процес, спрямований на реалізацію результатів закінчених наукових досліджень і розробок або інших науково-технічних досліджень і розробок або інших науково-технічних досягнень у новий або вдосконалений продукт, що реалізується на ринку, у новий або вдосконалений технологічний процес, що використовується у практичній діяльності, а також у пов'язані з цим додаткові наукові дослідження і розробки.

Створення сприятливих умов для розвитку та модернізації національного господарського комплексу є однією з ключових задач, що постає перед суб'єктом економічної діяльності за будь-яких умов існування.

Значну увагу інноваційній стратегії у промисловості приділено у працях українських вчених О.І. Амоши, Л.І. Федулова, І.В. Космидайло. Аналізуючи дослідження вище зазначених вчених можна зробити висновок, що інновації та інноваційна діяльність є основним джерелом підвищення конкурентоспроможності підприємства і держави зокрема.

На сучасному етапі основою загострення становища в інноваційній сфері є зростаюча невідповідності між теперішнім становищем та потребами інноваційного розвитку. Слід наголосити, що «готовність» національної економіки та суспільства до інноваційного розвитку складається з комплексу чинників, які лежать в науково-технічній, виробничій, фінансовій, кадровій, природно-ресурсній, соціальній, політико-регуляторній сферах. Реформування науково-технічного комплексу побудовано за принципами частих змін цілей та завдань, без урахування загальновідомих факторів функціонування та розвитку науково-технічного потенціалу: активної та передбачуваної державної підтримки, формування попиту на наукові досягнення з боку реального сектора економіки.

Самостійно підтримувати необхідні темпи розвитку технологій більшість українських підприємств не в змозі. Причинами такого стану є насамперед, загальносистемні чинники: а) низька привабливість української промисловості для інвестування через існування несприятливого економічного середовища для вітчизняного та зарубіжного інвестора, що проявляється в збитковості та неефективності державного регулювання; б) нерозвиненості ринкової інфраструктури; в) відсутності дієвої системи правового регулювання; г)

оптимального рівня податкового навантаження; г) відсутність реальних механізмів об'єднання наявних ресурсів; є) інноваційна політика немає чіткої спрямованості у вирішенні конкретних економічних проблем регіонів, у їхній реструктуризації з врахуванням ринкових чинників.

Таким чином існує потреба у подальшій оптимізації шляхів стимулювання інноваційного розвитку України, які спиратимуться як на існуючий досвід України, так і зарубіжний досвід.

Важливим є створення фінансової бази для інноваційного прориву вітчизняної економіки, а для цього державі необхідно; акумулювати кошти як через бюджет, так і через позабюджетні фонди; формування платоспроможного попиту в державі на наукомістку продукцію та сприяння формуванню інфраструктури; складання державних цільових програм, що повинні підтримувати розширення інноваційної діяльності та покращення умов її здійснення; формування між окремими інститутними одиницями системи «вузи – наукові дослідження – виробництво»; кадрове забезпечення; інноваційна культура суспільства; узгодження інноваційної політики з іншими напрямками державної політики.

Однак не менш важливим є діяльність самого підприємства та його готовність і прагнення до поліпшення шляхом змін та запровадження інновацій.

Тенденції розвитку промисловості та фінансування науки свідчать про відсутність партнерства держави та бізнесу в інноваційному процесі, що обумовлює низьку ефективність інноваційної системи України. Для активізації інноваційної діяльності необхідно розвивати інфраструктуру ринку інноваційних товарів та послуг, надавати пільги інноваційно-активним підприємствам, здійснювати механізм фінансування наукових та науково-технічних робіт тощо.

Отже, досягнення інноваційного розвитку України передбачається можливим у випадку реалізації як вже впроваджених стимулюючих заходів, так і нових елементів, однак, лише за умови розробки продуманих механізмів їх реалізації.

Для України поки що характерні відсутність радикальних (базових) інновацій, незначна кількість інноваційної продукції принципової новизни, низька інноваційна активність підприємств. Наприклад, нові технічні рішення на рівні винаходу були використані у процесі створення лише 9% загальної кількості зразків нової техніки.

Внаслідок дії зазначених та інших причин, які гальмують інноваційний розвиток країни у програмі діяльності уряду, зроблені нові практичні кроки у напрямі подальшої підтримки державою розвитку інноваційної сфери: широке введення в господарський обіг об'єктів інтелектуальної власності, підвищення науково-технічного потенціалу, сталого зростання економіки та утвердження України як високотехнологічної держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Положення «Концепції науково-технологічного та інноваційного розвитку України» (схваленою постановою Верховної Ради України від 13 липня 1999 р. № 916-XIV). – 12 с.

2. Закон «Про основи державної політики у сфері науки і науково-технічної діяльності», 1991 р. – 4с.
3. Андрощук Г. Державна інноваційна політика // Інтелектуальна власність.-2014. – 264 – 267 с.
4. Кокурін Д.І. „Інноваційна діяльність” – М. : Екзамен, 2001. – 576 с.
5. Гречан А.П., Волков О.І., Денисенко М.П., та ло. “Економіка й організація інноваційної діяльності”: - К.: ВД «Професіонал», 2014. – 85 – 87 с.
6. Пічкур О. “Особливості інноваційної діяльності на сучасному етапі” // Інтелектуальна власність. – 2013. - № 1. – 126 с.
7. Государственный статистики Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.ukrstat.gov.ua

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН У ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСВОДАРСТВАХ

Мовчан А.І. – студентка 2 курсу
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Науковий керівник – к.е.н., доцент Коваль С.В.

Організаційно-економічні та юридичні основи фермерського господарства ґрунтуються на приватній власності на засоби виробництва, майно, продукцію. Втручання в його господарську або іншу діяльність з боку держави чи інших органів, а також службових осіб, не допускається. Це положення не обмежує передбаченого законодавством права державних органів щодо здійснення контролю за їх діяльністю. Фермерські господарства діють в умовах самоокупності. Всі витрати у них відшкодовують за рахунок власних доходів.

У фермерському господарстві можуть працювати три категорії працюючих:

1. засновники та члени фермерських господарств (фермери);
2. наймані працівники;
3. особи, які працюють на цивільно-правових засадах, а саме – виконують роботи та надають послуги.

Особливий правовий статус мають фермери. Їх трудова діяльність ґрунтується на членстві у фермерському господарстві.

З двома останніми укладається трудовий договір (контракт) у письмовій формі, в якому визначаються термін договору, умови праці і побуту (тривалість робочого дня, вихідні дні, щорічна оплачувана відпустка, форми оплати праці та її розміри, харчування тощо). Трудовий договір (контракт, угода) підлягає реєстрації у місцевій раді народних депутатів, що передала земельну ділянку у власність, якщо селянське (фермерське) господарство є основним місцем роботи цих осіб.

Та варто пам'ятати, що членами фермерського господарства не можуть бути особи, які працюють у ньому за трудовим договором (згідно з ч.1 ст. 3 Закону про ФГ).

Розмір оплати праці і тривалість щорічної відпустки осіб, які працюють у фермерському господарстві за трудовим договором (контрактом, угодою) не повинні бути меншими від установлених державою згідно з чинним законодавством. Оплата праці зазначених працівників не повинна залежати від кінцевих результатів діяльності фермерського господарства.

Нарахування оплати праці найманим особам здійснюють у «Розрахунково-платіжній відомості» ф В-8. У ній визначають загальну суму оплати праці за місяць та проводять передбачені законодавством утримання. Видача підтверджується підписом одержувача. Найманим працівникам фермер нараховує заробітну плату, а фермер і члени фермерського господарства одержують плату за свою працю у вигляді певного доходу. Цей дохід є винагородою, що виплачується за рахунок прибутку господарства. Згідно з чинним законодавством України, фермерське господарство реєструється як платник в органах Державного соціального страхування, Пенсійному фонді України за своїм місцем розташування і в установленому порядку сплачує внески і відносить на «Витрати» господарства збори і податки:

- єдиний соціальний внесок;
- податок з доходів фізичних осіб.

Для того, щоб вийти із фермерського господарства, необхідно подати заяву на ло'я засновника (голови) про вихід із членів господарства. На підставі цього документа фермери ухвалюють рішення про внесення змін до статуту у зв'язку з виходом члена. Одночасно їм треба ухвалити рішення про розрахунок із членом, що виходить із господарства, у розмірі його частки в господарстві (ло. 20 Закону про ФГ). І вже потім господарство повинно пройти державну реєстрацію відповідних змін до статуту в порядку, визначеному ло. 29 Закону про державну реєстрацію.

Всі відомості по роботі на фермерському господарстві фіксуються тільки у Статуті ФГ. Видача трудових книжок, згідно з ч. ло. 27 Закону про ФГ здійснюється відповідно до законодавства України про працю. Записи про трудову діяльність потрібно робити на всіх осіб, які працюють понад 5 днів. У разі їх звільнення, трудовий стаж підтверджується підписом керівника, заступника чи іншої уповноваженої на це особи та печаткою.

Але, у свою чергу, КЗпП не містить обов'язку включення до трудових книжок записів про членство у господарстві. Тому варто зважати хіба що на трудовий стаж, який залежить від сплати єдиного внеску.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Чеснакова Л. С., Алексеєва А. В., Масалітіна В. В.. Бухгалтерський облік: Навч. посіб. / Київський національний торговельно- економічний ун-т. – К. : КНТЕУ, 2009. – 397с.
2. Базилевич В.Д. Страхова справа : [підручник] / К. С. Базилевич. – 6-е вид., стер. – К. : Знання, 2011. – 351 с.
3. Бойчик І. М. Економіка підприємства : навч. посіб. /І.М.Бойчик.– К. : Атіка, 2012. – 543 с.

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ України

Осадчук І.В. – к.с-г.н., доцент
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

В Україні серед аграрних формувань, покликаних забезпечувати продовольчу, а нині й фінансову безпеку держави, зміцнення економічного потенціалу регіонів та окремих економічних суб'єктів, підвищення рівня ділової активності і зайнятості населення, особливе місце посідають фермерські господарства.

Результати досліджень показують, що при збільшенні загальної земельної площі фермерських господарств за останні 10 років майже на третину (близько 27 %), обсяги виробництва валової сільськогосподарської продукції в них зросли майже на 90 %. Однак, при цьому щорічно цими господарствами виробляється лише 5 – 6 % цієї продукції (при середньому рівні рентабельності виробництва 24 %). Для порівняння: сільськогосподарськими підприємствами щорічно виробляється близько 40 – 42 % (при щорічному рівні рентабельності виробництва близько 14 %). Майже всю продукцію рослинництва, яку виробляють фермерські господарства, продукують близько 88 % господарств, розміри яких коливаються в межах від 1 до 1000 га, а загалом 65 % фермерських господарств розташовані на земельних ділянках розміром до 50 га. Для господарств степових районів, що спеціалізуються на вирощуванні зернових і технічних культур – це далеко не оптимальні розміри. Окремо слід нагадати про складні кліматичні умови, що склалися в Україні протягом 2008 – 2013 років: літні засухи, малосніжні зими при сильних морозах. Усе це ставить фермерів у не вигідні умови порівняно з виробниками інших сфер економіки. Крім того, зростає диспаритет цін. Так, якщо навесні 2014 року невеликі фермерські господарства реалізовували пшеницю по 3200 грн/т при ціні на дизельне паливо 8500 грн/т, то навесні 2015 року ці цифри відповідно були такими: 3500 грн/т і 19500 грн/т. У площинах цін «зерно – засоби захисту рослин», «зерно – мінеральні добрива» співвідношення зростання цін змінилося не на краще: 1 : 3 не на користь зерна.

Враховуючи все сказане, стає зрозуміло, що успішне функціонування і розвиток фермерського виробництва залежить від особливостей здійснення аграрного виробництва (кліматичних умов, сезонного характеру виробництва, формування попиту на сільськогосподарську продукцію тощо), від кмітливості та ініціативності самого фермера, його здорового глузду і здатності до обґрунтованого ризику, а також від багатьох інших чинників, серед яких особливе місце посідає фінансове забезпечення фермерського господарства.

У ході дослідження було встановлено, що економічні умови функціонування аграрного сектора теж ставлять фермерів у не вигідні умови порівняно з виробниками інших сфер економіки. Фінансування цих господарств потребує удосконалення. Про це свідчать такі факти: фермерські господарства, особливо в умовах посилення інфляційних процесів в Україні у

2014 – 2015 роках, є надзвичайно залежними від зовнішніх кредитних ресурсів, при цьому державної фінансової підтримки більшість фермерів не бачать роками, а їх можливості отримання коштів із зовнішніх джерел є обмеженими. Це спонукає фермерів до пошуку нових механізмів залучення зовнішніх фінансових ресурсів.

Фінансові ресурси фермерських господарств – це власні і залучені з кредитних ринків кошти, та кошти, що продукуються самими фермерськими господарствами на кредитних ринках через застосування інструменту взаємного кредитування (кредитної кооперації).

На сьогодні в АПК України зосереджено близько 16 % кредитного портфеля банків. З огляду на ризики банків при роботі в цьому напрямку – це чимало. Важливою перешкодою на шляху збільшення агрокредитування є недостатній рівень знань позичальників про ринок кредитних послуг, що більшою мірою стосується саме традиційних фермерських господарств (з розміром землекористування 20-50 га), висока залежність кредитоспроможності від таких непередбачених факторів як погодні умови, висока зношеність основних фондів, недиверсифікованість бізнесу окремих господарств.

Опитування показало, що з початку економічної кризи 2008 року, коли відсотки за кредитами у банках зросли з 16 % до 28 %, а в деяких кредитних спілках – з 20 % до 70 %, більшість фермерів відмовляються в останніх брати кредити. Наразі досить поширеною є така практика взаємовідносин між фермерами однієї територіальної громади, що є передумовою їх кооперування, у тому числі кредитного. Але поки що все відбувається на рівні довіри і часто взагалі без передачі грошових коштів. Наприклад, один фермер іншому дає зерно на посів на умовах повернення боргу грошима через пів року (ціна, зазвичай, встановлюється такою, яка склалася на ринку на момент передачі зерна; факт отримання грошей фіксується у документах фермерського господарства в момент отримання грошей). З тими фермерами, хто позичає, все зрозуміло – вони роблять це через небажання співпрацювати з офіційними фінансовими установами і переплачувати за продукцію у вигляді відсотків за кредит. Користь для цих фермерів очевидна, але чому інші їм позичають, адже існують ризики неповернення боргу? Більшість фермерів визнають, що даючи в борг, вони дійсно ризикують, але роблять це через розуміння того, що «сьогодні допоможу я – завтра допоможуть мені», через бажання реалізувати продукцію за вигідною ціною і т.д. Загалом, більшість фермерів визнають: їм заважає якісно працювати, у тому числі й вирішувати фінансові проблеми своїх господарств, брак знань у сфері управління (у тому числі фінансами) та недостатня компетентність, що є інтегральною характеристикою особистості з точки зору її здатності орієнтуватися, пристосовуватися і впливати на інших та на себе, застосовувати набутий досвід в нових умовах взаємодії з навколишнім світом, виробляти адекватні оцінки і реакції в різних життєвих ситуаціях, діяти конструктивно і ефективно розв'язувати життєві проблеми, виявляючи при цьому духовно-креативну активність, досягати якісних результатів.

Вирішити ці проблеми можна в першу чергу завдяки вияву ініціативності – особистісної якості, в якій виявляється особистість фермера з її ставленням до

цілей, змісту, характеру діяльності і прагненням досягти професійно-практичної мети. Однією з істотних компонентів ініціативності є активність – характеристика особистості фермера, що полягає в здатності її бути збудником змін у взаємовідносинах із зовнішнім світом. Саме активність є найважливішою характеристикою діяльності і часто розглядається як її синонім. Проявляється активність у спрямованості фермера на певну діяльність, зокрема на управління фінансами свого фермерського господарства, і вибірковості засобів і способів поведінки і діяльності. Активна особистість обов'язково є суб'єктом не тільки своєї поведінки і діяльності, але й власного життя.

Зростання ініціативності та активності особистості фермера забезпечує можливість її продуктивної самостійної діяльності, життєвий успіх, високу стійкість і динамічність професіоналізму, є основою покращення фінансового стану його фермерського господарства.

Аналіз результатів опитування фермерів дозволяє констатувати, що найбільш типовими мотивами, здатними спонукати їх до активності щодо забезпечення свого господарства необхідними фінансовими ресурсами є: бажання принести користь своїй сім'ї, прагнення змінити власний статус, сподівання на те, що фермерське господарство стане більш незалежним і самостійним, можливість виявити себе і свої здібності, інтерес до управління фінансами, бажання посилити вплив на членів свого фермерського господарства, бажання прийняти складне управлінське рішення, від якого залежатиме успіх фермерського господарства тощо. Встановлено, що бажання досягти мети спричинює пошукову активність фермера, спрямовану на зміну ситуації (вибір способів поведінки, координація зусиль, саморегуляція та ін.).

Отже, вивчення світового досвіду функціонування механізмів фінансового забезпечення розвитку фермерства та досвіду роботи вітчизняних фермерів дозволяє встановити, що з метою покращення фінансового забезпечення фермерських господарств Україні потрібно:

- на державному рівні: здійснювати пошук шляхів інтеграції фермерів до фінансових ринків і спонукати їх до більш активного використання фінансових послуг, використовуючи різні механізми, у тому числі й проведення конкурсів на отримання пільгового кредитування фермерських господарств та часткове погашення державою відсотків за кредитами;

- на рівні банківської системи держави в цілому та окремих банків: організовувати навчання фермерів користуванню кредитними послугами, наближати кредитні послуги до фермерів (цікавим у цьому плані є досвід Польщі);

- на рівні територіальних громад: розвивати кредитну кооперацію, ядром якої мають стати фермери, та запроваджувати заходи розбудови інфраструктури ведення фермерського бізнесу (збутової, інформаційної, інноваційної, зовнішньоекономічної);

- на рівні фермерських господарств: фермерам працювати над формуванням власної компетентності (у тому числі у сфері управління фінансами), розвивати у себе ініціативність та активність.

ФІНАНСУВАННЯ ВІНОГРАДАРСЬКО-ВИНОРОБНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Панкратьєва Т.Л. – асистент
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Виноградарство є важливою галуззю агропромислового комплексу. Займаючи незначну питому вагу в площі сільськогосподарських угідь області, ця галузь суттєво впливає на рівень соціально-економічного розвитку регіону. Продукція виноградарства та виноробства має виняткове значення для підвищення якості життя населення як України, так і області. До того ж, галузі виноградарства та виноробства були і є важливими бюджетоутворюючими складовими агропромислового комплексу району.

Державна підтримка розвитку виноградарсько-виноробної галузі регламентується галузевою Програмою розвитку виноградарства та виноробства на період до 2025 р., затвердженою 21 липня 2008 р. наказом Мінагрополітики і УААН, №444/74 [1]. Програма включає комплекс взаємопов'язаних завдань та заходів, спрямованих на розв'язання найважливіших проблем розвитку галузі, що здійснюється з використанням коштів Державного бюджету України.

Гострі внутрішньогалузеві протиріччя полягають у дефіциті сировинної бази виноробства, який поповнюється за рахунок імпорту виноматеріалів, вин наливом; у цій неконкурентноспроможності вітчизняної сировини порівняно з імпортною, зумовленою високою долею старих та зріджених насаджень, недовкладенням коштів у засоби з боротьби зі шкідниками та хворобами; у невідповідному сортовому складі виноградних насаджень: недостатньо сортів шампанського напрямку (Шардоне, групи Піно), червоних та аборигенних сортів.

Основними завданнями та заходами Програми є: сортова структурна перебудова виноградарства, яка передбачає закладення виноградників: - сортами столового напрямку до 16% від загальної площі; - технічними сортами шампанського напрямку (Шардоне, група Піно) до 12% від загальної площі; - червоними сортами столового та технічного напрямку використання до 30% від загальної площі; - аборигенними сортами до 5% від загальної площі; - сортами з груповою стійкістю до 5% від загальної площі для виробництва соків; вікова структурна перебудова виноградарства; переведення вітчизняного розсадництва на сертифіковану основу; боротьба зі шкідниками і хворобами винограду; дослідницькі програми в галузі винограду.

Більш 80% у обсягах фінансування Програми відведено на сортову структурну перебудову виноградарства, що передбачає закладення виноградників. Заплановані обсяги закладення виноградників не виконуються.

Структура фінансування закладення виноградників представлена коштами Державного бюджету і власними та позиковими коштами. Питома вага коштів Держбюджету становить у 2009 р. – 33,2%, у 2010 р. – 32,3%; власних та позикових коштів відповідно: 66,8% та 67,7% у загальному обсязі

фінансування. Фактично обсяги коштів Держбюджету менш запланованих за Програмою [2].

Існуючий механізм компенсації витрат на закладення виноградних насаджень за рахунок власних та позикових коштів врегульовано Порядком справляння збору та використання коштів на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 15 липня 2005 р. №587). Згідно із ним компенсації підлягають витрати на проектні роботи, підготовку ґрунту і посадку, догляд за багаторічними насадженнями, споруду шпалери і краплинне зрошування, відповідно до нормативів витрат на 1 га, які визначаються залежно від зон закладки молодих багаторічних насаджень, схем посадок, а також з урахуванням витрат на складові частини відповідних робіт, які затверджуються Мінагрополітики. Одержувачі, які привернули кредити банків на придбання посадочного матеріалу, кілочків, стовпів, дроту, засобів захисту рослин, паливно-мастильних матеріалів, устаткування для краплинного зрошування, мінеральних добрив, використаних при виконанні робіт, мають право також на отримання фінансової підтримки шляхом часткової компенсації процентної ставки по цих кредитах в порядку, визначеному Мінагрополітики за узгодженням з Мінфіном [3].

Аналіз обсягу компенсації витрат на закладення виноградників за рахунок коштів Державного бюджету дає підстави стверджувати про позитивні зрушення в питанні державної підтримки галузі: у період з 2000 по 2008 рр. компенсація була менше понесених витрат і коливалась від 34,3% у 2001 р. до 78% у 2007 р., за 2009-2010 рр. вона склала 100%.

Завдяки прийнятому у 1999 році Закону України «Про збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства» впродовж 2000-2013 років держава спрямувала на розвиток галузей більше 3 млрд грн. 60% цієї суми виділили на компенсацію витрат суб'єктів господарювання різних форм власності на закладення і догляд за виноградними насадженнями. Завдяки цій підтримці суб'єкти господарювання заклали 48,9 тис. га виноградників за інтенсивними технологіями, на більшості яких споруджено шпалеру та побудовано системи краплинного зрошення. До 2008 року щорічні посадки склали 4-5 тис. га, а у 2013 році знизилися до 600 га. Значне зниження посадок виноградників у період з 2008 по 2013 рік відповідно зменшить об'єми сировини для виноробної промисловості країни. Кредиторська заборгованість за посадку виноградників у 2013 році становить 370 млн грн. Враховуючи те, що передбачено додаткове фінансування овочівництва, цих коштів звісно не достатньо для відновлення темпів закладення нових виноградників [4].

Законом України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» передбачено фінансування за бюджетною програмою «Державна підтримка розвитку хмелярства, овочівництва, закладення молодих садів, виноградників та ягідників і нагляд за ними» у сумі 700 млн грн.

Спеціалісти виділяють наступні причини невиконання Програми розвитку виноградарства та виноробства на період до 2025 р. щодо обсягів закладення виноградників: недовкладення коштів Державного бюджету у 2009

р. на 17,5 млн. грн., 2010 – на 77,4 млн. грн.; негативні очікування виробників відносно рівня компенсації витрат; затримка надходження коштів Державного бюджету (посадка виноградників відбувається у грудні-лютому за рахунок власних або кредитних коштів, а компенсація понесених витрат – у серпні поточного року); відсутність власних та кредитних коштів в умовах економічної кризи; зростання рівня витрат на закладення виноградних насаджень (за Програмою 82 тис/га, фактично у 2009 р. – 2010 р. – 90-120 тис/га); зниження рівня нормативів; проблеми, пов'язані з земельними відносинами [2].

Що ж стосується соціальної значущості виноградарсько-виноробної галузі, то завдяки її діяльності забезпечується зайнятість населення як у самій, так і в суміжних галузях – підприємства з виробництва тари, допоміжних матеріалів, стовпчиків, кілків, добрив, обладнання. Одна тонна винограду у свіжому та переробленому і доведеному до кінцевого споживача вигляді забезпечує працею 22 робітники в самій та суміжних галузях. Це свідчить, що в галузі можуть бути працевлаштовані майже 1 млн. працівників. Також є складовою поповнення бюджету (податки на додану вартість, прибуток, акциз, мито, ліцензії) та одним із показників підвищення якості життя населення та здоров'я нації [5, С.180].

Отже, причиною усіх проблем українського виноградарства і виноробства є відсутність фінансової та адміністративної підтримки з боку держави. Враховуючи специфіку вирощування виноградної ягоди і виробництва вина в промислових масштабах, ці галузі не можуть розвиватись без сприяння держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про затвердження галузевої Програми розвитку садівництва Україні на період до 2025 року і галузевої Програми розвитку виноградарства та виноробства Україні на період до 2025 року : [Електронний ресурс] / Закони України : Інформаційно-правовий портал / Режим доступу:

http://uazakon.com/documents/date_cu/pg_gbwls1/index.htm.

2. Зотов А.М., Іванченко В.Й., Матчіна І.Г. Аналіз виконання галузевої програми розвитку виноградарства та виноробства на період до 2025 року. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Chem_Biol/Magarach/2011_3/3_2-3.pdf.

3. Про внесення змін до Порядку справляння збору та використання коштів на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства. Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок від 04.04.2007 № 613. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/613-2007-%D0%BF> Постанова Кабінету Міністрів України від 15 липня 2005 р. №587.

4. Через 7-8 років Україні може втратити промислове виробництво винограду : [Електронний ресурс] / Агарвері.com / Режим доступу: <http://agravery.com/5967>.

5. Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку) / [Присяжнюк М.В., Зубець М.В., Саблук П.Т.]; за ред. М.В. Присяжнюка, М.В.

ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ ТА ПОДАННЯ ЗВІТНОСТІ ЩОДО РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКОМ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Пилипенко К.А. – к.е.н., доцент
Полтавська державна аграрна академія

Кожен суб'єкт підприємницької діяльності, який нараховує або сплачує доходи на користь фізичних осіб має подавати податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку, а простими словами — звіт за формою 1-ДФ. Такий суб'єкт підприємницької діяльності набуває статус податкового агента щодо такої фізичної особи.

Порядок складання фінансової звітності до березня 2013 року регулювався відповідними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Міністерство фінансів України наказом № 73 від 07.02.2013 р. затвердило Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (далі – НП(С)БО 1), за яким встановлено нові форми фінансової звітності (рис. 1).

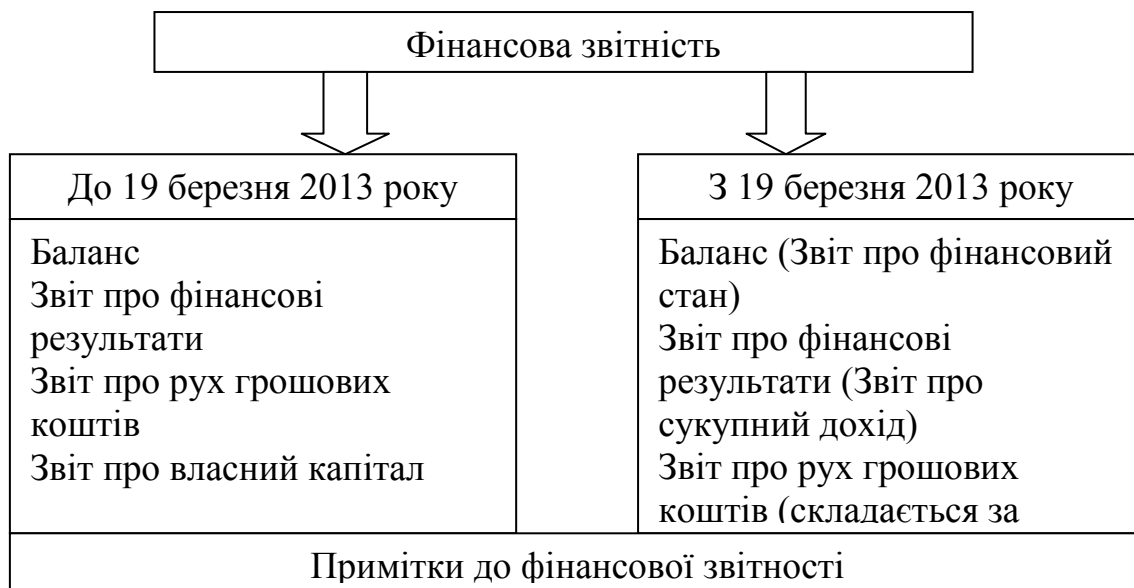

Рис. 1. Зміни у складі фінансової звітності підприємств

Структуру та форму приміток до річної фінансової звітності НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» не регулює [1].

Враховуючи вище сказане за 1 квартал 2013 року всі підприємства (крім банків та бюджетних установ) мають подавати звітність за новою формою. Обов'язкова форма та зміст статей фінансової звітності визначаються НП(С)БО 1 і наводяться в додатку 1 та 2 до цього положення.

З прийняттям Національного положення(стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [1] відбулись чергові зміни у формах і структурі фінансової звітності. Поряд із зазначеним національним стандартом, який відмінив дію положень(стандартів) бухгалтерського обліку, які регулювали складання фінансової звітності (П(С)БО1-6), при заповненні та перевірці правильності складання фінансової звітності застосовують Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності та Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності. Нові форми фінансової звітності використовують як підприємства, що застосовують міжнародні стандарти фінансової звітності, так і підприємства, які ведуть бухгалтерський облік відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку, за винятком суб'єктів малого підприємства, які і надалі складають звітність за спрощеною формою.

Порядок заповнення та подання звіту за формою 1-ДФ регулюється Наказом ДПАУ № 4 від 13.01.2015 року [3].

Обов'язок складати та подавати до податкової служби звіт за формою 1-ДФ визначено у підпункті «б» пункту 176.2 статті 176 Податкового кодексу України [1].

Слід зазначити, що цей пункт з моменту набрання чинності Податковим кодексом претерпів деяких змін. Ці зміни стали реакцією влади на велике обурення всіх приватних підприємців на вимоги, згідно яких, звіт за формою 1-ДФ мали подавати всі без виключення підприємці незалежно від того, чи мали вони найманих працівників чи ні, чи виплачували вони доходи на користь фізичних осіб чи ні.

На сьогоднішній день, норма цього пункту Податкового кодексу зобов'язує подавати звіт за формою 1-ДФ тільки тим суб'єктам господарювання, які нараховували або виплачували доходи на користь фізичних осіб у звітному періоді. Розрахунок за формою 1-ДФ подається протягом 40 календарних днів наступних за звітним кварталом. Якщо останній день строку подання звіту припадає на вихідний або святковий день, то граничний термін подання переноситься на найближчий робочий день.

Розрахунок можна подавати до податкової у електронній та паперовій формі. Звіт можна надіслати звичайною поштою, подати особисто у вікно прийняття звітності безпосередньо у податковій службі або надіслати засобами електронного зв'язку за умови використання електронного цифрового підпису.

Звіт 1-ДФ повинен бути підписаний директором, головним бухгалтером та завірений печаткою для юридичної особи, або підписом та печаткою, за наявності, для фізичної особи.

Цей Порядок визначає порядок заповнення і подання органу Міндоходів Україні (далі – контролюючий орган) Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку (далі – податковий розрахунок) відповідно до вимог статті 51 глави 2, підпункту 70.16.1 пункту 70.16 статті 70 глави 6 розділу II, підпункту «б» пункту 176.2 статті 176 розділу IV Податкового кодексу України.

Дія цього Порядку поширюється на податкових агентів, а саме: юридичних осіб (їх філії, відділення, інші відокремлені підрозділи), фізичних осіб, представництва нерезидентів – юридичних осіб, інвесторів (операторів) за угодою про розподіл продукції, які незалежно від організаційно-правового статусу та способу оподаткування іншими податками та/або форми нарахування (виплати, надання) доходу (у грошовій або натуральній формі) нараховують (виплачують, надають) доходи фізичній особі та/або зобов'язані нараховувати, утримувати та сплачувати податок, передбачений розділом IV Кодексу, до бюджету від імені та за рахунок фізичної особи з доходів, що виплачуються такій особі.

Якщо останній день строку подання податкового розрахунку припадає на вихідний або святковий день, останнім днем строку вважається операційний (банківський) день, що настає за вихідним або святковим днем.

Нарахований дохід відображається повністю, без вирахування податку на доходи фізичних осіб, суми єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових внесків до Накопичувального фонду, у випадках, передбачених законом, - обов'язкових страхових внесків до недержавного пенсійного фонду, які відповідно до закону сплачуються за рахунок заробітної плати працівника, суми податкової соціальної пільги за її наявності.

У кінці податкового розрахунку проставляються відмітки службових осіб контролюючого органу про внесення даних з податкового розрахунку до електронної бази податкової звітності (дата, підпис, ініціали, прізвище).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» № 73 від 07 лют. 2013 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

2. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02 груд. 2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

3. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форми Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманого з них податку (форма №-1ДФ) та Порядку заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманого з них податку» № 4 від 13 січ. 2015 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПЕРВІСНОЇ ВАРТОСТІ ЗАПАСІВ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Романченко Ю. О. – к.е.н., доцент
Полтавська державна аграрна академія

Удосконалення бухгалтерського обліку запасів, посилення його контрольних функцій за фінансово-господарською діяльністю бюджетних установ є основою дотримання фінансово-бюджетної дисципліни. Особливої актуальності набуває проблема подальшого вдосконалення організаційно-методичних аспектів обліку формування та використання запасів з максимальним наближенням до міжнародних стандартів.

Так, у «старому» Положенні з бухгалтерського обліку запасів № 947, на зміну якому з 1 січня 2015 р. прийшло НП(С)БОДС № 123 «Запаси», не було докладної розшифровки щодо того, що включається в первісну вартість, а було лише зазначено, що це: «вартість придбання, одержання, виробництва запасів» [3].

Порядок формування первісної вартості запасів – головний новачок НП(С)БО 123 «Запаси» [2].

Згідно п. 4 р. II НП(С)БОДС 123 «Запаси» первісна вартість – це вартість, за якою придбані (отримані) або виготовлені запаси зараховуються на баланс.

Первісна вартість запасів в установах бюджетної сфери формуються по-різному, залежно від того, як вони потрапили в установу (рис. 1.1).

Як бачимо з рис. 1.1, у більшості випадків при формуванні первісної вартості запасів необхідно враховувати витрати, передбачені п. 8 р. II НП(С)БОДС 123 «Запаси». Тобто первісною вартістю запасів, що придбані за плату, є собівартість запасів, яка складається з таких фактичних витрат:

- суми, що сплачується згідно з договором постачальнику (продавцю), за вирахуванням непрямих податків;
- суми ввізного мита;
- суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються суб'єктам державного сектору;
- транспортно-заготівельні витрати (затрати на заготівлю запасів, оплата тарифів (фрахту) за вантажно-розвантажувальні роботи і транспортування запасів усіма видами транспорту до місця їх використання, включаючи витрати зі страхування ризиків транспортування запасів);
- інші витрати, які безпосередньо пов'язані з придбанням запасів і доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях. До таких витрат, зокрема, належать прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати суб'єкта державного сектору на доопрацювання і підвищення якісно технічних характеристик запасів.

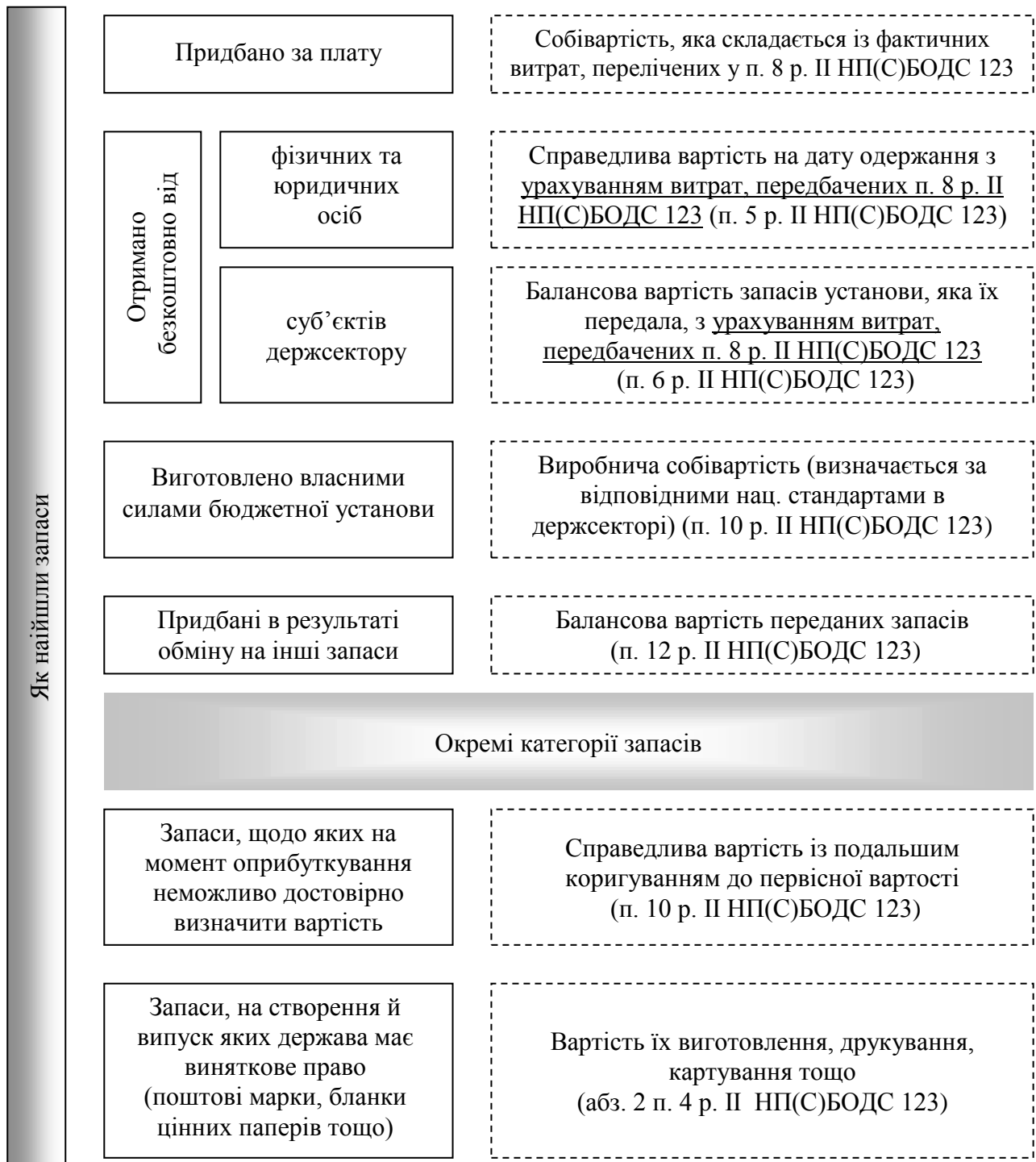

Рис. 1. Формування первісної вартості запасів бюджетної установи за НП(С)БОДС 123 «Запаси»

Та, до 1 січня 2015 р. транспортно-заготівельні витрати, як і ПДВ, потрапляли не до первісної вартості, а до фактичних видатків установи. Також включення транспортно-заготівельних витрат до первісної вартості конкретних найменувань, груп, видів запасів при їх оприбуткуванні доцільно здійснювати у разі, якщо можна достовірно визначити суми таких витрат, які безпосередньо відносяться до придбаних запасів. Сума транспортно-заготівельних витрат, що узагальнюється на окремому субрахунку обліку запасів, щомісячно розподіляється між сумою залишку запасів станом на кінець звітного місяця і

сумою запасів, що вибули (використані, реалізовані, безоплатно передані тощо) за звітний місяць. Сума транспортно-заготівельних витрат, яка відноситься до запасів, що вибули, визначається як добуток середнього відсотка транспортно-заготівельних витрат і вартості запасів, що вибули, з відображенням її на тих самих рахунках обліку, у кореспонденції з якими відображено вибуття цих запасів. Середній відсоток транспортно-заготівельних витрат визначається діленням суми залишків транспортно-заготівельних витрат на початок звітного місяця і транспортно-заготівельних витрат за звітний місяць на суму залишку запасів на початок місяця і запасів, що надійшли за звітний місяць.

Не потрапляють у первісну вартість такі витрати (п. 11 р. II НП(С)БОДС 123 «Запаси»):

- понаднормові втрати і нестачі запасів;
- фінансові витрати;
- загальногосподарські та інші подібні витрати, які безпосередньо не пов'язані з придбанням і доставкою запасів та приведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях;
- витрати на збут.

Окремо слід виділити порядок формування первісної вартості самостійно виготовлених установою запасів. НП(С)БОДС 123 «Запаси» орієнтується в такому випадку на виробничу собівартість. Однак порядок формування виробничої собівартості описано у НП(С)БОДС 135 «Витрати», яке повинно набрати чинності тільки з 1 січня 2016 р.

Незважаючи на це, розділ IV Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів № 11 від 23.01.2015 р. [1] піднімає пояснює невизначеність порядку формування виробничої собівартості. Так, у виробничу собівартість включають:

- прямі матеріальні витрати (вартість сировини і матеріалів, які створюють основу створювального об'єкта за мінусом зворотніх відходів);
- прямі витрати на оплату праці;
- інші прямі витрати (наприклад, витрати на соціальні заходи, амортизація тощо).

Так, реформування обліку в бюджетній сфері сприяє наближенню нормативно-правової бази Україні до міжнародних облікових стандартів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів № 11 від 23 січ. 2015 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

2. Національне положення бухгалтерського обліку в державному секторі 123 «Запаси», затверджене МФУ № 1202 від 12 жовт. 2010 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

3. Ява В. Облік запасів бюджетної установи: вивчаємо правила / В. Ява // Все про бухгалтерський облік. – 2015. - № 32. – С. 24-26

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ІНДИКАТОРИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Романюк І.А. – асистент

Харківський національний технічний університет
сільського господарства ім. П. Василенка

На сьогоднішній день туризм відіграє важливе значення в економіці будь-якого суспільства. Туристична галузь є невід'ємною складовою частиною світового ринку, посідає друге місце у світовому господарстві після комп'ютерної та електронної промисловості, випередивши такі галузі, як нафтопереробна та автомобілебудівна. В Україні є об'єктивні передумови, щоб увійти до найбільш розвинутих у туристичному відношенні країн світу. Адже держава має вигідне геополітичне розташування, володіє значним туристично-рекреаційним потенціалом. Саме тому туризм для України може стати дієвим засобом формування ринкового механізму господарювання, надходження значних коштів до державного бюджету, однією з форм раціонального використання вільного часу, проведення змістовного дозвілля, залучення широких верств населення до пізнання культурно-історичної спадщини. Першочергово зазначимо, що на сьогодні існує велика кількість підходів до визначення терміну «туризм». Так, дане поняття характеризують і як вид економічної діяльності, і як сферу активності людей, і як форму спілкування.

На нашу думку, туризм – це інтегральне явище, що відображає тимчасовий виїзд людей з місця постійного проживання з метою задоволення власних культурних, пізнавальних, оздоровчих, професійних та інших потреб. Розвиток туристичної діяльності залежить від комплексу умов: природно-географічних, історико-політичних, соціально-економічних, демографічних, що склалися у суспільстві, і факторів, які їх визначають. Останні прийнято поділяти на зовнішні та внутрішні. До зовнішніх факторів розвитку туризму можна віднести географічне положення регіону, політичні відносини між країнами, міжнародний розподіл праці, рівень цін на міжнародному ринку та в різних країнах, співвідношення валют тощо. Визначальними є внутрішні фактори розвитку туризму [1, с. 125]. Серед них – природно-географічні особливості й кліматичні умови країни; економічна ситуація та внутрішня політика країни, політична стабільність; суспільний лад, рівень розвитку продуктивних сил, структура і рівень добробуту населення. Особливістю туризму є його багатофункціональність. Він активно впливає на життя людей, організацію їх праці й відпочинку, а відтак на економічний та соціальний розвиток суспільства.

Основними функціями туризму є: економічна, соціальна, оздоровча або рекреаційна, виховна, соціокультурна, екологічна та політична. Ці функції проявляються як на рівні окремої особистості, так і на рівні суспільства в цілому. Особливо слід відзначити економічну функцію, завдяки якій туризм виділився в окрему галузь господарства, що приносить високі прибутки,

активно сприяє економічному розвитку суспільства, підвищенню якості життя його членів.

Питанням розвитку туризму загалом та в Україні приділяли увагу значна кількість вчених, однак для визначення ефективної політики у сфері туристичної діяльності надзвичайно актуальним залишається питання розбудови системи її аналізу, яка б надавала найбільш точну та достовірну інформацію про стан та динаміку розвитку галузі [2, с. 43]. Для характеристики стану розвитку туристичної діяльності дуже важливе значення має першочергове визначення системи показників туризму, взаємозв'язків між ними та порядку їх розрахунку. Всю сукупність даних показників можна поділити на наступні групи:

- показники моніторингу туристичного ринку;
- показники, що характеризують туристичні ресурси;
- показники фінансово-економічної діяльності підприємства.

До показників моніторингу туристичного ринку відносяться: об'єм туристичного потоку (кількість іноземних, зарубіжних та внутрішніх туристів у тій чи іншій країні, регіоні); туристичні витрати (сума коштів, витрачених туристами в період поїздки на території країни, регіону); обсяг платних послуг, що надається підприємствами; окремі показники моніторингу (розмір середньої заробітної плати в різних галузях, зайнятість, обсяг інвестицій у сферу туризму [3, с. 39]).

Показники, що характеризують туристичні ресурси, охоплюють об'єкти двох груп: туристичні дестинації, тобто об'єкти приваблення туристів, а також туристичну інфраструктуру, тобто те, що забезпечує доступність та можливість використання туристичних дестинацій. Група показників фінансово-економічної діяльності включає: обсяг реалізації туристичних послуг або виручку від реалізації послуг туризму, показники використання робочої сили (продуктивність праці, рівень витрат на оплату праці тощо), показники використання виробничих фондів (фондовіддача, оборотність оборотних засобів), собівартість послуг туризму, прибуток, рентабельність, фінансові показники (платоспроможність, ліквідність, фінансова стійкість, валютна самоокупність тощо).

На жаль, зауважимо, що використання показників трьох зазначених груп дає уявлення про кількісні параметри розвитку туристичної галузі, але не відображає дійсного впливу туризму на економіку країни, зокрема у частині його мультиплікативного ефекту. Саме тому нами запропоновано ввести четверту групу показників – економічної ролі туризму, а саме використання сателітних рахунків туризму, яка знайшла розповсюдження у країнах Західної Європи. Ця група показників є найважливішою як з точки зору оцінки ефективності державної політики у сфері туризму, так і в якості індикатору привабливості приватних інвестицій у дану сферу.

Сателітні рахунки – додаткові національні рахунки, що містять наукову інформацію (у фізичних величинах) та доповнюють економічну інформацію системи національних рахунків. Вони охоплюють всю економічну діяльність, пов'язану з туризмом, яка включена до національних рахунків, але не

ідентифікована як туризм. Ця діяльність визначається та поєднується у окремому рахунку, тобто рахунку, який є супутником національних рахунків [4, с. 110]. На основі СРТ може бути побудована система показників з центральним показником – обсягом діяльності сфери туризму (сукупності товарів та платних послуг, пов'язаних з діяльністю туристичної індустрії). За допомогою такої системи показників можливе поглиблене вивчення туризму як економічного феномену, що розглядається під кутом зору джерела додаткового попиту на товари та послуги з боку туристів.

На основі принципів системного підходу в аналітичній практиці розробляють показники ефективності туристичної діяльності, які повинні відображати рівні отримання результатів. Тому система показників-індикаторів для оцінки розвитку туристичної діяльності, що сформована за певними рівнями, може мати наступний вигляд:

1. Загальнодержавний рівень (показники активності діяльності): обсяг реалізації послуг; обсяг експорту; обсяг податкових надходжень.

2. Галузевий рівень (показники ступеня задоволення потреби ринку): кількість суб'єктів діяльності; кількість туристів; кількість видів послуг; чисельність зайнятих у галузі.

3. Рівень підприємця (показники прибутковості): рівень рентабельності; рівень оплати праці; рівень якості надаваних послуг.

Туризм на сьогодні відіграє важливу роль у житті будь-якого суспільства, чим зумовлюється важливість досліджень у даній галузі. Особливого значення набуває здійснення ефективної політики у галузі туризму, одним з інструментів організації якої є сателітні рахунки. Вони дозволяють детально вивчати роль та значення туристичної галузі у національному господарстві, з'ясувати основні важелі впливу. Звичайно, будь-яка країна має свої особливості, які потребують пристосування, однак сателітні рахунки є загальнометодологічною основою для докладного вивчення туризму та визначення його внеску в економіку країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кифяк В.Ф. Організація туризму: [навч. посіб.] / В.Ф. Кифяк. – Чернівці: Книги XXI, 2008. – 344 с.

2. Мальська М.П. Міжнародний туризм і сфера послуг: [підручник] / М.П. Мальська, Н.В. Антонюк, Н.М. Ганич. – К.: Знання, 2008. – 661 с.

3. Сараев А.Р. О показателях статистики туризма / А.Р. Сараев // Вопросы статистики. – 2007. – № 9. – С. 39-43.

4. Туризм: перспективи та проблеми // Матеріали науково-інформаційного вісника Академії наук вищої освіти України. – Суми : СГУ, 2012. – 184 с.

КОНКУРЕНТНИЙ МЕХАНІЗМ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Рудік Н.М. – к.с.-г.н., доцент
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Конкуренція в банківській сфері України почала розвиватися із проголошенням незалежності України. В СРСР діяв механізм централізованого розподілу кредитних ресурсів і було всього 6 банків, сфера діяльності яких була поділена за галузевим принципом. В Україні функціонувало одне Українське відділення Державного банку СРСР, тому фактично банківський сектор був монополізований і конкуренції не було. Формування конкурентного середовища розпочалося в період трансформації економіки України в ринкову.

Банківська конкуренція має свої особливості – об'єктом конкурентної боротьби банків є не товари, а кредитні ресурси; виробництво та реалізація банківських послуг можуть бути локалізовані у межах банку; банк на ринку може бути як продавцем, так і покупцем; у конкурентній боротьбі приймають участь також не банківські фінансові установи; відсутній патентний захист нововведень.

На теперішній час створено умови для функціонування конкурентного ринку у банківській сфері України. В Україні найбільша частка належить середнім і малим банкам. А досвід європейських країн вказує на те, що саме ці фінансові установи ефективно займаються обслуговуванням малого і середнього бізнесу, оскільки для великих банків цей бізнес не є привабливим. Великі банки представлені невеликою кількістю банківських установ, проте в них сконцентрована більша частина всіх банківських активів і діяльність цих банків пов'язана з обслуговуванням бюджетних коштів, більшістю вкладів населення і кредитуванням великих виробничих підприємств. Великі банки, в період роздержавлення, отримали конкурентні переваги бо були забезпечені основними фондами, кадрами, клієнтами. Але тісний зв'язок великих банків з державними органами влади часто негативно впливав на фінансове становище окремих банків через політичне підґрунтя. До прикладу ситуація 2001 р., коли НБУ розпочав ліквідацію банку «Україні».

В умовах формування конкурентного середовища банки змушені створювати власні конкурентні переваги: розширювати сегменти ринку послуг задля кращого задоволення потреб клієнтів, збільшувати кількість та покращувати якість банківських продуктів, запроваджувати новітні банківські технології. Передумовою досягнення конкурентних переваг є розробка і вдосконалення власної концепції розвитку банку і моделі управління на засадах підвищення якості та ефективності управління ним.

Стійкий фінансовий стан є запорукою успіху діяльності банківської установи бо дає можливість банкам активізувати свою діяльність і одержувати значні конкурентні переваги. Жорстка конкуренція на ринку капіталу стимулює структурні зміни у банківському секторі – об'єднання і це загальносвітова тенденція. Об'єднання банків у велику фінансово-кредитну установу дозволяє

збільшити обсяги капіталу, збільшити спектр послуг, зменшити витрати, розширити і покращити мережу філій.

Україні також властива тенденція злиття банків, яка особлива активізувалась в 2014 році для запобігання ліквідації, щоб збільшити кількість клієнтів, ресурсну базу, та можливість конкурувати з іноземними структурами, які функціонують на фінансовому ринку України.

Посиливав конкуренцію і процес інтеграції іноземного та вітчизняного банківського капіталу. Іноземні банки з дешевшими фінансовими ресурсами пропонують високий рівень обслуговування та широкий спектр банківських послуг. В останні роки відбувався процес активного проникнення іноземного капіталу в Україну, шляхом скуповування повністю або частково активів вітчизняних банків та створення спільних банківських установ, або власних філіалів. Так на початок 2012 року із 176 ліцензованих НБУ банків – 54 мали в активах іноземний капітал, з них 22 були з 100% іноземним капіталом. Нерезидентами були Австрія, Кіпр, Франція, Нідерланди, Угорщина, Німеччина саме вони забезпечили статутний капітал в капіталізованих іноземних банках України. Це безперечно сприяло надходженню додаткових фінансових ресурсів., прискорило процеси розвитку фінансових ринків., сприяло впровадженню новітніх технологій, сприяло здешевленню послуг. У 2012-2013 році частка капіталу іноземного знизилась з 41,9% в 2012 до 34,2% на початок 2013 року і в основному із-за ризиків, та тіньової економіки.

Посилилась конкуренція на ринку банківських продуктів в Україні. Безперечно перевагу над своїми конкурентами мають банки, які пропонують клієнтам велику кількість послуг. Основними продуктами банку являються: видача грошових кредитів; прийом депозитів; здійснення грошових розрахунків і платежів; випуск кредитних та платіжних карток; консультування, надання економічної і фінансової інформації.

Найпоширенішим банківським продуктом в Україні є кредитування діяльності клієнтів і головною перевагою в конкурентній боротьбі виступає надання кредиту за нижчими процентними ставками, ніж у банків-конкурентів. Особливістю цієї переваги в Україні є посилення боротьби між банками за надійного позичальника (має достатньо власних коштів, здійснює виробничу діяльність, яка забезпечує вчасне повернення кредиту). Суттєвою конкурентною перевагою при кредитуванні клієнта є його комплексне обслуговування.

Традиційний банківський продукт є залучення депозитів населення і інструментом боротьби у конкурентному середовищі є зниження мінімальної суми вкладу, пропонування більшого процента за депозит, створення власного позитивного іміджу, для зміцнення довіри вкладника.

Інтегруватися у світову платіжну систему банківських послуг та завоювати ринок і привабити більшу кількість клієнтів банкам дозволив сучасний вид банківських послуг – випуск платіжних карток.

Перспективним напрямом конкурентної боротьби у банківському бізнесі є ринок посередницьких операцій, зокрема з цінними паперами, де посередником може бути як банк, так і суб'єкт фінансового ринку.

В сфері інвестиційної діяльності конкурентне середовище формують: банки, держава, не фінансові фірми, домогосподарства, страхові компанії, інвестиційні фонди, інвестиційні компанії, пенсійні фонди, кредитні спілки. Предметом конкурентної боротьби виступають продаж або купівля інвестиційних проектів, інвестиційних програм, інвестиційних кредитів і цінних паперів.

Банківська конкуренція на інвестиційному ринку має свої особливості. Так їй властиві три рівні конкуренції – між комерційними банками; банків з небанківськими фінансовими інститутами (страхові компанії, пенсійні фонди, інвестиційні фонди, кредитні спілки, інвестиційні компанії); конкуренція банків з не фінансовими організаціями (пошта, торгові доми, промислові підприємства, будівельні підприємства). Ринок банківських інвестиційних послуг є недосконалим, так не всі інформаційні потоки вільні та доступні. На інтенсивність конкуренції банків на інвестиційному ринку впливають споживачі інвестиційних послуг через збільшення купівлі банківських інвестиційних послуг та переходу на послуги конкурентів – банківські, небанківські фінансові установи. На конкуренту боротьбу в інвестиційній галузі впливають заощадники, шляхом вибору обсягу і типу заощаджень за діючих на ринку ставок процента на залучений капітал. Посилюють банківську конкуренцію на ринку інвестиційних послуг поставка на ринок послуг — субститутів, для яких діє правило цінової спокуси, за яким споживачі переорієнтовуються на фінансові установи, що пропонують дешевші інвестиційні послуги. Збільшення видів цінних паперів (при всіх інших рівних умовах), зумовлює підприємства активніше вкладати кошти на умовах пайової участі у реалізацію спільних проектів за інвестиційними договорами.

Отже ефективність банківської інвестиційної діяльності суттєво зумовлюється конкурентним середовищем. Конкурентній поведінці банків сприяють: підвищення ефективності малих і середніх банків порівняно з великими та збільшення чисельності їх чисельності; диверсифікація банківської діяльності; посилення інтернаціоналізації ринку банківських послуг; лібералізація економічної фінансово-банківської політики; застосування інформаційних технологій у банківському бізнесі, проведення державної ефективно конкурентної політики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Борисенко З. М. Основи конкурентної політики: Підручник. — К.: Таксон, 2004. — 704 с.
2. Статистична інформація [Електронний ресурс] / Держ. ком. статистики України. – Офіційний веб-сайт. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

МОДЕЛЬ ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Руснак А.В. – к.е.н., доцент
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Формування ефективної моделі фінансово-інвестиційного забезпечення сталого соціально-економічного розвитку сільських територій регіонів України залишається актуальною проблемою. Економічна активність, рівень та якість життя населення в сільських регіонах країни є досить низькими, що обумовлюється багатьма негативними чинниками. Економічну, соціальну та екологічну ситуацію значно погіршують кризові явища в аграрній сфері.

Пріоритетним напрямом вирішення складних соціально-економічних проблем села є залучення значних інвестиційних ресурсів. Проте внаслідок дії низки несприятливих чинників, таких як недостатня кількість та обмеженість власних, залучених та позикових інвестиційних джерел, низька інвестиційна привабливість та недостатній рівень розвитку інфраструктури села, нестабільність та невизначеність ринкового фінансового середовища в країні, вказаний напрям залишається нереалізованим.

Основний зміст інвестиційного забезпечення сталого розвитку сільських територій – це сукупність ресурсів і заходів, умов необхідних для здійснення відповідного ефективного інвестування, що забезпечить відродження і сталий розвиток села. Особливе значення має фінансове забезпечення інвестиційних процесів. Інвестиційна сфера сільських територій є відкритою інвестиційною системою, внутрішня структура якої складається із сукупності взаємопов'язаних об'єктів інвестування та суб'єктів інвестиційної діяльності (інвесторів і користувачів), що здійснюють інвестиційну діяльність на даній території. На вході такої системи знаходяться зовнішні інвестиції, як в матеріальній, так і в грошовій формі, а на виході – отримуваний за її межами дохід від експлуатації введеного об'єкту інвестицій, продукція і послуги. Для розвитку сільської громади її інвестиційна сфера є найважливішим компонентом, вона є підсистемою системи економічного розвитку. В цій сфері формуються внутрішні пропорції між інвестиціями і їх соціальною та економічною віддачею, накопиченням і споживанням, капітальними вкладеннями та приростом основних фондів.

Деталізація класифікації фінансових джерел інвестиційного забезпечення сталого розвитку сільських територій, дозволяє визначити можливі механізми додаткового інвестування. Джерелами фінансового інвестиційного забезпечення сільських територій можуть бути:

1. Власні (приватні) – вкладення, що здійснюються громадянами і підприємствами недержавних форм власності, що знаходяться на сільській території.

2. Державні – вкладення, здійснювані центральними і місцевими органами влади і за рахунок бюджетних коштів, позабюджетних фондів і позикових засобів, а також державними підприємствами і установами за

рахунок власних і позикових засобів у вигляді фінансування регіональних програм.

3. Залучені – вкладення, здійснювані членами сільських домогосподарств, іноземними громадянами, державами і міжнародними організаціями на безоплатній основі у вигляді цільового фінансування.

4. Позикові (кредитні) – вкладення, здійснювані за рахунок довгострокових і короткострокових кредитів, позичок.

5. Змішані – джерела, отримані в результаті державно-приватного партнерства та соціальної відповідальності великих міжнародних агрокорпорацій та агрохолдингів.

Перед сільськими територіальними громадами, так як і перед районами, регіонами і державою в цілому, стоїть складне і багатопланове завдання реалізації передумов інвестиційного підйому. Не дивлячись на наявні позитивні тенденції, інвестиційна ситуація була достатньо нестійкою. Це пояснювалося в першу чергу наявністю в сільському господарстві та соціальній інфраструктурі села цілої низки проблем, що накопичилися. До них відносяться низька конкурентоспроможність вітчизняної сільськогосподарської продукції, структурні деформації економіки, зношеність основних виробничих фондів, низька сприйнятливність реального сектора економіки, нестійкий фінансовий стан багатьох підприємств.

У сільських регіонах України необхідна активізація діяльності місцевої влади, спрямованої на формування сприятливих умов співпраці з потенційними закордонними інвесторами. Боротьба за світові інвестиційні ресурси стає все більш жорсткою з огляду на зростання кількості претендентів з числа країн, які ставлять на меті прискорення економічного зростання. Аналіз світових тенденцій щодо здійснення ефективної політики залучення інвестицій, зокрема, іноземних, дозволяє систематизувати інструменти її реалізації та адаптувати до розвитку конкретної території.

Механізм інвестиційного забезпечення сталого розвитку сільських територій слід розглядати як систему економічних, організаційних, правових та управлінських методів, способів і процесів, які формують і впливають на порядок здійснення інвестиційної діяльності й протікання інвестиційних процесів на сільській території, що приведе до збалансованого, пропорційного економічних, соціальних, екологічних розвитку села [8]. Визначений механізм як система, включає такі складові: законодавчо-нормативну, фінансову, організаційну, методичну і консультаційну.

Реалізація механізму інвестиційного забезпечення сталого розвитку сільських територій великою мірою залежить від їх інвестиційної привабливості. Проте, формування сприятливого інвестиційного клімату, залучення іноземних та збільшення обсягів національних інвестиційних ресурсів в розвиток сільських територій стримує ряд негативних чинників, найгострішими серед яких є: недосконалі механізми використання бюджетних коштів, несприятливі умови для розвитку бізнесу на селі, низька ліквідність інвестиційних ресурсів, недостатнє фінансування соціальної сфери села, нерозвиненість інвестиційної інфраструктури.

Необхідною умовою ефективності використання інвестицій є дотримання, так званого, «золотого правила». Згідно цього правила, темпи зростання валового внутрішнього продукту, валового національного продукту, національного доходу, обсяги випуску сільськогосподарської продукції повинні складати більше 100% і випереджати темпи зростання інвестицій. При недотриманні «золотого правила» інвестиції використовуються неефективно.

Пріоритетними завданнями щодо підвищення інвестиційної привабливості сільських територій України є: удосконалення державної інвестиційної політики орієнтованої на повне забезпечення інвестиційних потреб села, позитивний динамічний розвиток соціальної сфери на основі забезпечення зайнятості та зростання доходів селян, оптимальне використання бюджетних інвестицій та удосконалення механізмів державної інвестиційної підтримки сільського розвитку, удосконалення інституційної бази, яка сприяє розвитку інвестиційної діяльності, стимулювання інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання на селі та іноземних інвесторів.

Діяльність територіальних громад і сільських рад має бути спрямовано на залучення та підтримку інвестиційних проектів усіх суб'єктів економічної діяльності й інвесторів, ризики яких мінімізовано, а вигоди територіальної громади максимізовано. Активізація інвестиційної діяльності на конкретній сільській території приносить різноманітні позитивні ефекти. Тому сільським і селищним радам та місцевим громадам доцільно здійснювати заходи щодо підвищення інвестиційної привабливості території. Важливою умовою підвищення інвестиційної привабливості сільської території є економічний стан членів громади, стабільність економічних і виробничих механізмів господарювання, прозорість і прогнозованість здійснюваних заходів, а також можливість успішної реалізації підприємницьких інвестиційних програм та проектів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Антипов А. В. Вдосконалення інституційного механізму стимулювання розвитку сільських територій / А. В. Антипов // Інвестиції: практика та досвід. – 2013. – № 6. – 150-152.
2. Газуда С. М. Інвестування і житлове забезпечення та благоустрій сільських територій регіону / С. М. Газуда // Збірник наукових праць Уманського державного аграрного університету. — 2009. — Вип.72, ч.1. — С. 61-67.
3. Іртищева І. О. Інноваційний розвиток сільських територій: адаптація міжнародного досвіду в національних реаліях: монографія / І. О. Іртищева. – Миколаїв: Дизайн та поліграфія, 2012. – 172 с.

ПРИВАБЛИВІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙ У АГРОЛОГІСТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Сакул К.В. – аспірантка

ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Науковий керівник – д.е.н., професор Грановська Л.М.

Україні на шляху до європейської мрії. Прагнення посісти належне місце в міжнародному економічному середовищі гальмуються нинішньою кризою національного господарства. Виникає необхідність виходу з кризи та переходу до ринкових форм і методів господарювання одночасно. Для подолання цих проблем необхідно створити досить міцну фінансову та виробничу бази за участю інвестованого капіталу.

Багато науковців вказують на те, що двадцять перше століття – це століття логістики та її інструментів. Це саме так. На сьогодні будь-яке успішне підприємство світу використовує систему логістичних інструментів, що і забезпечує сталий економічний розвиток таких підприємств.

В Україні використання принципів логістики не є новими, але і досить знаходяться лише на етапі впровадження. Це стосується агрологістичної діяльності і агрологістики в цілому. Зазначимо, що агрологістика – це логістика, пов'язана з діяльністю у сфері АПК. Звідси агрологістична діяльність – це впровадження на підприємствах агро-промислового комплексу принципів, методів, систем логістики для поліпшення діяльності підприємств [2]. Для використання інструментів агрологістики часто необхідні додаткові кошти. Тому найвигіднішим кроком є залучення інвестицій у агрологістичну діяльність.

Переваги іноземних інвестицій над іншими видами економічної допомоги незаперечні. Вони виступають додатковим джерелом інвестування у вітчизняне виробництво, його модернізацію, розробку та запровадження нових технологій (не збільшуючи при цьому зовнішнього боргу країни, а навіть сприяючи отриманню коштів для його погашення), а також завдяки виробничій та науково-технічній кооперації забезпечують інтеграцію вітчизняної економіки у світову.

Аналізуючи ситуацію за останні роки, експерти виявили наступні показники – на вартість сільськогосподарської продукції впливає вартість логістичних послуг, частка яких складає майже 50 %. Це дуже високий показник. Так, якщо в США при виробництві кукурудзи цей показник становить 14%, у Франції при виробництві пшениці – 10%, то в Україні відповідно – 47% і 31%. Різниця між вартістю логістики у Франції та в Україні становить 28 доларів США на тонні [4].

Широке залучення іноземних інвестицій стримують такі чинники:

7. несприятливий інвестиційний клімат через недосконале законодавство, корупцію тощо;
8. нестабільність вітчизняного податкового законодавства;
9. високий податковий тиск на капітал підприємств;
10. різні умови господарювання вітчизняних та іноземних інвесторів;

11. відсутність дієвої системи страхування іноземних інвестицій;
12. невисокий рівень національного інвестиційного менеджменту;
13. нерозвиненість вітчизняної інвестиційної інфраструктури.

Створення привабливого інвестиційного клімату є актуальною проблемою. В українській економіці необхідність іноземних інвестицій обумовлена низкою причин. По-перше, іноземні інвестиції поповнюють обмежені внутрішні заощадження та сприяють фінансуванню на мікрорівні (підприємство), мезорівні (галузь) та макрорівні. Вони використовуються для фінансування поточного рахунку платіжного балансу, який є характерною рисою перехідної економіки. По-друге, вони забезпечують обмін виробничим досвідом і, по-третє, полегшують доступ до зовнішніх ринків [1].

Згідно планів міністра АПК у найближчий час планується залучати інвестиції у зернову агрологістичну діяльність. Згідно з оцінкою Мінагрополітики України, країні належить вкласти в зернову логістику не менше \$ 6,2 млрд за найближчі 8 років. З них більша частина, \$ 5 млрд, потрібна для розвитку системи сучасних сховищ для зерна (в т.ч. в портах). Ще \$ 1,2 млрд потрібні для створення пулу вагонів-зерновозів [3].

Але держава і приватний бізнес повинні сформувати реальне партнерство для здійснення необхідних реформ та підвищення обсягів інвестування в інтересах агропромислового сектора і країни в цілому. На це необхідний час, реформи та бажання здійснити перетворення.

Таким чином, можна впевнено говорити про те, що існує безліч проблем, які гальмують залучення іноземних інвестицій в економіку нашої держави. Саме тому на сьогоднішній день стратегічною задачею повинно бути якомога швидше усунення перешкод, які стримують приплив іноземних інвестицій, створення якомога сприятливіших умов для залучення їх в нашу державу, аби сприяти розвитку країни в цілому. Виходячи із реалій сьогодення, іноземні інвестиції є сьогодні тим ресурсом, який, у всякому разі в найближчій перспективі, може найбільш вагомо сприяти підвищенню ефективності функціонування українських підприємств агропромислового комплексу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Досінчук Х. В. Перспективи розвитку інвестиційної діяльності в Україні [Електронний ресурс] / Х. В. Досінчук. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/4_SWMN_2010/Economics/58522.doc.htm
2. АПК-Информ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.apkinform.com/ru/conferences/grain_2015/news/1046740#.VXQGFtLtmko
3. Інформаційне агентство РЖД.Партнер.ру – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rzd-partner.ru/news/transportnaia-logistika/ukrainskoi-zernovoi-logistike-neobkhodimy-investitsii-v-razmere-6-2-mlrd/>
4. Latifundist.com – національний агропортал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://latifundist.com>

БЮДЖЕТУВАННЯ НА АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Сакун А.Ж. – к.е.н., доцент
ДВНЗ « Херсонський ДАУ»

В умовах ринкової економіки процес планування діяльності підприємства зазнав докорінних змін. Методи планування, прийняті в умовах централізованої економіки, не виправдали себе, і це було визнано однією з головних причин, що призвели до складної економічної ситуації. Стара система планування також не відповідала новим післяприватизаційним умов. Працювати ж без планування, як виявилось, не в змозі жодне підприємство. Таким чином, виникла необхідність розробки нової системи, що відповідає цілям і завданням підприємства в умовах ринкової економіки, що допомагає здійснювати ефективну управлінську діяльність.

При розгляді бюджетування як процесу необхідно виділити три його основних елементи: 1) організаційне забезпечення – стосується питань внутрішньої організації підрозділів і служб підприємства, які несуть відповідальність за забезпечення і підтримку самого процесу бюджетування, а також передбачає вибір особи, яка відповідає за правильне і своєчасне виконання процесу; 2) процес бюджетування, який розбивається на окремі процедури: планування, виконання бюджетів, збір та аналіз фактичних даних і т.д. При цьому повинен бути розроблений і затверджений регламент, за допомогою якого контролюється виконання всіх зазначених процедур; 3) технологія бюджетування – включає в себе формування і консолідацію бюджетів підприємства. Для цього розробляється фінансова структура підприємства, що представляє собою сукупність центрів відповідальності. Для кожного з них окремо формуються відповідні бюджети.

Система бюджетування припускає багатоваріантний аналіз фінансових наслідків реалізації намічених планів, передбачає аналіз різних сценаріїв зміни фінансового стану підприємства, оцінку фінансової стійкості в мінливих умовах зовнішнього господарського середовища.

Бюджетування на підприємстві виконує три основні функції: планування, прогнозу та аналізу. Функція планування є найважливішою, бюджетування – це основа для внутрішнього планування. Виходячи із стратегічних цілей підприємства, бюджети вирішують завдання розподілу фінансових ресурсів, що знаходяться в розпорядженні підприємства. Розробка бюджетів надає кількісну визначеність обраним перспективам діяльності підприємства, усі витрати й результати набувають грошове вираження. Бюджетування сприяє правильному і чіткому цілеполаганню на підприємстві, розробці стратегії бізнесу. Функція прогнозу полягає в розрахунку прогнозних показників по виконанню планових завдань на основі відповідного обліку, насамперед бухгалтерського. Функція аналізу передбачає зіставлення фактичних даних з плановими показниками на будь-якому етапі, виявлення відхилень в діяльності підприємства.

Основним об'єктом бюджетування є бізнес. Не підприємство, а саме бізнес як вид або сфера господарської діяльності. В якості об'єкта фінансового

планування можуть виступати виробництво і збут продуктів одного або декількох видів, відокремлені територіально, технологічно або по сегментах ринку. В одному підприємству одночасно може існувати кілька видів бізнесу, що переплітаються і взаємозалежних один з одним технологічно, організаційно, фінансово. Бюджетування дозволяє управляти фінансами як окремого бізнесу, так і підприємства в цілому, визначаючи набір видів бізнесу, терміни і напрямки реструктуризації і т. п.

Бюджет – це затверджений керівником організації прогноз фінансового стану, в якому визначені основні ліміти витрат і витрат, нормативи фінансових результатів, різні цільові фінансові показники. Бюджет включає в себе заплановані фінансові кошториси, прогнозовані обсяги залучення зовнішніх фінансових ресурсів (кредитів та інвестицій), умови їх отримання і т. д.

Таким чином, бюджет підприємства – це фінансовий план або виражена в цифрах заплановане на майбутнє фінансовий стан підприємства чи фірми, фінансове, кількісно певний вираз результатів маркетингових досліджень і виробничих планів, необхідних для досягнення поставлених цілей. Відповідно бюджетування – це процес розробки, виконання, контролю та аналізу фінансового плану, що охоплює всі сторони діяльності організації, що дозволяє зіставити всі понесені витрати та отримані результати у фінансових термінах на майбутній період в цілому і по окремих періодах.

Впровадження системи бюджетування дозволяє підприємству:

складати реальні прогнози фінансово-господарської діяльності; вчасно виявляти найбільш вузькі місця в управлінні підприємством, використовуючи інструменти багатоваріантного аналізу; швидко підрахувати економічні наслідки при можливих відхиленнях від наміченого плану за допомогою фінансових моделей і прийняти ефективне управлінське рішення; скоординувати роботу структурних підрозділів і служб на досягнення поставленої мети; підвищити керованість компанії за рахунок оперативного відстеження відхилень факту від плану і своєчасного прийняття рішень.

Очікувані результати після впровадження бюджетування: впровадження процедур регулярного фінансового планування і контролю над виконанням бюджету; навчання фахівців фінансових служб методикам фінансового планування та аналізу; складання річного бюджету підприємства; поліпшення керованості компанії за рахунок наділення повноваженнями, встановлення відповідальності менеджерів та вдосконалення організаційної структури; поліпшення фінансових показників роботи компанії за рахунок вдосконалення системи фінансового планування і контролю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Хруцкий, Т.В., В.В. Гамаюнов Внутрифирменное бюджетирование: Настольная книга по постановке глобализации планирования / Т.В. Хруцкий, В.В. Гамаюнов. — М.: Финансы и статистика, 2002. — 400 с.

2. Костромина Д.В. Управление затратами и прибылью предприятия на основе организации центров финансовой ответственности / Д.В. Костромина. // Финансовый менеджмент. — 2004. — №4. URL: <http://www.dis.ru/fm/arhiv/2004/4/6.html>.

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ БАНКІВСЬКОГО ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ

Самайчук С.І. – к.е.н., доцент
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Кредит як економічна категорія є виразом відносин між суб'єктами господарювання щодо надання й отримання позички в грошовій чи товарній формі на умовах поверненості, строковості й платності.

Перспективною формою банківського кредитування є іпотечне, з розвитком якого пов'язується можливість суттєвих якісних зрушень в економіці. Це дозволить вирішити питання отримання кредитних ресурсів для підприємств на оновлення їх матеріально – технічної бази, надасть нового імпульсу розвитку промисловості, будівництва та вирішить соціальні проблеми житла та зайнятості населення. Запровадження вторинного ринку іпотечного кредитування з вірно побудованою системою рефінансування дозволить збільшити кількість грошей, які працюють в економіці, підвищивши тим самим її монетизацію без ризикової первинної емісії.

На сучасному ринку факторів виробництва Україні капітал, за допомогою якого можна одержати більшу кількість продукції або збільшити дохід підприємства, є дефіцитним та дорогим. Суб'єктами попиту на капітал у грошовій формі є підприємства, суб'єкти підприємницької діяльності та фізичні особи, однак пропозиції інвестиційних коштів від фінансових посередників – комерційних банків тепер досить недостатні. Це також стосується фізичних осіб, які вважаються найважливішими суб'єктами пропозиції інвестиційного капіталу.

В силу недостатньої стабільності економіки й власної ліквідності позичальники не можуть гарантувати повернення коштів. Тому з огляду на сьогоднішній економічний стан потенційних позичальників стає зрозумілою висока ставка відсотка за іпотечними кредитами. З іншого боку, прибутковість розвитку виробництва, будівництва та сфери послуг в таких умовах не може бути досягнута, оскільки очікуваний рівень доходу на капітал нижче ринкової ставки відсотка по інвестиціях.

В перехідній економіці кредит як спосіб руху позичкового капіталу на розвиток підприємств, тепер в Україні не виконує свої функції, зокрема найбільш важливу – функцію прискорення концентрації й централізації капіталу. Дійсно, банки не зацікавлені в наданні позик підприємствам, які не гарантують повернення коштів.

За оцінками експертів, насичення іпотечного ринку сьогодні не перевищує 10-20%. Тому для банківських інститутів, які мають достатній обсяг тривалих ресурсів, щоб задовольнити потреби позичальників і покупців нерухомості, іпотечна спеціалізація - гарний засіб заробити на слабкій насиченості ринку. Однак для довгострокової роботи на ринку іпотеки необхідно мати стабільне джерело довгих пасивів, якими не можуть бути депозити населення.

В даний час виділяються дві моделі іпотечного кредитування:

1) Дворівнева («американська модель»), яка спирається на вторинний ринок заставних. Сутність моделі полягає в тому, що банк видає іпотечний кредит позичальнику в обмін на зобов'язання протягом визначеного терміну щомісяця переводити в банк фіксовану суму. Це зобов'язання позичальника забезпечене заставою житла, що здобувається. Банк продає кредит одному з агентств іпотечного кредитування, передаючи при цьому і зобов'язання із забезпечення. Агентства негайно відшкодовують банку виплачені позичальнику грошові кошти і замість цього просять переводити одержувані від нього щомісячні виплати, за винятком прибутку (маржі) банку, в агентство. Величина щомісячних виплат, тобто ставка, за якою агентство зобов'язується купувати іпотечні кредити, встановлюється ним самим на підставі вимог інвесторів до прибутковості відповідних фінансових інструментів. Іпотечні агентства, купуючи деяку кількість іпотечних кредитів у комерційних банків, збирають їх у пули і створюють на основі кожного новий цінний папір, джерелом виплат за яким є платежі позичальників. Ці виплати гарантовані не заставою нерухомості, а агентством як юридичною особою. Агентства реалізують іпотечні цінні папери на фондовому ринку і потім теж виступають як посередники, передаючи інвестору, що купив цінний папір, виплати від банку за винятком своєї маржі.

2) Однорівнева («німецька модель»). Це автономна збалансована модель іпотеки, що базується на «ощадно-позичковому» принципі функціонування — *Vausparkasse*, французьких *Livret Epargne Logement*, американських *Savings & Loans*. Тут вкладник одержує можливість накопичити необхідний внесок на придбання квартири (наприклад, у розмірі 50% її вартості) протягом тривалого періоду, а потім одержати іпотечний кредит на купівлю (будівництво) задалегідь обраної квартири. Будівельна ощадна каса, яка є замкнутою фінансовою структурою, починає свою діяльність з формування статутного капіталу і має на його основі своє власне джерело ресурсів для видачі кредитів. Усі наявні власні і притягнуті кошти каси використовуються тільки для здійснення статутної діяльності, тобто на фінансування будівництва житла і видачу іпотечних кредитів на купівлю побудованих квартир.

Іпотечний ринок поділяється на первинний та вторинний. Первинний іпотечний ринок – це сегмент іпотечного ринку, який охоплює економічні відносини, що виникають у процесі купівлі-продажу іпотечних заставних банками. При цьому за заставною до банку-покупця на обслуговування переходить і позичальник, який основну суму кредиту та відсотки сплачує тепер банку-покупцю заставної. Купити заставну можуть лише такі кредитні установи, у яких достатня ліквідність.

З розвитком іпотеки на фінансовому ринку з'явилися інвестори, які мають кошти та бажання отримати додатковий прибуток шляхом надійного (з низьким ризиком) інвестування. Такі можливості дає інвестування в цінні папери, забезпечені заставними, які могли би емітувати та продавати інвесторам банківські інститути. Надійність цих цінних паперів забезпечується жорсткими законодавчими обмеженнями сфер розміщення ресурсів, умовами кредитування,

чіткою спеціалізацією діяльності банків як по активних, так і по пасивних операціях.

З появою таких банків та виходом їх на фінансовий ринок виник вторинний іпотечний ринок. Він є тією часткою іпотечного ринку, яка охоплює економічні відносини між кредиторами, посередниками та інвесторами (а також всередині цих груп), що виникають у ході купівлі-продажу іпотечних облігацій, іпотечних сертифікатів та інших похідних інструментів. При цьому кредитор стає заставодавцем, а інвестор – заставоутримувачем. Якщо продаж іпотечних цінних паперів здійснюється безпосередньо інвестору, вторинний іпотечний ринок функціонує як однорівневий.

У рамках цієї моделі первинний кредитор може рефінансувати видані кредити шляхом продажу інвестору або спеціалізованому інституту вторинного ринку, які ще не створені на Україні, особливого виду цінні папери, забезпечені зібраними в пули іпотечними кредитами.

Для того, щоб в Україні механізм іпотечного кредитування населення працював ефективно, слід розв'язати складну проблему компенсації частини відсоткових ставок за відповідними кредитами, оскільки середні доходи наших співвітчизників недостатні для широкомасштабної реалізації житлового будівництва.

В усьому світі іпотека як інвестиційний інструмент має велике значення, бо це:

для позичальника – додаткова можливість отримання значних коштів на тривалі терміни для вирішення житлової проблеми;

для банківського інституту – стабільна робота упродовж декількох десятиріч зі стабільними доходами та гарантією повернення кредиту;

для держави – постійні інвестиції в житловий сектор, розвиток будівельної індустрії, а головне – становлення і розвиток ринкових відносин у багатьох секторах економіки, вирішення значної кількості соціальних проблем.

Таким чином, можна впевнено говорити про те, що існує безліч проблем, які гальмують залучення іноземних інвестицій в економіку нашої держави. Саме тому на сьогоднішній день стратегічною задачею повинно бути якомога швидше усунення перешкод, які стримують приплив іноземних інвестицій, створення якомога сприятливіших умов для залучення їх в нашу державу, аби сприяти розвитку країни в цілому. Виходячи із реалій сьогодення, іноземні інвестиції є сьогодні тим ресурсом, який, у всякому разі в найближчій перспективі, може найбільш вагомо сприяти підвищенню ефективності функціонування українських підприємств агропромислового комплексу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Досінчук Х. В. Перспективи розвитку інвестиційної діяльності в Україні [Електронний ресурс] / Х. В. Досінчук. – Режим доступу: <http://www.rusnauka.com/>

2. АПК-Информ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.apkinform.com/ru/conferences/grain_2015/

3. Інформаційне агентство РЖД.Партнер.ру - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rzd-partner.ru/news/transportnaia-logistika/ukrainskoi-zernovoi-logistike-neobkhodimy-investitsii-v-razmere--6-2-mlrd/>

4. Latifundist.com – національний агропортал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://latifundist.com>

ФОНДОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Сілецька Н.В. – к.е.н., доцент
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

На сучасному етапі розвитку економіки, виникає необхідність у пошуку нових джерел фінансування та забезпечення діяльності підприємств та інших суб'єктів господарювання. Цінні папери є одним з найефективніших інструментів, за допомогою яких залучаються додаткові фінансові ресурси. Організацією, яка надає можливість для здійснення торгових операцій є фондова біржа. Саме використання та розвиток інструментів фондового ринку є основним критерієм досягнення стабільності, формує матеріальний базис економічного зростання та забезпечує розширене відтворення суспільного виробництва.

На даний момент в Україні функціонує 10 фондових бірж (табл.1) [2].

Таблиця 1

Обсяг біржових контрактів з цінними паперами за 2011 -2013 рр.

Фондова біржа	2011р., тис.грн	2012р., тис.грн	2013р., тис.грн.	%
Українська фондова біржа	396,37	434,41	3411,38	0,72
Київська міжнародна фондова біржа	2081,08	2127,64	11822,06	2,49
Фондова біржа ПФТС	88859,77	89524,23	112979,90	23,80
Українська міжбанківська валютна біржа	2,39	62,63	1,50	0,0003
Фондова біржа «Іннекс»	32,30	10,01	220,78	0,05
Придніпровська фондова біржа	245,23	650,27	13090,14	2,76
Українська міжнародна фондова біржа	1083,58	990,00	1231,42	0,26
Фондова біржа «Перспектива»	79071,89	146007,09	319863,11	67,39
Східно – європейська фондова біржа	199,61	356,67	1085,10	0,23
Українська біржа	63867,85	24100,52	10929,48	2,30
ВСЬОГО	235840,07	264263,50	474634,86	100

Незважаючи на значну кількість фондових бірж, основні торги відбуваються на двох з них, а саме фондова біржа ПФТС та фондова біржа «Перспектива». Сумарна їх частка в торговому обороті складає 91,19%. Товарна біржа «Перспектива» активно нарощує товарний оборот, незважаючи на те, що вона вже на сьогоднішній день є одноосібним лідером серед інших організаторів торгів (67,39%) [1].

На фондовому ринку України використовується широкий спектр фінансових інструментів таких як акції, державні і муніципальні облигації внутрішньої позики, облигації підприємницьких структур, казначейські зобов'язання, ощадні сертифікати, державні і компенсаційні сертифікати, житлові чеки, інвестиційні сертифікати, облигації зовнішньої позики.

Найбільший обсяг торгів за фінансовими інструментами на організаторах торгівлі протягом 2011 – 2013рр. зафіксований в таблиці 2 [2].

Таблиця 2

Обсяг виконаних біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі (з розподілом по виду фінансового інструменту) за 2011 – 2013рр.

Види цінних паперів	2011р.		2012р.		2013р.	
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%
Акції	79433,71	33,67	23433,37	8,87	45322,66	9,55
Облігації підприємств	21526,27	9,13	26363,75	9,98	49410,51	10,41
Державні облигації України	99128,94	42,02	179127,70	67,78	351328,71	74,02
Облігації місцевих позик	462,04	0,20	6388,80	2,42	904,05	0,19
Інвестиційні сертифікати	11396,62	4,83	3989,30	1,51	6263,63	1,32
Похідні цінні папери	23982,47	10,17	24950,63	9,44	21404,29	4,51
ВСЬОГО	235930,05	100	264253,55	100	474633,85	100

Розглядаючи дані про обсяг біржових контрактів з фінансовими інструментами на організаторах торгівлі протягом 2011 – 2013рр. можна зазначити, що основну частку ринку займають облигації, а саме державні облигації України, облигації підприємств. Облігації місцевих позик займають значно нижчу сходинку. На другій позиції знаходяться акції, які разом з облигаціями займають 90-95% всього обсягу біржових контрактів.

Найменшу питому вагу у структурі розподілу торгівлі різновидами цінних паперів в Україні мають казначейські зобов'язання та деривативи (похідні цінні папери). Проте, якщо незначна частка казначейських зобов'язань має об'єктивну значимість, то торгівля деривативами суттєво пов'язана із стійкістю економічного розвитку та визначає одну з суттєвих перспектив розвитку вітчизняного ринку цінних паперів. Це пов'язано з тим, що саме

деривативи за своєю природою та економічною сутністю здатні протистояти розвитку кризових явищ.

Загальна тенденція випуску деривативів на вітчизняному ринку цінних паперів характеризується нерівномірною динамікою і тенденцією до суттєвого зниження за підсумками останніх років. Незважаючи на невтішну характеристику деривативи зберігають інтерес з боку учасників ринку. Відтак ключовим завданням є стимулювання та розвиток зацікавленості у випуску та торгівлі деривативами [3].

Причиною нестабільного розвитку ринку цінних паперів України є існування певних проблем – це низька капіталізація та обмежена ліквідність фондового ринку, переважання вторинного фондового ринку та відсутність інформаційної прозорості ринку, недостатній захист прав акціонерів, присутність значної частки іноземного капіталу, низька активність населення на фондовому ринку тощо. Як наслідок ринок цінних паперів не виконує покладені на нього функції, тобто не тільки не забезпечує підприємства та державу найдешевшими фінансовими ресурсами, а й взагалі перешкоджає розвитку економіки держави в цілому [4].

Задля подолання труднощів, що гальмують нормальне функціонування фондового ринку доцільно запропонувати заходи, які будуть спрямовані на покращення ситуації та розвиток ринку цінних паперів:

- розширення пропозиції цінних паперів;
- сприяння розвитку та становлення потужних національних інвесторів;
- забезпечення гарантії ліквідності цінних паперів;
- покращення нормативно – правових актів щодо регулювання діяльності депозитарної системи України;
- популяризація фондового ринку України серед населення;
- максимальний захист права інвесторів на законодавчому рівні;
- формування сприятливого податкового клімату до учасників фондового ринку.

Впровадження вищеперерахованих шляхів розвитку фондового ринку сприятиме покращенню його домінуючих процесів, від яких і залежить ефективність функціонування національного ринку цінних паперів, а також підвищення привабливості для інвесторів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nssmc.gov.ua> .
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Слав'янська, Н.Г. Перспективи використання похідних фінансових інструментів в Україні / Н.Г.Слав'янська, А.С.Незнамова // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – 2010. – Вип. 29. – С. 255-263
4. Федірко В. В. Фондовий ринок України: сучасні тенденції та проблеми розвитку // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник наукових праць : Вип. 35 / Державний вищий навчальний заклад

«Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2012. – 388 с.

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА НАПРЯМИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ

Синенко О.О. – аспірант
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Науковий керівник – д.е.н., професор Танклевська Н.С.

У сфері державного регулювання сільськогосподарського виробництва значна увага приділяється опосередкованим формам його державної підтримки сільськогосподарських підприємств, що являють собою систему заходів зі створення сприятливих організаційно-економічних умов для їх функціонування та розвитку [9]. В умовах інтеграції України у ЄС було прийнято відповідні реформи, які сприяють цьому процесу. Так, у 2013 р. розроблено Проект ЄС «Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС», що виконується консорціумом на чолі з Crown Agents Ltd. Загальна мета Проекту полягає у сприянні розвитку сталої і послідовної системи управління державними фінансами шляхом створення всеосяжної та прозорої нормативно-правової бази та ефективної інституційної інфраструктури у сфері державних закупівель, а також удосконаленні підзвітності та професійної етики органів державної влади у сфері державних закупівель і розвитку національної системи державної допомоги в Україні. Проект сприяє розвитку послідовної системи управління державними фінансами шляхом створення всеосяжної та прозорої правової бази та ефективної інституційної інфраструктури у сфері державних закупівель, а також удосконалення підзвітності та професійної етики органів державної влади у сфері державних закупівель і розвитку національної системи державної допомоги в Україні [1].

Нами були досліджені сутність понять «державна підтримка» та «державна допомога» та форми їх впливу на сільськогосподарські підприємства. Закон України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» визначає державну допомогу суб'єктам господарювання як підтримку у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності. Заходи державної підтримки, спрямовані на сприяння загальному економічному розвитку і сталому зростанню.

Згідно Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», «державна підтримка» - є узагальнюючим поняттям, що охоплює будь-які форми державної підтримки суб'єктів господарювання, а «державна допомога» - охоплює концепцією державної підтримки як один з її

різновидів. Форми їх прояву для сільськогосподарських підприємств передбачені у вигляді: субсидій, дотацій, податкових пільг, пільгового кредитування, компенсації частини витрат на страхування урожаю тощо. Позитивної динаміки державне фінансування аграрного сектору економіки набуло лише в 2000 р. Постійне зростання його обсягів спостерігалось до 2008 р., коли Україні набула статусу члена Світової організації торгівлі (СОТ). У цьому році держава по різних каналах виділила агропромислому комплексу 11,2 млрд. грн. [2, с. 184].

Нині ідеологія державної підтримки орієнтована на економічний прагматизм, що виражається в збільшенні віддачі кожної гривні бюджетних коштів. Сільськогосподарські підприємства мають більш високий рівень віддачі фінансових вкладень за рахунок масштабів виробництва. З цих позицій цілком зрозуміла нинішня структура розподілу бюджетного фінансування розвитку аграрного виробництва. Однак, вона не відповідає гостроті проблеми фінансового забезпечення для різних за обсягами виробництва сільськогосподарських підприємств [3]. У світовій практиці за розподілу бюджетних коштів на підтримку сільського господарства враховується не лише економічний, а й соціальний, культурний, історичний, екологічний аспекти. В цьому контексті будується й концепція сталого розвитку аграрного виробництва та сільських територій, яка домінує в економічній та аграрній політиці розвинутих країн. Наприклад, в США близько 70,0 % бюджетних дотацій отримують найменші за розмірами виробництва сільськогосподарські товаровиробники. Дані про фактичні обсяги щорічної державної підтримки сільського господарства в окремих країнах світу наведені на рис. 1.

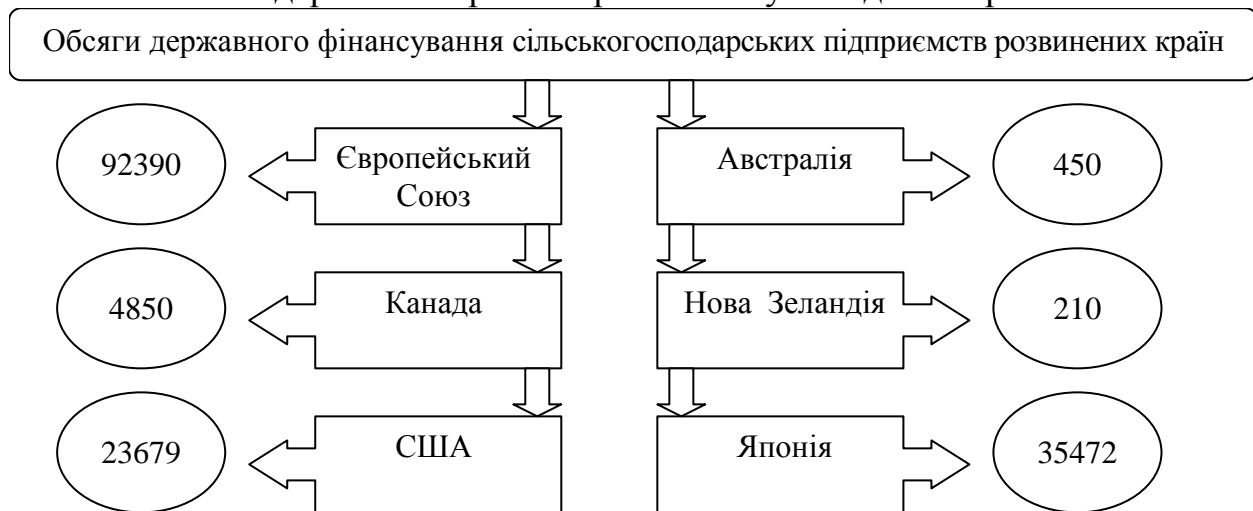

Рис. 1. Обсяги державного фінансування сільськогосподарських підприємств розвинутих країн.

14.розраховано автором за даними [3]

Як показують дані рис. 1, фактичні обсяги щорічної державної підтримки сільського господарства в розвинутих країнах світу суттєво відрізняються: від 210 у Новій Зеландії до 92 млрд. грн. США у країнах ЄС. Досвід розвитку сільського господарства європейських країн і забезпечення

конкурентоспроможності їх аграрних підприємств на світовому ринку вказує на провідну роль держави та державної підтримки в цьому процесі [4].

Для нашої країни, яка є членом СОТ, державне фінансування сільськогосподарських підприємств поділяється на певні категорії: “зелений кошик”, “синій кошик”, “жовтий кошик”. Перший включає в себе заходи державної підтримки, які не впливають або впливають несуттєво на торгівлю й виробництво. Наприклад, маркетинг, перепідготовка та підвищення кваліфікації працівників, культурно-освітня діяльність у сільській місцевості, прикладні розробки у сфері розвитку сільськогосподарського виробництва.

На сьогодні механізм державного фінансування в аграрному секторі економіки Україні здатен забезпечити не більше 10-20% загальної потреби. Відтак постійне недофінансування галузі на рівні 80-90% призводить до суттєвого зниження ефективності використання бюджетних коштів та не спричинює стрімке підвищення показників розвитку галузі [6, с. 3]. Необхідні нові ефективні зміни у напрямі державної фінансової підтримки сільськогосподарських підприємств. У цьому напрямі прийнято План заходів із виконання Міністерством аграрної політики України та центральними органами виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України (КМУ) через Міністра аграрної політики та продовольства України, Програми діяльності КМУ і Коаліційної угоди прийнятої у 2015 р. [5]. ні Стратегія Реформи сільського господарства до 2020 р. передбачає зміни і для сільськогосподарських підприємств у частині державної фінансової підтримки:

1) до 1 червня 2017 р. розроблення нової системи оподаткування, яка стимулюватиме розвиток сільськогосподарського виробництва;

2) вдосконалення системи державної підтримки сільськогосподарського виробництва, забезпечення її прозорості (менша кількість програм, чітке і недвозначне формулювання вимог до заявників) (II квартал 2015 р.);

3) забезпечення законодавчого врегулювання та практичне запровадження фінансових інструментів на ринках сільськогосподарської продукції (аграрні розписки, ф'ючерсні і форвардні контракти, у тому числі укладені на світових товарних та фондових біржах) (I квартал 2015 року) та

ло.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Звіт про результати дослідження державної підтримки суб'єктів господарювання в Україні [Електронний ресурс]: Режим доступу: www.eupublicprocurement.org.ua

2. Крупський В.С. Можливості державної фінансової підтримки сільського господарства в Україні під час економічної кризи / В.С. Крупський // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.11. – С. 184-188.

3. Мазур А.Г. Державне фінансування сільськогосподарських підприємств / А.Г. Мазур // Економіка та управління АПК. – 2014. – № 2. – С. 35-39.

4. Майстро С. В. Напрями державної підтримки аграрного сектору та її вплив на конкурентоспроможність продукції на світовому ринку [Електронний ресурс]: / С.В. Майстро. – Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej2/txts/galuz/05msvpsr.pdf>.

5. Реформа сільського господарства Проект Верховної ради Україні VIII скликання «Коаліційна угода» 2014 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/node/15654.3>.

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ПОВОРОТНОЇ ФІНАНСОВОЇ ДОПОМОГИ

Скрипник С.В. – к.е.н., доцент
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Будь-яке підприємство зацікавлене в поповненні власних обігових коштів. Одним з інструментів перерозподілу тимчасово вільних коштів суб'єктів господарювання є поворотна фінансова допомога. Правовою основою для отримання поворотної фінансової допомоги є договір позики. Відносини за договором позики регулюються Цивільним кодексом України (ЦКУ). Зокрема, у ло. 1046 цього Кодексу за договором позики одна сторона (позикодавець) передає другій стороні (позичальникові) у власність гроші або інші речі, визначені родовими ознаками, а позичальник зобов'язується повернути таку саму суму грошей або таку саму кількість речей того самого роду та якості [3]. Позикодавець має право на одержання від позичальника процентів від суми позики, якщо інше не встановлено договором або законом.

Під поворотною фінансовою допомогою (ПФД) слід розуміти суму коштів, що надійшла платнику податків у користування за договором, який не передбачає нарахування процентів або надання інших видів компенсацій у вигляді плати за користування такими коштами, та є обов'язковою до повернення. До безповоротної фінансової допомоги згідно пп. 14.1.257 ПКУ відносяться операції:

1) суму коштів, переданих платнику податків за договорами дарування, іншими подібними договорами або без укладення таких договорів (дотації і субсидії із фондів загальнообов'язкового державного соцстрахування або бюджетів, отримані платником податку, включаються до його доходів у складі інших доходів згідно);

2) суму безнадійної заборгованості, відшкодованої кредитором позичальником після списання такої заборгованості. Починаючи з 01.04.2011 р. кредитори, які мають відшкодовану безнадійну заборгованість мають додатковий вид податкового доходу без права зменшення оподатковуваного прибутку на понесені ними витрати;

3) суму заборгованості одного платника податків перед іншим платником податків, не стягнуту після закінчення строку позовної давності;

4) основну суму кредиту або депозиту, що надані платнику податків без встановлення строків повернення такої основної суми, за винятком кредитів, наданих під безстрокові облігації, та депозитів до запитання у банківських

установах, а також суму процентів, нарахованих на таку основну суму, але не сплачених (списаних);

5) суму процентів, умовно нарахованих на суму поворотної фінансової допомоги, що залишається неповерненою на кінець звітної періоду, у розмірі облікової ставки НБУ, розрахованої за кожен день фактичного використання такої поворотної фінансової допомоги.

Згідно Податкового кодексу України [2], до категорії неплатників податку на прибуток або пільговиків для цілей обліку ПФД відносять осіб, які наведені на рис. 1.

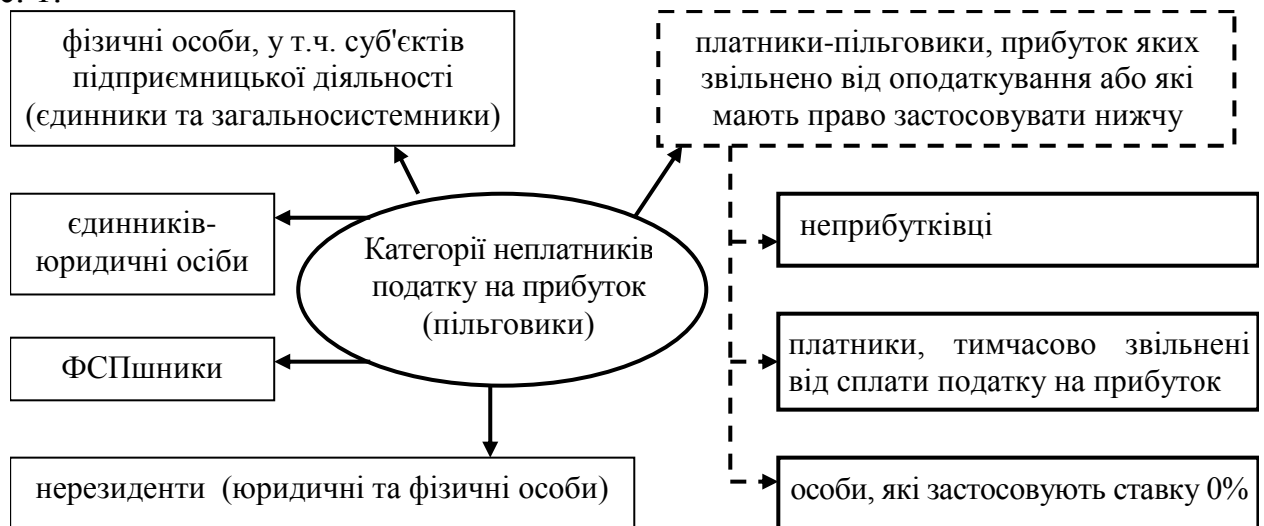

Рис. 1. Категорії неплатників податку на прибуток (пільговики)

В бухгалтерському обліку, сума отриманої поворотної фінансової допомоги не включається до складу доходу платника податку, оскільки з огляду на П(С)БО 15 «Дохід» отримання запозичених коштів не приводить до збільшення активів або зменшення зобов'язань, що обумовлює зростання власного капіталу. Підприємство відображає отриману ним поворотну фінансову допомогу у складі кредиторської заборгованості, керуючись нормами п. 6 та 7 П(С)БО 11 «Зобов'язання»:

– поточні зобов'язання (враховує на субрахунку 685 «Розрахунки з іншими кредиторами», якщо заборгованість буде погашено протягом 12 місяців);

15. довгострокові зобов'язання (враховує на рахунку 55 «Інші довгострокові зобов'язання», якщо заборгованість буде погашено протягом строку, що перевищує 12 місяців, починаючи з дати балансу).

Якщо на дату балансу термін погашення за договором не більше року, таку заборгованість слід перевести до складу поточних зобов'язань записом:

16. Д-т 55 «Інші довгострокові зобов'язання»;

– К-т 611 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями».

Сума умовно нарахованих процентів у бухгалтерському обліку не відображається. На підставі бухгалтерської довідки такі суми відображаються в оподаткуванні прибутку підприємств.

В податковому обліку, отримана від зазначених осіб ПФД урахується, якщо [1]:

1) підприємство отримало ПФД від неплатника податку на прибуток або пільговика (крім засновників/учасників) і на кінець звітного періоду, у якому вона одержана, не повернуло таку ПФД (або її частину), то на неповернену суму потрібно збільшити інший податковий дохід;

2) у наступних періодах, коли підприємство повертає зазначену суму позикодавцю, воно вправі збільшити інші податкові витрати на розмір фактично поверненої ПФД за результатами такого періоду

3) Якщо ПФД повністю повернули в тому-таки звітному періоді, у якому й отримали, – такі події оминуть податковий облік підприємства.

Наведені операції обліковуються у Податковій декларації з податку на прибуток підприємства № 872, в якій сума інших доходів від ПФД знайде своє відображення в рядку 03.12 за відповідний податковий (звітний) період, а витрати на повернену в наступних звітних періодах суму ПФД показують у рядку 06.4.36. Звітним періодом для податкового обліку ПФД для підприємств, які звітують із податку на прибуток раз на рік слід вважати річний період.

Одержана від нерезидента (юридичних чи фізичних осіб) ПФД відображається в іноземній валюті, а також заборгованість з її повернення. Для визначення доходів у випадку, якщо ПФД не повернули на кінець звітного періоду, розраховують за курсом НБУ який діяв на дату отримання коштів на поточний рахунок. Отже, до доходів нерезидента включають одержану суму ПФД, що не повернена на кінець звітного періоду. Заборгованість по сумі ПФД підлягає перерахунку на дату балансу та при поверненні ПФД, а курс на дату отримання коштів є свого роду точкою відліку для початку цього перерахунку. Щодо витрат, які можуть виникнути у нерезидента при поверненні ПФД також потрібно брати курс, який діяв на дату отримання коштів на поточний рахунок. Оскільки, згідно з тим самим пп. 135.5.5 ПКУ платник включає до витрат суму поверненої ПФД (одразу чи частинами). Тобто, у підсумку доходи й витрати за такою ПФД мають бути тотожні.

Таким чином, одержувач ПФД має перераховувати курсові різниці по неповерненій нерезиденту сумі (заборгованості) та валюті на його рахунках, із відображенням доходів від перерахунку в рядку 03.19, а витрат – у рядку 06.4.12 та незалежно від того, подає він Декларацію № 872 поквартально чи раз на рік, перерахунок він здійснює на кінець кожного кварталу та на дату списання коштів із рахунку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Облік поворотної глобалізації від неплатника податку на прибуток чи пільговика // Все про бухгалтерський облік. – № 54 (2171). – 16 червня 2014. – С. 7 – 9.

2. Податковий кодекс України від 2.12.2010 р. № 2755-VI (зі змінами та доповненнями) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.interbuh.com.ua/normative/pku.html>.

3. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року: станом на 01 лютого 2015 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 435-IV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15/print1382955705648366>.

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ АКТИВІВ ТА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ: СУЧАСНІ НОВАЦІЇ

Сліпченко Т. Г. – студентка

Полтавська державна аграрна академія

Науковий керівник – к.е.н., доцент Романченко Ю.О.

За останні роки національна система обліку та звітності зазнала чималих змін. Реформування на основі впровадження міжнародних принципів та стандартів з наступним оновленням інструкцій, положень уже стало звичним явищем для науковців та практикуючих бухгалтерів. Починаючи з 01.01.2015 р. набирає чинності Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань № 879, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. Цей документ передбачено для застосування юридичними особами, створеними відповідно до законодавства України, незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності (окрім банків), а також представництвами іноземних суб'єктів господарської діяльності [2].

Слід відмітити, що Положення № 879 чітко структуроване. Воно складається з чотирьох розділів (рисунок), у кожному із них розкрито окремі питання щодо організації і методики проведення інвентаризації активів та зобов'язань, перевірки та оформлення її результатів.

Так, слід відмітити незмінність загального порядку та умов проведення інвентаризації господарюючими суб'єктами, створення інвентаризаційних комісій та визначення відповідальності керівника за організацію і проведення інвентаризацій. Як і раніше на власника або уповноважений ним орган покладається відповідальність за створення необхідних умов для проведення інвентаризації, визначення об'єктів, періодичність і строки проведення інвентаризації за виключенням випадків, коли проведення інвентаризації є обов'язковим. Однак випадки проведення обов'язкової інвентаризації доповнено. Так, пунктом 7 розділу I передбачено обов'язкове її проведення у разі переходу на складання фінансової звітності за міжнародними стандартами (на дату переходу).

У розділ II Положенні № 879 чітко прописано основні правила організації та проведення інвентаризації. Серед новацій слід відмітити можливість очолювати інвентаризаційну комісію самостійно керівником підприємства у випадках, коли бухгалтерський облік ведеться безпосередньо самим керівником підприємства. Матеріали інвентаризації (описи, акти, звіряльні відомості, протоколи) оформлюються не менше ніж у 2-х примірниках (п. 21 р. II). Слід відмітити, що Положення № 879 не містить додатків, яких чимало у вигляді форм інвентаризаційних описів, актів інвентаризації, звіряльних відомостей містили старі Інструкції № 69 та 90. Такі матеріали інвентаризації згідно з п.14 розділу IV оформлюються відповідно до вимог, установлених Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 24 травня 1995 року № 88, для первинних документів з урахуванням обов'язкових реквізитів та вимог, передбачених цим Положенням. До речі, матеріали інвентаризації дозволяється

заповнювати як рукописним способом, так і за допомогою електронних засобів обробки інформації. Відомості про результати проведених інвентаризацій бюджетні установи оформляють за формами, визначеними законодавством.

Привертає увагу розділ III Положення № 879, який складається з восьми пунктів, у яких детально визначено порядок інвентаризації різних видів активів та зобов'язань: основних засобів, нематеріальних активів, капітальних інвестицій, запасів, біологічних активів, готівки, грошових коштів та їх еквівалентів, бланків документів суворої звітності, дебіторської та кредиторської заборгованостей, витрат і доходів майбутніх періодів, забезпечень та резервів.

Правилам перевірки та оформленню результатів інвентаризації присвячено розділ IV. Виявлені при інвентаризації розбіжності між фактичною наявністю активів і зобов'язань і даними бухгалтерського обліку регулюються підприємствами в порядку, визначеному пунктом 4 розділу IV. Зокрема: основні засоби, нематеріальні активи, які виявлені в лишках, підлягають оприбуткуванню зі збільшенням доходів майбутніх періодів (доходів спеціального фонду бюджетної установи); цінні папери, грошові кошти, їх еквіваленти та інші оборотні матеріальні цінності, які виявлені в лишках, підлягають оприбуткуванню зі збільшенням доходу звітного періоду підприємства (доходу спеціального фонду бюджетної установи).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Дем'яненко М. Я. Інвентаризація в системі бухгалтерського обліку : [монографія] / М. Я. Дем'яненко, В. В. Чудовець – К. : ННЦ «ІАЕ», 286 с.
2. Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України № 879 від 02 вер. 2014 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України – Режим доступу до документу: <http://www.rada.gov.ua>.

БЮДЖЕТНО-ФІНАНСОВА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТА НАПРЯМИ ЗМІЦНЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ОСНОВИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Слепцов В.А. – к.е.н.

міський голова Карлівки Полтавської області

За роки незалежності Україні вдалося закласти правові, організаційні, матеріально-фінансові засади місцевого самоврядування. Питанням його організації був присвячений окремий розділ Конституції України, прийняті Закони України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про органи самоорганізації населення», «Про службу в органах місцевого самоврядування», значний регулятивний потенціал у цій сфері несуть й інші законодавчі акти. Конституція України не тільки визнала місцеве самоврядування, але й проголосила відданість нашої держави міжнародно-

правовим цінностям і стандартам. Проте, поряд з безумовними здобутками щодо розбудови місцевого самоврядування в Україні, необхідно відмітити й недоліки. Реаліями сьогодення, на жаль, стали: надмірна централізація державної влади, створення громіздкої і малоефективної управлінської структури на територіальному рівні, розчарування серед широких верств населення у можливості ефективного вирішення питань місцевого значення.

Недосконалість чинного законодавства породжує численні конфлікти між органами державної влади та органами місцевого самоврядування, призводить до загострення багатьох соціальних, економічних та інших проблем місцевого розвитку. Отже, на сучасному етапі місцеве самоврядування в Україні потребує суттєвого реформування – децентралізації. Проведення бюджетної децентралізації в Україні у формі збільшення повноважень та фінансової бази органів місцевого самоврядування триває вже довгий час та кожного року декларується в Основних напрямках бюджетної політики, а фактично відбувається процес підвищення рівня бюджетної централізації. Для оцінки ступеня бюджетно-фінансової децентралізації використовують показник частки регіональних (місцевих) рівнів управління у доходах і видатках консолідованого бюджету. Показником високого рівня децентралізації є частка місцевих видатків на рівні більш як 45,0 % загальнодержавних видатків, середнього рівня – 30,0-45,0 %, а низького рівня – менш як 30,0 %. Значна залежність місцевих бюджетів від державного бюджету свідчить про недосконалість розподілу доходно-видаткових повноважень між рівнями управління і системи міжбюджетних відносин, а також про проблеми з нарощуванням доходної частини місцевих бюджетів через слабку економічну розвиненість окремих територій [3]. В цьому напрямі були здійснені відповідні зміни, які є найбільшим за останні роки у напрямку бюджетної децентралізації, а саме Верховною Радою у грудні 2014 року були прийняті зміни до Бюджетного та Податкового кодексів України. Так, якщо раніше від 50,0 до 90,0 % бюджетів різних рівнів в Україні були дотаційними, то після проведених реформ, кількість дотаційних бюджетів скоротиться вдвічі [2]. Децентралізація бюджетних фінансових ресурсів наведена на рис. 1.

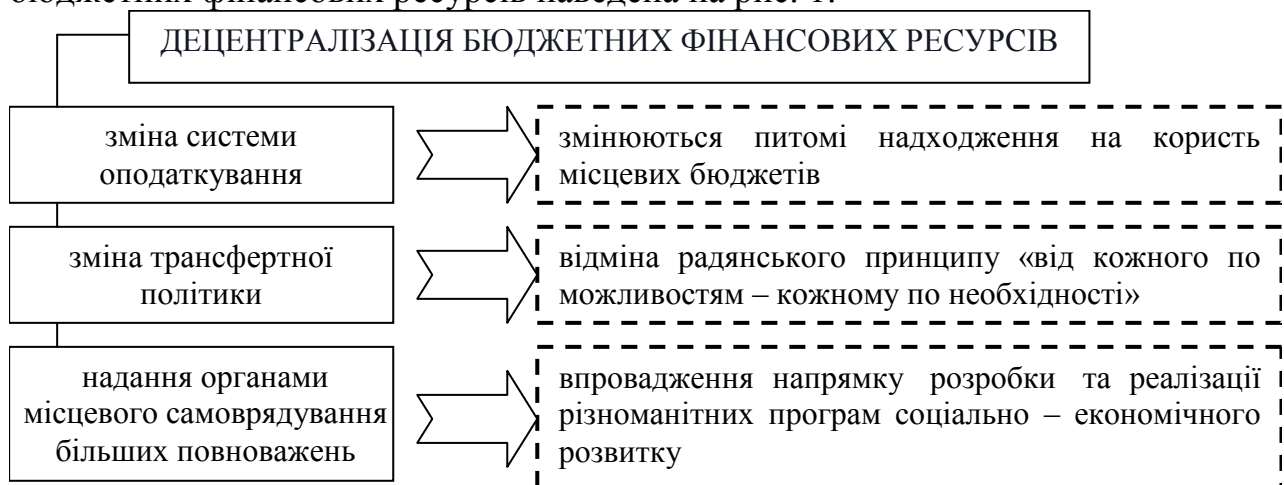

Рис. 1. Децентралізація бюджетних фінансових ресурсів

Відповідно до Бюджетного кодексу, відбулись значні зміни до підходів у формуванні видаткових повноважень, які делегуються виключно на рівень міста обласного значення, районний рівень та рівень територіальних громад, які будуть об'єднані. Починаючи з 2015 року місцеві бюджети отримують такі нові види трансфертів: освітня субвенція, субвенція на підготовку робітничих кадрів та медична субвенція [1].

За словами Міністра фінансів України Наталії Ярецько, прийняті зміни до Бюджетного кодексу України розширяють права місцевих органів влади і в першу чергу в частині самостійності прийняття рішень із формування та використання бюджетних коштів. Це сприятиме формуванню нових прогресивних відносин в управлінні бюджетними ресурсами; визначенню на законодавчому рівні чітких бюджетних прав і рівня відповідальності двох рівноправних гілок влади – Уряду і місцевого самоврядування; комплексному вирішенню питань територіальних громад; збільшенню мотивацій до нарощування дохідної бази місцевих бюджетів. У цілому ресурс місцевих бюджетів на 2015 р. склав 266,9 млрд. гривень, що на 20,6% більше, ніж 2014р. [4].

Відповідно Проекту Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» підготовлено на виконання Основних напрямів бюджетної політики на 2015 рік щодо реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.06.2014 № 591-р. пропонується:

1) врегулювати бюджетні правовідносини, пов'язані з впровадженням нової моделі фінансового забезпечення місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин;

2) удосконаленням казначейського обслуговування бюджетних коштів;

3) посиленням відповідальності головних розпорядників бюджетних коштів,

4) функціонуванням бюджетної системи України в особливий період. Прийняття проекту Закону дасть змогу реалізувати політику децентралізації повноважень та фінансів; зміцнити матеріальну та фінансову основи місцевого самоврядування. Зміцнення матеріальної та фінансової основи місцевого самоврядування передбачається за напрямками (рис. 2).

За попередніми розрахунками ріст ресурсу місцевих бюджетів у 2015 р. складе близько 23,4 млрд. грн. Оскільки система забезпечує автономність прийняття місцевих бюджетів і децентралізацію, то у майбутньому такі зміни дадуть синергетичний ефект і доходи місцевих бюджетів зростуть у два-три рази. Таким чином у розпорядженні органів місцевого самоврядування буде ресурс для вирішення нагальних питань розвитку громад.

ЗМІЦНЕННЯ МАТЕРІАЛЬНОЇ ТА ФІНАНСОВОЇ ОСНОВИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

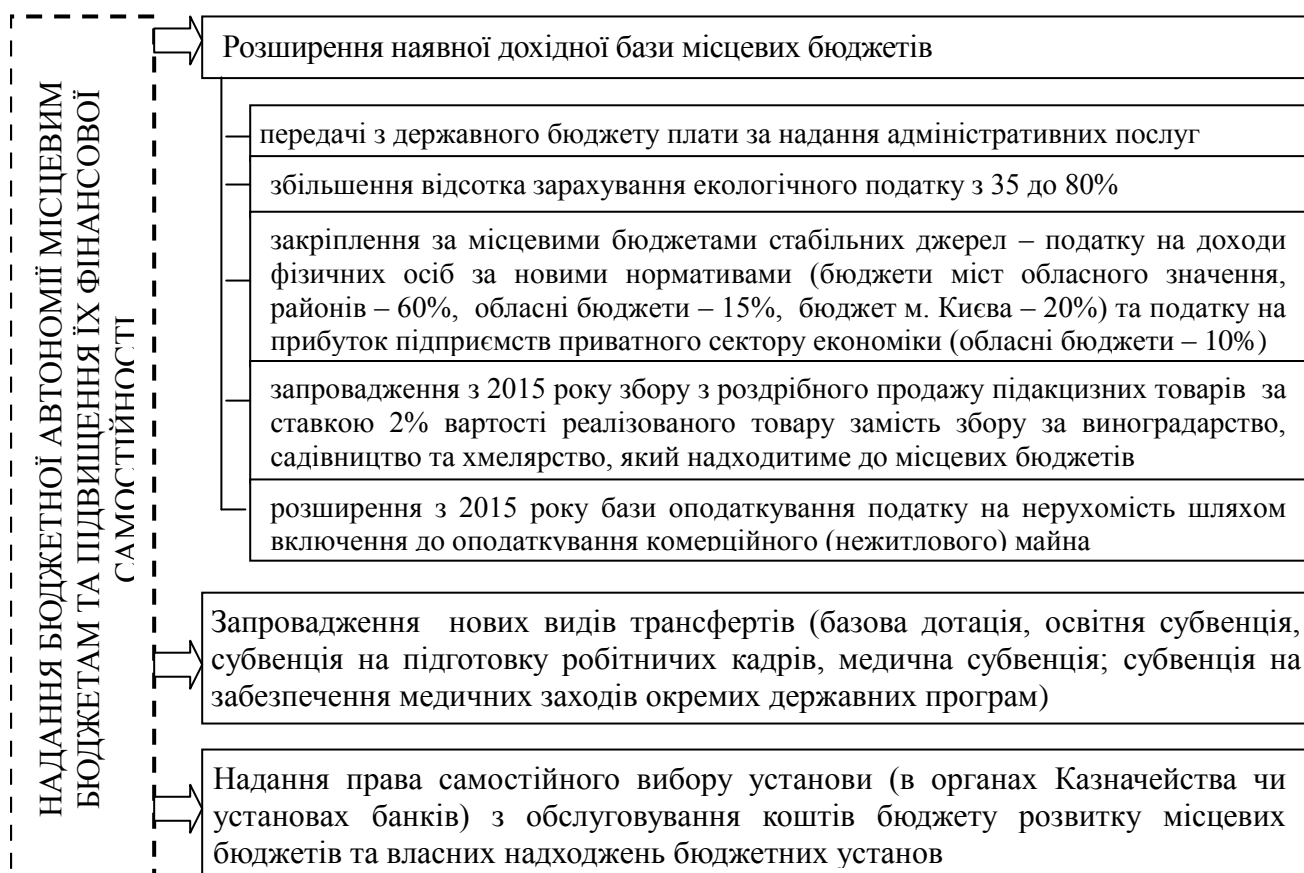

Рис. 2. Зміцнення фінансової основи місцевого самоврядування

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин: Закон України від 28.12.2014 р. № 79-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>
2. Про внесення змін до плану заходів щодо реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні від 8 квітня 2015 р. № 349 – р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua/attachments/content-attachments/4328/Provneszmindoplanyzahodiv.pdf>
3. Шевченко О. Бюджетно-фінансова децентралізація у контексті підвищення ефективності управління регіонами / О.Шевченко//[Електронний ресурс].-Режим доступу : <http://old.niss.gov.ua/Monitor/april08/9.htm>
4. Ярецько Н. Ресурс місцевих бюджетів на 2015 рік / Н. Ярецько // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=247868006&cat_id=24426429.

СПИСАННЯ ЗПСОВАНОЇ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМ ПІДПРИЄМСТВОМ: БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ТА ПОДАТКОВИЙ АСПЕКТ

Собченко А.М. – к.е.н., доцент
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Ведення господарської діяльності сільськогосподарської підприємства пов'язане з певними ризиками. З об'єктивних причин або через специфіку діяльності рано чи пізно, але практично на кожному підприємстві трапляються недостачі або втрати від псування активів. У чинному законодавстві України нині немає визначення поняття «недостача». На практиці це поняття використовують, коли виникає розбіжність між фактичною наявністю матеріальних цінностей (МЦ) або інших об'єктів обліку та інформацією, наведеною про них у документах. Залежно від характеру, а також місця виникнення недостачі або втрат від псування встановлюється особа, з вини якої сталася така недостача (псування), а також важливим є момент визнання її винною (табл. 1).

Таблиця 1

Особи, які відповідають за недостачі, втрати від псування ТМЦ

Виявлення винної особи, визнання вини		
Винні особи в недостачах і псуваннях	матеріально відповідальні особи (МВО)	
	працівники підприємства, з якими договір матеріальної відповідальності не було укладено	
	сторонні особи, постачальники, транспортні організації	
ЯКЩО ВСТАНОВЛЕНО:	недостачу на складі або місці експлуатації	Відповідальність покладається на МВО Якщо зафіксовано сліди стороннього вторгнення, то про факт крадіжки повідомляються відповідні органи для з'ясування обставин крадіжки і встановлення винної особи
	псування ТМЦ, що призвело до неможливості їх подальшого використання, на складі або на місці експлуатації	Відповідальність покладається на МВО Якщо під час внутрішнього розслідування встановлено, що причиною псування МЦ стали обставини, не пов'язані з порушенням обов'язків такою особою, у такому разі з неї знімається відповідальність
	недостача (псування) в дорозі	При виявленні недостачі (псування) придбаних МЦ отриманих на складі відповідальність покладається на того учасника договору, в обов'язки якого входить доставка таких МЦ
		При доставці ТМЦ підприємством-продавцем на суму виявленої недостачі (псування) підприємством-покупцем подається претензія на адресу зазначених постачальників
		При доставці матеріальних цінностей власним транспортом підприємства-покупця вся відповідальність за недостачу (псування) матеріальних цінностей покладається на відповідальну особу щодо цієї поставки такого підприємства
	Визнання вини особи	особа, до якої висунуто претензії щодо недостачі або псування матеріальних цінностей, визнається винною після
Відповідальність за відшкодування збитків настає після визнання такої особи винною		
Якщо судом відмовлено в позові, особа, до якої висувалися претензії, винною не визнається, і відповідальність з відшкодуванню збитків не настає		

Втрати від псування цінностей є, по суті, збитками, «... яких особа зазнала у зв'язку зі знищенням або пошкодженням речі...» [5]. Втрати від псування визначаються в тих самих випадках, що й недостача, а також можуть бути виявлені в поточній діяльності підприємства (виробництво продукції, експлуатація ТМЦ тощо).

У бухгалтерському обліку, установлення факту псування продукції сільськогосподарським підприємством – це підстава для обов'язкового проведення інвентаризації (п. 1.3 Методрекомендацій з інвентаризації № 37 – 27 – 12 / 14023) [4], за результатами якої складатимуть інвентаризаційний опис (ф. № Інв.-4сг). У такому документі зазначають кількісні та якісні характеристики продукції, причини псування та можливе подальше використання (наприклад, на корм тваринам). Слід звернути увагу, що списати всю або частину зіпсованої сільськогосподарської продукції як природний убуток не можна, адже природний убуток передбачає втрату кількості, а не якості товарно-матеріальних цінностей.

Чинним законодавством не передбачено типового документа для списання з балансу зіпсованої продукції. Згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [2], підприємство має розробити його самостійно. Зазвичай продукцію списують за актом списання. У ньому зазначають найменування продукції, що підлягає списанню, її кількість та вартість, а також причини псування. Підписують акт члени комісії (інвентаризаційної). Такий документ складають у 2 примірниках. Один передають матеріально відповідальній особі, інший – до бухгалтерії. Якщо сільськогосподарське підприємство планує використовувати зіпсовану продукцію в господарській діяльності, але на інші цілі (наприклад, на корм тваринам), то, крім акта, необхідно скласти ще й накладну-вимогу на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів. У ній фіксують переміщення продукції з однієї групи (скажімо, зерно озимої пшениці) в іншу (наприклад, корми). Крім того, сільськогосподарське підприємство обов'язково визначає, чому продукція зіпсувалася: з вини господарства (не створено належних умов для зберігання) або можливо з вини матеріально відповідальної особи чи внаслідок стихійного лиха. Оскільки від цього залежить порядок відображення в бухгалтерському та податковому обліку збитків від псування та пов'язаних із цим відшкодувань.

У податковому обліку, якщо зіпсована продукція не підлягає подальшому використанню на підприємстві (списана з балансу), то підприємство втрачає право на податковий кредит за товарами/послугами, які використано в процесі її виробництва (вироснування). Адже виходить, що такі товари/послуги не будуть використані в оподатковуваних операціях у межах господарської діяльності [1]. Компенсація раніше відображеного податкового кредиту відбувається не шляхом його сторнування, а нарахуванням податкових зобов'язань. Для сільськогосподарських підприємств податкові зобов'язання з ПДВ нараховуються виходячи з вартості придбання товарів, але не нижче звичайних цін [1]. Тобто базу оподаткування визначають виходячи з вартості товарів, робіт, послуг, витрачених раніше на виробництво зіпсованої продукції, ПДВ за якими включено до податкового кредиту підприємства. Базу оподаткування

розраховують за правилами п. 189.1 ПКУ згідно з якими включено до податкового кредиту підприємства.

Якщо зіпсована сільськогосподарська продукція не придатна до подальшого використання в господарській діяльності, а її використання не призведе до отримання економічних вигід у майбутньому, то підприємство не вправі обліковувати її в складі активів (п. 5 П(С)БО 9 «Запаси») її списують на витрати підприємства (субрахунок 947 «Нестачі і втрати від псування цінностей»). Крім того, суму втрат від псування необхідно відображати й на позабалансовому обліку, а саме на рахунку 072 «Невідшкодовані нестачі і втрати від псування цінностей» [3] доти, доки не виявлять винуватця або ж до закінчення терміну позовної даності (три роки).

Якщо від використання виявленої зіпсованої продукції можна очікувати отримання економічних вигід (наприклад, використання на корм), то в бухгалтерському обліку операції обліковують на рахунку 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва». Відповідно до П(С)БО 9 «Запаси», на дату балансу вартість таких запасів зменшують до чистої вартості реалізації. Уцінка зіпсованої продукції відображається за кореспонденцією:

Д-т 946 «Втрати від знецінення запасів»

К-т 27 «Продукція сільськогосподарського виробництва».

Псування сільськогосподарської продукції можливе й унаслідок надзвичайних подій (пожежа, затоплення та інші непередбачувані явища). Для відображення витрат за цими операціями передбачено субрахунок 977 «Інші витрати діяльності». Отримання страхового відшкодування відображається за кредитом субрахунку 746 «Інші доходи».

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

2. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 12.05.2011 р. – № 3332-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3332-17>

3. Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.1996р. № 116 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

4. Методичні рекомендації з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, розрахунків та незавершеного виробництва. Лист Мінарополітики від 04.12.2003 р. № 37 – 27 – 12 / 14023 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

5. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 зі змінами // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 435-IV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15/print1382955705648366>.

ПОРЯДОК НАРАХУВАННЯ І СПЛАТИ ЄДИНОГО СОЦІАЛЬНОГО ВНЕСКУ

Собченко Д.К. – студент 2 курсу
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Науковий керівник – к.е.н., доцент Собченко А.М.

Для економічного захисту кожної людини в зв'язку із тимчасовою втратою працездатності, безробіттям, нещасним випадком на виробництві, старістю в Україні була створена система державного соціального страхування. Від ефективної її роботи залежить захищеність громадян України, яку гарантує Конституція України. Упровадження єдиного соціального внеску в Україні значно спростило систему адміністрування внесків до пенсійного фонду та фондів соціального страхування. Замість чотирьох платежів до Пенсійного фонду, Фонду соціального страхування на випадок безробіття, Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та Фонду соціального страхування від нещасного випадку прийде один – єдиний соціальний внесок. Згідно Закону України «Про ЄСВ» під ЄСВ слід розуміти консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов'язкового державного страхування у обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб та членів їх сімей на отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування (п.2 ч.1 ст.1 Закону № 2464) [3].

З 01.10.2013 року порядок і терміни сплати ЄСВ регулюються нормами Інструкції про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 09.09.2013 року № 455 [1]. Тобто звіти і кошти направляються до Міністерства доходів і зборів України а контролює Пенсійний фонд України.

В рамках реформування ЄСВ з 1 січня 2015 року набрав чинності Закон України від 28 грудня 2014 року № 77-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці», яким внесено зміни до Закон № 2464 (рис. 1). Крім цього, прикінцевими та перехідними положеннями Закону № 77, встановлено, що з 1 січня 2015 року при нарахуванні заробітної плати (доходів) фізичним особам та/або при нарахуванні винагороди за цивільно-правовими договорами ставки єдиного внеску, встановлені ло. 8 та ло. 10 Закону № 2464 для платників єдиного внеску, визначених в п. 1 ст. 4 та ло. 10, застосовуються з коефіцієнтом 0,4 [3].

У зв'язку з численними змінами у вітчизняному законодавстві такими як введення нового поняття «понижуючий коефіцієнт» та «донарахування ЄСВ до мінімальної заробітної плати», відбулись певні зміни і при розрахунку єдиного соціального внеску, а також новацій у звіті з ЄСВ. Порядок формування та подання страховальниками звіту щодо сум нарахованого єдиного внеску на

загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.04.2015 року № 435. Цей порядок набрав чинності з 30.04.2015 року, та застосовуватися буде лише починаючи зі звітності за травень 2015 року.

Рис. 1. Реформування ЄСВ з 1 січня 2015 року

Отже, у щомісячній звітності з єдиного соціального внеску відбулись наступні зміни [2]:

1) звіт можна надсилати поштою з повідомленням про вручення та з описом вкладення за умови, що у страхувальника кількість осіб не перевищує 5. Дане відправлення необхідно буде зробити до фіскального органу не пізніше ніж за 10 днів до закінчення граничного строку подання звіту.

2) додано новий тип форми звіту – «ліквідаційна».

3) в «оновленому» додатку 4, є можливість для відображення донарахованого ЄСВ та понижуючого коефіцієнту.

4) в заголовній частині з'явилися такі реквізити, «застосування коефіцієнта», «розмір коефіцієнта», «середня заробітна плата», «середньомісячна кількість застрахованих осіб за 2014 рік».

5) платники єдиного соціального внеску, які перебувають на обліку в контролюючих органах чи знаходилися або ж проживали на території АР Крим на початок тимчасової окупації, звільняються від обов'язку надання звіту протягом тимчасової окупації до її завершення.

2) додано новий код типу нарахувань, 13 – сума різниці між розміром мінімальної заробітної плати й фактично нарахованою заробітною платою за звітний місяць (із заробітної плати / доходу).

Понижуючий коефіцієнт ЄСВ застосовується у разі нарахування: заробітної плати (до ставок ЄСВ 36,76% – 49,7% ; 36,3%; 45,96%, 33,2%); винагород за цивільно – правовими договорами (до ставки 34,7%); оплати перших 5 днів тимчасової непрацездатності за рахунок роботодавця та допомоги у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності за рахунок фонду (до ставки 33,2%); допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами (до ставки 33,2%).

Також введено нові категорії застрахованих осіб, рис. 2. [4].

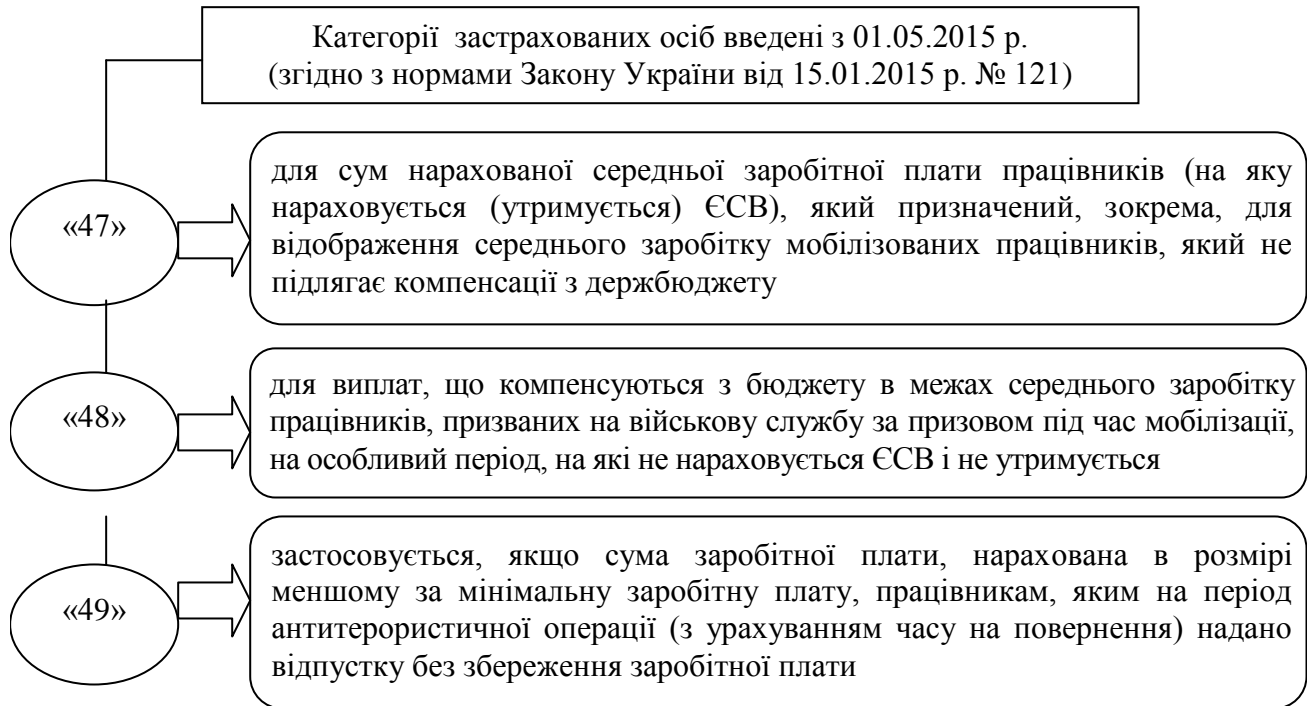

Рис. 2. Категорії застрахованих осіб введені з 01.05.2015 р.

Підсумовуючи вищенаведене, можна зазначити, що для України введення ЄСВ – це перший за багато років здійснений крок у системі реформування державного соціального страхування, який направлено на створення стійкої фінансової системи для економічного захисту людини у зв'язку з безробіттям, тимчасовою непрацевдатністю, нещасним випадком на виробництві та професійним захворюванням, старістю за рахунок внесків роботодавців та застрахованих осіб.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 09.09.2013 року № 455. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1628-13>.

2. Порядок формування та подання страхувальниками звіту щодо сум нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затверджений наказом Міністерства фінансів від 14.04.2015 року № 435.

3. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08 липня 2010 року №2464-VI // Все про бухгалтерський облік. – 2010. - № 82. –С.7-47.

4. Про відпустки: Закон України від 15.01.2015 № 121-VIII: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/121-19>.

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ У ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ

Стрілецька І.А. – студентка 5 курсу

ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Науковий керівник – к.е.н., доцент Шепель І.В.

Реформування аграрного сектора вітчизняної економіки, передбачило зміну юридичного статусу певної частини колективних сільськогосподарських підприємств, які перетворились у різного роду товариства, приватні, фермерські та інші невеликі підприємства. Розвиток малого підприємництва, у складі якого особливе місце займають фермерські господарства – зріс.

Головним завданням трансформації бухгалтерського обліку, згідно з Програмою було приведення національної системи бухгалтерського обліку і звітності у відповідність до реалій ринкової економіки та міжнародних стандартів фінансової звітності. Крім того, встановлено з боку держави правила і процедури обробки інформації та складання фінансової звітності, тільки для зовнішніх користувачів, а безпосередньо суб'єктам підприємництва, дати змогу самостійно встановлювати межі та форми ведення обліку для внутрішніх потреб управління, включаючи ведення в окремій системі рахунків і реєстрів обліку доходів, витрат, товарно-грошових потоків у потрібному самому підприємству аспекті деталізації та регламентації.

Питання організації бухгалтерського обліку у фермерському господарстві належить до компетенції його власника, тобто фермера, відповідно до законодавства та установчих документів [1, с.26]. Відтак, фермерам необхідне ґрунтовне знання бухгалтерського обліку. Знаючи як можна раціонально організувати ведення обліку, в цілому сприятиме успішному розвитку фермерських господарств.

В умовах фермерського господарства, на нашу думку, облік повинен бути максимально спрощений і скорочений. Але, при цьому слід пам'ятати, що таке спрощення і скорочення – можливе лише до певної межі, яка забезпечує виконання його інформаційної і контрольної функції.

Отже, облік у фермерських господарствах повинен бути організований таким чином, щоб забезпечити:

- точні дані про наявність та рух основних засобів, тварин, насіння, кормів, мінеральних добрив, паливо-мастильних матеріалів, отрутохімікатів, запасних частин, малоцінних та швидкозношуваних предметів, тощо на будь-яку дату;
- своєчасність проведення розрахунків з постачальниками та іншими організаціями за придбані товарно-матеріальні цінності або надані послуги (виконані роботи), а по сплаті кредитів і податків;
- чітке і правдиве відображення витрат виробництва відповідно до Положень (стандартів) бухгалтерського обліку 16 „Витрати”, повне оприбуткування виробленої продукції, правильну її калькуляцію і оцінку у разі переробки та реалізації як основи для визначення балансового та оподаткованого прибутку;

➤ контроль за дотриманням договірних зобов'язань щодо обсягів та строків реалізації сільськогосподарської продукції (продуктів переробки), її якості, реальність застосування реалізаційних цін, знижок і надбавок до них, повнотою оплати за реалізовану продукцію;

➤ правильне визначення балансового прибутку та обґрунтований його розподіл;

➤ складання та подання точної, повної, своєчасної звітності в передбачених обсягах і у встановленому порядку.

Організація обліку у фермерських господарствах передбачає знання та застосування специфічних категорій, методів і прийомів. Слід зазначити, що будь-які господарські операції, повинні бути відображені у певних вимірниках. З цією метою в обліку використовують наступні вимірники: натуральні, трудові, грошові. Коли мова йде про виконання роботи, кількість вирощеної продукції, площу сільськогосподарських угідь тощо – користуються натуральними вимірниками. Для обліку праці членів господарства, найманих і залучених осіб, використовують трудові вимірники (людино-день, людино-година). На їх основі, та з використанням натуральних вимірників, визначають рівень продуктивності праці при виробництві продукції сільськогосподарства.

Для чіткої організації бухгалтерського обліку в фермерських господарствах, необхідно забезпечити відображення кожної господарської операції у відповідних документах. Оскільки тільки бухгалтерський документ є письмовим доказом здійснення господарської операції. Бухгалтерські документи є розпорядженням на здійснення господарської операції, а після її виконання з відмітками та підписами осіб, які здійснили операцію, стають письмовим доказом її проведення.

Науковці поділяють фермерські господарства на такі види [2, с.9].:

• фермерські господарства в яких працюють власник та члени його родини застосовують вважаються дрібними;

• фермерські господарства з середньо обліковою чисельністю працюючих за звітний період – до 10 осіб включно, крім членів сім'ї і обсягом виручки за рік, що не перевищує 500 тис. грн. є малими;

• господарства, із середньо обліковою чисельністю працівників за звітний період – від 10 до 50 осіб та обсягом виручки від реалізації від 500 тис. грн. до 2,5 млн. грн. вважаються середніми;

• усі інші господарства відносяться до великих.

Відповідно до визначених видів фермерських господарства: дрібним господарствам для ведення бухгалтерського обліку ним запропоновано використовувати просту форму обліку, без використання подвійного запису; малим – пропонується застосовувати спрощену форму обліку; середнім господарствам – пропонується вести облік за спрощеним Планом рахунків бухгалтерського обліку; для великих фермерських господарств – загальну форму ведення бухгалтерського обліку за повним Планом рахунків бухгалтерського обліку [3, с.237].

При цьому нами виділяється три види фермерських господарств: мікрогосподарства, малі та великі. Зокрема:

- мікрогосподарства – це фермерські господарства з кількістю працівників до 10 чоловіків та обсягом виручки (доходу) за рік до 100 тис. євро;
- малі фермерські господарства – це господарства із кількістю працівників від 10 до 50 чоловіків та обсягом виручки (доходу) за рік від 100 до 500 тис. євро;
- великими – вважаються фермерські господарства кількістю працівників в яких більше 50 чоловіків а обсяг виручки (доходу) за рік понад 500 тис. євро.

Відтак для мікрогосподарств для ведення бухгалтерського обліку ми пропонуємо застосовувати просту форму обліку. Основним реєстром для обліку за цією формою є Журнал реєстрації господарських операцій. Всі господарські операції в ньому відображаються з дотриманням принципу подвійного запису.

Середнім фермерським господарствам – пропонуємо вести бухгалтерський облік за спрощеним Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва і складають фінансову звітність відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 „Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва”.

Великим фермерським господарствам бухгалтерський облік рекомендуємо вести з використанням звичайної форми обліку. Тобто, за Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій та відповідно до Методичних рекомендацій з організації та ведення бухгалтерського обліку за журнально-ордерною формою на підприємствах агропромислового комплексу.

Підсумовуючи вищевикладене, слід зазначити, що при визначенні виду фермерського господарства, окрім врахування кількості працівників та обсягу виручки (доходу) за рік можна орієнтуватися і на інші індивідуальні показники та умови розвитку господарства. Також врахувати, які галузі розвиватиметься і наскільки детальна потрібна про них інформація. Цим визначають структуру реєстрів синтетичного і аналітичного обліку. Враховують також зручність форм реєстрів, послідовність, періодичність і способи записів, економічну доцільність отримуваної інформації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Малишкін О.А. Організація бухгалтерського обліку в сільськогосподарських кооперативах/ Малишкін О.А.. – К.: Урожай, 1992. – 105 с.
2. Довбуш А.В. Вибір форми ведення бухгалтерського обліку для фермерських господарств/ Довбуш А.В.// Наукові записки. Збірник наукових праць кафедри економічного аналізу. Випуск 13. – Тернопіль: Видавництво „Економічна думка”, 2004. – С. 9-13.
3. Огійчук М.Ф. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах/ Огійчук М.Ф. – К.: Вища школа, 2003. – 703 с.

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ХЛІБОПЕКАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Федорова Т.В. – асистент
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Хлібопекарська галузь відіграє значну соціальну і стратегічну роль у житті суспільства. У сумарному обсязі продукції всієї харчової промисловості Україні вона займає одне із провідних місць, а частка хлібопродуктів у раціоні населення України складає 15 %, що підтверджує їхній статус як основного продукту харчування.

У зв'язку із посиленням впливу світової продовольчої небезпеки, в Україні посилюються коливання цін на зерно, борошно, енергоносії, що позначається на вартості готової продукції хлібопекарських підприємств, а також зростають матеріальні і виробничі витрати виготовлення хлібобулочних виробів. Тому управління фінансовими ресурсами пов'язано не лише із забезпеченням ефективного використання вже накопиченої їх частини, але і з формуванням додаткових ресурсів, що забезпечують майбутній розвиток хлібопекарських підприємств та сприяють підвищенню їх конкурентоспроможності.

Специфіка діяльності підприємств хлібопекарської галузі полягає у тому, що: термін реалізації продукції є коротким, що впливає на кількість виробників та їх частку ринку; конкуренцією на регіональних ринках досить висока; ринок хліба та хлібобулочних виробів значною мірою залежить від ситуації на ринку борошна та коливань на зерновому ринку, який чутливий до сезонних факторів та державного регулювання. Так, в середньому по країні регулюється до 70% продукції, що виробляється хлібозаводами. При цьому в умовах жорсткого тривалого регулювання цін на хліб практично кожне друге підприємство працює зі збитками.

Сучасний розвиток фінансового забезпечення хлібопекарських підприємств займає вагомe місце у розвитку галузі. Недостатня кількість власних ресурсів та складність в залученні зовнішніх джерел фінансування, позбавляє підприємства конкурентоспроможності. Основними джерелами фінансового забезпечення виступають самофінансування підприємства, державна підтримка та кредитування фінансово-кредитними установами або комерційними банками [1]. У ринковій економіці визначальна роль у фінансовому забезпеченні виробничої та інвестиційної діяльності підприємства належить самофінансуванню. У світовій економічній літературі, залежно від способу відображення прибутку в звітності, зокрема в балансі, виокремлюють: приховане самофінансування та відкрите самофінансування (тезаврація прибутку).

Прихована форма фінансування хлібопекарських підприємства пов'язана з використанням прихованого прибутку за рахунок формування прихованих резервів. Оскільки вони проявляються лише при їх ліквідації, приховане самофінансування здійснюється за рахунок прибутку до оподаткування. Отже, відбувається відстрочка сплати податків і виплати дивідендів. Це спричиняє

порушення принципу достовірності при складанні звітності та підвищення рівня асиметрії в інформаційному забезпеченні її зовнішніх користувачів, а від так розвиток тіньового сегменту ринку хлібопродуктів.

Для реалізації ефективної фінансової політики хлібопекарської галузі передбачається на рівні хлібопекарських підприємств: підвищення ефективності використання основних та оборотних засобів, власних та залучених інвестиційних коштів; скорочення виробничих витрати; пошук внутрішніх джерел для підтримки та фінансування державної соціальної політики. Заходи повинні бути направлені на підвищення якості соціально значущої продукції та розширення її асортименту; організацію виробництва «соціальних» лікувально-профілактичних сортів хліба, що призведе до підвищення якості життя суспільства; знизить соціальну напругу; посилить соціальний захист малозабезпечених категорій населення. Зазначимо, що державне регулювання підприємств хлібопекарської галузі враховує не лише соціальну значимість продукції, але й рівень економічного розвитку, природно-кліматичні умови функціонування ресурсної бази хлібопекарських підприємств, частку виробництва хлібобулочних виробів у загальнонаціональному масштабі тощо [2].

Окрім того, безпосередній вплив на результативність діяльності хлібопекарських підприємств справляє належний розвиток виробничої інфраструктури: комунікацій, спеціалізованих інформаційних систем, транспорту, торгівлі тощо. Так, спеціалізовані інформаційні системи дозволяють забезпечити динамічну координацію дій за рахунок сучасних засобів зв'язку, програмних продуктів та комп'ютерної техніки.

Зокрема, виробництво та продаж хлібної продукції в Україні регулюється місцевою владою, яка може встановлювати граничну норму рентабельності для окремих сортів соціального хліба. Необхідність державного регулювання вартості хліба обумовлено дисбалансом між попитом та купівельною спроможністю населення. Державне регулювання вартості хліба як соціально значимого продукту залежить від цін на борошно та обумовлює рентабельність, фінансову стабільність, ліквідність трансформованих підприємств хлібопекарської промисловості [3]. Встановлені державою цінові обмеження в діяльності хлібопекарських підприємств, частково компенсуються виробникам хлібопродуктам за рахунок надання пільгового борошна із Аграрного фонду за зниженою вартістю. Проте цього не достатньо для ведення ефективної виробничого-господарської діяльності, оскільки значна частина витрат припадає на енергоносії, вартість яких державою не знижуються для даних підприємств.

Організація фінансового забезпечення хлібопекарських підприємств, яка відображають процес формування, розподілу і використання фінансових ресурсів, ґрунтується на відповідних принципах організації господарської діяльності суб'єктів господарювання: плановості, під яким розумілось директивне та обов'язкове виконання планів, що затверджувались «зверху» за всіма важливими показниками; чіткого розподілу коштів основної діяльності від капітальних вкладень; збереження власних оборотних засобів і

недопущення їх іммобілізації в інші активи, крім оборотних; демократичного централізму, що означало поряд з високим рівнем централізації можливість проявляти підприємством певну ініціативу (зустрічні плани, самостійна розробка деяких показників проектів планів тощо); самоокупність та самофінансування, які виникли з господарським розрахунком і були запозичені з арсеналу ринкової економіки, реалізація яких забезпечувала покриття всіх потреб розвитку підприємства за рахунок власних фінансових ресурсів та покриття поточних витрат за рахунок виручки від реалізації хлібопекарської продукції.

Якщо потреби підприємства у капіталі покриваються за рахунок позичкового фінансування, то відбувається зміна абсолютної або відносної величини зобов'язань підприємства, відображених у його пасиві. При цьому позичковий капітал використовується підприємствами хлібопекарської галузі у різних співвідношеннях, але факт позичкового фінансування необхідно розглядати як перманентне та об'єктивно обумовлене явище. За таких умов ефективність позичкового фінансування формуватиме основи конкурентоспроможності підприємства у короткостроковому та довгостроковому періодах. Позичковий капітал підприємства може формуватися за рахунок внутрішніх та зовнішніх джерел фінансування. До них відносять забезпечення наступних виплат і платежів та доходи майбутніх періодів. До зовнішніх – довгострокові та поточні зобов'язання. Використання позикових коштів дає можливість приросту рентабельності власного капіталу, але негативно впливає на фінансову стійкість підприємства.

Тому для розвитку хлібопекарської галузі необхідна докорінна зміна технологічного способу виробництва, розроблення нових підходів до реалізації продукції та використання факторів виробництва на основі ресурсощадних, наукомістких, високоефективних безпечних технологій, що забезпечують глибоку переробку сировини у високоякісну продукцію та забезпечать фінансову стійкість та ефективність хлібопекарських підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Лобода А.О. Джерела фінансового забезпечення підприємств та їх роль у розвитку економіки регіону/ А.О.Лобода /Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка». Вип. 6 (2), 2012. С.100-106.

2. Макух Т.О. Особливості державного регулювання фінансового забезпечення підприємств хлібопекарної галузі /Т.О. Макух /Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби Україні, № 1, 2012. С.235-241.

3. Ставицький О. В. Державне управління підприємствами хлібопекарської галузі Україні та напрями підвищення ефективності їх діяльності /О.В. Ставицький/ Електронне наукове фахове видання «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з питань державного управління. № 9, 2011.

ФОРМИ КОШТОРИСНОГО ФІНАНСУВАННЯ: ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ

Філатова Н.О. – студентка 5 курсу
Новокаховський гуманітарний інститут
Науковий керівник – к.е.н., доцент Корчагіна В.Г.

Однією з характерних особливостей бюджетних установ є те, що вони всі, як правило, фінансуються за рахунок коштів бюджету (державного чи місцевого). Успішне функціонування бюджетних організацій є важливим, адже вони створюються державою для задоволення соціальних, культурних та інших потреб населення, а також для інших цілей, спрямованих на досягнення суспільних благ. Успішна діяльність бюджетної установи залежить від рівня її фінансування. Обсяг фінансування в свою чергу залежить від відображеної у кошторисі сума коштів, які установа планує використати протягом бюджетного року. Тому актуальним є визначення проблем фінансування на основі кошторису.

Основна суть бюджетного фінансування полягає у тому, що з його допомогою налагоджуються грошові відносини, які виникають між державою, з одного боку, та суб'єктами господарювання усіх форм власності – з іншого, з приводу спрямування грошових коштів на підвищення рівня життя, задоволення суспільних потреб і забезпечення виконання інших державних заходів. Своєчасність і повнота фінансування значною мірою залежать від рівня наповнюваності грошовими коштами бюджету.

Бюджетні установи фінансуються за рахунок того бюджету, в якому для них були передбачені необхідні асигнування.

У практиці бюджетного фінансування важливе значення має правильний вибір й обґрунтування відповідних його форм. Існують різні підходи до вирішення цього питання. Так, певні джерела виділяють чотири форми бюджетного фінансування, зокрема, кошторисне фінансування, державне фінансування інвестицій, надання дотацій, надання субвенцій і субсидій. Інші підходи визначають проектне фінансування, бюджетні кредити, кошторисне фінансування, бюджетні трансферти); або бюджетні інвестиції, бюджетні кредити, кошторисне фінансування, державні трансферти. Окремі науковці виокремлюють вісім форм: кошторисне фінансування бюджетних програм – закладів, установ і організацій бюджетної сфери; трансфертів населенню; бюджетних кредитів юридичним особам; субвенцій і субсидій фізичним і юридичним особам; бюджетних інвестицій у статутні капітали діючих або новостворюваних юридичних осіб; бюджетних позик державним позабюджетним фондам; міжбюджетних трансфертів; кредитів іноземним державам [1, с. 38].

В економічній літературі роль основної форми бюджетного фінансування відводиться кошторисному, оскільки саме за його допомогою здійснюється переважна більшість видатків бюджетів, забезпечується функціонування виробничої та соціальної інфраструктур, оборони й управління.

В деяких випадках у межах бюджетної організації може застосовуватись і кошторисне фінансування, і комерційна діяльність, а отже дана установа являється суб'єктом господарювання. Організація має право надавати платні послуги та здійснювати іншу підприємницьку діяльність, яка дозволена діючим законодавством. Отримані кошти включаються до спеціального фонду кошторису і використовуються за цільовим призначенням [2, с. 103].

Існує декілька моделей фінансової автономії суб'єктів господарювання, а саме: мінімальної автономії (суб'єкт господарювання повністю забезпечується майном та фінансовими ресурсами за рахунок державних коштів, відсутнє право власної ініціативи на отримання та використання додаткових фінансових ресурсів), часткової автономії (суб'єкт господарювання частково фінансується за рахунок державних коштів, має право власної ініціативи на отримання та використання додаткових фінансових ресурсів на власний розсуд) та повної автономії (для суб'єкта господарювання відсутня організаційно-майнова підпорядкованість, фінансове забезпечення діяльності здійснюється за рахунок власних, позикових та залучених коштів, що використовуються на власний розсуд) [3].

Інша форма бюджетного фінансування полягає у державному фінансуванні інвестицій, пов'язаному з виділенням бюджетних коштів для інвестиційної та інноваційної діяльності. Таке фінансування здійснюється відповідно до бюджетної класифікації видатків на основні об'єкти економічного і соціального розвитку держави. Бюджетні інвестиції можуть здійснюватися у вигляді фінансування державних капітальних вкладень, проектного фінансування конкретних інвестиційних проектів, придбання частки акцій чи прав участі в управлінні підприємством. У процесі ринкових перетворень та розвитку ця форма, на думку авторів, повинна використовуватися, у першу чергу, для структурної перебудови економіки, створення потужної матеріально-технічної бази для соціально-культурної сфери, оборони країни та управління.

Третьою формою бюджетного фінансування вважається надання державних трансфертів шляхом державного субсидювання (державні субсидії, державні субвенції, державні дотації) та державної допомоги населенню. Державні дотації – це форма бюджетного фінансування, що застосовується для виділення грошових коштів з державного та місцевих бюджетів планово-збитковим підприємствам і організаціям для збалансування їх фінансових планів. Дотації також можуть надаватися з вищого бюджету нижчим за відповідних умов (при перевищенні видатків над доходами) для забезпечення виконання ними своїх функцій без обмеження сфери використання коштів. Субвенція – це виділення коштів місцевим органам влади з боку держави. На відміну від дотацій, субвенція спрямовується на фінансування певних заходів, програм, проектів і за наявності частки власних джерел фінансування місцевих бюджетів. Вона підлягає поверненню у разі її нецільового використання.

Ефективність бюджетного фінансування у значній мірі залежить від вибору відповідних методів.

Для здійснення бюджетного фінансування застосовуються два методи: метод єдиного казначейського рахунку та метод перерахування коштів бюджетів з поточних рахунків місцевих бюджетів на рахунки головних розпорядників бюджетних коштів.

Бюджетне фінансування відіграє важливу роль у соціально-економічному розвитку суспільства, адже соціально-культурні установи практично не мають додаткових надходжень грошових коштів для розвитку. Видатки з державного бюджету являються необхідними для існування бюджетних установ, тому ефективне функціонування таких організацій можливе лише за чітко налагодженого фінансового механізму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

6. Дем'янишин В. Бюджетне фінансування та його особливості в сучасних умовах / В. Дем'янишин // Світ фінансів. – 2013. – Вип. 2(11). – С. 34–48.

7. Ткачук Н.М. Фінансування бюджетних установ: теоретична сутність, форми і методи. / Н.М. Ткачук, В.О. Кравчук // Наука й економіка. – 2010. – №2(18). – 99–105.

8. Пігуль Н.Г. Особливості реалізації фінансового механізму бюджетних установ / Н.Г. Пігуль, О.В. Люта. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.nbuiv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vamsu_econ/2012_2/Pig_Lut.htm.

ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Хлівна І.В. – д.е.н., доцент
Державного університету телекомунікацій

У процесі організації виробничої діяльності фермерського господарства, як і в процесі діяльності будь-якого іншого підприємства, виникає потреба у фінансуванні:

- поточних витрат на виробництво й реалізацію продукції;
- капітальних вкладень, пов'язаних із розширенням виробництва та його технічним оновленням, використанням нематеріальних активів;
- платежів фінансовій, банківській системам, внесків до позабюджетних фондів;
- створенням грошових фондів і резервів (на розвиток, страхових фондів, а також заохочувального та соціального характеру) тощо.

Тобто, залежно від цільового призначення та строків використання, фінансові ресурси, які є в розпорядженні фермера, можуть бути направлені на оновлення й поповнення основного та оборотного капіталу.

Слід наголосити, що різні галузі відрізняються характером виробленого продукту, терміном виробничого циклу, характером витрат, наявними і ризиками діяльності, тому суттєвим чинником, що впливає на організацію

фінансування виробничої діяльності, є особливості галузі, в якій функціонує підприємство.

З огляду на це розглянемо особливості функціонування фермерського виробництва, пов'язані зі специфікою сільського господарства які визначають особливості (специфічні характерні риси) фінансового забезпечення фермерських господарств.

У частині формування основного капіталу фермерів виявлено такі особливості.

Перше. Сільськогосподарське виробництво, більшою мірою, ніж будь-яке інше, базується на використанні землі, яка є головним засобом виробництва в аграрному секторі (основним матеріальним активом). У сільському господарстві земля, по-перше, не підлягає амортизації, а отже не бере участі у формуванні собівартості продукції. Водночас у зв'язку з реформуванням сільського господарства в Україні з'явилася нова складова собівартості сільськогосподарської продукції – плата за користування паями населення. По-друге, земля характеризується таким показником, як якість ґрунтів, тому в сільському господарстві виникло таке поняття, як диференціальна рента. Сільськогосподарські підприємства, які мають якісні ґрунти, отримують більший прибуток або змогу реалізовувати продукцію за неприйнятними для інших підприємств цінами.

Друге. Значне місце у складі основних виробничих фондів посідає продуктивна та робоча худоба, відтворення якої здійснюється безпосередньо в самому сільському господарстві при вирощуванні молодих тварин. На робочу худобу амортизація не нараховується, і її вартість не переноситься на собівартість продукції.

Третє. Нерівномірність потреби в оборотних коштах у різні періоди року – сезонність потреб у фінансових ресурсах. В аграрному виробництві, як правило, робочий час значно менший ніж час виробництва. Іноді процес праці переривається, а процес виробництва триває під впливом природних факторів (найбільше проявляється це у рослинництві). Сезонність у сільському господарстві означає, що є періоди, коли підприємства галузі потребують значних фінансових вкладень і майже не мають доходів, тоді як доходи можуть значною мірою перевищувати витрати. При низькому рівні забезпеченості оборотними ресурсами виробнича діяльність не підтримується на необхідному рівні, що призводить до збоїв у роботі, зниження прибутковості, погіршення фінансового стану підприємства. Це обумовлює те, що у складі фінансових ресурсів фермерів особливої ваги набувають запозичені кошти і, насамперед, кредитні ресурси.

Четверте. Висока частка виробничих запасів: молодняк і тварин на відгодівлі, насіння, ремонтних матеріалів, палива, мінеральних добрив тощо у структурі оборотних коштів фермерських господарств, які формуються в натуральній формі, поза грошовою фазою кругообігу. Тобто для галузі характерне самовідтворення, коли значна частина сільськогосподарської продукції споживається, а не реалізується за межами господарства, що у свою чергу ускладнює фінансування діяльності підприємства.

П'яте. Тривалий виробничий цикл у сільськогосподарській галузі – від 6 місяців до 5 років (тваринництво, садівництво) обумовлює високу потребу в довгострокових банківських кредитах поряд із тривалим строком окупності вкладених коштів і віддаленим у часі отриманням прибутку.

Шосте. Залежність аграрного виробництва від природного середовища. Наслідком цього є наявність переважно непередбачуваних і майже неконтрольованих коливань обсягів виробництва, які, призводять до коливань ринкової кон'юнктури (обсягів пропозиції, рівня цін) і, відповідно, до коливань доходів виробників. При цьому у разі стихійного лиха (заморозки, повінь, посуха тощо) зазнає збитків аграрний виробник, що негативно позначається на діяльності кредитних установ, кошти яких, як правило, залучаються для фінансування виробничого циклу в сільському господарстві.

Залежність сільського господарства від природних умов підтверджує ризикованість виробництва й обумовлює необхідність створення на підприємствах спеціальних натуральних і грошових страхових та резервних фондів на випадок неврожаю, повені, посухи та інших стихійних лих. Особливість проведення сільськогосподарських робіт та їх органічне поєднання з природними умовами обумовлює те, що всі види робіт та строки їх виконання є обов'язковими. Затримка будь-якого виду робіт спричиняє великі втрати і збитки. Тому до початку агрономічного строку проведення кожного виду робіт підприємство має бути забезпечене відповідними матеріальними, трудовими та фінансовими ресурсами.

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

Шепель І.А. – студентка 3 курсу
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Науковий керівник – д.е.н., професор Танклевська Н.С.

Фінансово-кредитна система на нинішньому етапі трансформаційного періоду набирає принципово нових рис. Міжнародний досвід свідчить про те, що економічне зростання і забезпечення ефективних умов для розвитку приватного сектора, поліпшення соціального захисту та добробуту можливі лише за умов ефективного розвитку банківської системи як одного з головних елементів ринкової економіки. Упродовж останніх років у банківській системі України тривав процес становлення та подальшого її розвитку, розширення мережі універсальних банківських послуг, якості обслуговування, впровадження нових та удосконалення традиційних банківських технологій, що притаманно фінансово-кредитній системі Європи й відповідає міжнародним стандартам загалом.

Підвищення ефективності діяльності є однією з основних цілей усіх без винятку банківських установ, а особливо для тих, які мають у своєму складі

розгалужену мережу філій та відділень. Ця обставина вказує на те, наскільки актуальною для банків є проблема підвищення ефективності їх діяльності. Перед кожною установою банку постає завдання зниження витрат і підвищення доходів, як у поточному, так і в майбутньому періодах.

Організаційна структура банку виступає важливою складовою успішного функціонування установи банку на ринку. Кожна установа банку повинна функціонувати як єдиний взаємоузгоджений механізм, у якому всі його складові повинні підтримувати та доповнювати одна одну, що, у свою чергу, здатне забезпечити ефективне функціонування банківської установи. На нашу думку, банківським установам доцільно періодично здійснювати «інвентаризацію» функціональних структурних підрозділів щодо виявлення:

- підрозділів, функції яких для банку є більше не потрібними;
- підрозділи, які виконують дублюючі функції;
- підрозділи, які виконують подібні функції (претендують на реорганізацію);
- підрозділи, які не справляються з покладеними на них обов'язками через надмірну завантаженість або ж виконання невласних (чужих) функцій.

На наш погляд, підвищення ефективності діяльності банку загалом може бути досягнуто за рахунок реалізації певних заходів (рис. 1).

Для підвищення ефективності діяльності необхідно проаналізувати та максимально удосконалити структуру внутрішнього документообігу. Враховуючи те, що всі внутрішні документи банку можна віднести до регламентованих і нерегламентованих, у цьому напрямі треба визначити: необхідність конкретних документів при виконанні визначених операцій.

Заходи щодо оптимізації документообігу і зниження витрат часу на підготовку та опрацювання документації є найбільш важливими при роботі банку зі своїми клієнтами.

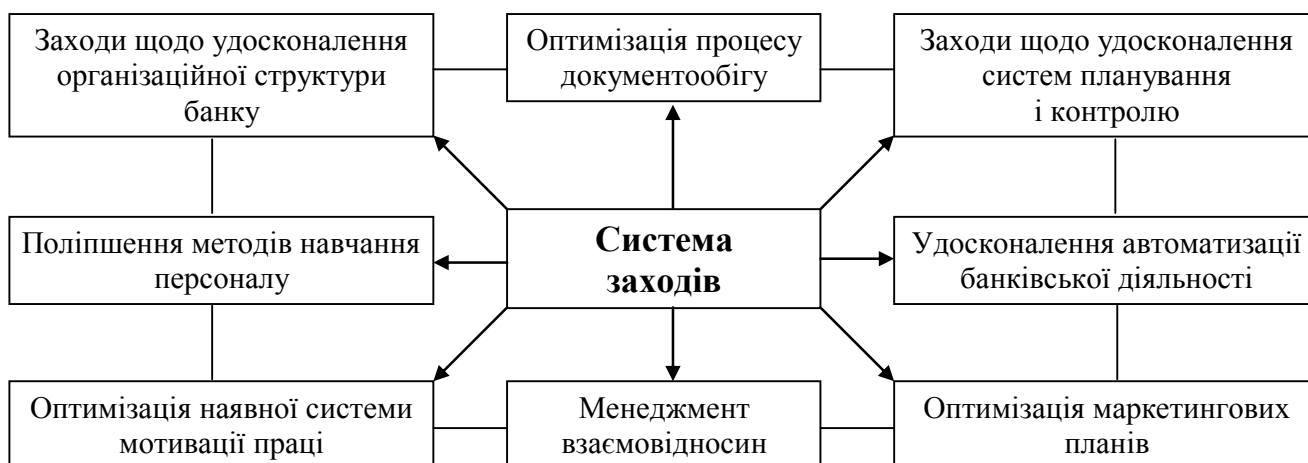

Рис. 1. Система заходів для підвищення ефективності діяльності банку

Це дозволить звільнити спеціалістів для здійснення більш ґрунтовного спілкування з клієнтами, підвищити рівень задоволеності клієнтів обслуговуванням банку та скоротити витрати, пов'язані з оформленням документації. Що ж стосується заходів з удосконалення систем планування і контролю, то слід зазначити, що існує низка моментів, які б могли вплинути на

ефективність роботи банку. У процесі аналізу систем планування і контролю в банку треба приділити увагу таким питанням:

- визначення рівня поінформованості керівників середньої ланки та працівників підрозділів про завдання, цілі і плани банку загалом і безпосередньо кожного структурного підрозділу, а також про результати своєї роботи. Недостатній рівень інформованості призводить, з одного боку, до зайвих часових та фінансових витрат, пов'язаних із вибором напрямів і методів діяльності, а з іншого – до зниження заінтересованості в роботі та рівня задоволення роботою, а це – до зниження ефективності роботи банку;
- визначення способу здійснення процесу контролю, за допомогою яких процедур і на які підрозділи вони розповсюджуються, а також рівня відповідальності контролю.

Банки, з метою забезпечення ефективності діяльності, будуть змушені дотримуватися принципу диверсифікації та здійснення всіх видів банківських операцій, характерних для універсальних банків. Прояв загальної тенденції до універсалізації в українській економіці викликаний тим, що універсальні банки мають ширші можливості розвитку в умовах нестабільної економічної ситуації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Галайко Н. Р. Теоретичні підходи до визначення суті ефективності банківської діяльності / Н. Р. Галайко // Сучасні наукові дослідження – 2003 : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. Том 21.– Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2006. – С. 3–5. (том 21).

ІНДЕКСАЦІЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ПРАЦІВНИКІВ: ПОРЯДОК РОЗРАХУНКУ ТА ПРАКТИКА НАРАХУВАННЯ

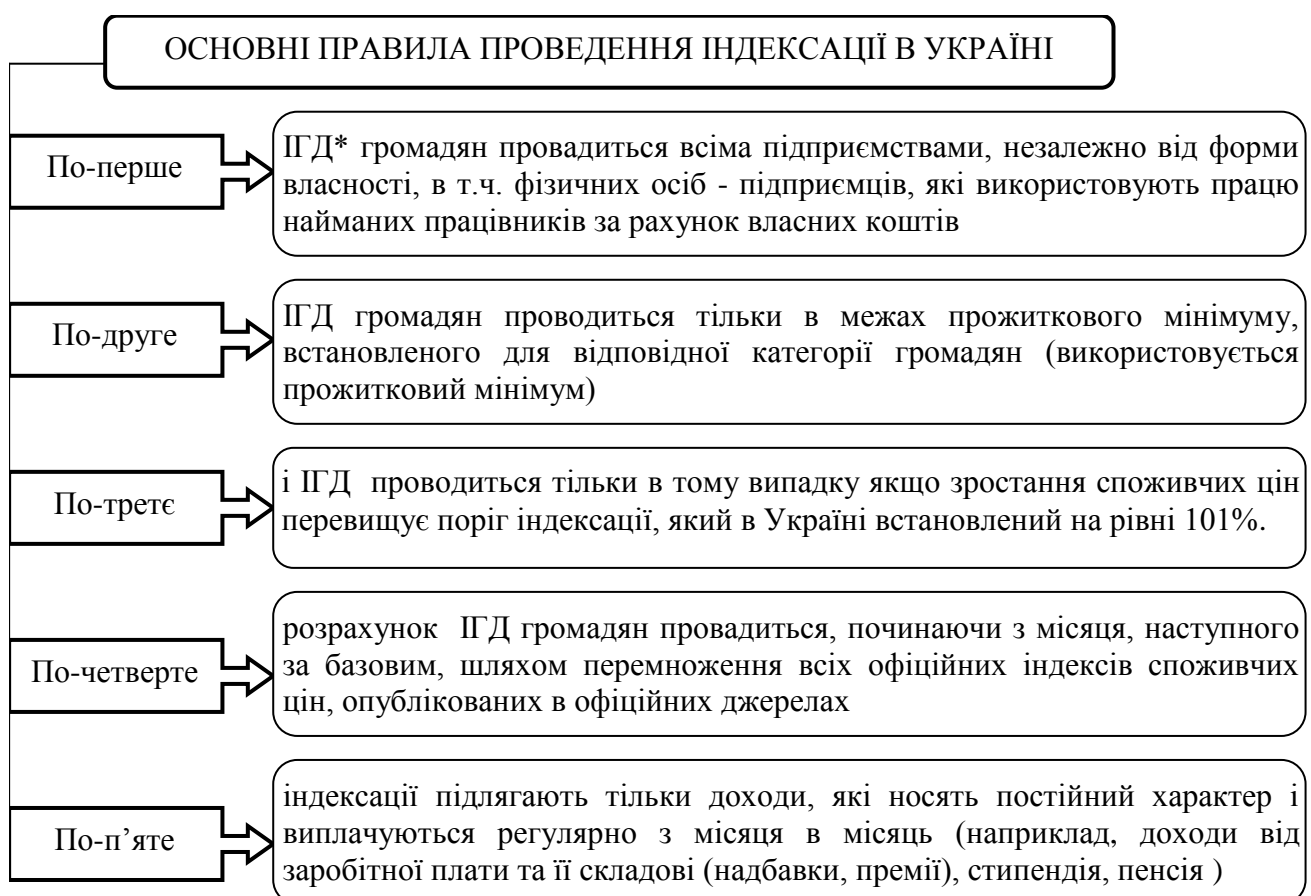
Шепель І.В. – к.е.н., доцент
ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Впродовж останніх років ціни на товари та послуги в Україні та і в усьому іншому світі постійно змінюються. Такі зміни викликаються багатьма різними факторами, тому вони відбуваються безперервно. Ціни на товари можуть зростати та можуть падати. Коли товари та послуги дешевшають, це, звісно, дуже гарно, адже за ту заробітну плату, яку людина отримує щомісяця, вона може купити більше. Коли ж ціни зростають (в умовах нестабільної економіки або кризи таке зростання може бути дуже суттєвим), це дуже і дуже погано, тому що купівельна здатність звичайного громадянина зменшується та йому треба скорочувати свої витрати. Для того, щоб зберегти купівельну здатність громадян в умовах зростання цін на товари та послуги існує індексація грошових доходів. Сутність індексації полягає у збільшенні номінальних доходів громадян в залежності від збільшення індексу споживчих цін або індексу інфляції. Індекс споживчих цін – це головний показник, на якому пов'язаний механізм індексації.

Відповідно до Закону України «Про оплату праці» в період між переглядом розміру мінімальної заробітної плати індивідуальна заробітна плата

підлягає індексації згідно з чинним законодавством [1]. Індексація грошових доходів населення – це встановлений законами й іншими нормативно-правовими актами України механізм підвищення грошових доходів населення, що дає можливість частково або повністю відшкодувати подорожчання споживчих товарів та послуг. Правила обчислення індексу споживчих цін та сум індексації заробітної плати визначено Порядком проведення індексації грошових доходів населення (Порядок № 1078) [2]. Згідно якого індексації підлягає оплата праці найманих працівників підприємств, установ, організацій у грошовому вимірі, яка включає оплату праці за виконану роботу згідно з тарифними ставками (окладами) і відрядними розцінками, доплати, надбавки, премії, гарантії та компенсаційні виплати, передбачені законодавством, що не мають разового характеру. Нарахування сум індексації здійснюється у період між підвищенням заробітної плати.

Порядком № 1078 визначено, що у разі підвищення розмірів мінімальної заробітної плати, а також у разі зростання грошових доходів населення без перегляду їх мінімальних розмірів, місяць підвищення вважається базовим при обчисленні індексу споживчих цін для проведення індексації. Значення індексу споживчих цін у базовому місяці приймаються за 1,0 або 100,0 % і індексація у цьому місяці не проводиться. Для нарахування подальшої індексації індекс нараховується наростаючим підсумком з наступного за базовим місяця. Основні правила проведення індексації в Україні, які передбачають нормативні документи на даний момент [1, 2], наведені на рис. 1.

* ІГД – індексація грошових доходів

Рис. 1. Основні правила проведення індексації в Україні

Згідно п.2 Порядку [2] та ст.2 Закону [1] індексації підлягають (не підлягають) операції, наведено на рис. 1. Індексція заробітної плати проводиться у межах прожиткового мінімуму встановленого для працездатних осіб. Частина заробітної плати, що перевищує прожитковий мінімум не підлягає індексації. Наприклад, якщо заробітна плата працівника складає 3000 грн. на місяць, та перевищено поріг індексації, індексації підлягає сума у 1218,0 грн. (прожитковий мінімум станом на 01.01.2014 р.). Решта суми заробітної плати не підлягає індексації. Важливим моментом при індексації заробітної плати є визначення базового місяця. Він визначається для кожного працівника окремо, саме від нього залежить, як буде рахуватися коефіцієнт індексації.

Базовим місяцем вважається місяць, у якому:

1. Працівника прийнято на роботу.
2. Йому підвищено заробітну плату.
3. Перевищено поріг індексації, який становить 101%.

Сума індексації грошових доходів громадян визначається як результат множення грошового доходу, що підлягає індексації, на величину приросту індексу споживчих цін, поділений на 100 %. Якщо підприємство не індексує заробітну плату працівників, а також допускає помилки під час розрахунку сум індексації та їх відображення в бухгалтерському і податковому обліку, до підприємства можуть висунути претензії щодо дотримання законодавства про індексацію грошових доходів населення.

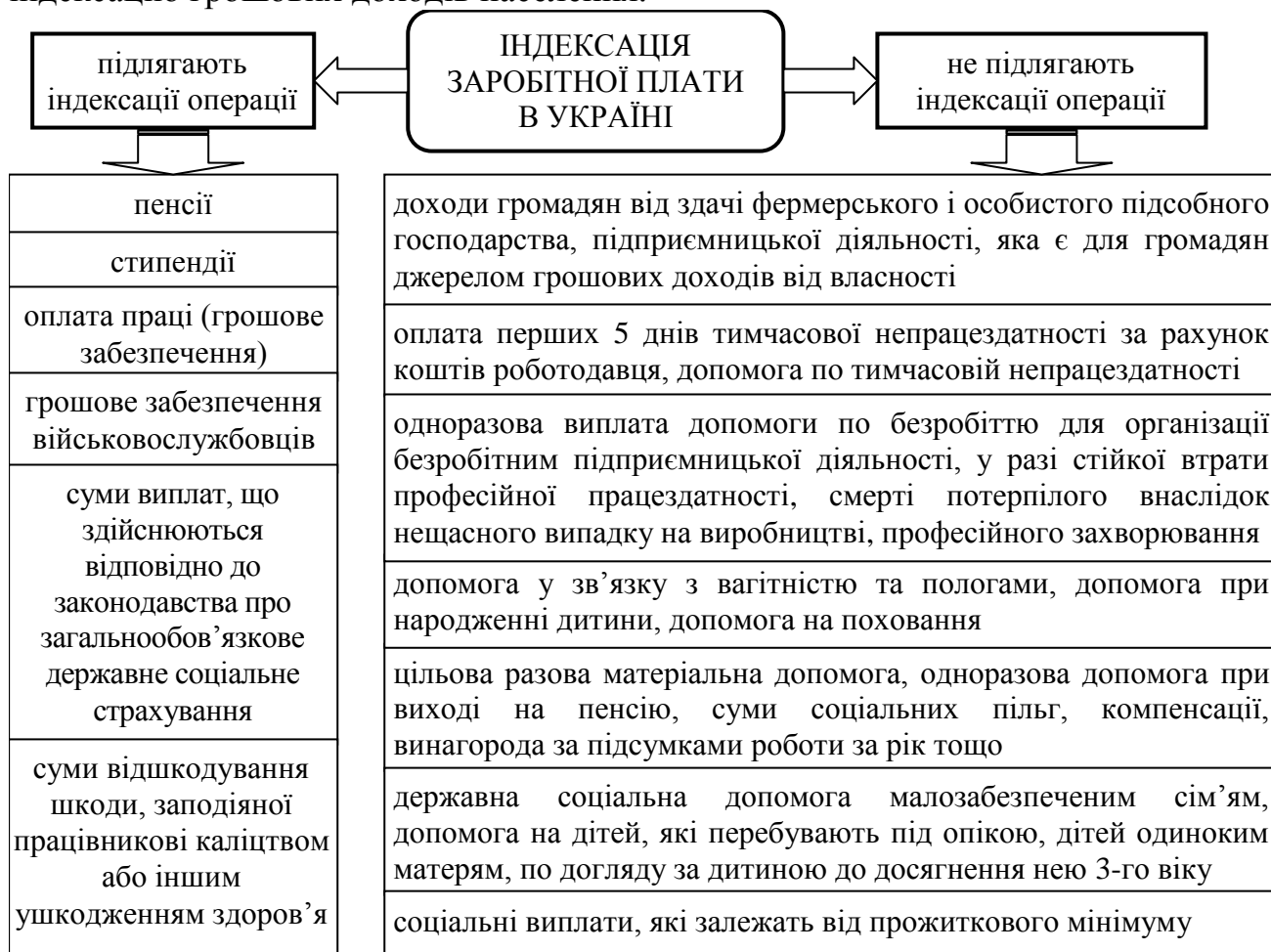

Рис. 2. Індексція заробітної плати в Україні

Таким чином, якщо не здійснюється або неналежно здійснюється індексація заробітної плати працівника підприємства, він може звернутися зі скаргою на неправомірні дії підприємства до органів Міністерства праці та соціальної політики України, фінансових органів, органів державної податкової служби, професійних спілок, інших органів (організацій), що представляють інтереси найманих працівників. Вищий нагляд за додержанням законодавства про оплату праці здійснює Генеральний прокурор України та підпорядковані йому прокурори. Приховування від зазначених органів будь-якої інформації з питань оплати праці не допускається.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про індексацію грошових доходів населення» № 1282-ХІІ, 03.07.1991 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1282-12>

2. Порядок проведення індексації грошових доходів населення, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17.07.2003 № 1078 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1078-2003-%D0%BF>.

СИСТЕМА ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Шепель Т.С. – аспірантка

ДВНЗ «Херсонський ДАУ»

Науковий керівник – д.е.н., професор Соловйов І.О.

На сучасному етапі розвитку економіки будь-яке підприємство функціонує в жорстких умовах конкурентного середовища. Ефективність роботи підприємства в таких умовах особливо в довгостроковій перспективі, яке припускає не просто виживання на ринку, а забезпечення високих темпів розвитку і підвищення конкурентоспроможності, визначається рівнем фінансового потенціалу і якістю управління фінансами на підприємстві, що забезпечується певною мірою ефективною організацією та впровадженням системи фінансового контролінгу.

Проблематику сутності та ефективності контролінгу досліджували у своїх працях такі закордонні і вітчизняні науковці, як: А.П. Градов, М.С. Пушкар, О.І. Сафаров, Н.Д. Собкова, О.О. Терещенко. Проте, залишається ще багато нез'ясованих моментів та суперечностей, пов'язаних не тільки із трактуванням самої суті фінансового контролінгу, а й щодо методів і прийомів його використання у практиці вітчизняного господарювання, оскільки в умовах, які склалися на сучасних підприємствах України, неможливо виділити контролінг окремою повнофункціональною системою, так як ступінь організації управлінського процесу та менеджменту все ще знаходиться на досить низькому рівні.

Фінансовий контролінг – це саморегулююча система методів і інструментів, спрямована на функціональну підтримку фінансового менеджменту шляхом концентрації контролюючих дій за основними напрямками фінансової діяльності підприємства, своєчасне виявлення відхилень фактичних її результатів від нормативних (планових) і вжиття оперативних заходів для нормалізації процесу управління фінансами [1].

Формування системи фінансового контролінгу на підприємстві є складним і послідовним процесом, який полягає в розробці блоків системи та у визначенні послідовності етапів її побудови.

Побудова системи фінансового контролінгу базується на таких принципах: спрямованість на досягнення фінансової стратегії підприємства; багатofункціональність; орієнтація на кількісні показники; відповідність методів фінансового контролінгу специфіці методів фінансового аналізу і фінансового планування; своєчасність, простота і гнучкість; економічна ефективність впровадження фінансового контролінгу на підприємстві [2].

З урахуванням даних принципів система фінансового контролінгу будується за наступними етапами.

1. Визначення об'єкту контролінгу. Це загальна вимога до побудови будь-яких видів контролінгу на підприємстві з позицій цільової його орієнтації. Об'єктом фінансового контролінгу є управлінські рішення з основних аспектів фінансової діяльності підприємств.

2. Визначення виду і сфери контролінгу.

3. Формування системи пріоритетів показників, що контролюються. При формуванні системи пріоритетів слід враховувати, що вони можуть носити різний характер для окремих типів центрів відповідальності; для окремих напрямків фінансової діяльності підприємства; для різноманітних аспектів формування, розподілу і використання фінансових ресурсів.

4. Розробка системи кількісних стандартів контролю. Після визначення і ранжування переліку фінансових показників, які контролюються, виникає необхідність встановлення кількісних стандартів по кожному з них. Такі стандарти можуть встановлюватись як в абсолютних, так і у відносних показниках. Стандартами виступають цільові стратегічні нормативи, показники поточних планів і бюджетів, система державних або розроблених підприємством норм і нормативів і т. л.

5. Побудова системи моніторингу показників, які включаються у фінансовий контролінг. Система моніторингу складає основу фінансового контролінгу, найбільш активну частину його механізму. Система фінансового моніторингу представляє собою розроблений на підприємстві механізм постійного спостереження за показниками фінансової діяльності, визначення розмірів відхилень фактичних результатів від планових та виявлення причин цих відхилень [3].

Побудова системи моніторингу контрольованих фінансових показників охоплює наступні етапи:

а) побудова системи інформативних звітних показників по кожному виду фінансового контролінгу засновується на даних фінансового і управлінського

обліку. Ця система представляє собою так звану первинну інформаційну базу спостереження, необхідну для наступного розрахунку агрегованих по підприємству окремих аналітичних абсолютних і відносних фінансових показників, які характеризують результати фінансової діяльності підприємства;

б) розробка системи узагальнюючих (аналітичних) показників, які відображають фактичні результати досягнення передбачених кількісних стандартів контролю, здійснюється в чіткій відповідності із системою фінансових показників;

в) визначення структури і показників форм контрольних звітів виконавців призначене сформуванню носіїв контрольної інформації;

г) визначення контрольних періодів по кожному виду фінансового контролінгу і кожній групі контрольованих показників. Конкретизація контрольного періоду по видам контролінгу і групам показників визначається терміновістю реагування, необхідною для ефективного управління фінансовою діяльністю на даному підприємстві. З урахуванням цього принципу виділяють: тижневий (декадний) контрольний звіт, місячний контрольний звіт, квартальний контрольний звіт;

д) встановлення розмірів відхилень фактичних результатів контрольованих показників від встановлених стандартів здійснюється як в абсолютних, так і у відносних показниках. Так як кожний показник міститься в контрольних звітах виконавців, на даній стадії він агрегується в рамках підприємства в цілому. При цьому по відносних показниках всі відхилення поділяються на три групи: позитивне відхилення, негативне допустиме відхилення, негативне критичне відхилення;

е) виявлення основних причин відхилень фактичних результатів контрольованих показників від встановлених стандартів проводиться по підприємству в цілому і за окремими центрами відповідальності. В процесі такого аналізу виділяються і розглядаються ті показники фінансового контролінгу, в яких спостерігаються критичні відхилення від цільових нормативів, завдань поточних планів і бюджетів. По кожному критичному відхиленню повинні бути виявлені причини, які їх викликали. В процесі здійснення такого аналізу в цілому по підприємству використовуються відповідні розділи контрольних звітів виконавців.

6. Формування алгоритму дій із усунення відхилень та нормалізації фінансової діяльності.

Отже, цільовою задачею контролінгу є побудова на підприємстві ефективної системи прийняття, реалізації, контролю та аналізу виконання управлінських рішень [4]. Впровадження системи фінансового контролінгу дозволить вирішити наступні проблеми управління: низька платіжна дисципліна структурних підрозділів; неконтрольована дебіторська заборгованість; нестача оборотних коштів; відсутність або слабке управління витратами; низька оперативність отримання фактичної інформації про поточну діяльність підрозділів та підприємства в цілому; недосконалість системи внутрішньої фінансової звітності.

Використання контролінгу в діяльності підприємств допомагає передбачити всі можливі несприятливі економічні ситуації та уникнути їх. Таким чином, впровадження системи фінансового контролінгу на підприємстві сприятиме суттєвому підвищенню ефективності управління його фінансовою діяльністю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Собкова Н.Д. Концептуальні ознаки контролінгу у фінансовій системі України / Н.Д. Собкова// Формування ринкових відносин. – 2009. – № 2. – С. 17-22.
2. Темній С. Основні методи та прийоми фінансового контролю// Справочник економіста. – 2006. - № 10. - С. 10-11
3. Терещенко О.О. Контролінг у системі антикризового управління підприємством // Фінанси України. – 2001. – № 12. – С. 56
4. Кузакова О. А. Финансовый контроллинг: точка зрения //Современный менеджмент: проблемы и перспективы: Труды науч.-практ. конф. 15 марта 2008 г. – СПб.: СПбГИЭУ. – 2008.

РОЗВИТОК СВІТОВОГО БІРЖОВОГО РИНКУ ФІНАНСОВИХ ДЕРИВАТИВІВ

Яворська В.О. – к.е.н., доцент

Національного університету біоресурсів і природокористування України

Біржовий ринок фінансових деривативів у країнах з ринковою економікою вже тривалий час є важливим і необхідним елементом ефективного функціонування фінансової системи. Історично біржові фінансові деривативи виникли в результаті необхідності залучення і перерозподілу інвестиційного капіталу з метою фінансового забезпечення провідних галузей економіки держави, а також в якості основних інструментів управління ризиками.

Сучасний світовий біржовий ринок фінансових деривативів набув масштабних розмірів та інноваційних досягнень в останні роки. Фінансові деривативи займають провідне місце у функціонуванні світових фінансових ринків. Глобальний вплив світових фінансових криз на національні фінансові ринки потребує стратегій та інструментів їх мінімізації. Нині біржові фінансові деривативи покликані забезпечити як управління ціновими і курсовими ризиками, так і інвестиційні стратегії на світових біржових ринках.

Економічна сутність фінансових деривативів полягає в тому, що це інструменти, вартість яких походить від вартості базових активів, які лежать в їх основі. До основних фінансових активів відносяться: цінні папери, фондові індекси, відсоткові ставки, кредитні зобов'язання, валютні курси, дорогоцінні метали, а також інші фінансові деривативи.

Аналіз біржової торгівлі фінансовими деривативами на світових біржах вказує про кардинальні зміни в останні 25 років. Глобалізаційні процеси сприяли зростанню використання фінансових деривативів з національного рівня до міжнародного. У зв'язку з цим, процеси ціноутворення на основні

фінансові інструменти нині перемістились на біржові платформи основних бірж світу.

Світова практика доводить, що не існує жодного сектора економіки, де б не використовувались фінансові деривативи. На початку минулого століття переважала торгівля ф'ючерсами та опціонами на товари на біржах, які були зосереджені в основних центрах торгової діяльності. У подальшому глобалізаційні процеси на фінансових ринках та перехід на електронну систему торгівлі сприяли зростанню потенційних можливостей біржової торгівлі фінансовими деривативами.

Нині лідируючі позиції з торгівлі фінансовими деривативами займають біржі Північної Америки, Азії та Європи. Жорстка конкурентна боротьба на світовому біржовому ринку сприяла пошуку альтернативних шляхів удосконалення технологій торгівлі на біржах і сприяла об'єднанню бірж і біржових майданчиків. Цей процес забезпечив створення біржових альянсів, до яких нині входять фондові і товарні біржі різних країн світу. До найвідоміших відносяться: CME Group, NYSE-EURONEXT, ICE, EUREX та інші. Поширення електронної технології торгівлі прискорило обіг біржових контрактів і забезпечило можливість ефективного акумулювання і трансферту вільного інвестиційного капіталу не тільки на національному рівні, а й в міжконтинентальному масштабі. Створення електронних біржових платформ та альянсів, у свою чергу, сприяло розширенню кількості фінансових деривативів та підвищило ліквідність світового біржового ринку фінансових деривативів.

Необхідно зазначити, що світова фінансова система постійно знаходиться у стані нестабільності. Про це нам нагадують фінансові кризи світового масштабу, зокрема остання 2008р., яка все ще має неподолані наслідки. У зв'язку з цим, багато світових організацій (World Federation of Exchanges), які об'єднують в собі відомі світові альянси та біржі, постійно працюють у напрямі боротьби з фінансовою нестабільністю. Вони наполягають на необхідності поступового переміщення фінансових деривативів з позабіржового обігу на біржові майданчики. Це, по-перше, забезпечить стандартизацію контрактів і підвищить ліквідність їх торгівлі, а по-друге, завдяки механізму клірингу, підвищить гарантування виконання даних угод. Така стратегія боротьби з нестабільністю сприятиме значному розширенню біржового ринку фінансових деривативів. Разом з тим, враховуючи високий рівень організації і гарантійне забезпечення біржових угод масштабне зростання обсягів світової біржової торгівлі фінансовими деривативами не зможе розхитати світову фінансову нестабільність.

Таким чином, основними напрямками розвитку світового біржового ринку фінансових деривативів є: поширення глобалізаційних процесів у сферу біржової торгівлі фінансовими деривативами; універсалізація бірж і інструментів біржової торгівлі; суттєве домінування фінансових інструментів на світових біржах; електронізація технології світової торгівлі; впровадження нових видів фінансових деривативів, що забезпечується стрімким розвитком індустрії фінансового інжинірингу; підвищення ліквідності та розширення кількості учасників біржових торгів; зростання кількості позабіржових інструментів на торгівельних майданчиках світових бірж.

ЗМІСТ

Мармуль Л.О., Рогатіна Л.П. ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ	3
Резнік Н.П. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	5
Транченко Л.В., Транченко О.М. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ІНТЕГРАЦІЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ У СВІТОВИЙ ФІНАНСОВИЙ РИНОК	8
Аверчева Н.О. ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА	11
Андреєва В. В., Шовкопляс М.О. МЕТОДИКА АНАЛІЗУ РИТМІЧНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ	14
Афанаскіна І.С. МЕТОДИКА ОЦІНКИ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	16
Бартульова О.О. НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ	19
Берегова В.В. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	22
Бойко М.С. ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	25
Боліла С.Ю., Вальтер А.О. ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ІНВЕСТУВАННЯ	26
Бурова О. Б. СПОСОБИ ВПРОВАДЖЕННЯ КЛАСТЕРНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	29
Вермієнко Т.Г. УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	30
Волкова К.В. ВІТЧИЗНЯНІ МЕТОДИ ОБЛІКУ ВИТРАТ І КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ: ВІДМІННОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ	32
Галат Л.М. ФІНАНСОВІ МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ВИНОГРАДАРСТВА В УКРАЇНІ	35
Гаран О.С. ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	38
Герасименко Н.В. СКЛАДОВІ ЕЛЕМЕНТИ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ В УКРАЇНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	39

Герасименко О.П. ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ВИТРАТ ВИХОДУ ПРОДУКЦІЇ	43
Губа М.І. ПРІОРИТЕТИ ПОЛІТИКИ ІМПОРТОЗАМІЩЕННЯ НА ПРОДОВОЛЬЧОМУ РИНКУ УКРАЇНИ	45
Гулей А.І., Дмитренко Т.Л. НЕГРОШОВЕ ФІНАНСУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	48
Гулик І.В. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	50
Єгорова О.В. РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ТА АНАЛІЗУ	52
Задирко М.В. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ РИНКОВИХ УМОВАХ	54
Задорожній А.О. РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ ГОСПОДАРЮЮЧОГО СУБ'ЄКТА ЯК СКЛАДОВА ЙОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ	57
Захарченко О.О. ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РОЗКРИТТЯ ЗЛОЧИННОСТІ У СФЕРІ СТРАХУВАННЯ	59
Іван В.П. ОЦІНКА ПОТЕНЦІАЛУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЯК ОСНОВНОГО АСПЕКТУ РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	61
Кальченко М.М. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАЛУЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ АГРАРНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ	63
Карпенко Н.Г. РОЛЬ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В ДІЯЛЬНОСТІ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ	66
Карташова О.Г. ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ КОРПОРАТИВНИХ АГРАРНИХ УТВОРЕНЬ	68
Коваль Д.О. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В Україні	71
Ковалько С.С. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ України	73
Ковальова А.О. ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	76

Ковтун В.А. ЕЛЕМЕНТИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	78
Копитіна І. В., Барабаш Л.В. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО СТРАХОВОГО РИНКУ КРАЇНИ	81
Корчагіна В.Г. ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	83
Косиця А.Ю. РОЗВИТОК ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ УКРАЇНИ	86
Кравчук А.О. ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	87
Круковська О.В. ХАРАКТЕРИСТИКА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ЗГІДНО ВИМОГ П(С)БО ТА МСФЗ	90
Крюкова І.О. СУЧАСНА АРХІТЕКТУРА ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРОПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	93
Кунда Н.А. ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	96
Курган Л.О. СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ України	99
Литвин О.Ю. ФІНАНСУВАННЯ ЖИТЛА ЧЕРЕЗ МЕХАНІЗМ ЖБК – ОДИН ІЗ НАПРЯМІВ РЕФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ	102
Малюченко І.О. УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ АУДИТУ ОПЛАТИ ПРАЦІ В АГРОФОРМУВАННЯХ	105
Мірошніченко А.В. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ України	107
Мірошніченко В.О. ЕТИМОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПОНЯТТЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ	109
Минкіна Г.О. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ України	112
Мовчан А.І. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН У ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСВОДАРСТВАХ	115

Осадчук І.В. ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ	117
Панкратьєва Т.Л. ФІНАНСУВАННЯ ВИНОГРАДАРСЬКО-ВИНОРОБНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	120
Пилипенко К.А. ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ ТА ПОДАННЯ ЗВІТНОСТІ ЩОДО РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКОМ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ	123
Романченко Ю.О. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПЕРВІСНОЇ ВАРТОСТІ ЗАПАСІВ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ	126
Романюк І.А. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ІНДИКАТОРИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	129
Рудік Н.М. КОНКУРЕНТНИЙ МЕХАНІЗМ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	132
Руснак А.В. МОДЕЛЬ ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ	135
Сакун К.В. ПРИВАБЛИВІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙ У АГРОЛОГІСТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ	138
Сакун А.Ж. БЮДЖЕТУВАННЯ НА АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	140
Самайчук С.І. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ БАНКІВСЬКОГО ШПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ	142
Сілецька Н.В. ФОНДОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	145
Синенко О.О. ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПО- ДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА НАПРЯМИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ	148
Скрипник С.В. ОКРЕМІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ПОВОРОТНОЇ ФІНАНСОВОЇ ДОПОМОГИ	151
Сліпченко Т. Г. ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ АКТИВІВ ТА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ: СУЧАСНІ НОВАЦІЇ	154
Слепцов В.А. БЮДЖЕТНО-ФІНАНСОВА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТА НАПРЯМИ ЗМІЦНЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ОСНОВИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	155

Собченко А.М. СПИСАННЯ ЗПСОВАНОЇ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМ ПІДПРИЄМСТВОМ: БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ТА ПОДАТКОВИЙ АСПЕКТ	159
Собченко Д.К. ПОРЯДОК НАРАХУВАННЯ І СПЛАТИ ЄДИНОГО СОЦІАЛЬНОГО ВНЕСКУ	162
Стрілецька І.А. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ У ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ	165
Федорова Т.В. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ХЛІБОПЕКАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	168
Філатова Н.О. ФОРМИ КОШТОРИСНОГО ФІНАНСУВАННЯ: ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ	171
Хлівна І.В. ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	173
Шепель І.А. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ	175
Шепель І. В. ІНДЕКСАЦІЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ПРАЦІВНИКІВ: ПОРЯДОК РОЗРАХУНКУ ТА ПРАКТИКА НАРАХУВАННЯ	177
Шепель Т.С. СИСТЕМА ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	180
Яворська В.О. РОЗВИТОК СВІТОВОГО БІРЖОВОГО РИНКУ ФІНАНСОВИХ ДЕРИВАТИВІВ	183

Наукове видання

Збірник тез

V Всеукраїнської науково-практичної конференції
*«Фінансова система України:
стан, проблеми, перспективи»*

10-11 червня 2015 рік

Умовн. друк. арк. 12,1.

73006, м. Херсон, вул.Р. Люксембург, 23
тел. 41-44-32